

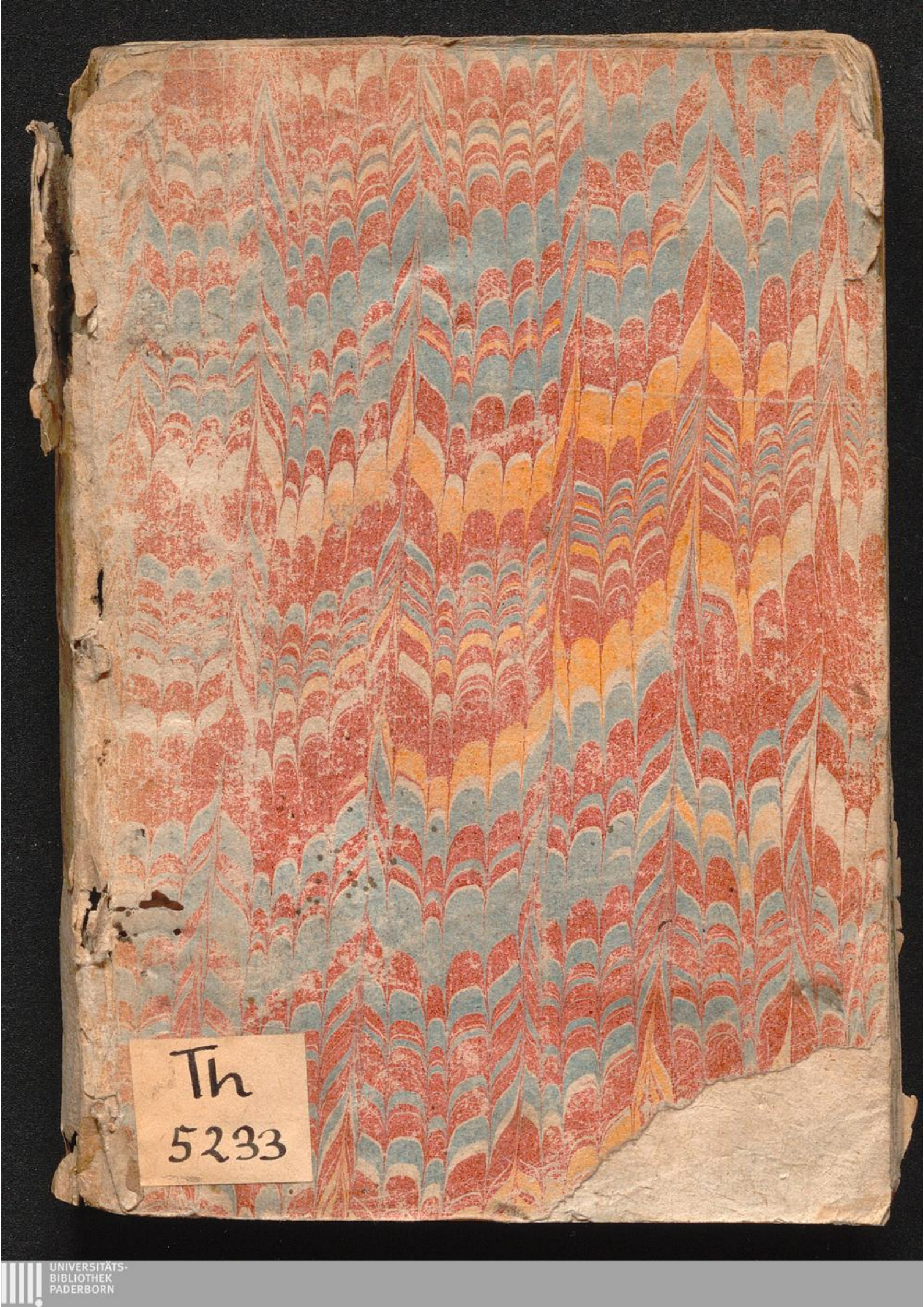
UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Constitvtiones Societatis Iesv

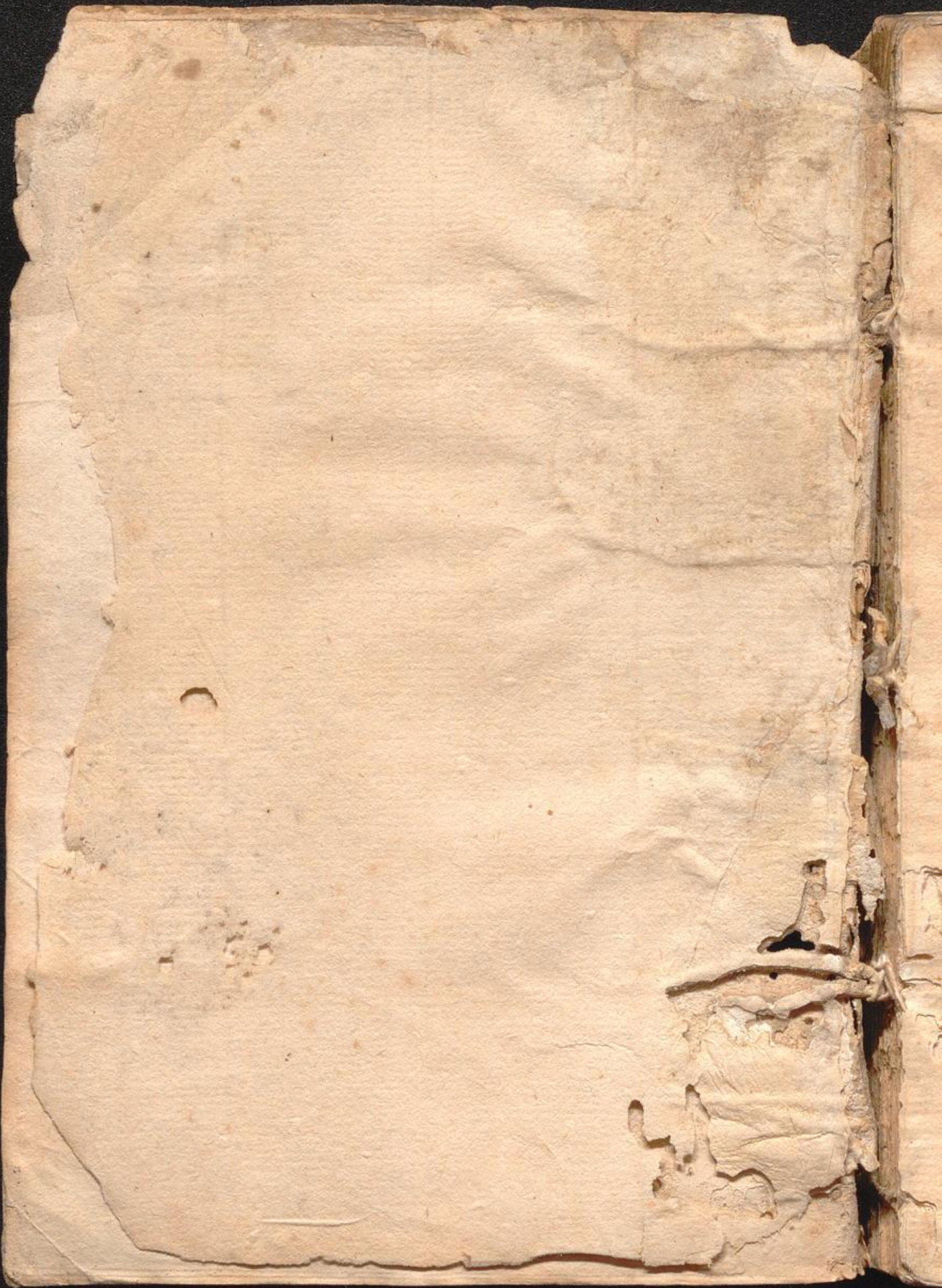
Ignacio <de Loyola>

Romae, 1570

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68489](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68489)

The image shows the front cover of an antique book. The cover is decorated with a traditional marbled paper pattern, often called 'stone' or 'shell' marbling. This pattern consists of repeating, vertically oriented, fan-like or leaf-like shapes. The primary colors are a vibrant red and a muted blue, with occasional streaks of yellow and orange. The background of the marbling is a light, off-white or cream color. The book's binding is made of aged, light brown leather, which is heavily worn, especially at the corners and along the edges, showing some loss of material and darkening. A small, rectangular, light-colored paper label is affixed to the lower-left corner of the cover. The label has the handwritten text 'Th' on the top line and '5233' on the bottom line, both in a dark ink. The spine of the book is visible on the left side, showing the raised bands and some wear.

Th
5233

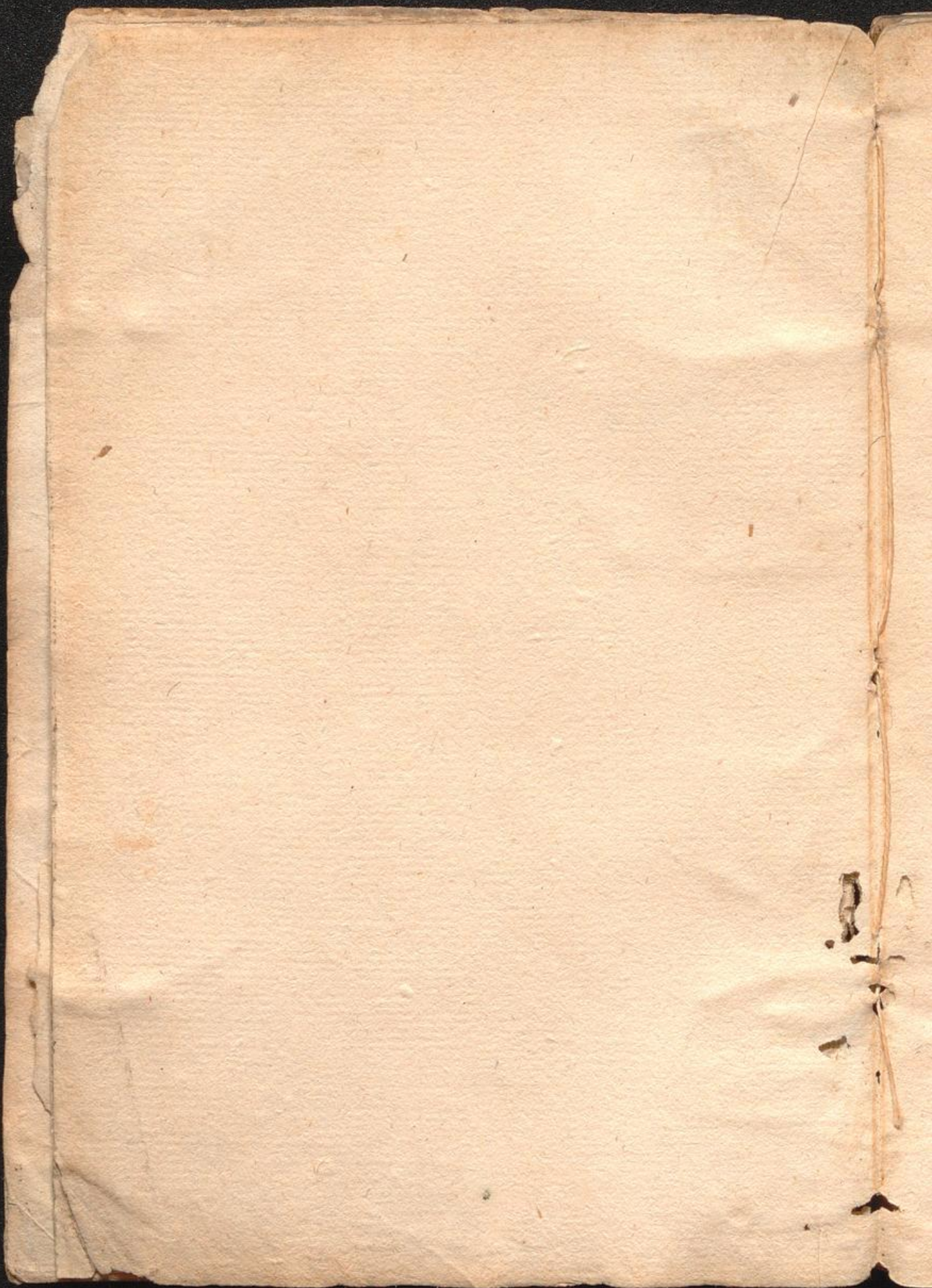

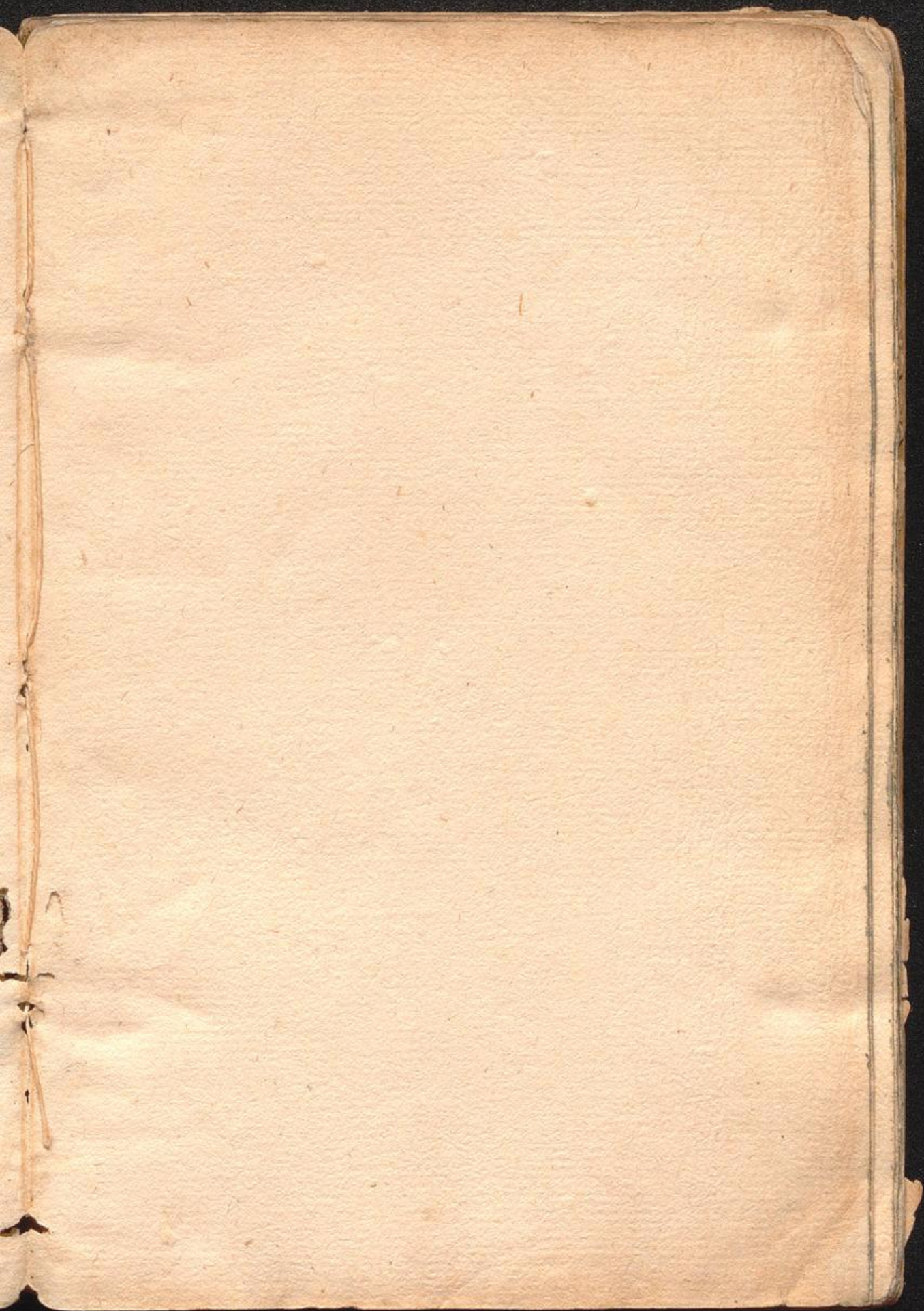

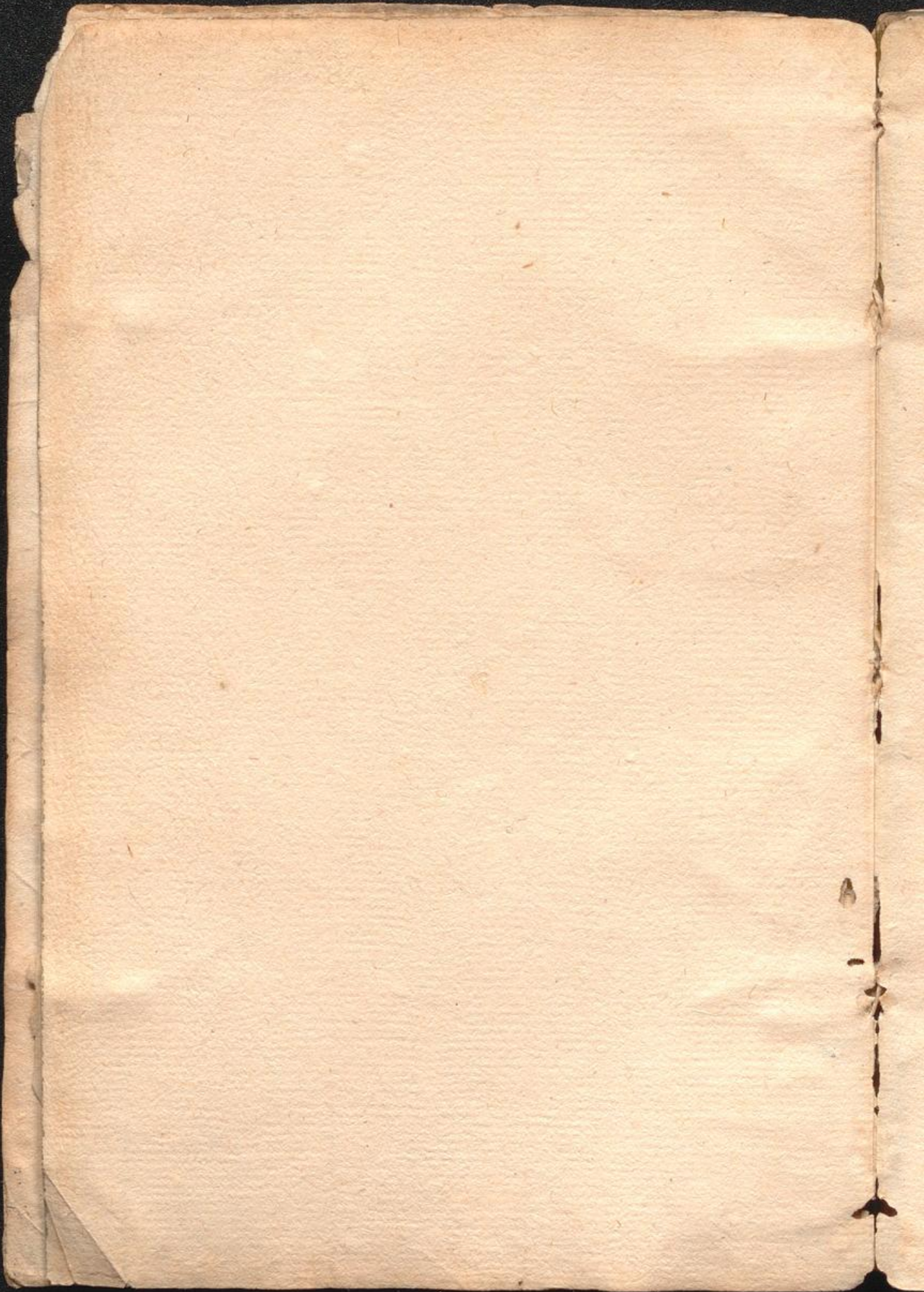
Th. 5233.

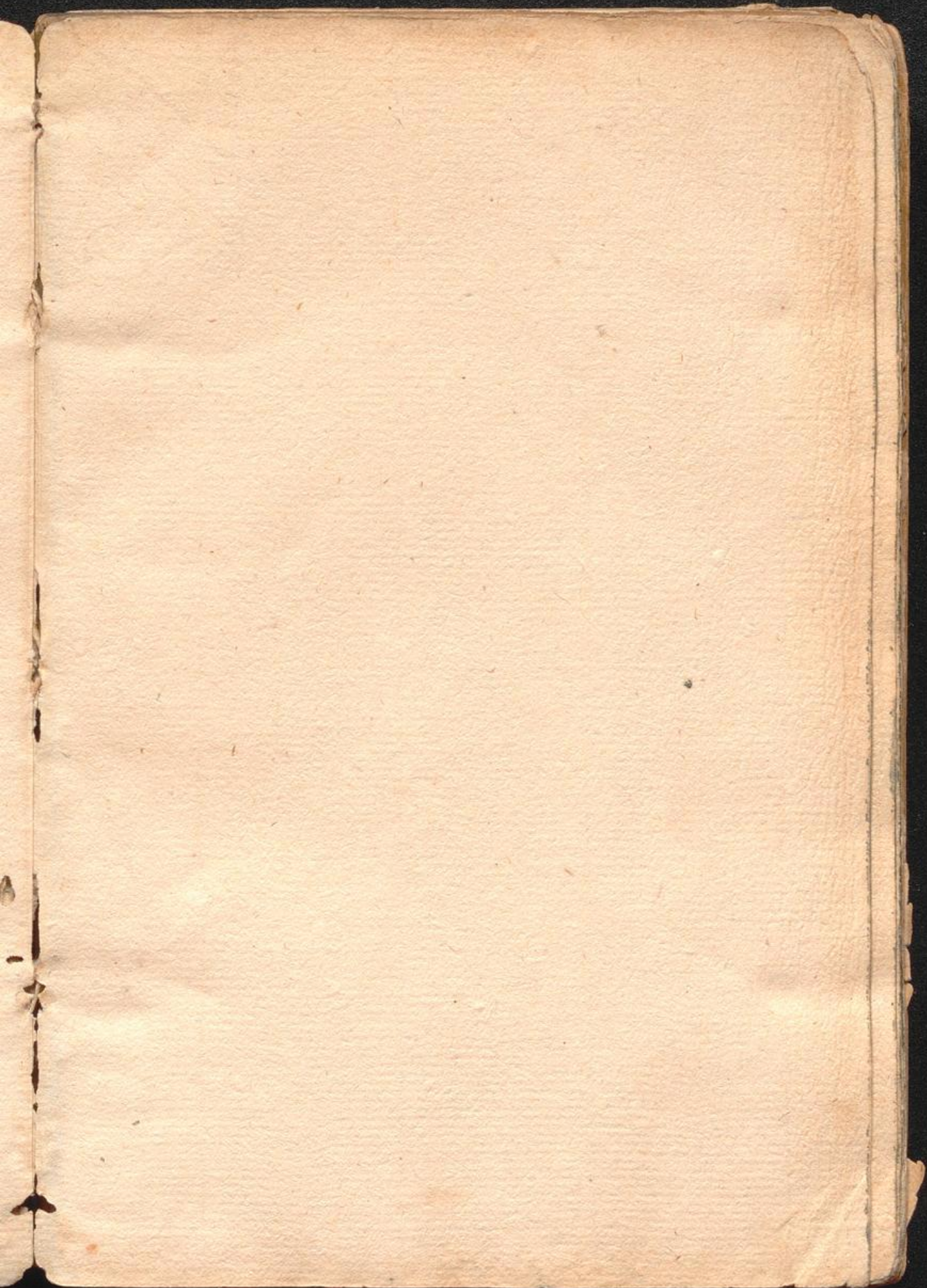
W. 224

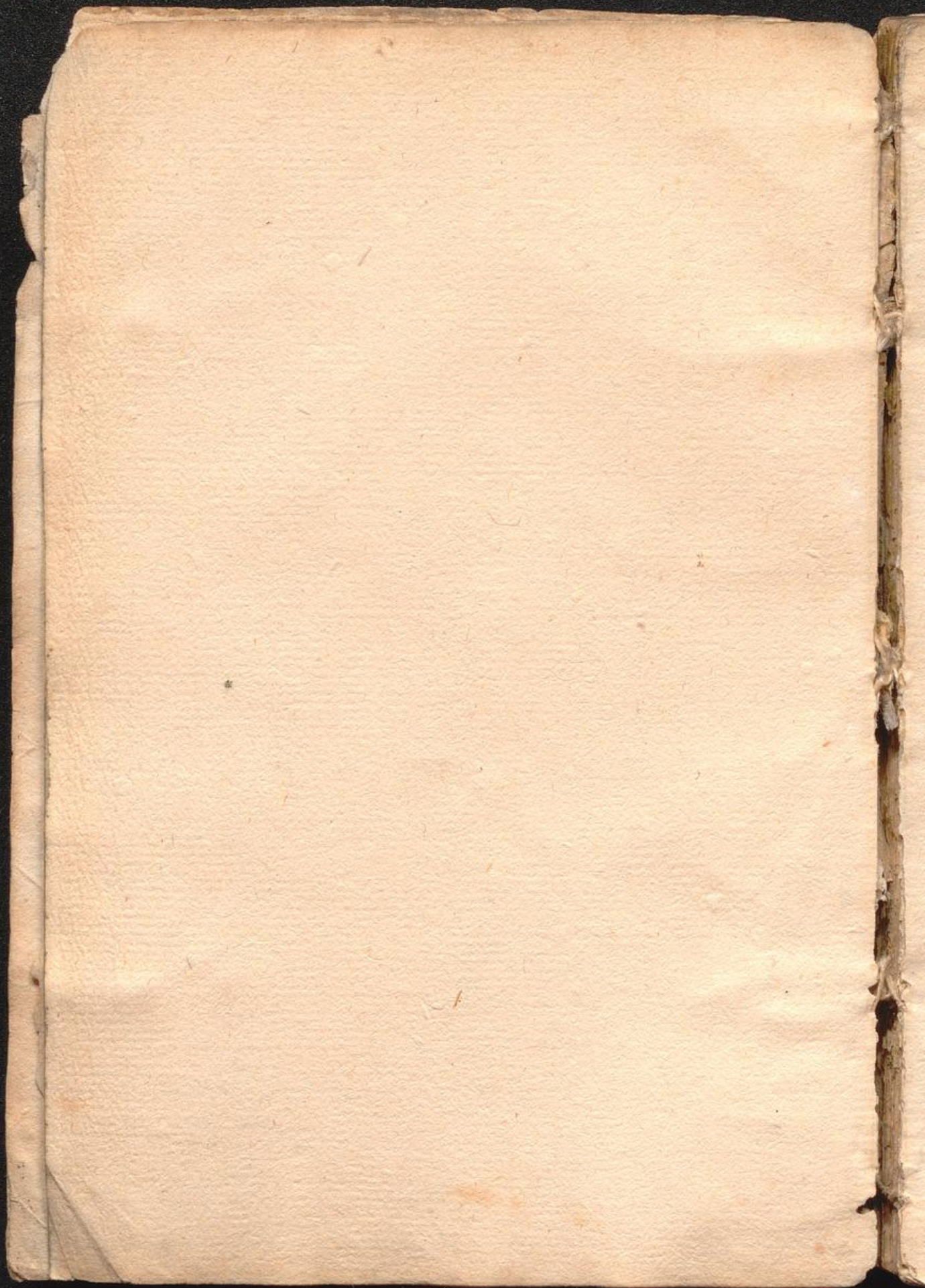

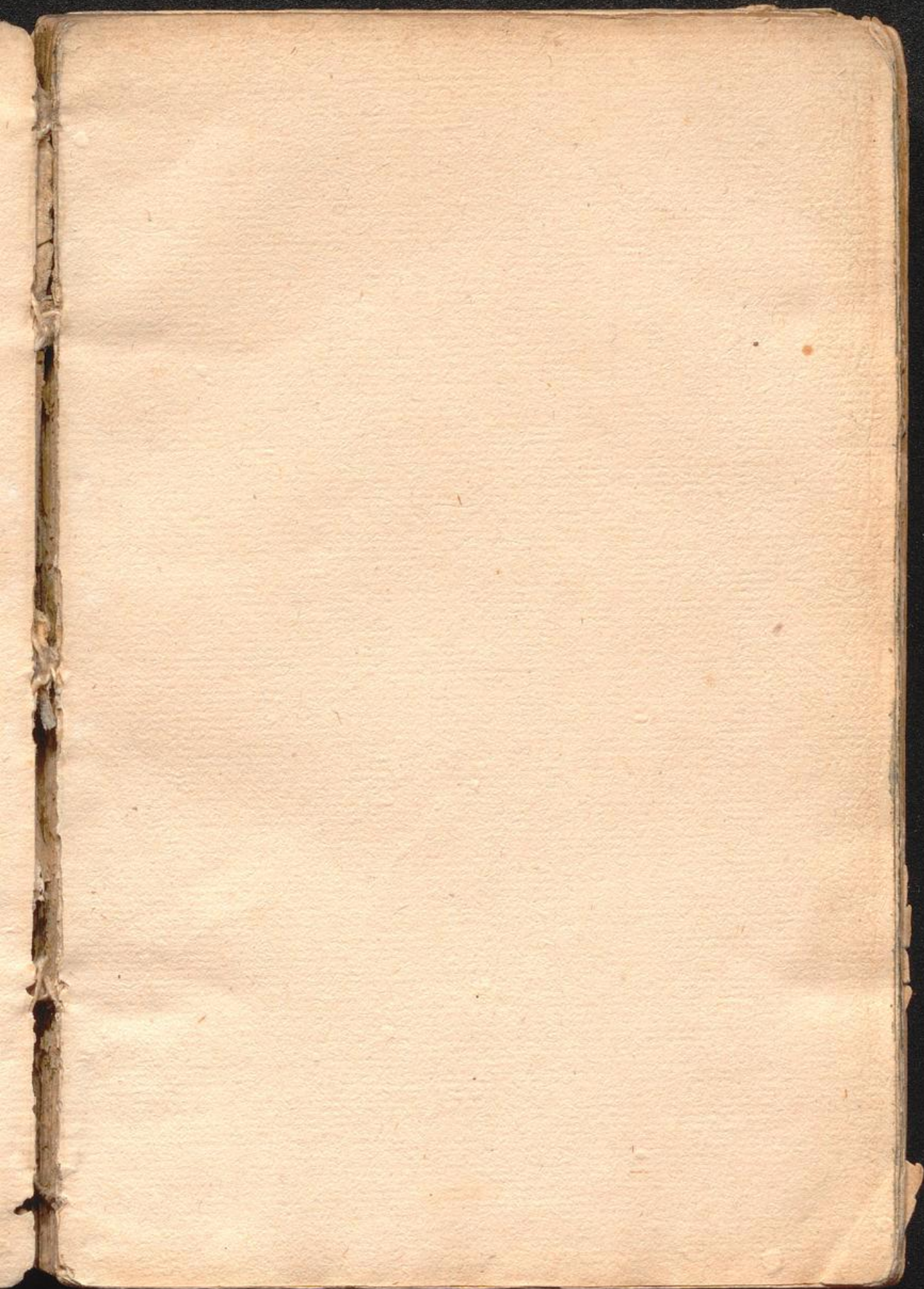

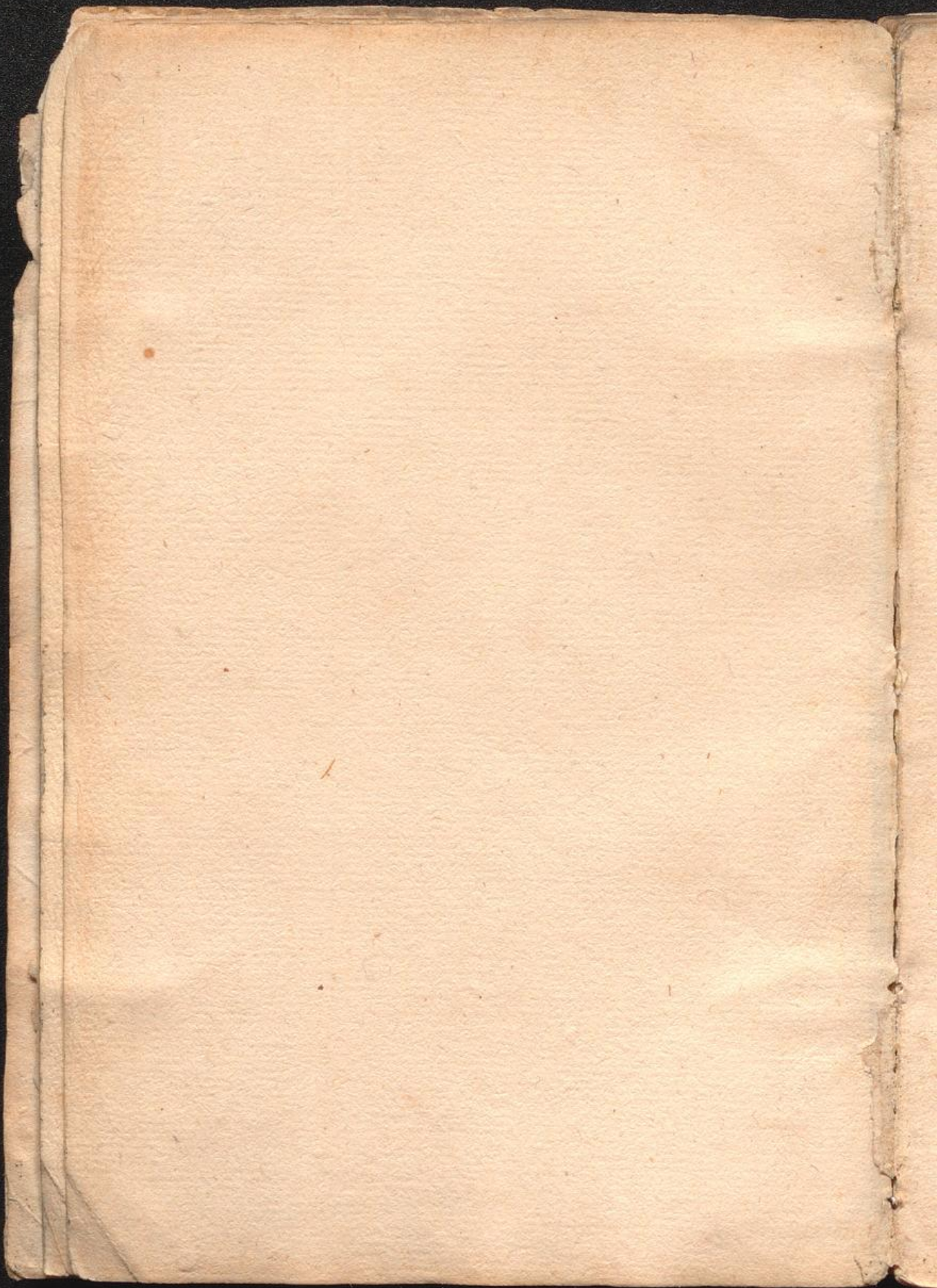

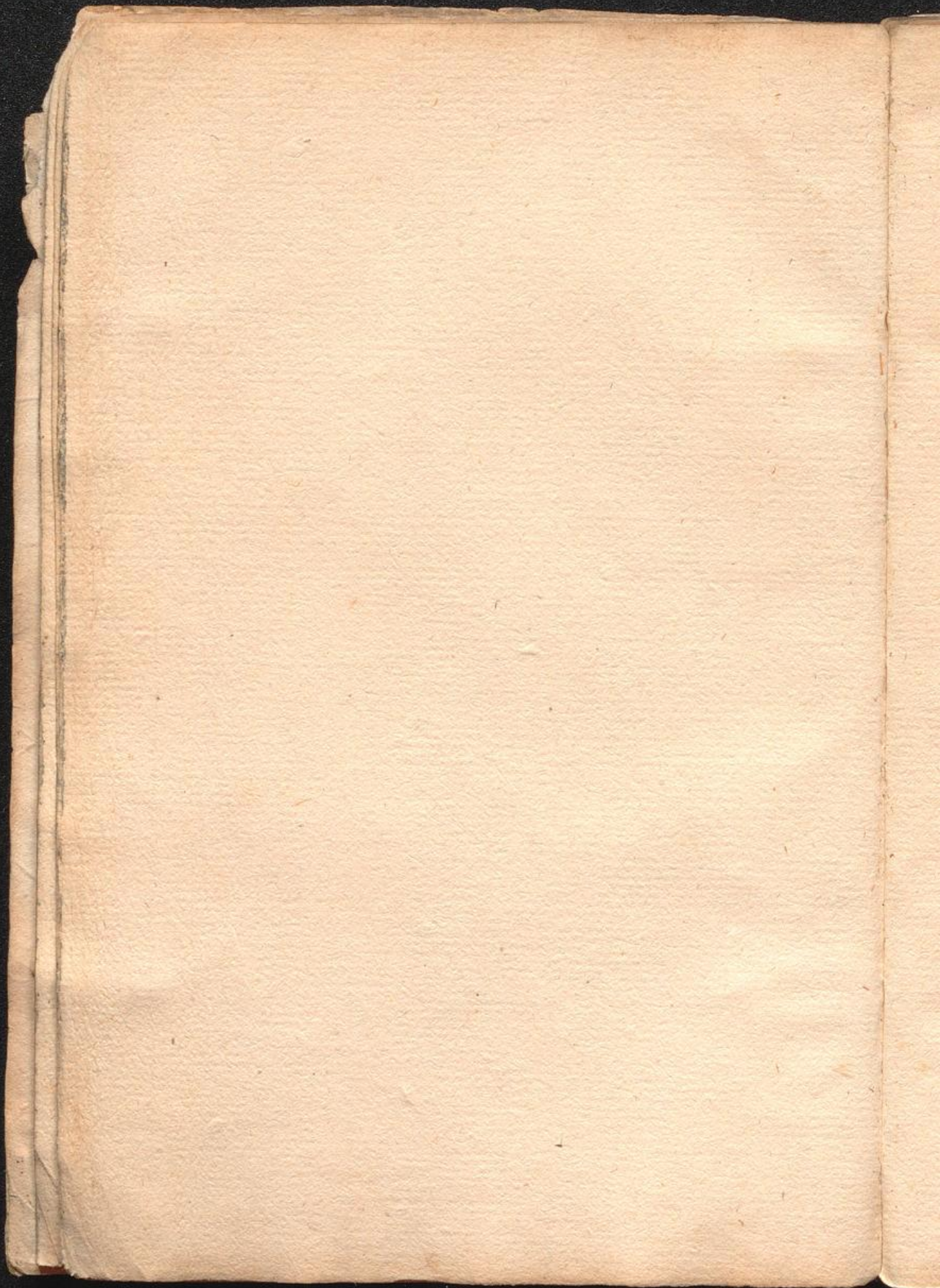

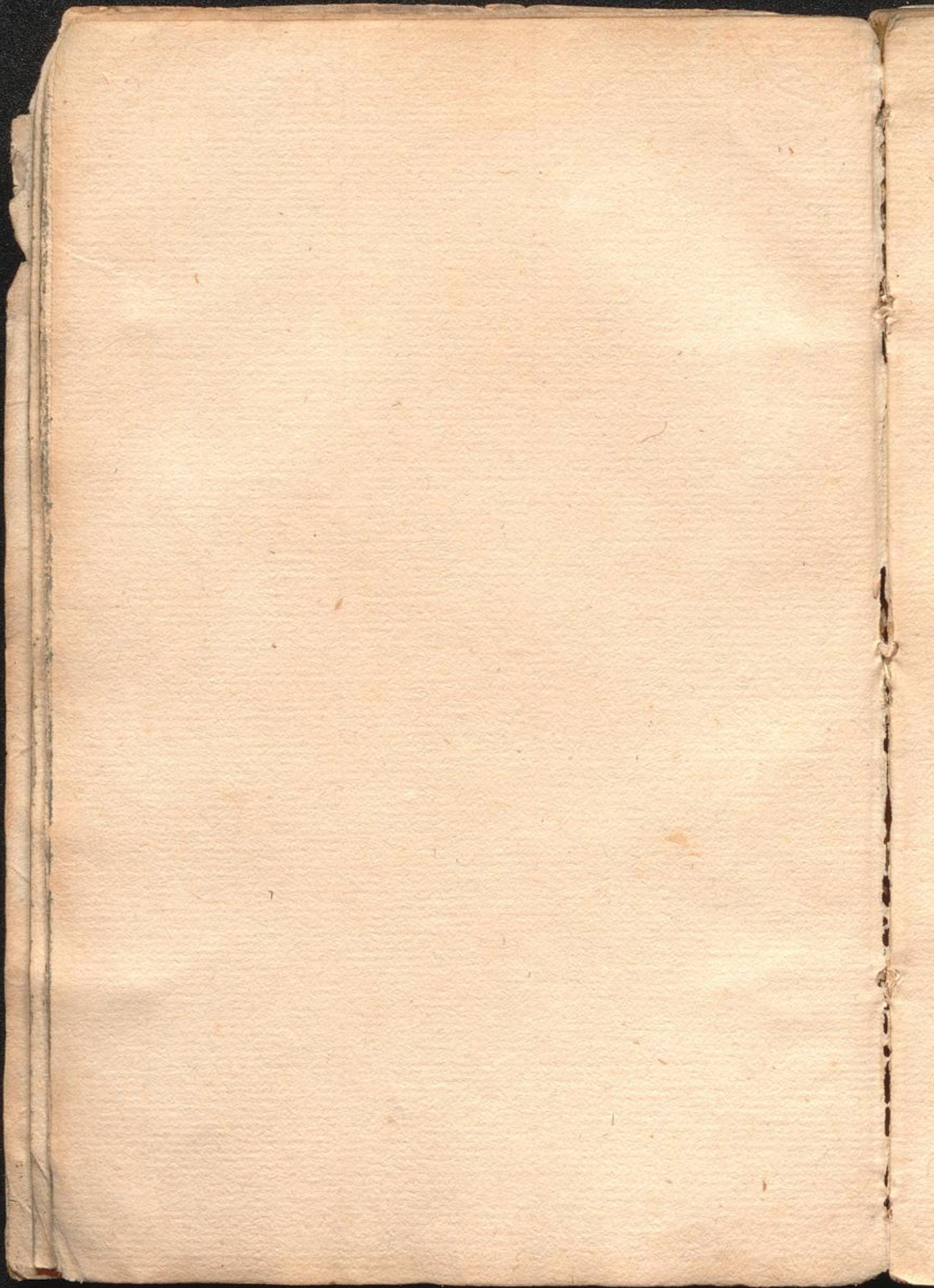

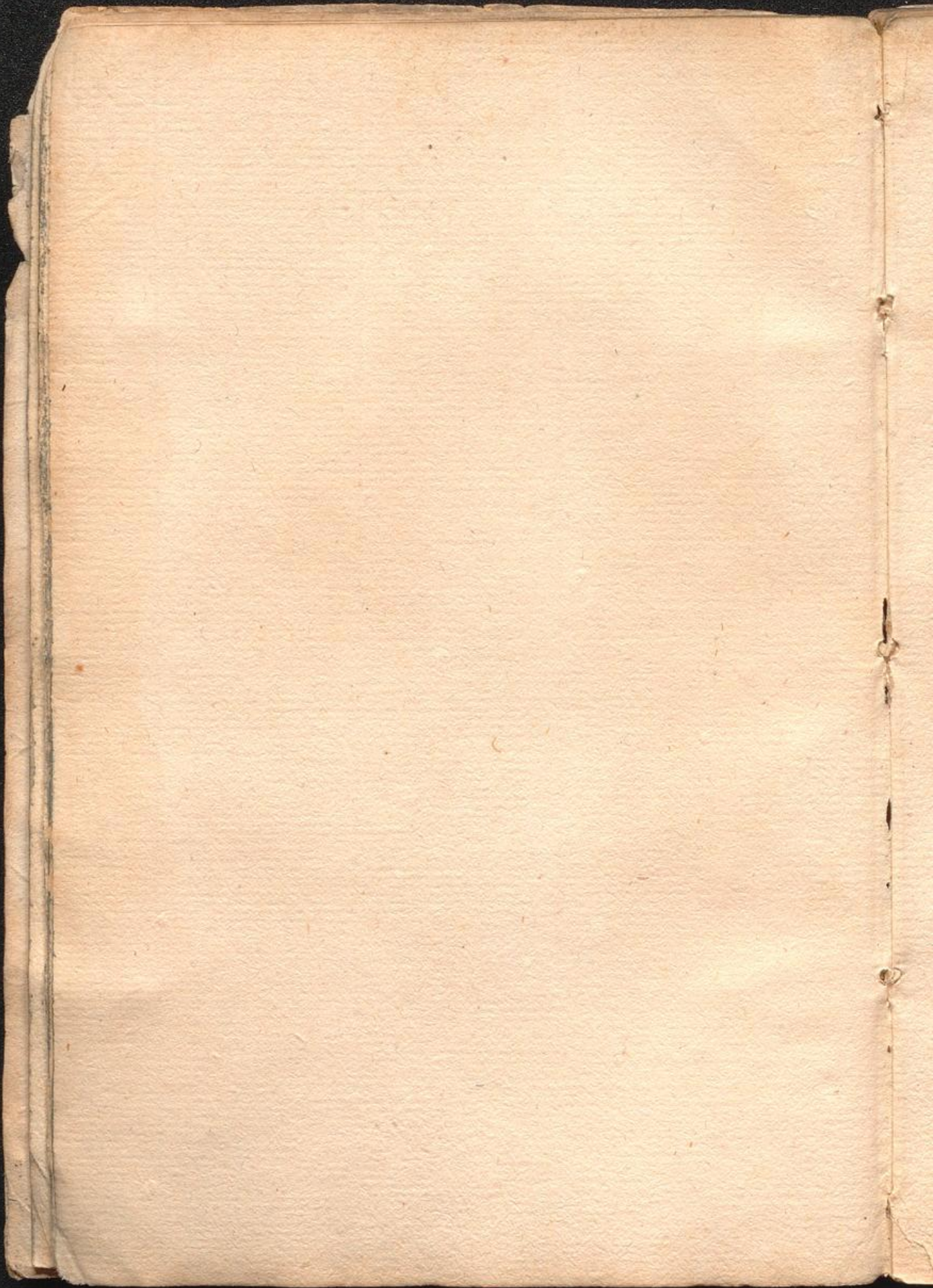

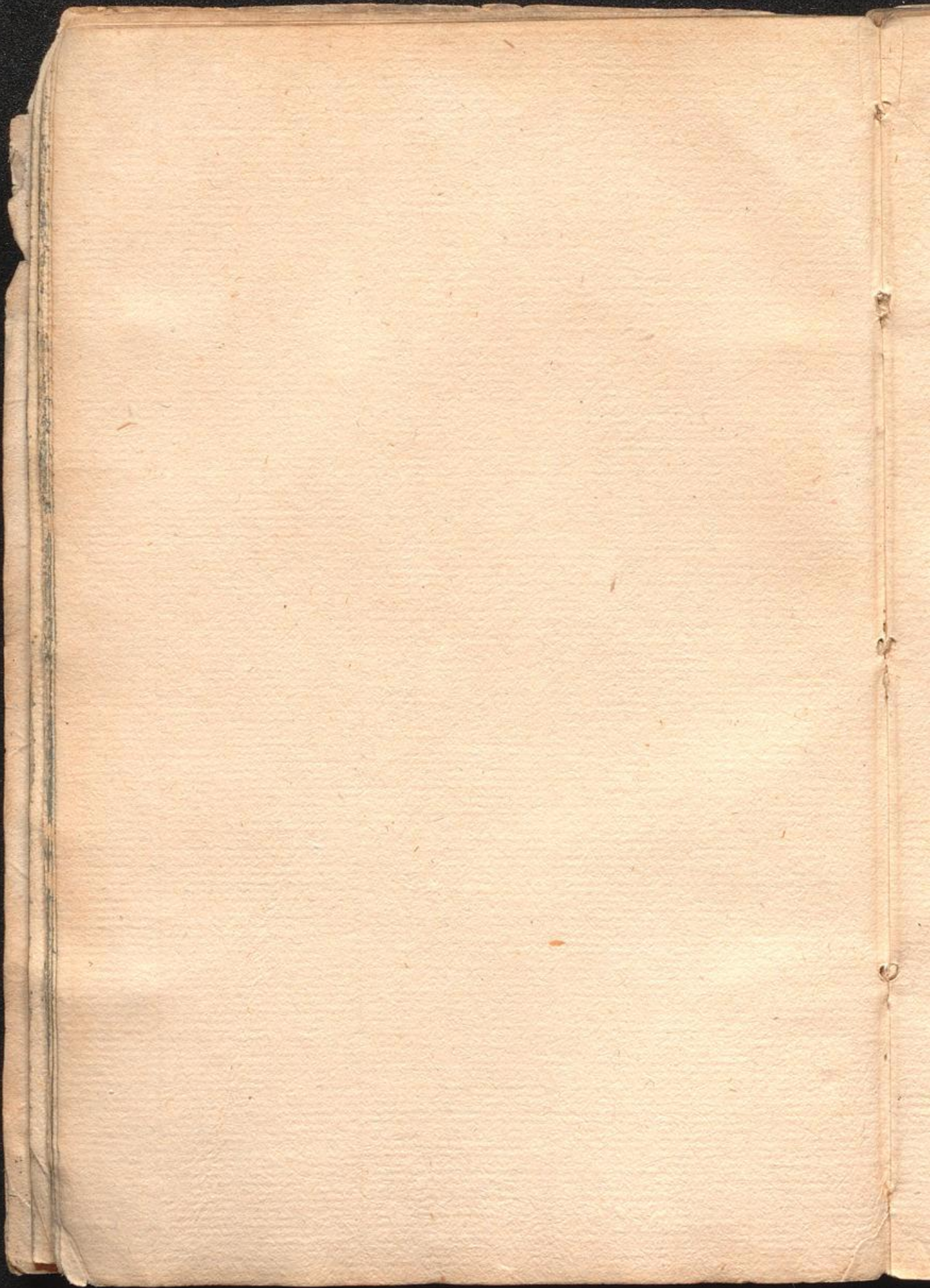

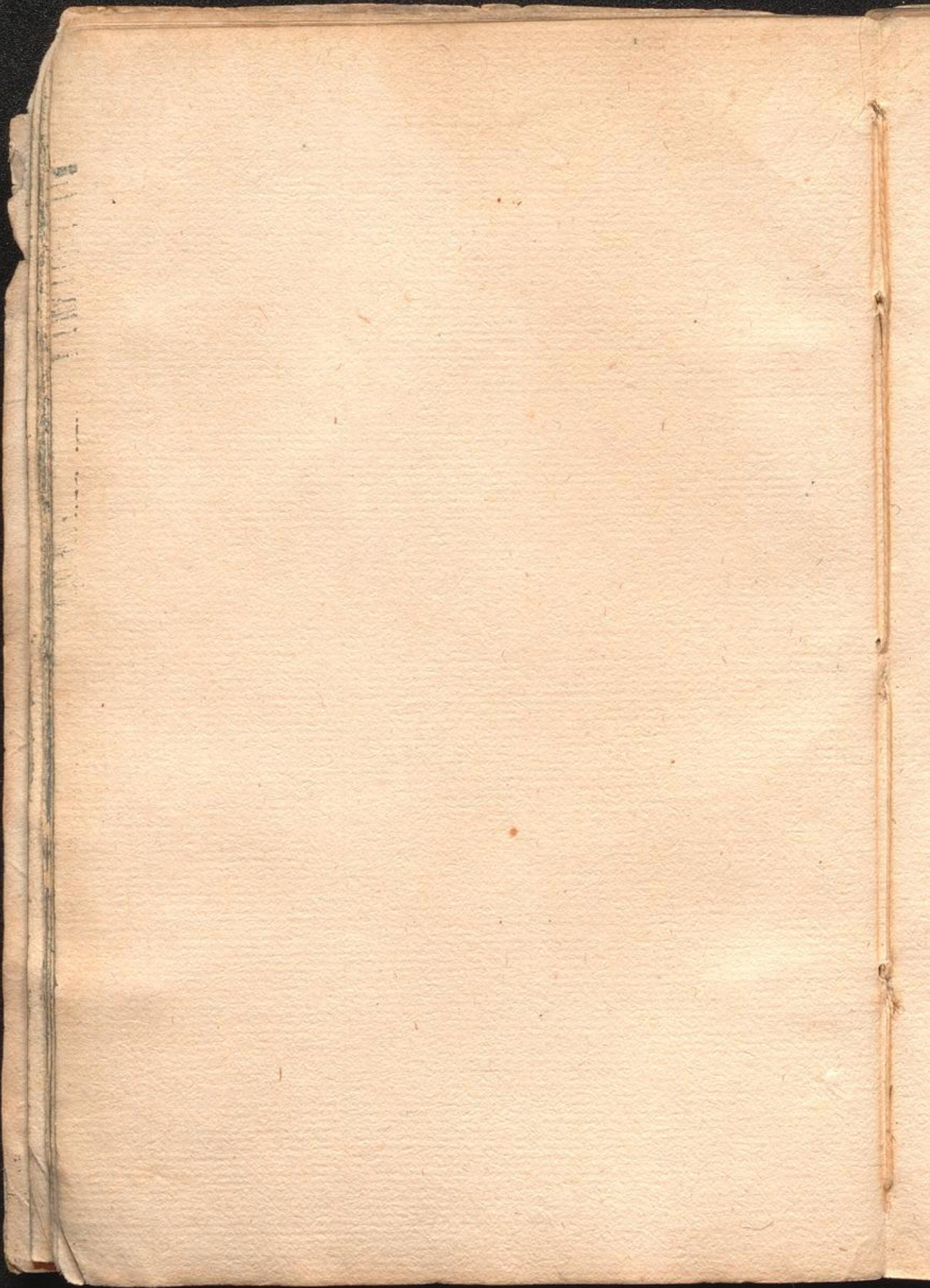

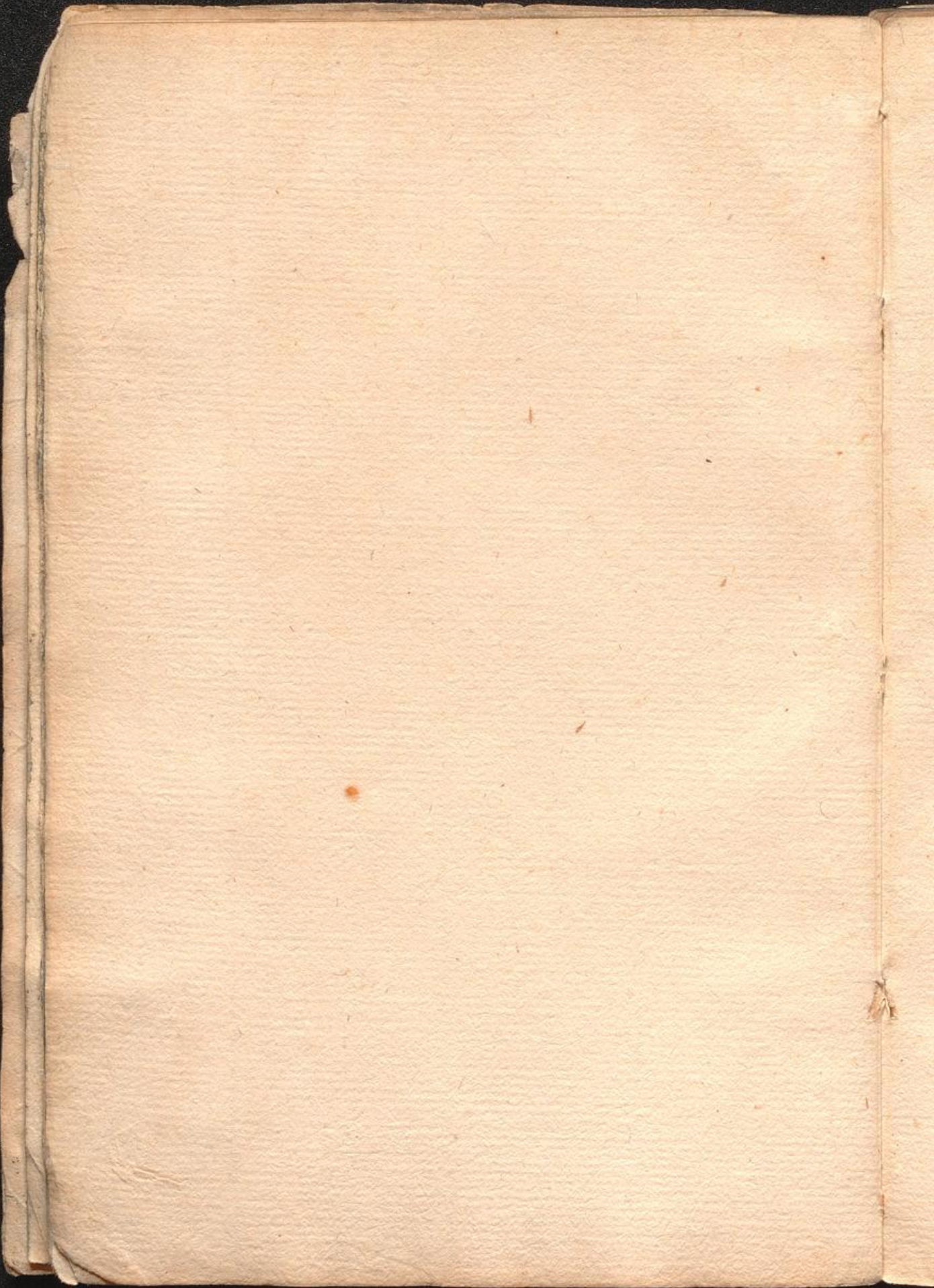

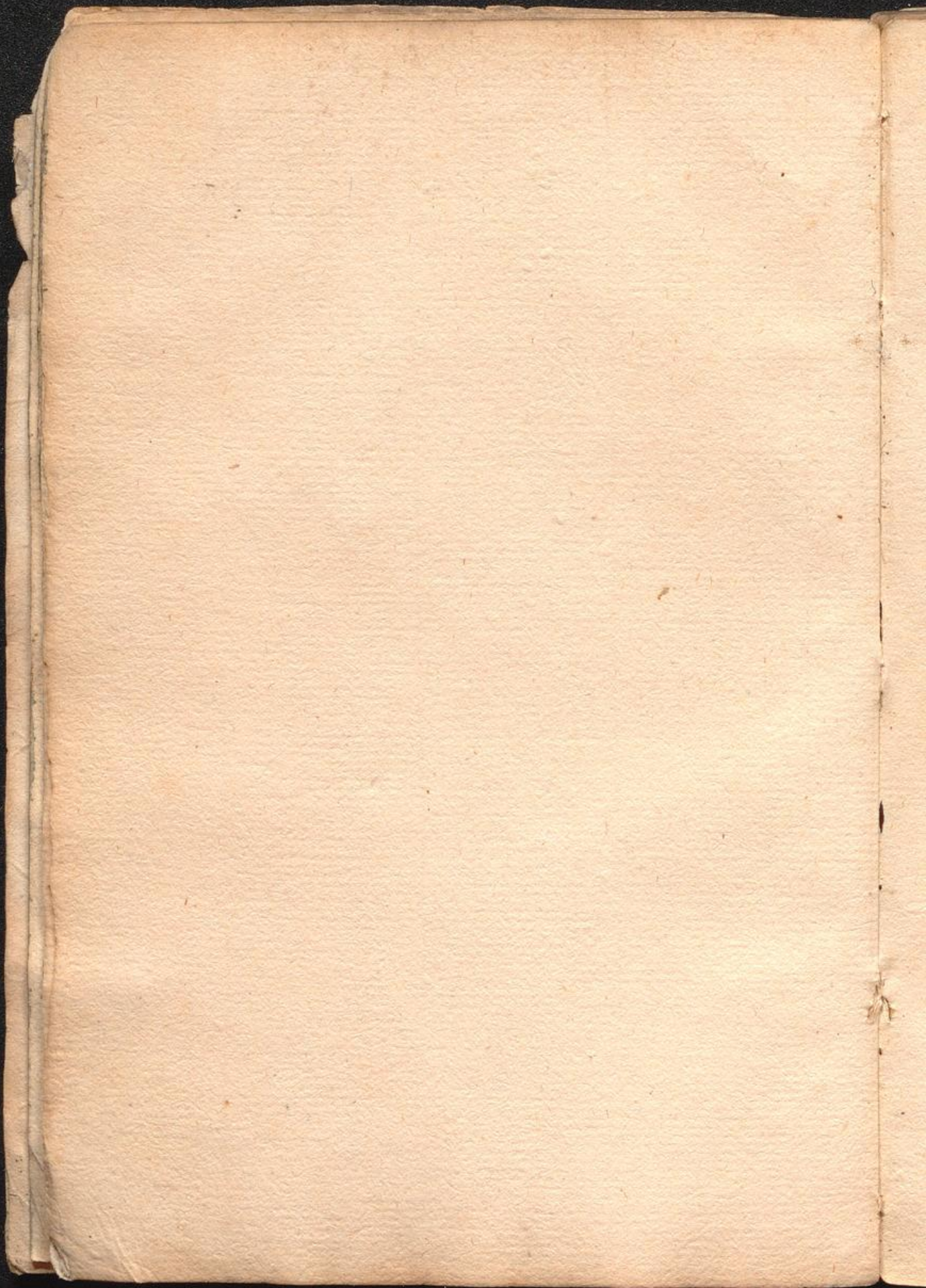

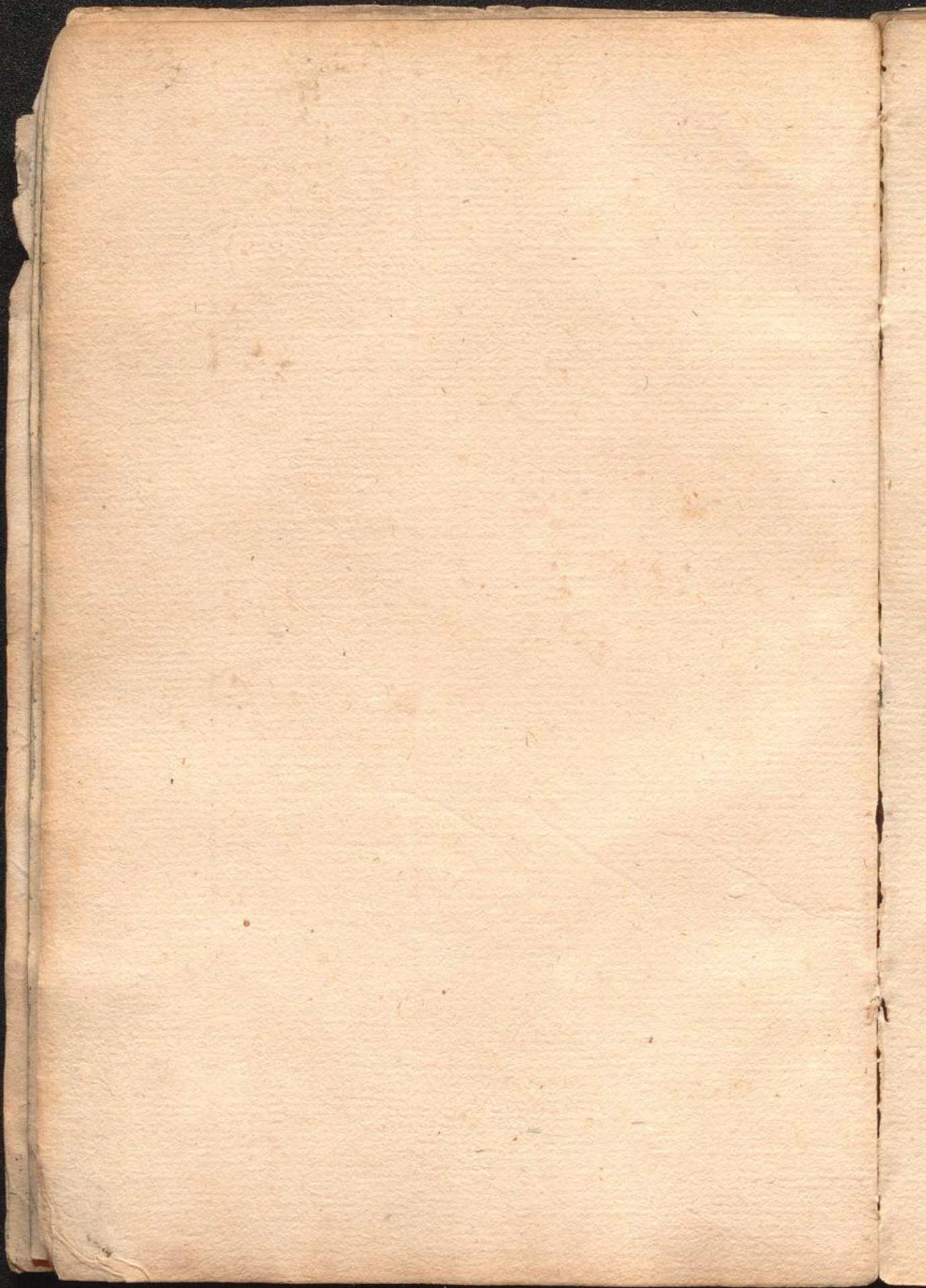

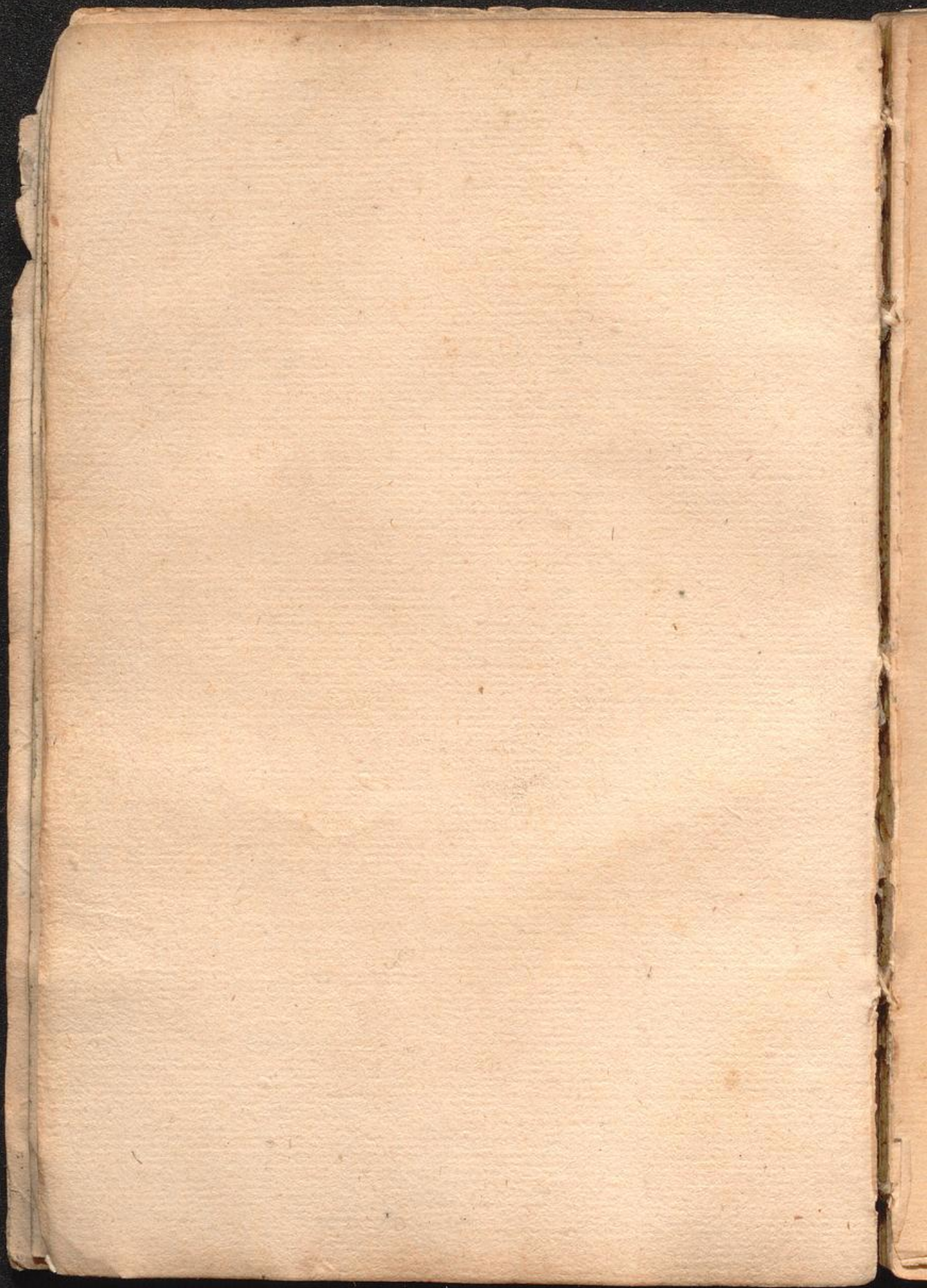

CONSTITVTIO-
NES SOCIETA-
TIS IESV.

Cum earum Declarationibus.

Consultorū Rectorū Collegij Magnifici
ROMÆ, M. D. LXX.

Apud Victorium Helianum.

Cum facultate Superiorum.

COLETTI VITO

LIBRO PRIMO

DE VITIIS

LIBER PRIMUS

ROMAE, M. D. LXX.

APUD VITAM, LIBRARIUM

IN VIA ...

PROOEMIUM
CONSTITUTIONVM.

QVAMVIS summa Sapientia & bonitas Dei Creatoris nostri ac Domini sit, quæ conseruatura est, gubernatura, atque promotura in suo sancto seruitio hanc minimam Societatem IESV, vt eam dignata est inchoare; ex parte vero nostra, interna Charitatis & amoris illius lex, quam sanctus Spiritus scribere, & in cordibus imprimere solet, potius, quàm vllæ externæ Constitutiones, ad id adiutura sit: Quia tamen suavis dispositio diuinæ prouidentiae suarum creaturarû cooperationem exigit; & quia Christi Domini Nostri Vicarius ita statuit; & Sanctorum exempla, & ratio ipsa nos ita docet in Domino: necessariû esse arbitramur, Constitutiones conscribi; quæ inuent ad melius in via incepta diuini obsequij procedendum iuxta Institutui nostri rationem.

2 Quamuis

PROOEMIUM IN
Declarationes & An-
notationes Constitu-
tionum.

CVM Constitutionum hic finis sit, vt vniuersum corpus Societatis et particularia eius membra ad sui conseruationem & incrementum, ad gloriam Dei, & vniuersalis Ecclesie bonum inuentur; præter quàm quòd omnes & singulæ earum per se

A ij ipsas

ipsas ad finem dictum accommodatae sunt, tria alia in eis expeti possunt;

Primum, ut plene sint; quò omnibus, quae incidere possint, quantum fieri potest, prouideatur.

Alterum, ut perspicuae sint; quò minor scrupulis de-
tur occasio.

Tertium, ut breues sint, quantũ plenitudinis ac perspicuitatis ratio patitur; ut memoria retineri possint.

Quò tria hæc melius obseruentur; præter Constitutiones vniuersaliores & breuiores, quæ, ut obseruentur à nostris, & ostendantur, cùm oportebit, externis, erunt magis ad vsum accommodata: visum nobis est in Domino has Declarationes & Annotationes esse adiiciendas: Quæ, cùm non minoris sint authoritatis, quàm reliquæ Constitutiones; magis descendendo ad particularia, eos, qui reliquis præsent, de rebus quibusdam possint edocere, quas breuitas & vniuersalitas aliarum minus dilucidat redderat. Sed præter vtrasque, quæ ad res immutabiles pertinent, & vniuersaliter obseruari debent, aliæ quaedam ordinationes erunt necessariae, quæ diuersis temporibus, locis, & personis in diuersis Domibus, Collegijs, & officiis Societatis (vniiformitate tamen, quoad eius fieri poterit, in omnibus retenta) possint accommodari. De huiusmodi ordinationibus, vel regulis hîc nō agetur; sed id solùm admonebimus, quòd ab vnoquoque, qui ibi fuerit, vbi hæc obseruentur, iuxta voluntatem Superioris, qui ei præfuerit, sunt obseruanda.

Vt redeamus ergo ad id, quod agitur hoc loco; harum Declarationum ordo hîc erit, ut Constitutionibus respondeant;

CVM DECLARA.

deant; itaque Pars parti, Caput capiti, cum declarandum aliquid fuerit, reddetur; quod in margine Constitutionum littera quædam indicabit, cui alia similis in Declarationibus respondebit. Et sic ordinate procedetur,

2 Quamuis primum illud sit, & maximi momenti in nostra intentione, quod ad corpus uniuersæ Societatis spectat; cuius unio, & bonum regimen, & conseruatio in suo bono statu ad maiorem Dei gloriam in primis quæritur: quia tamē corpus hoc ex suis membris constat, & in ipsa executione primo loco occurrit, quod ad singulos spectat; tam in ipsis admittendis, quam in promouendis, ac deinde per vineam Christi Domini nostri diuidendis; * hinc exordium sumetur' eo fauore, quem lux æterna nobis ad honorem & laudem suam conferre dignabitur.

PRIMA

eius fauore aspirante, quæ ordinis totius principium est, utpote perfectissima & infinita Sapientia.

DECLARATIO
in Prooemium.

A § CONGRVVS esse solet procedendi modus ab imperfectioribus ad perfectiora, præcipue in ijs, quæ pertinent ad praxim; cum id primum in executione occurrat, quod est in consideratione postremum, nam hæc à fine ad media descendit; & sic in decem præcipuis partibus, ad quas reducuntur omnes Constitutiones, procedetur.

Prima de ijs admittendis ad probationem agit, quæ nostrum sequi Institutum

A iij expetunt,

expetunt .

Secunda de ijs dimittendis , qui ad illud non esse idonei videbuntur .

Tertia de ijs , qui retinebuntur , conseruandis , & in spiritu ac virtute promouendis .

Quarta de ijs instituendis in litteris & alijs medijs proximos iuuandi , qui in spiritu et virtute in seipsis profecerint .

Quinta de cooptandis in corpus Societatis ijs , qui sic fuerint instituti .

Sexta de ijs , quæ in seipsis obseruare debent qui in hoc corpus iam cooptati sunt .

Septima de ijs , quæ obseruanda sunt erga proximos , distribuendo scilicet operarios , & eos in Christi Domini nostri vinea occupando .

Octaua de ijs , quæ faciunt ad mutuam & cum suo capite vnionem eorum , qui distributi sunt .

Nona de ijs , quæ ad caput pertinent , & ad gubernationem , quæ ab eo ad corpus descendit .

Decima de ijs , quæ vniuersaliter ad conseruationem & augmentum totius corporis huius Societatis in bono suo statu pertinent .

Hic est ordo in Constitutionibus , & Declarationibus tenendus , finem illum intuendo gloriæ & laudis Dei Creatoris ac Domini nostri ; quem nobis præfiximus .

P R I M A P A R S

PRIMA PARS

CONSTITUTIONVM

DE ADMISSIONE

ad Probationem.

DE EO, QUI ADMIT-
tendi facultatem habet.

Cap. I.

1 ACVLTA S admittendi ad pro-
bationem, quorum, & quanta sit;
iudicio Præpositi Generalis relin-
quatur; qui in ea communicanda
cōsiderabit, quid ad maius serui-
tium Dei ac Domini nostri conue-
niat.

2 Quando aliquis, qui idoneus videatur ad no-
strum institutum sequendum, ad eum accederet,
qui huiusmodi admittendi potestatem non habet,

A * mittere eum poterit ad illum,
penes quæ ea sit; vel scribere ei,
significando qualis ille sit, & qui-
bus præditus Dei donis, qui ad-
mitti petit; & exequatur quod
ei in Domino præscriptum fuerit:

IN CAP. I.

De eo, qui ad-
mittit.

AS I commo-
de nõ pos-

si quidem
sit aliquis huiusmodi ad Societatis institutum idoneus ad
eum mitti, qui potestatem habet admittendi; interim
dum ille admonetur, licebit cuiq; (si id necessarium esse

A iiij am

CONST. PARS I.

aut valde cōuenire iudicabitur) eum tamquam hospitem penes se retinere; donec responsum ab eo, ad quem relatum est de eo negotio, accipiat: & tunc iuxta ordinē sibi præscriptū pcedet.

B ¶ Qui ordinariē admittere poterunt in absentia, sunt Prepositi Provinciales; extraordinariē verò quivis Commissarius Prepositi Generalis, vel eiusdē Provincialis. At rectoribus Collegiorum, & Prepositis Domorum magis consuetum erit cōmittere, ut quos idoneos iudicabūt, domi suæ, aut in Collegio, possint admittere, cum præsen-tes fuerint.

si quidē ille * in absentia id præscribendi facultatem habebit. **B**

Quia refert plurimum ad diuinum seruitium, conuenientem haberi delectum eorū, qui admittuntur; & diligentiam adhiberi, ut intelligatur quæ eorū sint doctes & vocatio; qui talē admittendi facultatē habet, si per se ipsum id ipse non præstet, habeat in ijs, qui assiduē apud se agūt, aliquē, cuius opera vtatur ad cognoscendum eos, qui ingrediuntur, ad agendum cum illis, eosque examinandum; qui quidem prudentia præditus sit, & non ignoret agendi modum, qui cum tam varijs generibus & cōditionibus personarū est tenendus; ut maiori cum intelligentia, & vtriusque partis satisfactione negotiū ad Dei gloriam transigatur.

Tam ille, penes quem est facultas admittendi, quàm is, cuius opera ille vtitur, habeat oportet cognitionem rerum Societatis, ac zelum boni progressus ipse.

sus ipsius; vt nulla ratione dimoueri ab eo possit, quod in Domino conuenientius ad diuinum seruitium in hac Societate iudicauerit; quod vt conse-

C quatur, * moderatus admodum sit oportet in admittendi desiderio. Et vt liberior sit ab omni minus ordinato affectu; vbi vitij huiusmodi occasio esse posset (vt cum consanguineis, & amicis) ille, in quo aliquid periculi huiusmodi timeretur, examinandi officio non fungatur.

D Quicumque autem eo fungetur, * in scriptis habeat quæ ad tale officium pertinent; quò melius & certius id possit præstare, quod in hac parte ad diuinum seruitium queritur.

DE ADMIT-

D *Ubi* quæ admittendi facultas fuerit, liber completus Examinis sit oportet, & quidem in ijs linguis, quæ ferè solent esse necessarie. Huiusmodi sunt vernacula loci illius, vbi agitur, & latina. Illud autem Examen ei proponi debet, qui admitti cupit, antè, quàm Dominum ad communem cum alijs conuietum ingrediatur.

Et quidem impedimenta, quæ necessario excludunt, etiam, antè, quàm ad primam probationem admittantur, proponi debent.

C *Ut par est sollicitè cooperari motioni & vocationi diuinæ, curādo, vt augeatur in Societate numerus operariorū vinee Christi Domini nostri: ita diligenter cōsiderari oportet, ne quis admittatur, nisi qui donis illis Dei præditus sit, quæ hoc institutum ad ipsius gloriā exigit.*

Erit etiam scriptum alterum examen, quod contineat ea, quæ sexto quoque mense per bienniū probationis proponi debent: & aliud item perbreue, quo illi vtentur, qui cum ijs, qui ingredi volunt, colloquuntur; vt vtrunque id, quod expedit, intelligatur antè, quàm ad primam probationem quis admittatur. Idem officium etiã Examinatoris scriptum habere debent, & quod in eo continetur, exequi curent.

DE ADMITTENDIS

in Societatem. Cap. II.

IN vniuersum loquendo de ijs, qui admittendi sunt, quo pluribus Dei donis naturalibus & infusis præditi ad promouendum iuxta Societatis institutum, diuinū seruitium: & quo certioribus experimentis perspecti fuerint; eo magis idonei erunt, vt in eam admittantur.

Vt particulatim de his loquamur, qui in Coadiutores admittuntur ad res temporales, vel exteriores curandas (qui plures esse non debent, quàm qui necessarij sint ad subleuādum Societatem in ijs rebus,

DECLARATIO

In cap. II.

A **H** *Vius-*
modi
ferè sunt magnis
in domibus, Coqui
& dispen-

in quibus * occupari alij non possunt sine detrimento maioris boni) esse eos oportet, quod ad animam spectat, bonæ conscientiae, quietos, tractabiles, amatores virtutis ac perfectionis, propensos ad deuotionem, qui domesticis

¶ Dispensatoris occupationes, Emptoris, Ianitoris, Præfecti infirmorum, Lotoris, Præfecti horti, eleemosynarum Curatoris (ubi ex eleemosynis viuitur) atque id genus alię esse possent. Quia tamen pro maiori aut minori numero hominum, qui in Domibus vel Collegijs versantur, pro maiori etiam vel minori distractione in huiusmodi exercitijs magis vel minus necesse esset huiusmodi officiales ad hæc officia omnino deputari; eorum prudentiæ, qui reliquis præsumt, id committitur: modo hanc curam sibi impositam sciant, vt finis meminerint, qui ad huiusmodi homines in Societatem admittendos mouet. Is est necessitas, vt alij, qui in vinea Christi Domini nostri laborant, vel litteris dant operam, vt postmodum in ea laborent, subleuentur: quò se in rebus ad maius Dei ac Domini nostri obsequium pertinentibus exercent.

B domesticis & externis ædificationi sint, * qui sorte Marthæ in Societate contēti, & ad eius institutum bene affecti, eam iuuare ad Dei gloriam exoptent.

3 Quod ad externa attinet; honesta specie, sanitate, ætate, & viribus ad labores corporis qui in Societate se offerunt, sufferendos præditi esse deberent; & qui

adus; nisi aptus ad progressum in litteris faciendū, quantum opus esset, videretur.

B ¶ Qui sic dispositus cerneretur, vt videretur diu in externis ministerijs non esse conquieturus, eò, q̄ ad studia, vel ad sacerdotium affectus cognoscetur, non esset in Coadiutorem temporalem admittendus.

habere,

habere, vel certè habituri esse aliquando talentum aliquod, ad eam iuuandam viderentur.

Admittere homines difficili admodum ingenio, vel inutiles Congregationi, licet ipsismet non inutile foret, admitti; considerantes tamen instituti nostri finem, ac procedendi modum, persuademus nobis in Domino ad ipsius maius seruitium & laudem non expedire.

Qui ad hoc admitterentur, vt in rebus spiritualibus Societate iuuarent, considerando quid huiusmodi ministerium requirat, vt animæ proximorum iuuentur, sequentibus donis Dei ornari deberent.

Quod ad intellectum attinet, doctrina sana, vel aptitudine ad eam addiscendam, & in rebus agendis discretione, vel certè indole boni iudicij ad eam acquirendam.

Quod ad memoriam, aptitudine ad percipiendum, & fideliter percepta retinendum.

Quod ad voluntatē, vt vniuersæ virtutis & perfectionis spiritualis studiosi sint, quieti, constantes, strenui in ijs, quæ ad diuinū seruitiū aggrediuntur; quiq̃ue zelum habeant salutis animarum, & ea de causa ad nostrum institutum (quod ad illas iuuandas & disponendas ad vltimi sui finis de manu Dei Creatoris nostri ac Domini, consecutionem, rectè tendit) sint affecti.

In exterioribus exoptanda est sermonis gratia; ad agendum cum proximis pernecessaria.

Species honesta, quæ ædificationi esse solet, ijs, quibus

quibus cum agitur.

11 Bona valetudo, ac vires, quibus ferre possit instituti nostri labores.

12 Ætas, quæ ad ea, que dicta sunt, conueniat, quæ quidem, vt admittantur ad Probationem, excedere debet decimumquartum annum; vt ad professionem verò, vigesimumquintum.

13 Dona externa, nobilitatis, diuitiarum, bonæ famæ, & similia vt non satis sunt, si desint alia; ita, cum alia suppetent, hæc non erunt necessaria: quatenus tamen ad ædificationem faciunt, reddunt magis idoneos, vt admittantur, qui sine ipsis alioqui essent idonei propter dotes alias prædictas; in quibus quo magis præcelluerit qui admitti cupit, eo magis erit ad hanc Societatem aptus ad Dñi Dei nostri gloriam; * quo verò minus excelluerit, eo minus erit idoneus.

Quæ tamen mensura omnibus in rebus teneri debeat, vnctio sancta diuinæ Sapientiæ eos docebit, qui id curæ ad eius obsequium ac laudē vberiore[m] susceperunt.

C ¶ Quamuis aliquis vndecumq; idoneus ad Societatem omnibus his præditus esse debe

DE IIS, at: si tamē in ali-

quo quid eorum desideraretur, verbū gratia, vires corporis, vel ætas ad professionem, vel quid simile; & in Domino iudicaretur alijs Dei donis quod ea ex parte deest, compensari; omnibusque perpensis ad Dei obsequium fore, & ad Societati propositum sinem conuenire, vt admitteretur: dispensare cum eo Præpositus Generalis poterit

lis poterit, vel etiam alij; quatenus eis communicata ab ipso facultas se extendet.

DE IIS, QUÆ IMPEDIUNT,
ne quis in Societatem admittatur.
Cap. III.

QUAMVIS Charitas & zelus animarum, in quo se Societas hæc exercet iuxta instituti sui finem, omnia hominum genera complectatur, ut eorum seruiat spirituali utilitati, ac ad beatitudinē consequendam in Domino iuuet; ut tamen in Societatis ipsius corpus admittat, amplecti non debet, ut dictum est, nisi quos iudicabit ad propositum Societati finem vtilēs fore.

Ex impedimentis ad admissionem nonnulla, eos qui vellēt ingredi, omnino excludunt: quia rationes efficaces nos ad id in Domino mouent. Ea verò huiusmodi sunt.

DECLARATIO
In cap. III.

A **Q**UAMVIS
per publicam sententiam quis con-

demnatus non fuerit; si tamen error eius publicus extitisset, ac vehemēter suspectus esset, & quòd in iudicio conueniri posset, timeretur; admitti non debet. Verùm hoc

Aliquando à gremio sanctæ Ecclesiæ abscessisse, Fidem abnegando inter infideles, uel incidendo in errores contra eam, in quibus * reprobatus fuerit per publicam sententiam: vel se * more

hoc

B * more Schismaticorum ab Ec-
clesiæ unitate seiunxisse.
C * Perpetrasse homicidium:
D vel * esse propter enormia pec-
4 cata infamem.

hoc iudicium Præ-
posito Generali re-
linquetur.

B ¶ Quod ad
schisma attinet;
qui in terris Schi-

* Assump-
smaticorum nasceretur, ita, vt schisma generale pecca-
tum esset patriæ, & non solum particulare ipsius; non
esset hic talem ob causam inter eos numerandus, qui à
Societate excluduntur: (Et tantundem dictum sit de ijs,
qui in terris hereticorum nascerentur:) Sed ille potius
excludi intelligatur, qui esset infamis excommunicatus,
contempta auctoritate & providentia nostræ sanctæ ma-
tris Ecclesiæ, ita, vt hæresis, vel schisma peccatum
sit particulare personæ, & non generale nationis, aut
patriæ.

C ¶ Quod ad homicidij impedimentum attinet, nulla
(vt nec in alijs) declaratio adhibetur. Num autem sit ho-
micidium, nec ne, si dubitaretur, discernant Præpositi
Generales; nec se faciles in huiusmodi dubijs exhibeant.
Qui cum deliberatione homicidium perpetrari iussisset,
si effectus est consecutus, quamuis manu sua non occide-
rit, inter homicidas erit existimandus.

D ¶ Infamia propter enormia peccata ibi impedimen-
tum esse intelligitur, vbi, qui sic peccavit, infamiam
contraxisset. Si procul esset ab eo loco, tamque seriò re-
sipuisset, vt de eo nihil timendum videretur; posset in
Domino admitti. Qualia verò sint, vel non sint huius-
modi enormia peccata, iudicet Præpositus Generalis.

E ¶ Non

E ¶ Non solum si professionē emisisset, sed si vel unum diem habitum religionis gestasset; admitti propter rationes in Examine dictas non potest. Intelligendum est autem, quod habitum eo animo,

ut sit religiosus, non propter aliam causam, quæ posset accidere, induisset.

F ¶ Quando hoc vinculum solutum esset, quod à Domino, vel à coniuge facultas concederetur, observatis alijs circumstantijs, quæ iuxta sanam doctrinā, & usum sanctæ Ecclesiæ solent observari, impedimentum esse desinet.

G ¶ In omnibus his impedimentis expedit, ut nec Generalis Præpositus, nec Societas uniuersa dispensare possit; quandoquidem in uniuersum ita Societati conuenit, ut in huiusmodi non dispensetur. Sed si cerneretur aliquod ex his impedimentis in homine, qui talibus Dei donis ornatus esset, ut pro certo haberetur, Societatem ad Dei & Domini nostri obsequium eius opera admodum iuuari posse, si ille summo Pontifici, vel eius Nuncio, vel summo Pænitentiario supplicaret sibi concedi, ut in Societatem non obstantibus Constitutionibus admitti posset, Præpo-

* Assumpsisse Religionis habitum: vel Eremitam cum vestitu monachali fuisse.

* Matrimonij vinculo, vel feruitutis legitimæ ligatum esse.

* Capitis infirmitatem pati, unde accidat obscurari, & parū sanum esse iudicium; vel si notabilem habeat ad illud dispositionem; ut in Examine fufius tractatur.

§ Cætera

E

S

F

6

G

7

8 Cætera impedimenta quam-
 H uis singula * à Societate non ex-
 cludant, reddunt tamen minus
 idoneum eum, qui admitti exo-
 prat; & posset tanti momenti
 esse defectus; vt è seruitio Dei
 non esset futurum, cum eo quæ-
 quam admitti.

9 Impedimenta autem hæc se-
 cundaria, de quibus modò est
 sermo, huiusmodi sunt. Quod
 ad interiora attinet, passiones
 vel affectus, qui domari nõ pos-
 se videantur; vel peccatorum ha-
 bitus, de quibus non magna e-
 mendatio speretur.

10 Intentio minus recta, quàm
 par esset ad Religionis ingressũ;
 vt quæ cùm humano aliquo fine
 sit admixta.

11 Incõstantia, vel remissio animi
 notabilis, ex qua qui de ingressũ
 agit, parũ utilis futurus credatur
 ad Societatis munera obeunda.

12 Indiscretæ deuotiones, quæ

in
 eius, qui admittendi facultatem habet, relinquitur.

Et eiusdem erit, in huiusmodi casibus dispensare, habita
 nihilominus ratione iudicij Superioris, ad quem refe-

set, Preposito e-
 ius Generali nõ re-
 repugnate; posset
 idem Prepositus
 consensum ad eum
 admittendum præ-
 stare: dum tamen
 ostiũ non multis,
 immo nulli, qui ra-
 ris (vt dictũ est)
 dotibus non sit præ-
 ditus, aperiatur.

H ¶ Quoduis
 ex his secundarijs
 impedimentis ex-
 se satis esse posset,
 ne quismittere-
 tur. Sed quia acci-
 dere posset, aliquẽ
 huiusmodi defectũ
 alijs præclaris Dei
 donis compensari,
 ac in Domino tole-
 randum esse iudi-
 caretur; id discer-
 nendum prudentiæ

B rendum

in causa esse solent, vt aliquis in illusiones, & non exigui momenti errores incidat.

Litterarum ignorantia; vel ingenij, aut memoria ad eas addiscendas, vel linguæ ad explicandum defectus, in illis, qui præferunt intentionem vel desiderium vltius progrediendi, quàm solent Coadiutores temporales. 13

Iudicij defectus, vel notabilis in proprio sensu obduratio; quæ omnibus Congregationibus multum solet faceffere negotij. 14

rendum erit quid quid difficultatem ingereret, & q statuerit, faciendum est. In exteriori homine, defectus in integritate corporis, morbus, debilitas, vel * notabilis deformitas. 15

* Ætas valde tenera, vel plus fatis prouecta. K

I ¶ *Animaduertendū est, eos, qui deformitates vel defectus insignes habent, vt gibbos vel alia quæpiam monstruosa, siue sic nati fuerint, siue ex aliqua externa causa, vt percussione & similibus id acciderit, ad Societatem nostram non esse idoneos; partim quòd res huiusmodi ad sacerdotium obstare solent, partim quòd ad proximorum edificationem, quibus cum ex instituti nostri ratione versamur, minime iuant; nisi, vt superius dictum est, alijs eximijs virtutibus ac donis Dei compensarentur, cum quibus huiusmodi defectus corporis potius ad augmentum, quàm ad diminutionem edificationis facturi viderentur.*

K ¶ *Quod ad etatem attinet 14 annis minorem, vt quis ad*

quis ad probationem; aut 25, vt ad professionem admittatur, si in quibusdam peculiaribus de causis anteuertendum esse id tempus ad finem maioris diuini seruitij nobis præfixum videretur, penes Præpositum Generalem facultas erit prudenter ac circumspectè dispensandi: Et idem, cum prouectior ætas fuerit, considerabit, an expediat, nec ne, ad vniuersale bonum huiusmodi defectum tolerari.

L * Æs alienum; vel ciuiles obligationes.

16 Quo huiusmodi defectibus quis magis est obnoxius, eo minus est idoneus, vt Deo Domino nostro in hac Societate ad animarum auxilium seruiat: & qui facultatem habet admittendi, videat, ne charitatis particularis affectus vniuersali noceat; quæ vt magis ad gloriam & honorem Christi Domini nostri facit, ita semper præferri debet.

L ¶ De ære alieno diligenter cōsideretur, ne inde offendiculi vel perturbationis occasio oriatur, presertim in obligationibus ciuilibus, de quibus iura disponunt; præter rationem, quæ habenda est, ædificationis.

DE MODO ADMITTENDI.

Cap. IIII.

¶ Q VIA nobis in Domino valde persuademus, ad hoc, vt diuina & summa Maiestas ministerio huius minimæ Societatis vti dignetur, multum referre, vt qui ad eam admittuntur, non solum

B ij diu proben-

diu probentur antequàm in eius corpus cooptentur, verum etiam vt valde noti sint, antequàm ad probationem eam admittantur, quæ fit in cõmuni

DECLARATIO

In Cap. IIII.

A **C** **V** **M** **d**
omus primæ probationis distincta, & coniuncta nostræ habitationi esse non possent; curandū est, vt in nostris Domibus aliqua habitatio separata ad id designetur, vt, qui admittuntur, minorem habeant occasionem conuersandi, cū alijs, qui non fuerint à Superiore deputati.

iuti, vt alibi Deo ac Domino nostro seruire curent, statim dimitti poterunt.

Quòd si res non esset Societati tam clara, quàm oporteret; postquàm qui admitti cupit, voluntatē suam

conuictu cum domesticis: expedit * habitationem aliquam nostræ communi coniunctam designari, vbi, qui ad Probationem admittuntur, hospitem more duodecim dies, vel vsque ad viginati, & amplius, prout Superiori videbitur, diuersentur; vt id temporis de ijs, quæ pertinet ad Societatem, illi certiores reddantur; & Societas eosdem plenius in Domino nostro cognoscat.

In hanc domum, quæ primæ Probationis dicitur, facilius admitti possunt, qui id optant; si clarè ad Dei & Domini nostri IESV Christi obsequium idonei in hac Societate esse videntur; & contrà, qui clarè nõ esse tales cernerentur, cõsilio (& si quid aliud charitas suggerit) ad-

A

2

3

suam

suam proposuerit, & de primis impedimentis decenter interrogatus fuerit, & summam nostri instituti, probationesque ac difficultates, quæ in eo sunt, intellexerit; quãuis efficaciter desiderare videatur in Societatem admitti, vt

B in ea viuat & moriatur * (quod quidẽ si deesset, vt plurimũ nemo ad primã Probationẽ admitti deberet) * responsum tamẽ,

C ac sententia vltima aliquandiu differatur; vt eo tẽpore res melius considerari, & Deo commendari

B ¶ *Si aliquis ob causas rationẽ consonas in Domũ reciperetur, qui nõ dũ obsequio diuino in hac Societate se dedicare omnino stitisset, perinde*

vt hospes, & non ad primam vel secundam probationem admittetur. Sed ea in re vltra triduum, qui alijs præest, non facilẽ se exhibeat; nec sine facultate Præpositi Generalis, vel certè Prouincialis id faciet; & difficilius, vbi Nouitij fuerint, quàm vbi non fuerint, ea facultas concedi poterit.

¶ **C** Vt responsum & deliberatio vltima aliquandiu differatur, & diligentia ad id, vt perspectior ille sit, adhibeatur, in vniuersum quidem obseruari debet. Aliquando tamen peculiare ob causas (vt si quis videretur raris dotibus ornatus, & in periculo versari, ne per dilationem à proposito suo dimoueri, vel certe valde sollicitari posset) compendio maiori, qua conuenit, diligentia adhibita, in Domum primæ probationis esset admittendus, vel post examinationem ad alia Societatis loca transmittendus.

B iij **D** ¶ *Diligentia*

D ¶ *Diligentia ad eos, qui ingredi volunt, magis cognoscendos adhibenda hæc est; ut compendio quodam Examinis, an aliquo ex primis impedimētis, vel etiam ex secundarijs, quæ tertio capite attinguntur (cuiusmodi est bona valetudinis, vel integritatis corporis defectus, ob ligationes ciuiles, vel eas alienū)*

teneantur, intelligatur. Conferet etiam, ut præter Examinatorem aliqui ex ijs, quos Superior designauerit, agant ac versentur cum eo, qui recipiendus sit, & intellecto etiam eius nomine, & eorum, quibus cognitus est, extra domum inquiri poterit cuiusmodi homo ille sit; si domi nulli fuerit satis notus.

Iuuabit etiam ad hoc ipsum, si frequenter ad confessionis sacramentum in Ecclesia nostra aliquandiu accesserit antè, quàm domum ingrediatur. Et si adhuc de eo dubitaretur; non parum conferet, si in spiritualibus exercitijs constituatur; ut ea claritas de eo habeatur, quæ ad gloriam Dei Domini nostri requiritur.

E ¶ *Iis,*

D * diligentia conueniens adhiberi; ut magis cognoscatur, & ut de eius constantia periculum fiat. Quantū autem differri oporteat, & quæ diligentia sit adhibenda, prudenti considerationi illius, qui admitendi facultatem habet, relinquendum est; qui semper maius Dei obsequium spectabit.

Postquàm in Domino statuetur, quòd ad Probationem aliquem admitti cōueniat; solitis vestimentis indutus, aut pro cuiusque deuotione (nisi aliud

Superiori

Superiori videbitur) ingredi poterit, & in prædicta Probationis Domo, seu in loco ad id destinato vt hospes constituetur; ac postridie, quo modo eo in loco se gerere debeat, ei declarabitur; ac nominatim, ne uerbo, aut scripto (nisi Superiori aliqua de causa non leuis momenti aliud videretur) cum externis, vel domesticis agat, præterquam cū ijs, qui ad id designati à Superiore fuerint. Quod fit, vt liberius secum & cum Deo perpendat vocationem suam, ac propositum diuinæ ac summæ Magistrati in hac Societate seruiendi.

§ Elapsis duobus aut tribus diebus post ingressum in Domum Probationis, examinari accuratius incipiat, prout in officio Examinatoris declaratur; & relinquatur ei scriptum Examē, vt solus id maturi-

E us cōsideret; postea eidē * ostendantur Diplomata Apostolica, ac Constitutiones, & Regule in Societate ac domo, quam ingreditur, obseruandæ; & qui literis operam dederunt, de singulis facultatibus, in quibus versati sunt, singulas prælegant lectiones, & id coram eis, qui à

E § Iis, qui litteras Apostolicas latinas nō intelligerent, satis esset earum summam (vt etiam Cōstitutionum, & Regularum) declarare: Ex qui-

Superiore
bus ea pars ostendenda unicuique intelligitur, quæ ei est obseruanda; ex qua summarium haberi potest, quod simul cum Examine unicuique relinquatur; vt per otium illud magis consideret.

Superiore ad eius talentum in doctrina, & proponendi modo cognoscendum sunt constituti.

Eodem hoc tempore primæ Probationis conscientiam suâ Superiori, vel ei, quem ipse delegauerit, aperiet (nisi id negotij cum Superioris consensu in aliud tempus differretur) & generaliter confitebitur (si nondum id fecisset) & illi quidem Confessario, qui à Superiore fuerit ad id destinatus. Et cum

F ¶ *Si scribere nesciunt; alius coram eis eorum nomine scribet.*

G ¶ *Præter dilationem admittendi ad primam probationem (qua uti cum ijs, qui alijs in locis Societatis fuerint, non esset æquum) reliqua ferè omnia in eisdem locum habent: licet quò magis noti sunt, & firmi; minus necesse sit diligentiam adhibere ad eos cognoscendos & stabiliendos, qui ad probationem admittuntur.*

in libro ad id designato scriptum fuerit, & * manu eius subscriptum, quidquid domū tulit, & quod cōtentus sit obseruare omnia ei proposita; postremò post reconciliationem accepto sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, ingreditur in Domum communis habitationis; vbi cum alijs uersari, & in secunda Probatione diutius exerceri solent Nouitij.

* Quod dictum est de ijs, qui tunc primùm ad Societatem admittuntur, bona ex parte cum illis obseruabitur, qui à studijs, aut alijs locis Societatis, ubi diligenter examinati non fuerint, ueniunt; Qui quidem non, ut

Professi,

Professi, vel Coadiutores formati, in corpus Societatis admissi sunt; ut quo maiori cum luce procedatur, eo quisque constantior in sua uocatione maneat; & ipsa etiam Societas melius discernat, an conueniat ad maiorem laudem & gloriam Dei & Domini nostri illum apud se retinere.

SECUNDA PARS

QVÆ AD EOS DIMIT-

TENDOS PERTINET, QUI

admissi parum apti in probatione ad Societatem inuenirentur.

Qui dimitti possint, &

per quos.

Cap. I.

I TAVTEM ad propositū huic Societati finem diuini obsequij, & auxiliij animarum conuenit cōseruari, & numero augeri operarios idoneos ac utiles ad hoc opus promouendum; ita dimitti eos oportet, qui tales nō fuerint inuenti; & successu tēporis deprehendantur, uel quòd hæc non sit eorū uocatio, uel quòd ad cōmune bonum Societatis non cōueniat, ut in ea maneant. Sed tamen ut non
faciles

faciles esse ad admittendum, ita neque ad dimittendum, immo minus oportet: sed maturè omnino & considerate in Domino procedendum est. Et quamuis causas ad dimissionem dignas eo grauiores esse oportet, quo quis arctius Societatis corpori coniunctus est; * quantumlibet tamen

DECLARATIONES
in secundam
partem.

IN CAP. I.

Qui dimitti possint, & cæt.

A **L** ICET omnes
(vt in Constitutionibus dicitur) dimitti possint; alij

tamen facilius, quàm alij, dimittentur. Qui in Domum primæ Probationis admissi sunt, antè quàm cum alijs versentur, si eo tempore appareret non esse ad Societatem idoneos, facilius, quàm alij, possent dimitti.

In proximo gradu illi sunt, qui in secunda probatione in Domibus vel Collegijs nullis adhuc votis ligati versantur, si experimento comperiretur, quòd ad maius Dei obsequium non foret, si in Societate manerent.

In tertio

quisque sit coniunctus, in quibusdã casibus separari ab ea possit, ac deberet: ut sequenti capite uidebitur.

Dimittendi facultas in primis ad uniuersam Societatem pertinet, quando in Congregationem generalem conueniret: Eadem erit penes Præpositum Generalem in omnibus, præterquàm siquid ad ipsius personam pertineret. Penes reliquos ex Societate tantum erit huius facultatis, quantum eis à capite collatum fuerit. *

Præpositis

In tertio gradu illi sunt, qui votis quidem sponte sua se Deo obligauerunt, verum in Scholasticos approbatos, vel Coadiutores Societatis formatos, exacto iam tempore probationis solite, non sunt admissi.

In quarto & qui grauiori consideratione & causa indigeant, sunt Scholastici approbati.

In quinto gradu, vbi quidem maior erit difficultas, sunt Coadiutores formati tam Spirituales, quam temporales; si post vota sua publica, licet non solemnia, necessario dimittendi viderentur.

In quibusdam casibus etiam Professi cuiuscunque gradus & dignitatis in Societate sint, dimitti possent; si retineri sine detrimento illius, ac diuini obsequij non posse iudicaretur.

Præter ea, quæ dicta sunt; quò magis alicui Societas deberet, quod de ipsa benemeritus esset, vel quo pluribus Dei donis ad eandem in diuino obsequio iuuandam præditus esset, eò maiori cum difficultate esset dimittendus: vt contrà cui minus deberet Societas, quiq; minus ad eandem iuuandam in diuino obsequio esset idoneus, facilius posset dimitti.

B * Præpositis tamen Prouincialibus amplâ satis cõferri expediet, ac* debitalis in patentibus litteris ad Præpositos particulares missis amplissimam eis facultatem impartiat, quò magis subditi eosdẽ venerentur, & humiliores ac submissiores se exhibeant: nihilominus tamen per secretas litteras hæc potestas contrahi (prout conuenire videbitur) & limitari poterit.

C ¶ Quod

Quod ad eos attinet, qui in prima probatione & secunda sunt, nec dum votis emissis; facultatem ad eos dimittēdos habebit quicūq; ad eos dem admittēdos eam habuerit: si tamen circumstantia aliqua non id impedirent; cuius modi esset, si in

Domum aut Collegiū, ubi manent, à Generali vel Prouinciali Præposito, vel ab aliquo, cuius habenda sit ratio, destinati fuissent; vel si de Societate ipsi tam bene meriti fuissent, vt eorū esset particularis ratio habenda. In his enim & similibus casibus dimitti aliquis per quemuis Præpositum non deberet; nisi causa admodū vrgetes & graues essent, ita, vt minimè dubitaretur, Superiorum mentem huiusmodi futuram esse.

Qui iam votis se obstrinxerunt in Domibus aut Collegijs, & Scholastici præterea biennio probationis exacto approbati, si dimittendi essent; Præpositus localis, nisi re communicata cum Prouinciali, id facere non deberet. Prouincialis autem pro modo facultatis à Generali acceptæ vel dimittere poterit, vel non poterit, quamuis Generalem non consuluerit.

*ac * debita proportione etiam Præpositis Localibus, & Rectoribus, quibus videbitur esse cōferenda; ut eo melius in toto Societatis corpore subordinatio factæ Obedientiæ seruetur, quo clarius intelligent inferiores se à suis immediatè Superioribus pēdere, & quod sibi cōueniat plurimum, imò necesse sit, in omnibus eis subesse propter Christum Dominum nostrum.*

DE CAUSIS

Coadiutores

Coadiutores formati siue spirituales siue temporales, nisi consulto & approbante Generali, dimitti non debent; nisi in quibusdam remotissimis locis (vt in Indijs) huiusmodi facultatem Prouinciali comunicari oporteret, vel Generalis extra ordinem alicui, cui tanquam sibi ipsi fideret, & propter causas magni momenti eam communicasset.

Erga Professos minus etiam huiusmodi facultas inferioribus Praepositis est communicanda; nisi res ad Praepositum Generalem delata, & graui consideratione expensa foret, ita, vt conuenire ad diuinum obsequium, & commune Societatis bonum huiusmodi hominem dimitti, videatur; vt si contumax vel incorrigibilis esset.

DE CAUSIS, PROPTER
quas dimitti aliquem conueniat.
Cap. II.

- 1 **C**AUSAS eas, quæ ad aliquem dimittendum sufficiant, ponderare coram Domino debet prudens charitas Superioris, qui huiusmodi facultatem habuerit; sed generatim loquendo, quatuor eorum genera fore uidentur.
- 2 Primum, si in Domino iudicaretur, contra ipsius honorem & gloriam fore, quod is in hac Societate maneret, qui uideatur in quibusdam prauis affectibus aut uitijs, quæ diuinam offendunt
Maiestatem,

IN CAPVT
II,DE CAUSIS
dimissionis.

A ¶ **Q**uatenus defectus aliqui, qui contra diuinum honorem, & Societatis bonum esse dicuntur, debeant tolerari; cū id ex multis circumstantiis particularibus personarū, temporum, & locorum pendeat: discreto zelo eorū, quibus ea cura commissa est, relinqui est necessarium; Qui eo impensius rem Domino commendabunt, & diligentius cum alijs, qui ad cognoscendam Dei voluntatem iuuare possint, communicabunt; quò eis difficilius negotium, magisq; dubium videbitur.

B ¶ Si ille, qui ingreditur, ipso in initio morbum aliquem, vel dispositionem ad illum detexit, & ea conditione, vt periculū fieret sanitatis eius, admissus est: cū cerneretur non conualescere, nec labores Societatis ferre posse in posterum; dimitti, ac extra Domum, prout

Maiestatem, corrigi non posse; * quæ eo minus tolerari deberent, quo grauiora essent, & plus culpæ haberēt; licet alijs nullum offendiculū (quod manifesta non essent) præberent. **A**

Alterum est, si existimaretur in Domino, aliquem retinere, contra Societatis bonum fore, quòd cū uniuersale sit, haud dubiè bono particulari alicuius præferri ab eo debet, qui syncerè diuinum obsequium quaerit. Tale quid esset, * si in Probationū decursu aliqua impedimenta, uel insignes defectus, quos àtea in Examine tacuisset, **B**

detegerent.

prout vera charitas dictauerit, iuuari poterit.

Si ingressus est sine vlla conditione, manifestata quidem infirma corporis habitudine, sed spe concepta, quod ad maiora aptus esset futurus, quam esse experimento comperiat; quamuis etiam dimitti possit; animaduertendo, quod sanitate ad nostrum institutum necessaria careat, magis erit considerandum, num dimitti debeat, nec ne, et multo magis, si, cum sanus ingressus fuerit, in ministerio Societatis in aegritudine incidit. Tunc enim, si ipsemet contentus non esset, iustum non foret, hac sola de causa à Societate dimitti.

Si in ingressu quis aegritudine aliquam celasset; cum ea detegeretur, constat, liberius & iustius eum dimitti posse. An autem re vera sit dimittendus, nec ne, propterea quod alijs dotibus magni momenti ad diuinum obsequium polleat; prudentiæ Superioris relinquatur. Tandem sit dictum, si deprehenderetur quod in aliqua re alia, in Examine veritatem suppressisset. Quod si aliquid ex quinque impedimentis dissimulasset; tunc non est æquum vt in Societate maneat, iuxta id, quod in prima parte dictum est.

C detegerentur; vel si * experimēto comperiretur, ualde inutilem fore eū, & per quem præpedienda magis, quam adiuuanda esset Societas, propter eius insignē ad quæuis eius munera ineptitudinem: & multo magis dimitti oporteret, si damnum allaturus malo

C¶ Si bonum testimonium nō referret ex probationibus, quæ extra domum fiunt, vel etiā domi; nec ea remedia, quæ charitas ante dimissionem solet

nem solet adhibere, *sufficerent*: conducibilius est, eum dimittere, quàm in corpus Societatis homines, qui ad eius institutum nō videntur conuenire, admittere.

D § Alijs offendiculum præbere ille intelligitur, qui suo exēplo peccandi occasionem eis præbet, & qui dem amplius, si verba adijceret suasoria, ut ad aliquid mali alliceret, præcipuè ad instabilitatē in sua vocatione, vel ad discordiam; vel si quid contra Superiores, vel commune Societatis bonum moliretur. In quibus enim talia locum haberent, rationi consentaneum non esset, ut ij in Societate manerent.

Quando non tam propter rationem vel magnitudinem peccati, quàm ob remouendum offendiculum, quod alijs præbuit, dimitti aliquem necesse esset; si alioqui aptus esset; expendet prudentia Superioris, an expediat facultatem ei dare, ut ad locum alium Societatis valde remotum, eandem non egrediendo, proficiscatur.

malo vitæ exemplo iudicaretur, ac præcipuè si inquietum se ostēderet, & * verbis aut actibus offendiculum alijs præberet. **D**
Hoc enim tolerare, charitatis nō esset, sed vitij contrarij in eo qui dem, qui tenetur cōseruare quietem, & bonum statum Societatis sibi commissæ.

Tertium, si iudicaretur, id fore contra Societatis, ac simul ipsius dimittendæ personæ bonum; quod ex parte corporis posset accidere, si tempore probationis in aliquo morbus, aut debilitas huiusmodi cerneretur, cum

qua

qua cum non posse progredi in laboribus, quos noster procedēdi modus requirit ad Deo in eo seruiendum, videretur: ex parte rerum animi, quādo, qui ad probationem admissus fuit, se componere ad vitam sub Obedientia & iuxta modum procedēdi Societatis ducendam non posset; quòd nequeat, vel nolit proprium suum sensum aut iudicium infringere; vel propter alia impedimenta, quæ à natura, vel à consuetudine promanarent.

¶ Quartum, si cerneretur id fore contra bonum aliorum, qui de Societate non sunt; Vt si detegeretur vinculum matrimonij, vel seruitutis legitimæ, vel æs alienum magni momenti: quibus in rebus, dum initio examinaretur, veritatem subticuisset. Quæuis harum quatuor causarū satis esse videtur, vt Deo gratius fore iudicemus, honestè dimitti eū, in quo locum habuerint, quàm imprudentem in eo retinendo charitatem exercere.

DE MODO DIMITTENDI. Cap. III.

IN CAPVT III.

DE modo dimittendi.

¶ CVM ijs, qui dimittendi erunt,* obseruari eum modū conueniet, qui in cōspectu Dei dimittenti,

¶ ANIMaduertendū est, quòd Consti-

tutiones de eo modo dimittendi loquuntur, cum palam id, ac propter causas manifestas efficitur. Sed præter hos nonnulli occultè dimitti possunt; quādo causæ (quæ pluri-

C ma, &

ma, & quidem ex illis aliqua sine peccato esse possent) essent occulta; & si non dicerentur, in alijs aliquid perturbationis timeretur. Tunc enim conducibilius est aliquo pretextu (vt probationum) extra domum mitti, quàm si eorum dimissio publicaretur.

Ad hos hoc modo dimittendos satis erit, si Præpositus, qui ad id facultatem habuerit, re Domino commendata, & vnus, aut plurium audita sententia (si iudicauerit in Domino cum eis rem esse conferendam) statuat quod factò opus sit, & exequatur.

Notandum est etiam, ea, quæ de modo dimittendi dicuntur, ijs magis conuenire, qui in probationibus versantur; minus autem illis, qui in corpus Societatis cooptati sunt; vt Scholastici approbati, & Coadiutores formati; ac multò

minus Professis, in quibus charitas & discretionis donum à Spiritu sancto datum docebit modum, qui in eis dimittendis tenendus sit; si Deus permitteret, vt hoc facere esset necessarium.

dimittenti, dimisso, & alijs domesticis, & externis magis satisfaciat. Quod attinet ad dimittentem ob causas superius dictas tria obseruentur.

Primum est, vt oret ipse Dominum, & domi orari ea intentione curet (quamuis quis sit pro quo oratur non intelligatur) vt docere Dominus noster dignetur ea in re, de qua agitur, suam sanctissimam voluntatem.

Alterum, vt id conferat cum aliquibus, seu aliquo ex domesticis, qui ad hoc negotium aptiores ei videantur;

videantur; & audiat, quid illi sentiant.

4 Tertium, vt omnem exuendo affectum, & maiori Dei gloria præ oculis cõstituta, ac cõmunis boni, tum etiam (quoadeius fieri poterit) particularis ratione habita, expendat hinc inde causas, & statuatur, an dimittere debeat, nec ne.

5 Quod ad dimissum attinet, tria itidem obseruentur: primum exterius; vt recedat ex domo, quantum fieri possit, sine dedecore vel ignominia, ac * secum omnia sua ferat.

6 Alterum interius; vt eum dimittere Superior curet, conseruata, quantum fieri potest, charitate ac beneuolentia erga domum, & quanta cum consolatione in Domino fieri poterit.

7 Tertium; vt circa statum vitæ studeat eum dirigere vt aliquam conuenientem viã seruiendi Deo ineat, vel in Religione, vel extra eam; prout diuinæ voluntati cõuenientius fore videbitur. Demum consilio & oratione, & si quid aliud charitas dederit, iuuare curet.

Vt satisfiat
 tuat, num illi aliquid amplius, quàm quòd inuenitur de rebus ipsius, dari debeat, nec ne; & si amplius, quantum.

B ¶ Ea, quæ ipsius esse constet, difficile non est statuere, vt secum ferat. Verum in ijs, quæ vel expēdisset, vel dedisset Societati, vel aliqui, si accidisset, vt ficto animo in Domo vel Collegio ipsius habitasset, prudētia Superioris dimittentis relinquatur; vt habita ratione tum æquitatis, tū edificationis, sta-

C ij C ¶ Reddere

Vt satisfiat alijs domesticis, & externis, tria etiã obseruentur.

Primum est, vt quantum fieri poterit curetur, nequid perturbationis in alicuius animo propter dimissionem maneat, * ratione

C ¶ *Reddere rationem causarum, propter quas aliquis dimittitur, vel non reddere in communi, vel in particulari; magis, vel minus conueniet: prout is, qui dimittitur, in maiori vel minori existimatione, & magis aut minus domi & foris charus fuerit.*

reddita, quantum satis erit, quibus reddi opus sit: abstinendo, quantum fieri poterit, à defectibus, qui publici nõ fuerint, declarandis; quamuis in eo, qui dimittitur, nonnulli deprehensi fuissent.

Alterum; ne malè affecti maneant erga dimissum, & quantum fieri possit, ne de eo malè sentiant; sed potius eius vicem dolent, & in Christo eum diligant, ac diuinæ Maiestati in suis orationibus, vt eum dirigere, & ei misericordiam impedere dignetur, commendent.

Tertium, vt detur opera, vt eius exemplo iuuentur, si qui minori cum ædificatione, quã par esset, domi versantur; & timeant, ne sibi tantundem accidat, si nolent proficere. Et externi itidem, quibus id innotuerit, ædificationem accipiant, quòd domi non toleretur id quod tolerari ad Dei gloriam non debet.

QVOMODO

QVOMODO SE GE - IN CAPVT

rat Societas cum ijs, qui sua
sponte recederent, vel
quos ipsa dimit-
teret.

IIII.

QVOMODO
se habeat Socie-
tas cum ijs, qui
sponte recedunt,
vel ab ea dimit-
tuntur.

Cap. IIII.

Q VI dimittuntur, vel iniuf-
si discedūt, si ad alium lo-
cum Societatis se conferant,

A * videntur nobis in Domino ad-
mittendi non esse, nisi prius qui
dimisit, vel qui loco præest, vn-
de discessit, vel Præpositus Gene-
ralis, aut qui eius vices gerit,
admonitus suū præstiterit assen-
sum; ne defectus cognitionis re-
rum, aut personarum alicuius
erroris in Dei offensam causa sit.

2 Communicationem autem fa-
cultatum, aut gratiarum, quæ
ijs vt Societatis membris con-
cessæ fuerant, simul atque mem-
bra esse desierint, constat cessare.

Declaretur
vt consideret, an tanquam hospes sit admittendus, vel
non; donec responsum accipiat à Superiore, cuius vo-
luntatem exequi debet.

A ¶ **Q** Vam-
uis in
genere dicatur,
eū qui sponte sua,
vel dimissus recessit,
in aliam do-
mū admitti, nisi
cōsulito prius Præ-
posito, in cuius
domo vel Collegio
fuit, & eius expe-
ctato responso, nō
debere: nihilomi-
nus tamen pruden-
tiæ Præpositi do-
mus, ad quam re-
dijt, relinquetur;

G iij B ¶ Qui

Declaretur ijs, qui dimittuntur, quòd absoluti **3**
 maneant à votis simplicibus, si ea iuxta formulam
 Societati consuetam (quæ in quinta Parte videbi-
 tur) emiserint; quodque nulla alia dispensatione
 indigeant.

Ad eos reducendos, qui sine licentia recederent, **4**
 si prius parum idonei ad Societatem habebantur,
 nulla diligentia opus erit; sed potius dirigantur ad
 aliud institutum, vbi Deo seruire possint, relaxato
 illis voto, vt omnes scrupuli eis eximantur.

Si huiusmodi essent, vt Deo gratum fore videre **5**
 tur eos non sic relinquere, præcipuè, si ex aliqua
 vehementi tentatione, aut ab alijs decepti egressi
 videantur, * diligentia adhiberi ad **B**

B ¶ *Qui à Socie-
 tate discedunt,
 quamuis ad eam
 idonei videantur,
 si aliam religionē
 ingressi, & eius-
 dem habitu induti
 fuissent: nec liti-
 gandū esse Socie-
 tati, nec procurandum videtur, vt eos reducat. Si ha-
 bitum religionis non induissent, poterit ea diligentia ad-
 hiberi, quam ordinata & prudens charitas dictauerit,
 ad eos reducendos ad illum locum, vbi in Domino iudica-
 tur, quod Deo seruiant.*

C ¶ *Quod ad satisfactionem attinet eorum, qui sponte
 sua*

tionem aliqua opus sit, & quanta, an melius censeat, omnino in spiritu mansuetudinis procedere; qua in re & eius, qui reductus est, bonum, & ædificatio domesticorum spectanda est.

6 Siquis sponte sua ad Collegium, vel domum, vnde sine facultate recesserat, rediret, & alio qui idoneus ad Deo seruiendum in ea iudicaretur; considerandū

D erit, * an veram perseuerandi voluntatem afferat, & an sit paratus ad quamuis satisfactionem & probationem: quòd si secus esset, vt qui veræ pœnitentiæ signa non ostendit, admitti non merebitur.

7 Si, qui fuit meritò dimissus, ad eādem domum, vnde dimissus est, rediret, ad quāuis satisfactionē paratus; Si adhuc eādem

sua redeunt, & admittuntur, vel qui reducti redeunt; cūm eius satisfactionis scopus sit aliorum ædificatio, & eiusdem, qui redyt, profectus; ex circumstantijs personarum, temporis, & locorum, num fieri debeat, nec ne, et si fieri debet, quanta ea futura sit, iudicabitur: & hæc omnia prudentiæ Superioris, in cuius domū vel Collegium ingreditur, committi oportet.

D ¶ Cūm de illorum, qui sponte sua redeunt, constantia dubitaretur; in aliquo xenodochio, vel alijs probationibus possent constitui; vbi pauperibus Christi ex ipsius amore aliquandiu inseruiendo, suæ stabilitatis & constantiæ specimen præbeant; quod & ad expurgandam præteritæ leuitatis culpam pars quædam satisfactionis esset.

C iiij rationes

rationes, propter quas fuit dimissus, manerent; perspicuum est, non esse admittendum: Si non manerent, & qui dimisit, iudicaret Deo gratum fore, ut denuo reciperetur in eandem, uel aliam domū; admoneat Generalem, uel Prouincialem Præpositū; & quod ab eo præscriptum fuerit, exequatur.

Siue recesserit sponte sua, siue dimissus qui redit; si admittitur, denuo examinari debet, & generalem confessionem facere ipso in ingressu ab ultuna, quam fecit, inchoando; & alijs probationibus & experimentis exercebitur: prout Superiori, habita semper ratione ædificationis uniuersalis & particularis, ad gloriam Dei uidebitur.

TERTIA PARS,

41

TERTIA PARS, DE

IIS CONSERVANDIS

& promouendis, qui in proba-
tione manent.

DE CONSERVATIONE

in ijs, quæ ad animam & profectum
in uirtutibus pertinent.

Cap. I.

V T IN ijs admittendis, quos ad nostrum Institutum uocat Deus talentum ad id conueniens concedendo; & in dimittendis illis, qui cum eo careant, se à diuina sapietia non esse uocatos ostendunt; consideranda sunt, quæ superius attrigimus: ita in eis conseruandis in sua uocatione, qui retinentur, & probantur in domibus & Collegijs, & in eisdem iuuantibus, ut sic proficiat in uia Dei spiritu & uirtutibus, ut sanitatis & uirium corporis, quæ ad laborandum in uinea Domini necessariae sunt, ratio habeatur; consideratione ac prouidentia debita opus est: & ita agetur primo loco quidem de ijs, quæ ad animam; secundo de ijs, quæ ad corpus pertinent.

² Quod ad animam attinet, cum tanti referat, eos, qui in probationibus uersantur, ab omnibus imperfectionibus & quibusuis impedimentis maio-

ris

DECLARATIONES IN
Tertiam Partem.

IN CAPVT
I.

DE cōseruatione
in ijs, quæ ad
animam per-
tinent.

A ¶ SI in ali-
quo lo-

co sollicitatur vel perturbatur aliquis ab hominibus, qui in via spiritus non bene procedunt; videat Superior, num eundem in alium locum transmitti expediat, vbi diuino obsequio commodius insistat. Et tunc Superior ad quem mittitur, certior fieri debet de rebus ipsius, quantum sit satis ad eum magis iuuandum, & alios, quibus præest.

B ¶ Si aliquando permittendum videretur, vt consanguineos vel amicos, quos, cum esset in seculo, habebat, alloqueretur, coram aliquo à Superiore designato id fiat, & breuiter; nisi particulares ob causas is, qui supremam curam habet, aliud statueret. Sic etiam, si aliquis ex ijs qui domi sunt, cuiquam scriberet; non nisi obtenta facultate, litteris ei ostensis, quem Superior destinauerit, id faciet. Si ad eundem litteræ mitterentur; ei primò red-
dentur.

ris spiritualis profectus remouere; multum ad id confert; * omnem cōmunicationem per A verba & scripta ut abijciant cum ijs, qui in proposito sibi instituto in teperescēdi causa esse possent, & ut in uia spiritali incedendo * cum ijs duntaxat personis, & B ijs de rebus agant, quæ iuuent in diuino obsequio ad id consequendum, quod in ingressu Societatis sibi ut scopū præfigebāt.

Eadem de causa egredi domo ¶ non

dentur, qui à Superiore fuerit constitutus; qui eas le-
 Etas reddet, aut non reddet illi, ad quem sunt destinatae;
 prout in Dño expedire ad maius ipsius bonum, & Dei glo-
 riam existimabit.

C non debent, nisi * quando, & cū
 quo socio Superiori visum fue-
 rit. Nec domi hi cum illis pro

D suo arbitrato colloquantur, * sed
 cum ijs tantum, qui à Superio-
 re præscripti fuerint; quorum
 exemplo

generalis dari debeat, vel non, sed sigillatim eam peti,
 quandocumque domum egrediuntur, oporteat.

D ¶ Ut plurimum Novitios inter se conuersari non
 conuenit; sed silentium inuicem obseruare, nisi in rebus,
 in quibus loqui necesse sit. Agent verò potius cum ma-
 turis, ac prudentibus, qui scilicet à Superiore cuique
 fuerint designati. Sic etiam, si duo in eodem cubiculo
 lectulos suos habeant, alter eorū huiusmodi sit, vt mi-
 nimè dubitetur, quòd alter eius societate proficiat; &
 eādem ob causam inter cubicula, quæ seorsum vnicuiq;
 iuniorum assignantur, par est, aliquos ex antiquioribus
 intermisceri.

Sine facultate autem à Superiore accepta ordinariè
 vnus cubiculum alterius non ingredietur; & si cum ea
 facultate ingressus fuerit, ostium semper apertum mane-
 at, quandiu cum alio ibidem fuerit; vt & Superior, &
 officiales ad id destinati, quandocumque eis visum fuerit
 conuenire, ingredi possint.

E ¶ Simile

exemplo & spiritualibus colloquijs ædificationem accipiāt, non autem offensionem, & proficiant in Domino.

Omnes diligentissimè curent portas sensuū suorum (oculorum præcipuè, aurium, & linguæ) ab omni inordinatione custodire, ac se in pace & vera humilitate interna conseruare, & eam in silentio, cùm id obseruandum est; cùm autem loquendum, in circūspectione & ædificatione verborū, & modestia vultus, ac maturitate incessus motuumq; omnium sine vlllo impatientiæ aut superbiæ signo exhibere; in omnibus procurando atq; optando potiores partes alijs deferre, oēs in animo suo tanquam sibi superiores ducendo, & exterius honorem ac reuerentiam, quam exigit cuiusq; status, cum simplicitate & moderatione religiosa exhibēdo: atque ita fiat, vt se mutuò considerātes, in deuotione crescant, Deumq; Dominum nostrum laudent, quem quisq; in alio, vt in illius imagine, agnoscere studeat.

In refectione corporis curandum est, vt temperantia, modestia, & decencia interius, & exterius in omnibus obseruetur. Præmittatur benedictio, & sequatur actio gratiarum, quas omnes agere debent cum ea, qua par est, deuotione & reuerentia. Et dum corpus edēdo reficitur; sua etiam animæ refectione præbeaturo libro aliquo pio potius, quàm difficili, quem capere, & à quo omnes iuuari possint, legendo: vel id temporis aliquis, cui à Superiore

E riore id iniungetur, concionabitur; vel *aliquid simile ad Dei gloriam fiet.

6 Omnes quandiu corpore bene valēt, in spiritualibus vel exterioribus rebus habeant in quo occupentur. Et, qui officium vel ministerium aliquod certum habent, vt de auxilio prouidendum est eis, si sit necessarium; ita cū vacant, alijs rebus occupari deberent; ne otium malorum omnium origo, quoad eius fieri possit, domi nostræ locum habeat.

7 Vt experiri incipiant sanctæ Paupertatis virtutem, doceatur omnes, quòd nulla re tanquam propria vti debeant; quamuis necesse non sit probationis tem-

F pore * possessione bonorū suorum se abdicare; nisi id Superior post elapsum primum annū iuberet, iudicās in huiusmodi bonis tentationum occasionem & minus proficiendi in spiritu habere aliquem, vt qui illis adhæreat aliquo immoderato amore

G vel confidentia; & * tunc qui se
exiit

E § *Simile quid erit, litteras, quæ ad ædificationem faciunt, legere; & si qua alia exercitatio aliquando conuenire videretur.*

F § *Possessione bonorum suorum se abdicare, tam de proprijs bonis intelligendum est, quæ habet penes se vel alios, quàm de iure vel actione, quæ ei competit ad bona, quæ sperat; siue secularia illa, siue ecclesiastica sint. Quando hoc fieri debeat, Præpositi Generalis, vel eius, cui ille facultatem communicauerit, arbitrio relinquetur.*

G § *Ante ingressum quiuis de bonis suis*

nis suis temporalibus pro suo arbitratu statuere potest. Sed postquam ingressus est, tam de ecclesiasticis, quã de secularibus disponat oportet ita, ut decet virum spiritualis vite sectatorem. Ideoque, cum existimaret in cõsanguineos ea esse dispensanda, cõmittere id debet in dicio vnus, vel duorum, vel triũ virorum, qui & doctrina, & pietate commendentur, & eidem acquiescere, & quod illi sentient perfectius, & Deo ac Domino nostro gratius esse, habita omnium circumstantiarum ratione (vt in Examine, pagina decimanona, fusius dicitur) exequi debet.

H ¶ Rectores, vel Prapositi locales, vel Prouinciales, vel quicunque alij, cum quibus ager qui sic habet in animo sua bona dispensare, vt ni ceteris rebus, ita & in hac quod perfectius est, quodq; maioris meriti in diuino

exiit bonis suis, sequatur Christi consilia: pro sua tamen deuotione ad hoc potius, quã illud opus dispẽsare bona sua, vel eorum partem poterit; prout in Domino intellexerit ad diuinũ beneplacitum magis conuenire; vt in Examine dictum est.

Intelligent etiam quòd mutuo dare, vel accipere, vel dispensare quidquam de ijs, quæ domi sunt, minime possunt, nisi Superior conscius consensũ præstiterit.

Qui in ingressu ipso, vel post ingressum ad Obedientiam motus sua deuotione, vellet bona sua vel eorum partem in Societatis subsidium dispensare; * haud dubiè opus faceret maioris perfectionis, H

perfectionis, alienationis, & abnegationis vniuersi amoris proprii non descendendo tenero quodam affectu ad particularia loca, nec iuxta illum sua bona huic potius, quàm illi applicando: quin potius exoptando maius & vniuersalius bonum Societatis (quæ tota ad maiorem Dei gloriam, ac vniuersale bonum, & vtilitatem animarum instituta est) hoc iudicium ei relinquat, qui eius vniuersæ curâ habet, num applicari huic loco potius, quàm illi in eadem Prouincia debeat: quandoquidem ille melius, quàm quisquâ alius intelligere potest, quid conueniat, & quid maximè vrgeat in omnibus eius locis, ratione habita Regū, Principum, ac aliorum potentatum; ne eis causa vlla offensionis detur; sed ad maiorem ædificationem omnium, & spiritualem vtilitatem animarum, & gloriam Dei omnia cedant.

Doceantur quomodo ab illusionibus Dæmonis in suis spiritualibus exercitationibus

diuino conspectu, ei representare debent. Nihilominus, si in eo propensio animi ad locum vnum potius, quàm ad aliū (quâuis imperfectū id sit) cerneretur; etiam si iudicio Superioris suum submittere vellet: certiore tamen redere Præpositum Generalē poterūt, vel eum, qui eius gerit vices, an sit aliquid huiusmodi imperfectionis tolerandum; sperando quòd ea cessabit aliquando, supplebitq; diuina bonitas quod ad suā maiorem gloriam, & maiorem ipsius perfectionē deesse cernitur.

ibus

nibus caueant, & quomodo se cōtra omnes tentationes tueantur: simul rationes sciant quæ adhiberi possint vt eas superent; & ad veras solidasque virtutes consequendas insistant; siue plures adsint visitationes spirituales, siue pauciores: curent verò semper in via diuini seruitij progressum facere.

Vtantur quotidie conscientia suæ examinatione consueta, & octauo quoque die saltem ad Confessionis & Communionis sacramenta accedant; nisi aliqua de causa aliud Superiori videretur; & vnus om-

I ¶ *Conuenienter non posset fieri propter multitudinem, vel quòd aliquis ab alio Cōfessario magis, quàm ab ordinario inuari posse videretur propter causas, quæ possent accidere; quas considerabit Superior, & quod in Domino iudicauerit conuenire, providebit.*

K ¶ *Hic erit Magister Nouitiorum,*

vel quem Superior ad hoc munus vt aptiorem constituet.

nium sit Confessarius ab eodem Superiore constitutus; * quod si fieri non poterit, quisque certè suum stabilem habeat Confessarium, cui ipsius consciētia prorsus aperta sit. Qui quidem Confessarius non ignoret, quos casus sibi Superior reseruat. Illi autem reseruabuntur, quos ab eo cognosci necessarium videbitur, aut valde conueniens; quòd melius & remediū adhibere possit, & suæ curæ commissos præseruare ab omnibus quæ nocitura sunt.

Perutile erit, esse domi aliquè

* virum fidelem & in rebus spiritualibus

L ¶ *Ve*

ritualibus sufficienter versatum, qui instruat eos ac doceat, quomodo & interius, & exterius sese habere debeant, & ad id eos hortetur, & in memoriam redigat, & amanter admoneat: quem omnes qui in probatione sunt diligant, ad quem in suis tentationibus confugiant, cui confidenter sua omnia detegant, & à quo consolationem & auxiliū in omnibus sperent in Domino: & admoneantur, quòd nullam debeant celare tentationē, quam huic, vel Confessario, vel Superiori, non aperiant; immo verò totam animam suam illis integrè manifestam esse, pergratum habeant: nec solùm defectus aperiant, sed etiam pœnitentias, vel mortificationes, & deuotiones, ac virtutes omnes, voluntate pura operantes ab illis dirigi, sicubi à rectitudine deflecterent, nolentes suo proprio sensu duci; nisi conueniat cum iudicio illorum, quos Christi Domini nostri loco habent.

13 Anteuertere oportet tentationes, adhibitis earum contrarijs: vt cùm quis animaduertitur ad superbiam esse propensus, exerceri is debet in rebus abiectioribus, quæ ad humiliandum ipsum vtilis futuræ videantur: & sic de alijs prauis animæ propensionibus.

14 Præterea honestatis & decen- L ¶ *Vt fœminæ nō*
 L tiæ ratione conuenit, * fœminas ¶ *ingrediatur domos,*
 non ¶ *nec Collegia Socie*
tatis, ferè semper debet obseruari. Sed si illæ eximia cha-
ritate, vel autoritate simul cū charitate essent conspicuæ;
 D ¶ *prudentiæ*

prudencia Superioris iustas ob causas, vt illæ (si id optarent) videndi gratia ingrediendur, posset dispensare.

M ¶ Cuiusmodi essent instrumenta ad ludendum, vel ad rem musicam, libri etiã profani, & alia id genus.

N ¶ In correctionibus (licet prudentia rebus particularibus adhibita hunc ordinẽ mutare possit) est aduertendum, quod primò in charitate ac dulcedine, qui peccant, sunt admonendi; secundò in charitate quidem, sed eo tamen modo, vt eis confusio & rubor iniiciatur; tertio amori, ea, quæ timorẽ incutiant, adijciuntur. De publicis autem defectibus publica debet esse pœnitentia, ijs tantum, quæ ad omnium edificationem faciunt, declaratis.

non ingredi domos nostras, nec Collegia, sed tantum ecclesias: & arma nulla nec * instrumenta rerum vanarum domi haberi; sed tantum ea, quæ faciunt ad finem illum diuini seruitij & laudis, quem sibi præfixit Societas.

* In correctionibus & pœnitentijs iniungendis qui modus teneri debeat prudenti charitati Superioris, & eorum, quos sibi substituerit, relinquetur; qui in eis rationem habebunt dispositionis personarum, & ædificationis vniuersalis & particularis earum ad gloriam Dei. Penitenti as verò huiusmodi prompta voluntate quisque admittere deberet cū vero emendationis & spiritualis profectus desiderio; etiã si propter defectum non culpabilem iniungerentur.

Syndicus domi constituatur: 16

cuius

& rubor iniiciatur; tertio amori, ea, quæ timorẽ incutiant, adijciuntur. De publicis autem defectibus publica debet esse pœnitentia, ijs tantum, quæ ad omnium edificationem faciunt, declaratis.

O ¶ Noua

cuius erit officium, obseruare in omnibus quod ad honestatem & decentiam externam pertinet, ecclesiam & domum perlustrando, & siquid nō conueniat, adnotando; & Superiori referendo, vel eundem, qui errat, commonefaciendo; si id facultatis ei, vt utilius in Domino suo fungatur officio, tribuetur.

17 Curent omnes ex morbis corporis, fructum capere non solūm sibi, sed etiam ad aliorum ædificationem, non impatientes aut morosos se exhibendo, sed potius patientiam magnam habendo, & præferendo, ac obedientiam Medico, & infirmorū præfecto præstando, verbis pijs & ædificationem facientibus vtendo, quæ ostendant ægritudinem acceptari vt donum de manu Creatoris ac Domini nostri; quandoquidem non minus donum est quam sanitas.

18 Idem sapiamus, idem, quoadcius fieri possit, dicamus omnes, iuxta Apostolū.

O * Doctrinæ igitur differentes nō admittantur, nec verbo in concionibus vel lectionibus publicis, nec *O* *Nouæ opinioniones admittendæ nō sunt; & si quis aliquid sentiret, quod discreparet ab eo, quod Ecclesia & eius Doctores communiter sentiunt; suum sensum definitioni ipsius Societatis debet subijcere; vt in Examine declaratum est. In opinionibus etiam, in quibus catholici Doctores variant inter se, vel contrarij sunt, vt conformitas etiam in Societate sit, curandum est.*

D ij P § Ferenda

cis, nec scriptis libris (qui quidē ædi non poterūt in lucem sine approbatione atque consensu Præpositi Generalis; qui eorū examinationem saltem tribus cōmittat, sana doctrina & claro iudicio in ea facultate præditi). Imò & iudiciorum de rebus agendis diuersitas, quæ mater esse solet discordiæ, & inimica vnionis voluntatum, quantum fieri potest, euitari debet: vnio vero & conformitas mutua diligē-

P ¶ *Ferenda non est, inter vllos domesticorū perturbatio, vel ira mutua; & si aliquid huiusmodi accideret, curetur, vt statim cū satisfactioe debita in gratiam inuicem redeant.*

Sacerdotes, qui ei videbuntur, aliquando intra annum officium, vel officia eorum, qui inseruiunt domi, ad tempus aliquod obibunt; quò alijs gratius reddatur huiusmodi ministerium, in quo ad maius Dei seruitium & gloriam sunt constituti.

Explicetur aliquot diebus in singulis hebdomadibus Doctrina Christiana, ac

Q ¶ *Præter modū bene* * *modus bene & cū fructu confitendi,*

tissimè curanda est, * nec, quæ P
ei aduersantur, permittenda: quò iuncti inuicē fraternæ charitatis vinculo melius & efficacius possint se diuino obsequio, & auxilio proximorum impendere.

Quia ad progressum in virtu- 19
tibus faciendum multum confert antiquiorum exemplum, quo reliqui ad eorū imitationem animantur; qui præest alijs (si aliter peculiare ob causas non iudicaretur conuenire) & omnes alij

fitendi, cōmunicandi, missam
audiendi, & in eadem ministrā-
di, orandi itidem, meditandi,
& legēdi pro captu vniuscuiusq;
tradatur; cureturq; nō solūm vt
addiscant quæ conueniunt, sed
etiam vt memoria teneant, & ex-
erceant quæ didicerint; omnes-
que suum tempus rebus spiri-
tualibus impendant, & deu-
otioni quærendæ pro mētura gra-
tiæ Dei ipsis communicatæ insi-
stāt: ad quod * conferet aliqua
exercitia spiritualia illis, qui nō-
dū se exercuerūt in eis, vel om-
nia tradere; prout vnicuiq; con-
uenire in Domino iudicabitur.

Conuenit aperire; vt, nihil ignorando, quod ad eam pertineat, melius in Domino possit eundem iuuare.

R ¶ Cum ijs, qui ex se exercitiorum spiritualium in-
telligentiam habent, & in ipsis facile progrediuntur, ac
methodum in eisdem bene procedendi habent, vel qui
alijs occupationibus distinentur, poterunt omnino, vel
certè ex parte, Superiores in communibus huiusmodi re-
gulis dispensare.

Quosdam, qui quamuis ad spiritualia exercitia apti
sint, nondum tamen ea sunt experti, operæpretium erit
aliquando iuuare, ad particulares considerationes de-

bene confitendi,
tempus etiam eis
designetur, intra
quod si ad confes-
sionem non acce-
derent, subtraha-
tur eis cibus cor-
poris; donec cibū
spiritus sumant.
Qui autem alij,
quàm suo Cōfessa-
rio designato con-
fiteretur, debet
postmodum (quā-
tum recordari po-
terit) eidem suo
Confessario totam
suam cōscientiam

scendendo, quæ ad timorem & amorem Dei, ac virtutū,
& ad executionem earum, prout ratio conuenire docue-
rit, incitent.

Eis, qui ad huiusmodi exercitationes apti non esse vi-
derentur, qualis ex Coadiutoribus temporalibus aliquis
esse posset, proponi debent ea, quæ ipsorum captui con-
ueniant, et quibus

ad seruitiū Dei ac
Domini nostri illi
inuentur.

S ¶ Qui domi
concionantur, re-
prehensionem ali-
cuius ex fratribus
domesticis, vel ip-
sius Societatis non
attingant. Idem
caueant qui in ec-
clesiis concionan-
tur; nisi prius Su-
periores ea de re
consuluerint; quā-
uis possit vnusquis-
que & se, & fra-
tres suos simul ad
progressum in ma-
iori obsequio Dei

(quod potius in domesticis, quàm in publicis in ecclesia
concionibus conuenit) excitare.

Conuenit omnes exerceri (si 21
aliquem Superior non eximeret)

* in concionibus domesticis: S

vt, præterquàmquòd vtiliter in
hoc expendatur aliqua hora à præ-
dio, animentur & aliquem vsum
comparent (quod ad vocem &
modum attinet & ad reliqua) &
vt specimen etiam eius talenti,
quod in hoc genere Dominus eis
communicat, præbeant; & vt
suos bonos cōceptus ad suam &
proximorum ædificationem ex-
primant, de ijs crebro tractātes,
quæ ad sui abnegationē & in vir-
tutibus profectum, & omnimodam
perfectionem attinent; ad
ea se inuicem exhortando, & præ-
cipuè

T ¶ Coniungi

cipuè ad vnionem & charitatem fraternam.

22 Magnopere conferet, deuotè, quoad fieri poterit, ea munera obire, in quibus magis exercetur

V humilitas & charitas. Et in vniuersum loquendo, quanto aliquis se* arctius Deo adstrinxerit,

T & liberaliorem erga summam Maiestatem se præstiterit; tanto eum in se liberaliorem etiam experietur; & ipse indies magis idoneus erit ad gratias & dona spiritualia vberiora recipienda.

23 Expedit in primis ad profectum, & valde necessarium est, vt omnes perfectæ Obedientiæ se dedant, Superiorem (quicumque ille sit) loco Christi Dñi nostri agnoscentes, & interna reuerentia & amore eum prosequentes: nec solùm in executione externa

quam vlllo modo ad id compellatur. Quòd si sponte ex sua deuotione ad vota sua ante biennium exactum emittenda mouerentur; nec in manibus cuiusquam ea admitti, nec solemnitas adhiberi debet: sed quisque in secreto animi sui id offerat Deo ac Domino nostro. At cum id sint facturi, conuenit, vt formulam, quæ consuevit in votis simplicibus obseruari, petant, & scriptum habeant quod Deo promiserunt, ad suam memoriam confirmandam.

T ¶ Coniungi magis cum Deo, ac liberalem se in eum exhibere, est se totum immobiliter diuino seruitio mæcipare; quod illorum est, qui votis emissis Deo se dedicant. Quamuis autem id multum inuet ad vberiore gratiam accipiendam; nemini tamen præcipiendum est, vt id agat, nec primo biennio quis

D iiij V ¶ Conferet,

ne externa eorum, quæ iniungit, integrè, promptè, fortiter, & cū humilitate debita, sine excusationibus,

V ¶ Conferet, ut Superiores aliquando occasione præbeant ijs, qui probantur, exercendi obedientiæ et paupertatis virtutem, eosdem tentando ad maiorem ipsorū utilitatem spiritualem eo modo, quo Dominus Abraham tētavit; ut & specimē virtutis suæ præbeant, & in eadem crescāt. In eo tamen, quoadeius fieri possit, mēsurā & proportio iuxta vniuscuiusque vires, ut discretio dictabit, obseruetur.

bus, in quibus super ipsos potestatem habent, obediunt; & assuescant nō intueri, quis ille sit, cui obediunt,

bus, & obmurmurationibus obediāt, licet * difficilia & secundum sensualitatem repugnantia iubeat; verum etiam conentur interius resignationem & veram abnegationem propriæ voluntatis & iudicij habere; voluntatē ac iudicium suum cum eo, quod Superior vult & sentit, in omnibus rebus (vbi peccatum nō cereretur) omnino conformantes, proposita sibi voluntate ac iudicio Superioris pro regula suæ voluntatis & iudicij; quo exactius conformentur primæ ac summæ regulæ omnis bonæ voluntatis & iudicij, quæ est æterna bonitas & sapientia.

Et ut magis in Obedientiæ virtute se exercent, conuenit, atq; etiam valde necessarium est, ut non solū Superiori Societatis vel domus, sed etiam subordinatis officialibus, qui ex illo auctoritatem acceperunt, in ijs omni-

diunt, sed potius quis ille, propter quem & cui in omnibus obediunt, qui est Christus Dominus.

25 Diligant omnes Paupertatem, vt matrem, & iuxta mensuram sanctæ discretionis suis temporibus eius effectus aliquos experiantur; &, vt in Examine dictum est, parati sint post primum annum exactum ad temporalia bona distribuenda, quodocunque à Superiore iniunctum id fuerit, & ea ratione seruata quæ ipsis in Examine pposita fuit. fol. decimonono.

26 Omnes rectam habere intentionem studeant non solum circa vitæ suæ statum, verum etiam circa res omnes particulares, id semper in eis syncerè spectantes, vt seruiant & placeant diuinæ bonitati propter seipsam & propter charitatem, & eximia beneficia, quibus præuenit nos; potius quàm ob timorem pœnarum, vel spem præmiorū (quamuis hinc etiam iuuari debeant) & crebro admoueantur vt in omnibus quærant Deū, exuentes se, quantum fieri potest, amore omnium creaturarum; vt affectum vniuersum in ipsarum Creatorem conferant, eum in omnibus creaturis amādo, & omnes in eo iuxta sanctissimam ac diuinam ipsius voluntatem.

27 Studium, in quod iucumbēt qui in domibus Societatis probantur, id esse debet, quod eos magis ad superius dictam abnegationem sui, & in virtutibus ac deuotione profectum iuuabit.

X * Studia verò litterarum, in vniuersum loquendo, in domibus nō erunt; nisi cum quibusdam, peculiaribus

X ¶ *Quamuis, in genere loquendo, studia litterarum.*

rum in domibus Societatis non teneantur; quicunque tamen prædicationi, & confessionibus audiendis vacant, Studium adhibere possunt ad ea, quæ ipsis vsui futura sunt. Et si alicui particulariter conveniret alijs etiam rebus studere; prudentiæ Superioris relinquitur, ut id consideret, & in eo dispenset.

peculiaribus de causis, dispensatione opus esse videretur. Collegia enim, ad litteras addiscendas sunt; domus verò ad eas, quas didicerint, exercendas; vel ad præparandum earum fundamentum, humilitatis scilicet, ac omnis virtutis in ijs, qui operâ eis sunt daturi.

Sit qui singulis hebdomadibus, vel saltem decimoquinto quoque die hæc, & similia omnibus in memoriam redigat; vel illi hæc legere teneatur: ne nostræ fragilis naturæ cõditione oblitus ab eorum executione cesset. Et aliquoties singulis annis omnes à Superiore sibi pœnitentias iniungi propter defectum observationis Regularum petant; ut hæc cura indicium sit illius, quam de suo profectu spirituali in via Dei quisque habet.

DE CONSERVATIONE Corporis. Cap. II.

VT nimia sollicitudo in ijs, quæ ad corpus pertinent, reprehensibilis est; ita cura moderata tuendæ ad diuinum obsequium valetudinis ac virium corporis laude digna, & ab omnibus adhibenda est:

da est: & ea de causa, cum animaduernerint aliquid sibi nocere, vel quid aliud necessariū esse circa victū, vestitum, habitationem, officium, aut exercitacionem, & sic de alijs rebus, admoneant omnes ea de re Superiorem, uel quem ad id Superior constituerit, duo interim obseruantes; Primū, vt antequam ad eum quid referant, se ad orandum recipiant; & post orationem, si senserint rem deferendam ad Superiorem, id faciant; Alterum, vt cum verbo aut scripto breui (ne excidat memoria) Superiori rem exposuerint, ei totam curā rei expositæ relinquunt: & quidquid ille statuerit, opti-

A mum ducant; * nec cōtendere, aut urgere per se, vel alium (siue concedatur quod petitur, siue non) pergant: quandoquidem sibi persuadere debent, id magis expedire ad diuinū beneplacitū ac suum maius bonum, quod Superiori, re intellecta, in Domino visum fuerit.

2 Statuatur tempus quoadeius fieri poterit edendi, cubandi, surgendi,

*quidem danda erit. Et si fortè ex obliuione non provide-
ret, cum tamen significasset se uelle id facere; non erit
ab re debita cum modestia ei in memoriam reducere, vel
representare.*

IN CAP. II.

A ¶ **L**icet, qui exponit quod necessariam sibi existimat, non debeat ex se idem denuo petere nec urgere: si Superior tñ nondū satis intellexisset, et declarationē uellet maiorem; ea

B ¶ **Q**uamuis

B ¶ *Quamuis ordinē temporis in refectiōe & somno vt plurimū omnes obseruare debeant; si tamen peculiāres ob causas alicui aliud conueniret; videat Superior, num dispensatione cum eo sit vtendum, nec ne.*

C ¶ *In vestitu habenda est ratio eius finis, qui est, ab iniuria frigoris*

& ab indecoro defendi. Ceterū cōuenit, vt, qui probātur, vestitus ratione, ad mortificationē & abnegationem sui, et ad mundum eiusq; vanitatē sub pedibus conculcādā inuenitur; & id quidē quantū considerata natura, consuetudo, officiū, & aliā personarum circumstantia patientur.

Cum Scholasticis approbatis, & ijs, qui studijs vacant, videtur in ijs, quæ ad vestitum attinent, magis, quàm cum ijs, qui probantur, ratio haberi posse decentiæ exterioris & commoditatis propter studiorum laborem, & quia Collegia redditus habent: quamuis superflua semper euitari oporteat. In particularibus vero, pro ut vnicuique conuenit, procedetur.

D ¶ *A prandio, præsertim in æstate, per vnius, vel duarum*

*gendi, * quod communiter omnes obseruent.*

C
3
In ijs, quæ ad victum, * vestitum, & habitationē, & alia corpori necessaria pertinent, curetur cum diuino auxilio, vt quamuis sit in quo probetur virtus & sui ipsius abnegatio; non desit tamen quo sustentetur natura, & ad diuinum obsequium laudemque conseruetur; habitatio conuenienti ratione personarum in Domino.

D
4
Vt * non expedit tanto labore corporali quenquā onerari, vt

spiritus

Spiritus obruatur, & corpus detrimentum patiat; ita aliqua corporalis exercitatio, quæ vtrūque iuuet, omnibus communiter conuenit, etiam illis, qui mentalibus exercitijs debent insistere; quæ quidem externis interrumpi deberent, & non continuari, nec sine mensura discretionis assumi.

S Corporis castigatio immoderata esse non debet, nec indiscreta * in vigilijs, & abstinentijs, **E** & alijs pœnitentijs externis, * ac **F** laboribus; quæ & nocumentū afferre, & maiora bona impedire solent.

duarum horarum spatium permitti non debent, quoad eius fieri poterit, corporis aut mentis grauiora exercitia. Siquid verò necessitas postulabit, id, quantum poterit charitate erit & metiendum, & moderandum. Id autem tēporis in alijs leuioribus exercitijs occupari poterit. Sed nec extra huiusmodi horas la-

bores nimium cōtinuari sine aliqua relaxatione, vel conuenienti recreatione debebunt.

E ¶ Tempus somno tribuendum, in genere loquendo, intra sextæ & septimæ horæ spacium debere esse videtur: (nec sine indusijs dormiendū est, nisi necessitatis alicuius excusationē Superior admitteret) sed quia in tanta varietate personarum ac habitudinum certa regula præscribi nequit; vt detrahatur, vel addatur huic tēpori, Præpositi prudentiæ relinquetur; qui curabit, vt quisque, quod necessitas naturalis exigit, retineat.

F ¶ Quamuis vnusquisq; paratus esse debeat ad quoduis officium

uis officium assumendum, quod ei fuerit impositum; animaduertendum tamen erit, in illis, quæ robustiores ac fortiores homines requirunt (qualia sunt officia Sacristæ, Ianitoris, atq; Infirmarij) ij homines, qui corporis habitudine iuxta officiorum ratione præditi sunt, quantum fieri potest, constituantur.

G Cura habeatur egrotorū magna; quorum agritudo simul atq; infirmorum Præfesto indicata fuerit, si senserit ille rem esse alicuius momenti, Superiorem admoneat; **G** vocetur Medicus, qui vnus tantum ordinariè esse debet; si in casibus quibusdam Superiori aliud non videretur. Obseruetur autem tam in victus ratione, quàm in medicinis quod Medicus præscripserit, quan-

solent. Ideo suo Confessario detegi ab vnoquoque cōuenit quid quid in hac parte faciat; qui si iudicat excedi mensuram, aut certè dubitat de excessu, illum ad Superiorem remittat. Hæc autem omnia eò fiunt; vt clarius procedatur, & in animis corporibusq; nostris Deo Domino nostro maior gloria deferatur.

Sit aliquis domi, qui præsit in ijs, quæ ad corporis bonam valetudinem pertinent, tum cōseruandam in sanis, & quidem in ijs præsertim, qui ex ætate, vel alijs de causis sunt debiliores, tum restituendam in ægrotantibus * cui debeant omnes, si male se habere extraordinarie senserint, id referre; vt de remedio, prout charitas exigit, conuenienti prouideatur.

In ijs, quæ pertinent ad rerū tempora-

7

tum

tum fieri poterit; nec infirmus in his quidquā curet; sed illud potius studeat, ut patientiam & obedientiam exerceat, relicta cura reliquorum omnium Superiori, ac eius ministris, per quos à diuina prouidentia regitur.

Et quāuis nostræ vocationis sit, diuersa loca peragere, & vitam agere in quauis mūdi plaga, vbi maius Dei obsequium & animarum auxilium speratur; nihilominus tamen si experimento comperiretur aliquis ferre nō posse alicuius regionis cælum, & malè habere cōtinenter cerneretur; Superiori considerandum relinquatur, num ille migrare aliò debeat, vbi melius habens corpore, impen-

temporalium conseruationem, præter curam illam, quam omnibus charitas & ratio imponit, æquum erit, alicui peculiariter demandari hoc munus; ut tanquam bona Domini nostri IESV Christi propria ea curet. Ad alias etiam functiones necessarias,

H & eas præcipuè, * quæ honestius domi, quàm foris fiunt, curandum est, ut officialium necessarius numerus cōstituatur; & expedit ut huiusmodi officia Coadiutores temporales, si ea ignorant, addiscant; omnia ad maiorem gloriam Dei, Creatoris & Domini nostri semper dirigēdo.

QVARTA

sus diuino seruitio vacare possit. Nō erit tñ ipsius infirmi, huiusmodi mutationē postulare, nec animi ppēsiōnē ad eam ostendere; sed Superioris curæ id reliquetur.

H § Officiales in ijs, quæ domi honestius, quàm foris fiunt, intelliguntur, Lotor p̄. inorū lineorū, Tonsor, et huiusmodi, quos esse domi si fieri posset, expediret.

DECLA-

Q V A R T A P A R S

DE IIS, QUI IN SOCIE-
tate retinentur, instruendis in litte-
ris & alijs, quæ ad proximos
iuuandos conferunt.

P R O O E M I V M.

V M scopus, ad quem Societas re-
ctâ tendit, sit, suas ac proximorum
animas ad finem ultimū consequen-
dum, ad quem creatæ fuerunt, iu-
uare; cùmque ad id, præter uitæ
exēplum, doctrina & modus eam
proponendi sint necessaria; postquam in ijs, qui ad-
missi sunt ad probationem, iactum esse uidebitur

DECLARATIO IN PROOE- mium quartæ Partis.

A **C**um sco-
pus ac
finis, ad quē ten-
dit hæc Societas,
sit, varias mundi
partes ex obediē-
tia summi

abnegationis propriæ & pfectus
in uirtutibus necessarij conueni-
ens fundamentum; de litterarū
ædificio & modo eis utendi agē-
dum erit; quò iuuare possint ad
magis cognoscendū magisq; ser-
uiendum Deo Creatori ac Domi-
no nostro. * Ad hoc Collegia, & A
aliquando etiam Vniuersitates,
uel Studia generalia Societas am-
plectitur; in quibus qui bonū
sui specimen in domibus dum
probarentur

PROOEM. CVM DECLA. 69

probarentur, præbuerunt, nec tamen doctrina ad nostrum institutum necessaria satis instructi accesserunt; in ea & in alijs rebus, quæ ad iuuandas animas conferunt, instruatur. Prius ergo de ijs, quæ ad Collegia; deinde de ijs, quæ ad studia generalia pertinent, dicetur; cum eo favore, quem diuina Sapientia ad maiorem gloriam laudemque suam nobis dare dignabitur.

DE MEMO-

in primis rationi consentaneum visum est, ut qui in eam sunt ingressuri, viri sint vitæ probitate, & litterarum eruditione ad id officium idonei. Et quia boni simul & eruditi pauci inueniuntur, si cum alijs comparentur; & ex paucis maior pars iam à susceptis laboribus vellet cōquiescere: perdifficile fore deprehendimus, huiusmodi hominibus, qui boni simul ac litterati essent, hanc Societatem augeri posse, tum propter magnos labores, quos eius institutum exigit, tum propter magnam sui ipsorum abnegationem. Ideo nobis omnibus, qui conseruationem & incrementum eius ad maiorem laudem & obsequium Dei ac Domini nostri cupiebamus, alia via tenenda esse visa est; admittendi nimirum iuuenes, qui bonorum morum & ingeniorū indole spem facerent, quòd in probos simul ac doctos viros ad colendam Christi Domini nostri

tia summi vicarij Christi Domini nostri, vel Superioris eiusdem Societatis peragrandò, verbum Dei prædicare, confessiones audire, & reliquis quibuscūq; poterit medijs, vti diuina gratia aspirante, ad animas iuuandas: necessarium esse, vel

vineam essent euasuri; admittendi etiam Collegia, cum
 ijs conditionibus, quæ in litteris Apostolicis continentur,
 siue in vniuersitatibus, siue extra illas fuerint; & qui-
 dem si in Vniuersitatibus, siue illa Societatis cura com-
 missa sint, siue non. Hac enim ratione nobis in Domino
 persuademus ad maius diuinæ Maiestatis obsequium fo-
 re, si & numero augeantur, & in litteris ac virtutibus
 progressū faciant ij, qui eidē obsequio se totos impēdunt.
 Primò ergo de ijs, quæ ad Collegia pertinent; deinde de
 ijs, quæ ad Vniuersitates, agetur: & quod ad Collegia,
 primo loco de ijs, quæ ad Fundatores; secundo de ijs,
 quæ ad Collegia iam fundata, quo ad materialia vel tem-
 poralia bona eorum, pertinent; tertio de Scholasticis,
 qui in eisdem studijs vacant, admittendis, conseruandis,
 litteris & alijs medijs ad proximum uiuandum promo-
 uendis, & à studijs educendis; quarto de ijs, quæ ad gu-
 bernationem eorum pertinent.

DE MEMORIA HABENDA

Fundatorum, & bene de Collegijs

meritorum.

Cap. I.

QUONIAM valde æquum est, vt (quod in no-
 bis erit) illorum deuotioni ac beneficentiæ
 respondeamus, quibus diuina bonitas ad fun-
 dationem ac dotationē Collegiorum vitur admi-
 nistris: Primum in quouis nostræ Societatis Colle-
 gio perpetuo singulis hebdomadibus Missa semel
 pro eius

pro eius Fundatore & benefactoribus viuis & mortuis celebretur.

In initio item cuiusq; mensis omnes Sacerdotes, qui in Collegio fuerint, pro eisdem semel offerre idem sacrificium perpetuo debeant. Singulis insuper annis eo die, quo Collegij cuiusq; possessio Societati tra-

A dita est, * cum sollempnitate Missa pro Fundatore & benefactoribus celebretur: & id temporis in eodem Collegio quicumque Sacerdotes adfuerint, eodem sua retentent sacrificia.

B Eodem die candela cerea Fundatori offeratur, * aut vni ex suis, qui ipsi sit cognatione proxime coniunctus, aut illi demum, quem ipse Fundator designauerit: in qua candela armorum Fundatoris, aut deuotionis insignia extent. * Illa vero testatur Societas, quam Fundatori in Domino debet, gratitudinē.

Cum est, temporis successu non esset aliquis de posteritate Fundatoris; mitti candela poterit aliò, vbi ex eius progenie aliquis inueniretur; vel in altari constitui poterit, vbi diuinum sacrificium celebratur nomine & loco Fundatoris huiusmodi.

C Per huiusmodi candelā significatio fit gratitudinis

E ij erga

IN CAPVT

Primum quartæ

Partis. De memoria habēda

Fundatorū.

A ¶ Solemnitas eo modo intelligatur, qui Societati sit vsitatus, & in eo loco, vbi Missa celebratur.

B ¶ Si in loco, vbi huiusmodi Collegium institutum

erga Fundatores
tenenda, non iuris
patronatus, vel
actionis ullius,
quæ illis, aut eorū
successoribus ad
Collegiū vel eius
bona tēporalia cō-
petat. Nihil enim
tale erit.

D ¶ In Cōmuni-
tatibus, vel Rebus
publicis, quæ non
moriuntur, dicen-
tur huiusmodi Mis-
sæ pro earum de-
functis, & pro illis
præsertim, qui de
nobis melius meri-
ti sunt in Dño.

E ¶ Quod dictū
est, obseruari om-
nino cōueniet erga
eos,

Fundatores præterea ac benefactores Collegiorum
participes peculiariter efficiuntur omnium bono-
rum operum, quæ tum in ipsis Collegijs, tum in
reliqua Societate Dei gratia fiunt.

* In vniuersum autem tum Fundatoribus, tum E
etiam

Cum primum Societas in Col 4
legij alicuius possessionem vene-
rit; Præpositus Generalis curet
indici per vniuersam Societatē,
vt quilibet Sacerdos ter sacrum
faciat pro superstitie Fūdatore ip-
sius Collegij ac benefactoribus;
vt illos sua benignitate Dominus
in rebus omnibus dirigat, & su-
is donis semper augeat. Rursus,
* cum ex hac vita illi excesserint, D
curabit idem Præpositus Genera-
lis, vbi primum rescierit, vt
per totam Societatē singuli Sa-
cerdotes ter sacrum pro anima-
bus illorū faciant. Quoties au-
tem dictum est, Missas esse a Sa-
cerdotibus celebrandas; cæteri
omnes, qui in Collegijs degunt,
ac Sacerdotes non sunt, ad eandē
illam intentionem orare debent;
quandoquidem eiusdem grati-
tudinis nomine vtrique obligā-
tur in Domino.

6 etiam ipsorū necessarijs & quoad viuunt, & postquam obierint, peculiariter sese deuinctā esse Societas ex charitate cognoscat, vt omni officio illos prosequatur, quod à nobis præstari iuxta minimā hanc nostrā professionē ad diuinā gloriā possit.

eos, qui completa Collegia facient. Cum ijs autem, qui aliquod dūtaxat principium derint, ea pars eorum, quę diximus, præstabitur, quam Præpositus Gene-

ralis præstandam in Domino iudicauerit.

DE IIS, QUÆ AD res temporales Collegiorum pertinent. Cap. II.

- 1 AD Collegia, quæ liberè Societati offeruntur, vt iuxta suas Constitutiones omnino eis vtatur, admittenda, Præpositus Generalis nomine totius Societatis plenam potestatem habebit.
- 2 Si Fūdator aliquas condiciones exigeret ordini ac modo procedendi Societati consueto non omnino consentaneas; eidem Præposito Generali (auditis sentētijs aliorum, quos ipse de huiusmodi rebus melius iudicare censebit) considerandum relinquatur, an omnibus perpensis vtile sit futurum Societati ad finem diuini seruitij, quem sibi præfixit, huiusmodi Collegium admittere, nec ne. Sed si temporis decursu se grauari eo onere animaduertet Societas, poterit ipsa in Congregatione generali id
E iij proponere,

proponere, & statuere, vt relinquatur Collegium huiusmodi; vel prospicere, vt onus temperetur,

IN CAPVT
II.

DE ijs, que ad Collegiorum res temporales perinēt.

A ¶ **P**repositus Generalis simul cum Societate, nū admissa iā Collegia vel domus relinquere debeant, an

retineri, statuatur. Id tamen in Cōgregatione generali fieri posset; & etiam sine illa, missis nimirū suffragijs ab ijs, qui ius habent suffragij. Et tunc non potest Societas, nec eius Generalis quod sic relinquatur, vel eius partem vllis extra Societatem hominibus donare. Sed si ipsa curam, quam habebat, reliquerit, poterunt qui aliās hanc auctoritatē sibi in fundatione reseruauerint, pro sua deuotione ad aliud opus applicare id quod sic relictum fuerit. Si verò huiusmodi non intercesserit reseruatio; poterit procedere Societas iuxta suum institutum prout ad Dei gloriam magis conuenire iudicabit.

B ¶ De nouo

cum ea vniuersa cōmunicari melius est.

B In Collegijs Societatis * nec curæ animarum, nec obligationes ad Missas celebrandas, neque aliæ huiusmodi admittantur, quæ à studijs distrahere admodum, & ea, quæ in illis ad diuinum obsequium quæruntur, impedire solent: Quemadmodum neque in domibus alijs, vel ecclesijs Societatis professæ; quæ quoad eius fieri potest, expedita ad sedis Apostolicæ missiones obeundas, aliaque opera ad Dei obsequium & animarum auxiliū esse debet.

* Possessionem

si causa sufficiens ad id moueret, præsertim si res huiusmodi esset, quæ distractionis & occupationis perexiguæ aut nullius futura esset. In domibus autem Professorum, quando nec illæ redditus ullos habent, nec ipsi ita stabilem habitationem, huiusmodi obligationes non tolerantur.

De alijs obligationibus lectionum vel Lectorum non hic agitur: verūtamen & hæ ipsæ in Collegijs & Vniuersitatibus non sine magna consideratione, nec ultra limitem, quem Præpositus Generalis conuenire ad commune bonum, & ipsius Societatis ad Dei & Domini nostri gloriā iudicauerit, assumuntur.

B ¶ De non admittendis obligationibus, & cat. sic intelligitur, quòd Missarum obligationes vel huiusmodi, quæ assignato redditui cōmensurata videantur, assumi nequeunt. Non tamen perinde inconueniens existimatur, aliquam facile & exiguam obligationem (quæ tamen non sit animarum cura) admittere;

E iiiiij C ¶ Societas

C § *Societas in usum Scholasticorum suorum iuxta litteras Apostolicas reddituum administrationem exercebit per Præpositum Generalem, vel Prouincialem, vel alium, cui Generalis id commiserit, ad defendendas & conseruandas possessiones & redditus Collegiorum etiam in iudicio, cum id conueniens vel necessarium fuerit. Ac eiusdem Præpositi erit, vel eorum, quibus ille facultatem dederit, admittere quidquid præterea Collegijs ad sustentationem & incrementum eorum in rebus temporalibus donaretur.*

D § *Qui disponuntur, vt ad Collegia mittantur, illi sunt, qui in domibus probationum versantur; & qui ex domibus Societatis professæ, vel domibus probationum ad studia mittuntur.*

E § *Qui negotia Collegiorum extra ea gerunt, in primis intelliguntur Procuratores, qui in summi Pontificis, vel aliorum Principum curia negotia Societatis gerunt.*

Verùm

Verùm

Verum quid ad hos & alios sumptus necessarios contribui debeat, Præpositus Generalis seruata proportione debita, per se, vel alium id statuet.

nerale constituetur, possint. At

* Generalis cum nec in suum, nec in vllorum consanguineorum suorum, nec in professæ Societatis vsu bona temporalia Collegiorum possit conuertere; eò purius sese in eorum superintendentia ad maiorem gloriam & seruitium Dei gerere poterit.

¶ In ijs Collegijs, quæ duodecim Scholasticos (præter Præceptores) ex proprijs redditibus

alere

in usum illorum, qui Collegijs vtilis fuerint, cuiusmodi sunt Administratores, Concionatores, Lectores, Confessarij, Visitatores, & alij Professi, vel similes persone, quæ spirituali vel temporali Collegiorum huiusmodi vtilitati vacant. Sine tali etiam causa posset expendi aliquid, quod exiguum sit, cum quouis homine de Societate, mensa per diem aliquem eum excipiendo, vel modicum quid viatici, cum per Collegia in hanc vel illam partem transit, vel quid simile donando. Quod enim tam est exiguum, vt nihilum ducitur; & scrupuli eximuntur hinc quidem inhumaniter se habendi, inde verò contra Sedis Apostolicæ intentionem agendi.

¶ Cum dicitur, non posse Societate professam, vel eius Præpositum Generalem inuari redditibus Collegiorum, intelligendum est iuxta litteras Apostolicas, quod non possint in proprios ipsorum vsus redditus conuertere: possunt nihilominus expen-

¶ Quamuis

G Quamuis hoc ita se habeat ; si tamen benefactores essent, qui possessionem aliquam vel redditum dare vellent, admitti illa possent ; vt tãtò maior numerus Scholasticorum, ac Præceptorum ad maius diuinum possēt obsequium sustentari .

alere possunt, ob maiorem populi ædificationem * nec petantur eleemosynæ, nec illæ, aut dona vlla oblata admittantur. **G**
Si redditus minores fuerint, quã huic numero alêdo sufficiãt ; admitti quidẽ, nõ autẽ peti aliquæ eleemosynæ possent ; nisi tanta paupertate Collegiũ premeretur, vt etiã petere, saltẽ à quibusdã, esset necessariũ. Tunc enĩ (maius diuinũ obsequiũ & vniuersale bonũ præ oculis semper habendo) peti eleemosynæ, immo & ostiatim ad tempus, quandocunque necessitas id exigeret, emendicari poterunt.

IN Caput
III.

DE Scholasticis,
qui in Collegijs
constituẽtur.

DE SCHOLASTICIS,
qui in Collegijs constituentur.
Cap. III.

A Quidam aliquis factus esset idoneus

QUOD ad Scholasticos attinet, ad quorum institutionem Collegia assumuntur, in primis quales esse debeant, vt ad ea vel mittantur, vel admittantur, considerare in Dño oportebit.

Primũ omnium cum aliquo ex quinque illis impedimentis in Secunda Parte dictis * nullus in Collegio aliquo

legio aliquo Societatis inter Scholasticos collocari poterit. Et præter Coadiutores ad ministeria vel auxilium Collegij necessarios, reliqui huiusmodi esse debent, ut secundum rationem sperari possit, idoneos ad vineam Christi Domini nostri exemplo ac doctrina excolendam esse euasuros. Hi autem quo magis ingeniosi, bonisque moribus ornati, & sani corpore ad ferendos studiorum labores fuerint; eo magis idonei, & citius ad Collegia mitti, vel in eisdem admitti possunt.

3 Adhæc, illi solum in Scholasticos approbatos admittuntur, qui in domibus vel Collegijs ipsis probati fuerint, & biennio in varijs experimentis & probationibus exacto, ac votis cum promissione de Societatis ingressu iam emissis, ad vitam in ipsa perpetuo ducendam ad gloriam Dei admittuntur.

4 Præter hos, studia quibusdam conceduntur, qui ante biennium & probationes huiusmodi ad Collegia ex domibus destinantur (quod sic in Dño expedire videatur) aut in eisdem admittuntur; non tamen approbati Scholastici censentur,

B donec biennio exacto * & votis ac promissione illa emissis, in approbatorum numerum referantur.

DE SCHO-

missionem vel propositum Deo in ea seruiendi se dedicauerint; non

neus à Christi Vicario, ut in aliqua domo Societatis manere possit; etiã idoneus esse intelligetur, ut in Collegijs habitet.

B ¶ Si in Collegijs Societatis, Scholasticorum non superpeteret iustus numerus, qui per promissionem vel propositum Deo in ea seruiendi se dedicauerint; non

runt; non repugnabit instituto nostro, ex licentia Præpositi Generalis, et ad tempus, quod ei videbitur, alios pauperes Scholasticos, qui tale propositum non habeant, admittere: dum tamen in eis impedimenta illa, quæ in prima Parte dicuntur, non inueniantur; & huiusmodi indolem præferant, ut sperari possit, quod boni operarii vineæ Christi Domini nostri sint futuri, propter ingenium, vel aliquam institutionem in litteris, bonos mores, convenientem ætatem, & alia Dei dona, quæ in eis cernerentur ad diuinum obsequium, quod solum in ijs, quæ de Societate, et extra illam sunt, expetitur. Huiusmodi autem Scholastici in confessionibus frequentandis, in studiis, ac in forma viuendi Scholasticis Societatis conformes esse debent; quamuis & ratio vestitus diuersa, & habitatio in eodem Collegio separata sit, ita, ut qui institutum Societatis sequuntur, seorsum, & non commixti alijs externis maneant; cum eis tamen versentur, quatenus ad maiorem ædificationem, ac maius Dei ac Domini nostri obsequium Superior expedire iudicauerit.

Quamuis autem nostrorum copia suppeteret; tamē non repugnabit nostro instituto, si aliquis, qui propositum Societatem ingrediendi non habeat, in Collegia admittatur; si pacta cū Fundatoribus inita id exigent: si quidem ad finem, quem sibi præfigit Societas, cū huiusmodi conditionibus Collegiū admittere vtile censebitur, vel ob causas alias raras & nō leuis momenti. Verū seorsū habitare hi, nec conuersari sine facultate Superioris, nisi cū certis quibusdā personis Societatis ad id designatis, deberent.

Paupertas autem Scholasticorum, qui de Societate
non sunt

non sint, per Præpositum Generalem, vel eum, cui suam ille potestatem communicauerit, expendetur. Et aliquando honestas ob causas, quamuis illi diuitum aut nobilium hominũ filij sint, modò suis uiuant sumptibus, nihil esse videtur, cur admitti non possint.

A Etas conueniens fore à decimoquarto ad vigesimumtertium annum videtur, si in litteris progressum aliquẽ non fecissent. Et in vniuersum loquendo, quò pluribus donis ex ijs, quæ in Societate expetuntur, præditi essent; eò magis erunt idonei, vt admittantur. Nihilominus animaduertatur, vt cum huiusmodi restrictiones, quàm laxiores simus: habeaturque diligenter deletus eorum, qui sunt admittendi, examine aliquo particulari cum eisdem antè, quam recipiantur, vtendo.

Aliqui, licet rariores, possent inter nostros, particulares ob causas & Superioris iudicio efficaces, admitti.

DE SCHOLASTICIS

admissis conseruandis.

Cap. III.

Ad conseruationem eorum qui in Collegijs sunt, in ijs quæ ad corpus, et res externas attinent, quod in Tertia Parte dictum est, sufficiet. Id tamen peculiari cura animaduertendum erit, vt temporibus valetudini corporis incommodis Scholastici non studeant, vt somno quantũ temporis satis sit, tribuant; & in laboribus mentis modum seruent.

Sic

Sic enim fiet, vt diutius in illis perseuerare tam in litteris addiscendis, quàm in eisdem exercendis ad Dei gloriam possint.

Quod attinet ad spiritualia; eadem erit ratio eorum, qui in Collegiis, & qui in Domibus admit-

IN CAPVT

IIII.

DE Scholasticis
admissis cō-
seruādis.

ASSI in aliquo particulari Rector conuenire iudicaret plus esse in his rebus concedendum ppter peculiare aliquas rationes; semper discretioni locus erit.

B § Frequentius, quàm octauo quoque die, communicare, non, nisi peculiare ob causas, & potius necessitatis,

tuntur, quandiu in probationibus versantur. Post probationem, cum studiis vacant, vt est cauendum, ne feruore studiorum intepescat solidarum virtutum, ac religiosæ vitæ amor; ita * mortificationibus, orationibus, ac meditationibus prolixis eo tempore non adeo multum loci tribuetur. Quandoquidem litteris dare operam, quæ sincera cum intentione diuini seruitii addiscuntur, & quodammodo totum hominem requirunt, non minus, quàm in illis versari tempore studiorum, imò magis Deo ac Domino nostro gratum erit.

Itaque præter sacramenta Confessionis * ac Communionis (ad quæ octauo quoque die accedendum erit) & præter Missam, quæ quotidie audient; horam vnā impendent recitando Beatissimæ Virginis officio, ac examinandis

bis

bis quotidie suis conscientis cū aliis orationibus pro cuiusque deuotione vsque ad prædictam horam explendam, si expleta non fuerit. Quæ omnia iuxta ordinationem ac iudicium maiorum tuorum, quibus obedientiam Christi loco præstare debent, facient.

- 4 Aliqui (cuiusmodi esse possent Coadiutores illi, qui legere non didicerunt) præscriptum orationis tempus. Et hæc omnia Superioris prudentiæ relinquētur: quamuis vnus horæ plus minus tempus ad Beatissimæ Virginis preces recitandas assumendum sit. In Scholasticis tamen, qui ad dicendum officium diuinum non tenentur, facilius suis temporibus hæc ratio commutari poterit, vt loco præcū Beatæ Virginis, meditationes, & alia spiritualia exercitia succedant (dum tamen hora in illis compleatur) idque præcipuè cum quibusdam, qui cū vno modo in spiritu non proficiant, alio cum gratia Dei magis iuuabūtur, fiet; cum facultate tamen vel ordinatione maiorum, quorum semper erit videre, num in quibusdam propter particulares causas aliud magis conueniet, vt id fiat. Habenda autem erit ratio veræ deuotionis ipsorum, vel Fūdatōris, & circumstantiarum; quæ ad personas, tempora, et loca pertinent. Iis verò, qui inexperti sunt adhuc rerum spiritualium, & in illis iuuari desiderant, aliqua ad meditationem

cessitatis, quàm deuotionis, habita ratione, permittatur. Protrahere vltra octo dies non sine ratione etiam speciali licebit; propter quã possit etiã aliquando Missa intermitti; & in quibusdã augeri & minui

meditationem

meditationem & orationem capita proponi possent, prout eis magis conueniret. Dum Missa dicitur, quandiu Sacerdos summis se loquitur, vt populus non audiat, quæ is dicit, num Scholastici possint, nec ne, recitare partem precum suarum, ad quas horam habent designatam, maiorum, vel Superiorum arbitrio id relinquatur; qui hominum, locorum, ingeniorum, & temporum habita ratione, quod ad maiorem Dei gloriam videbitur, prouidebunt.

C § Quod ad coronam vel rosarium attinet, doceantur quomodo cogitare vel meditari mysteria, quæ in eo continentur, possint; quò maiori cum attentione & deuotione se in eo exercere valeant. Et quando qui legere didicerunt, fructum vberiore in eo, quàm in precibus horariis recitandis inuenirent; iam diximus, quòd in id, quod magis conferet, illa poterunt commutari.

D § Si videretur Rectori cum Superioris facultate commodius fore aliis in festis solemnibus hanc renouationem aliquando

didicerunt) præter Missam, horam etiam vnã * recitando Rosario vel Coronæ Beatæ Mariæ Virginis' cum duplici examine quotidiano, vel aliis orationibus pro cuiusque deuotione, vt de Scholasticis dictum est, impedent.

Ad deuotionis augmentum, & ad excitandam qua Deo obstricti sunt, obligationis memoriam, & ad maiorem studentium in sua vocatione confirmationem bis annis singulis, * in festis videlicet Resurrectionis, ac Natiuitatis,

ad

ad

nem aliquando particulari aliqua ratione fieri, posset etiam fieri. Cùm etiam de festis Resurrectionis, & Natiuitatis loquimur; simul intra eius octauas, vel totidem dies ante festa intelligatur.

E Natiuitatis, * simplicia vota, quæ iuxta formulam in Quinta Parte, capite quarto dicendam emiserunt, congruū erit renouare. Et qui ea nō emisisset, exacto biennio probationis, vt in Examine proponitur, emittet.

C Cùm ad publicas Scholas eundem erit (nam alia loca sine facultate Superiorum non petent)

F cant & redeāt * inuicem associati cum ea modestia interiori ac exteriori, quæ ad sui & aliorum ædificationem

ædificationem Coadiutor formatus: & sic consequēter potest illū statim Superior admittere in Scholasticum, ac simul in probationem ad hoc tantum, vt ad Professorum gradum, vel Coadiutorum suo tempore admittatur. Hæc consuetudo facit, vt quamuis Paupertatis votum sit emissum, bona tamen temporalia haberi possint ad certum vsque tempus, quod Superiori intra probationis spatium videbitur.

F *Rectoris erit, designare cuique socium; qui huiusmodi esse debet, vt vterque alterius opera magis proficere possit.*

E *¶ Quod autem promittit Scholasticus in Societate, est, in eius corpus ingredi, vt statim obseruet Castitatem, Paupertatē, & Obedientiā actu, iuxta Societatis consuetudinem; siue admisus sit, vt post absoluta studia sit Professus, siue Coadiutor forma-*

F IN CAPITULO

2 CONST. PARS III.

ædificationem conueniat; & eorum colloquia cum Scholasticis externis sint solùm de rebus ad litteras vel profectum spiritus pertinentibus; prout ad maiorem Dei gloriã omnibus vtilius fore iudicabitur.

DE DOCTRINA, CVI
Scholastici Societatis studere
debent. Cap. V.

CVM doctrinæ, quæ in hac Societate addiscitur, hic scopus sit, suis & proximorum animis Dei fauore aspirante prodesse; hæc erit in vniuersum & in particularibus personis mensura, ex qua quibus facultatibus addiscendis nostri incumbere, & quòusque in eis progredi debeant, statuatur. Et quia generatim loquendo, * litteræ humaniores' diuersarum linguarum, Logica itidem, Naturalis ac Moral' Philosophia, Metaphysica, & Theologia tam quæ Scholastica, quàm * quæ Positiua dicitur, & sacra

IN CAPVT
V.

DE profectu in
litteris.

A ¶ **S**UB litteris humanioribus Rhetorica etiam præter Grammaticam intelligenda est.

B ¶ Si in Collegiis tempus non suppeteret ad Concilia, Decreta, Doctores sanctos, & res alias morales legendas; postquam ex eis egressi fuerint, vnusquisque priuato studio cum approbatione suorum Superiorum id posset efficere; præsertim si in doctrina Scholastica solida iecerit fundamenta.

& sacra Scriptura ad id iuuant;

C * harum Facultatum studijs operam dabunt qui ad Collegia mittuntur; & quidem maiori cum diligentia illis vacabunt, quæ ad finem prædictum, habita ratione temporis, loci, & personarum, & cæt. supremus Moderator studiorum magis in Domino conuenire iudicabit.

2 Ad particulares personas descendendo, * quid hi, vel illi addiscere debeant, Superiorum prudentiæ relinquetur. Qui tamen indole ingenij præditus esset, quo in dictis facultatibus solidius fundamentum iaceret, eorum utiliore faceret.

3 De tempore alicui ex his Scientijs impendendo, & quando ad vltiores sit progrediendum, Rector adhibita examinatione conuenienti considerabit, & statuet.

4 Sequantur in quauis facultate securiorem & magis approbatam doctrinam, *modi esset aliquis Sacerdos ad audiendas confessiones, & cæt. Et hi, ac alij, in quibus propter ætatem prouectio-*

fundamenta.

C ¶ *Iuxta modum ætatis, ingenij, propensionis animi, & institutionis in litteris vniuscuiusque, vel communis boni, quod speraretur, posset in his omnibus facultatibus, vel aliqua, aut pluribus earum quis exerceri. Qui enim in omnibus non posset, curare deberet, vt in aliqua earum excelleret.*

D ¶ *Aliqui ad Collegia mitti posset, non quod speretur doctos eos esse euasuros iuxta eum modum, de quo dictum est; sed potius, vt alios subleuent; cuius-*
F ij *rem vel*

rem vel alias causas sperari non potest, quod in omnibus his facultatibus magnum facturi sint progressum, conueniet, ut iuxta Superioris præscriptum in ijs studijs, quibus vacare poterunt, occupentur; & in linguarum peritia, & in ijs, quæ ad doctrinam confessionibus vtilem pertinent, & demum in ijs, quæ ad commune animarum bonum commodiora sunt futura, proficere curent.

E In libris ethnicis litterarum humaniorum nihil, quod honestati repugnet, prælegatur; Reliquis ut spolijs Aegypti Societas uti poterit. Christianorum opera quamuis bona essent, si tamen malus fuerit author, legenda non sunt; ne ad authorem aliqui afficiantur. Et conuenit, ad particularia descendendo, qui libri sint prælegendi tam in humanioribus, quam in alijs disciplinis, qui vero prælegi non possint, constituere.

doctrinam, * & eos authores, **E** qui eam docent: cuius rei penes Rectorem (qui, quod statuatur in vniuersa Societate ad maiorem Dei gloriam, sequuturus est) cura sit.

QVOMODO IVENTVR

Scholastici ad has facultates bene addiscendas. Cap. VI.

VT autem Scholastici plurimum in his facultatibus proficiant; in primis animæ puritatem custodire, ac rectam studiorum intentionem habere conentur,

mentur; nihil aliud in litteris, quàm diuinam gloriã, & animarum fructum quærentes; & in suis orationibus gratiam, vt in doctrina proficiant ad hunc finem, crebro petant.

Præterea serio & constanter animum studijs applicare deliberent, sibi que persuadeant, nihil gratius se Deo facturos in Collegijs, quàm si cum ea intentione, de qua dictum est, studijs se diligenter impendant. Et licet nunquam ad exercenda ea, quæ didicerint, perueniant, illum tamen studentium laborem ex obediẽtia & charitate (vt par est) susceptum, opus esse magni meriti in cõspectu diuinæ ac summæ Maiestatis, apud se statuunt.

Impedimenta etiam remouentur, quæ à studijs animum auocant, * tam deuotionum ac mortificationum, quæ vel nimis vel sine ordine debito suscipiuntur, quàm curarum* & exteriorum occupationum, quæ domi in

officijs incumberet, videretur; relinquetur Superioris prudentiæ, vt statuatur quantum in ijs progredi oporteat.

Adiuuare eos, quibus huiusmodi officia operosa commissa sunt, aliqua hora, nihil prohibet. Verum onus ipsorum officiorum sumere, potius Coadiutorum est, quæ ad Scholasticos subleuandos in Collegijs constituentur.

IN CAPVT VI.

Quomodo inuẽtur Scholastici ad has disciplinas bene addiscendas.

A **H**oc in genere dictum sit. Caterum si alicui necessarium esse, vt deuotioni & mortificationi

C § Ea de causa in ijs, qui ad sacros ordines promoti nō sunt, cōgruū erit, si promotio differatur, ne impedimētū ipsis præstet, donec ad finem studiorū accedant; necessitatis tamen saepe occurrētis ratione dispensari aliquādo opus est.

Huiusmodi erga proximos functiones aliqui, qui studia sua iam absoluerint, vel ad id ipsum mittūtur ad Collegia, explere poterunt: sicut etiam ad domestica officia Collegij ob-eunda, quæ maiore occupationem secum afferunt, esse aliquos oportet, qui primaria intentione studijs non vacent: cuiusmodi sunt Coadiutores temporales, vel aliqui, qui probationis, & non studij gratia in Collegijs agunt.

officijs domesticis, & foris in colloquijs, * confessionibus, atque alijs erga proximos functionibus assumuntur: quatenus ab eis declinari in Domino poterit. Est enim consultum, quòd alijs postea vtiliores cum doctrina, quam didicerint, se præbeant, huiusmodi exercitia (licet pia) donec studia sint absoluta, differri; quandoquidem non deerunt alij qui ea interim exerceāt. Et hæc quidem omnia maiori cum desiderio obsequij & gloriæ diuinæ fiant.

In disciplinis ordo seruandus est, vt prius in latina lingua solidum iaciant fundamentū, quàm Artium liberalium; & in ijs, antequàm Theologiæ Scholasticæ, & quidem in hac, antequàm Positiuæ studijs se dedant. Sacræ Scripturæ vel eodem tempore, vel postea addisci poterunt.

* Linguae

D § Conuenio

D * Linguae vero illae, in quibus
 § scriptae vel versae fuerunt, prius,
 aut posterius, ut Superiori pro
 varietate causarum occurrentium,
 ac diuersitate personarum vide-
 bitur, disci poterunt. Itaque hoc
 eius prudentiae relinquetur. Sed
 si linguarum studio nostri va-
 cant, inter caetera, ad quae discen-
 tium intentio feratur, illud sit,
 ut versionem ab Ecclesia appro-
 batam defendant.

E * Scholastici omnes lectiones
 § publicorum Professorum iuxta
 Rectoris Collegij arbitrium au-

F diaant: * quiquidem Professo-
 res siue de Societate illi sint,

siue
 modi eis timeretur, dispensare Superior poterit; ut ei
 studio, quando ad commune vel particulare bonum con-
 ueniet, se dedant.

E § Si in aliquo aliud conueniret, Superior sua pru-
 dentia id considerabit; & dispensare poterit. Et quod de
 publicis lectionibus dicitur, priuatas, cum necessariae vel
 utiles domi vel extra Collegia fuerint, non excludit.

F § Nullus de Societate sine approbatione & faculta-
 te Praepositi Praeuenientialis (praeterquam in classibus infe-
 rioribus, vel ad tempus necessitatis gratia) publice legat.
 Qui tamen talentum ad id sortiti, ac praesertim qui iam

F iiij Studijs

D § Conuenit in
 Theologiae facul-
 tate esse ad gra-
 dum aliquem pro-
 motos, vel in ea
 mediocriter eru-
 ditos, & qui Do-
 ctorum saetorum,
 & Ecclesiae deci-
 siones intelligant;
 ut illis linguarum
 studium utile sit,
 & nihil noceat.

Verum si aliqui
 tam humiles & in
 fide firmi cernerentur,
 ut a studio lin-
 guarum nihil incō-

studijs perfunditi sunt, in prælegendo (si res maioris momenti aliud non exigeret) possent exerceri.

G ¶ Quamuis hoc ita se habeat; scribere tamen in eis non debent. Cōstet vero eorum ratio ei, qui Bibliothecæ præfētus est.

H ¶ Quod ad repetitiones attinet, curet Rector, ut certis quibusdā horis in scholis vel

domi fiant, vno quidem repetente, et alijs audientibus; & quæ difficilia occurrerint, mutuò proponentibus; et si quid erit, de quo constituere inter se non possint, Magistrum adeant. Curabit etiam, ut disputationes & reliquæ exercitationes scholasticæ, quæ iuxta modum disciplinarum, quæ tractantur, conuenire iudicabuntur, non omittantur.

I ¶ Videant Superiores, num conueniat Scholasticos classium inferiorum libros papyraceos habere, ut scribant in eis lectiones, & inter lineas; & ad marginem, quod

siue externi, optadū est, ut docti, diligentes, & assidui, & profectus studētū tam in lectionibus, quàm in alijs litterarijs exercitationibus studiosi sint.

Bibliotheca communis, si fieri potest, in Collegijs habeatur; cuius clavis illis, qui iuxta Rectoris iudicium habere debebūt, tradatur. Præterea * quisque libros qui necessarij ei fuerint, habebit.

Scholastici in audiendis lectionibus sint assidui, & in eis præuidendis diligentes, & * postquam eas audierint, repetendis, ijs, quæ non intellexerint, interrogandis, * alijs vero, quæ oportuerit, adnotandis; quò in posterum

sterum memoriae defectui consulatur.

9 Rector autem Collegij id curæ habeat, ut videat, num magistri, & discipuli suum in Domino officium faciant, nec ne.

10 Cum perutilis sit (præsertim Artiũ, ac Theologiæ Scholasticæ studiosis) disputandi vsus; intersint Scholastici ordinarijs Scholarum, ad quas accedunt (licet non sint sub cura Societatis) disputationibus; & singulare sui specimen in doctrina præbere, modeste tamen, curent. Conuenit etiam singulis Dominicis, vel aliquo alio die hebdomadæ in

Collegio nostro aliquem ex quauis Classe, Artium, & Theologiæ studiosorum a Rectore designatum à prandio (si aliqua ex causa peculiari impedimentum non accideret) aliquas positiones tuendas suscipere; quæ pridie eius diei sub vesperum valuis Scholarum (quò ad disputandum vel audiendum, qui vellent, conuenirent) essent affigendæ; quibus breuiter ab eo, qui responsurus est, confirmatis, argumentari ex externis vel domesticis liceat cuicumque libuerit: aliquis tamen præsit oportet, qui argumentantes dirigat; & ex ea concertatione eliciat declaratque ad audientium vtilitatem doctrinam, quæ

tenenda

quod oportebit, annotent. Prouentiores in humanioribus litteris et alijs facultatibus chartam secum ferant ad ea, quæ audiverint, vel eis occurrerint notatu digna, annotanda; ac postea maiori cum ordine digesta transferent in libros papyraceos, quæ in posterum conservata velint.

K § De

tenenda sit; qui signum etiam det finiendi ijs, qui disputant, ac tempus sic distribuatur; ut omnibus, quoadeius fieri poterit, disputandi locus detur.

Præter hæc duo disputationum prædictarum genera, 11
quotidie aliquod tempus designandum, quo in Collegijs præfidente aliquo, ut diximus, disputetur; ut ea ratione & ingenia magis exerceantur, & difficilia, quæ in his facultatibus occurrent, magis ad Dei gloriam elucidentur.

Qui litteris humanioribus vacant, sua etiam sta- 12
ta tempora ad conferendum & disputandum de ijs, quæ pertinent ad studia illa, coram aliquo, qui eosdem dirigere possit, habebunt: & Dominicis, vel aliis constitutis diebus alternatim vel suæ facultatis positiones a prandio tuebuntur, vel se in componenda soluta oratione, aut carmine exercebunt; siue id ex tempore proposito ibidem themate ad explorandam promptitudinem fiat; siue domi composita de re prius proposita illic publicè legantur.

* Omnes quidem, sed præci- K
pue humaniorum litterarum stu- 13
diosi latinè loquantur communiter; & memoriæ quod a suis Magistris præscriptum fuerit, com-
propter circumstantias locorum, temporum, & personarum mutari debeat; hoc iudicandum prudentiæ Rectoris (facultate a suo Superiore saltem in genere accepta) relinquetur.

L commendēt, * ac stylum in compositionibus diligenter exercent; nec desit, qui eisdem corrigendis operam suam impēdat. Licebit etiam nōnullis iuxta Rectoris arbitriū præter eos auctores, qui præleguntur, quosdam etiam alios priuatos studio legere; & singulis hebdomadis die aliquo designato vnus ex prouentioribus à prædico orationem latinam aut græcam de re aliqua ad ædificationem domesticorum & externorum pertinēre, qua ad perfectiora in Domino animentur, habeat.

14 Præterea Artium & Theologiae studiosi potissimum, sed & reliqui * suum habeant priuatū studiū & quietum, quo melius & exactius

rint. Conferet etiam in memoriā eis reducere, quòd, cū ad domos venerint, studijs absolutis, in omnibus facultatibus, quibus operam dederint, sunt examinandi.

M ¶ In hoc priuato studio possent (si Rectori videretur) commentarium aliquem videre. Quādiu autem audiunt, ferè vnus, & is quidem selectus esse deberet. Possent etiam scribere quod profuturum magis censeretur.

N ¶ Si

L ¶ Ut Scholastici magis in studijs promoucant, bonum esset aliquos eruditione pares designare, qui sancta emulatione se inuicem prouocent. Iuuerit etiam interdū mittere ad Præpositū Prouincialem, vel Generalē aliquod suorum studiorum specimen nunc huius, nunc illius, ut compositionum, si litterarum humaniorum; vel conclusionum, si Philosophie vel Theologiae studiosi fue-

& exactius ea, quæ tractata sunt, intelligant.

Vt reprimi oportet quorundam cursum plus æquo concitatum in studijs; ita mouendi, incitandi, & animandi ad studia sunt alij, quibus id necessarium est; quod vt melius præstare possit Rector, intelligat oportet per se, & per aliquem alium, cui Syndici, vel Visitatoris Scholasticorum curam ipse dederit, quomodo Scholastici suum officium faciant.

N § *Si aliquis non aptus ad studia, sed ad alia ministeria idoneus videretur; posset intra Collegia vel domos Societatis in ijs occupari, quæ conuenire viderentur: si ad vtrunq; inutilis esset, & in Scholasticum fuisset admissus, dimitti à Societate posset: nihilominus æquū erit, vt Rector re bene considerata, ad Prouincialem vel Generalem id referat; & quod sibi præscriptum fuerit, exequatur.*

* Quòd si animaduerneret aliquem in studijs tempus inutiliter terere, quòd nolit, aut certè non possit progressum in litteris facere; expedit illum ab eis remouere, & eius loco alium, qui ad scopum diuini seruitij in Collegijs præfixum magis proficiat, constituere.

Absoluto studio alicuius facultatis, eandem priuatim repetere conueniet, authorem vnum aliquem, vel plures, quàm prius, iuxta Rectoris arbitrium legendo. Poterit autem ex ijs, quæ ad eam facultatem pertinent, si eidem Rectori visum fuerit,

* in scripta

○ § *Huiusmodi*

○ *in scripta breuius, distinctius, & accuratius redigere ea, quæ prius in lectionum decursu scripserat, cum minori doctrina præditus erat, quam peracto studiorum curriculo.

17 Suis constitutis temporibus se ad publicos actus examinationum ac responsionum præparæt; & ad gradus consuetos, qui per diligentem examinationem digni inuenientur, promoueri poterunt. Loca tamen certa, vt ab omni ambitionis specie atque ab aliis affectibus parum temperatis recedant, quamuis ea in Vniuersitate, vbi gradum accipiunt, dari soleant, non accipiant; sed simul omnes extra numerum se constituent; nec sumptus, qui pauperes non deceant, in gradibus huiusmodi faciant; ad quos sine humilitatis detrimento, non ob aliud, sit, quod quæritur. Et quamuis huiusmodi libelli rerum excerptarum, vel priorum conceptuum, vel alia scripta qualibet fiant; intelligi tamen oportet, à nemine libræ ullum sine examinatione & approbatione speciali Præpositi Generalis, vt dictum est, publicari debere.

○ Huiusmodi scripta fieri nõ debēt, nisi ab ijs, qui maiori doctrina & clariori ingenio & iudicio pollent: & reliqui horum labore frui poterunt. Conueniret etiam à Magistro ea approbari. Alij annotationibus præceptoris iuari possent, & suis etiam notatu dignioribus. Cõferet autem ad vsum, vt suas notas in margine, & indicem præterea habeant rerum, de quibus in huiusmodi scriptis agitur, vt facilius inueniri possent.

IN CAPVT

ob aliud, quàm vt possint proximis ad Dei gloriam esse vtiliores, promoueri debent.

Num autem his, qui iam studiorum suorum cursum peregerunt, prælegere priuatim, vel publicè ad suam, vel aliorum vtilitatem conueniat; penes Superiorem id erit iudicium, qui quod magis in Domino expedire videbitur, statuet.

DE SCHOLIS COLLE- giorum Societatis.

Cap. VII.

IN CAPVT
VII.

DE Scholis Col-
legiorum So-
cietatis.

A ¶ **R**epositi
Genera-
lis erit, vbi huius
modi scholæ habē-
dæ sint, statuere.

HABITA ratione nō solùm i
profectus in litteris Schola-
sticorum nostrorum, sed etiam
profectus in litteris & moribus
externorum, quos in nostris Col-
legijs instituendos suscepimus,
* Scholæ publicæ, vbi comodè
id fieri poterit, aperiantur, sal-
tē in disciplinis humanioribus.
* In grauioribus autem discipli-
nis

B ¶ Et etiam iuxta quòd commodè id poterit Societas.
Nostra tamen mens hæc esset, vt in Collegijs cōmuniter
litteræ humaniores ac linguarū, & doctrina Christiana,
& si opus esset, lectio aliqua de casibus conscientie præ-
legeretur: si verò sit, qui commodè concionetur, aut con-
fessiones audiat, id etiam vt fiat; & de scientijs supe-
rioribus

nis pro locorum, in quibus Collegia fuerint, ratione, semper, quid Deo gratius sit, ante oculos habendo, aperiri poterunt.

Teneatur in huiusmodi Scholis is modus, quo externi Scholastici in ijs, quæ ad doctrinam Christianam pertinēt, bene instituantur; cureturque quoadeius fieri poterit, vt singulis mensibus ad sacramentum Confessionis accedant, & verbum Dei frequenter audiant, & demum cum litteris mores etiam Christianis dignos hauriāt. Et quia ī particularibus multū varietatis esse oportebit, pro varietate locorum, & personarum singula persequi non est huius loci. Id tamen dictum sit, **C*** in quouis Collegio regulas, quæ ad omnia necessaria descendant, constitui debere. Hoc tamen commendatū hoc loco volumus, * ne externis Scholasticis correctio, quoad illis opus erit, desit; quæ tamen per aliquem de ipsa Societate exercenda non erit.

Cum tam proprium sit nostræ professionis, nullum temporale præmium accipere pro spiritualibus ministerijs,

rioribus non agatur; sed ad eas ad discendas ab his Collegijs, ij qui in humanioribus litteris profecerint, ad Vniuersitates Societatis mittantur.

C Ex regulis Collegij Romani alijs quod cuique conueniet, accommodari poterit.

D Ad hoc ubi corrector haberi poterit, habeatur; ubi non poterit, excogitetur modus, quo castigentur, vel per aliquē ex ipsis Scholasticis, vel alia conuenienti ratione.

E Vbi

ministerijs, in quibus iuxta nostrum institutum in-
proximorum auxilium occupamur: non conuenit
vllam Collegij dotationem admittere, per quam

E ¶ *Vbi Pre-*
positus Generalis,
vel Societas cu-
ram susciperet ali-
cuius Vniuersita-
tis; non repugna-
ret huius Constitu-
tionis intentioni,
vt sese ex conse-
quēti obligaret ad
lectiones illius or-
dinarias, quamuis
intēr illas aliqua
Theologicę essent.

IN CAP-
substantatione, qui communi bono Collegiorū ser-
uiunt, vel propter illud student, dotatio, quam
Fundatorum charitas assignare ad gloriam
diuinam solet, admittatur.

ad dandum Concionatorem, aut
Confessarium, * aut Lectorem *E*
aliquem Theologiæ, Societas ob-
ligetur. Quamuis enim æqui-
tatis & gratitudinis ratio nos
ad seruiendum cum maiori dili-
gentia in dictis ministerijs, quæ
nostri instituti sunt propria, mo-
ueat, in Collegijs quæ maiori cū
liberalitate & deuotione funda-
ta sunt: non tamen sunt recipi-
endæ obligationes vel conditio-
nes, quæ synceritatem impedi-
ant nostri in procedendo modi,
qui est, dare gratis, quæ gratis
accepimus: quamuis pro eorum

DE SCHO-

instituendis in iis, quæ ad proximos suos iuuandos pertinent. Cap. VIII.

1 SCOPVM illum intuendo, ad quem studia Societatis diriguntur, sub ipsorum finem cõgruum erit, vt ad arma spiritualia in proximorum auxilium tractãda assuescere incipiant. Quamuis enim id propriè magis & diutius in domibus fiat, poterit tamen in Collegiis inchoari.

2 Primùm illi, qui iuxta Superioris iudicium ad sacros ordines erunt promouendi, in ratione Missæ dicendæ, vt præter intelligentiam, & deuotionem internam, decentem etiam habeant exteriorem modum ad audientium ædificationem, instituantur; & ceremoniis eisdem omnis Societas, quantum fieri potest, utatur: in quibus vsus Romanum vt magis vniuersalem, & quem peculiari quadam ratione Sedes Apostolica amplexa est, quantum patietur regionum varietas, sequetur.

3 In concionibus etiam, & A * sacris lectionibus eo modo proponendis, qui ædificationi populi conueniat (qui à scholastico diuersus est) se etiam exerceant, stude-

IN CAPVT
VIII.

DE Scholasticis
instituendis in ijs,
quæ ad proximos
suos iuuãdos
pertinent.

AG INTER le-
gendũ, præ-
ter interpretatio-
nem, aduertendum
G est,

est, vt aliqua, quæ ad mores et vitam Christianã iuuent, attingantur. Et hoc fiet etiam in classibus Collegij, multò vero impensius, cum populo prælegitur.

B ¶ Cõferet, uidisse Euangelia to

ro anno occurrentia, peculiari studio adhibito, quod ad concionandi rationem desinetur; & aliquid ex sacra scriptura, vt populo prælegatur: præuidisse etiam quod ad vitia pertinet, & in eorum detestationem inducit, & remedia eiusdem applicanda; sicut econtrariò quæ ad præcepta, ad virtutes, ad bona opera pertinent; tũ ea, quæ mouere possint ad illa amanda, & media etiam ad eadem consequenda. Et hæc in compendium, si fieri potest, redacta vttiliora esse solent; ne tam multis libris opus sit.

C ¶ Huiusmodi media sunt, vidisse præceptiones, quas de modo concionandi illi tradunt, qui bene hoc munus obierunt; & bonos audire concionatores; & se in concionibus domi aut in monasterijs exercere; bonum habere correctorem, qui de erroribus admoneat tum in rebus, quæ dicuntur, tum in voce, tonis, gestibus, & motibus. Resleuat & ipse considerationem ad ea, quæ dixit; quò magis vndecunque inuetur.

D ¶ In

studeantque ad id munus obeundum linguam populo vernaculam bene addiscere. * Res etiam alias vidisse oportet, & præ manibus habere, quæ ad hoc officium vttiliores futuræ sunt; ac demum, vt melius & cum maiori fructu animarum id munus obeant, * omnibus mediis vtantur, quibus cõmodè iuuari possint.

D * In mini-

4 In ministerio etiam Sacra-
D mentorū * Confessionis, & Cō-
 munionis sese exercent; & non
 solum quod ad ipsorum, sed etiā
 quod ad pœnitentium, & com-
 municantium officium pertinet,
 vt bene ac vtiliter ad Dei gloriam
 ea percipiant, & frequentent, per
 spectum habere, ac exequi curēt.

E * Ad exercitia spiritalia alijs
S tradenda, postquam quisque in
 se ea fuerit expertus, assuescant;
 & dent operam omnes, vt & eo-
 rum reddere rationem, & in hoc

armo-
 quarundā absolutionū, quæ occurrunt; ac breuem interro-
 gandi methodum de peccatis, & eorum remedijs; & in-
 structionem ad bene ac prudenter in Domino sine damno
 suo, & cum proximorum vtilitate hoc officium exercen-
 dum: & aliqua confessione audita, præsertim in princi-
 pijs, Confessarius apud se consideret, num in re aliqua de-
 fecerit; vt in posterum caueat.

E ¶ Possent ad exercitia alijs tradenda assuescere, non-
 nullis ea tradendo, in quibus minor iactura esse possit; si-
 quid erretur; & conferre cum aliquo magis exerci-
 tato suum procedendi modum, bene annotando quod ma-
 gis vel minus conuenire deprehenderint. Cùm uerò exer-
 citiorum ratio redditur, non solum id agatur, vt alijs sa-
 tis fiat, sed etiam vt in illis desiderium excitetur, vt eis-

D ¶ In confes-
 sionibus præter stu-
 dium scholasticū,
 et casuū conscien-
 tiæ, præsertim Re-
 stitutionis, conue-
 nient compendium
 aliquod casuum,
 & censurarū, quæ
 reseruantur, habe-
 re (vt videat quò
 pertingat ipsius iu-
 risdictio) & simul
 formulas, quæ mi-
 nus vsitate sunt,

dem iuuari velint.

In vniuersum autem loquendo, quæ ad primam hebdomadam pertinent, tantum tradantur.

Quando verò omnia tradentur, raris hominibus, vel qui de vitæ suæ statu deliberare velint, tradi oportebit.

F ¶ *Iuuerit etiam in compendium redactam habere explicationem rerum ad fidem & vitam Christianam necessariorum.*

G ¶ *Aliud etiã compendium de modo iuuandi ad bene moriendum vtile erit: vt memoria renouetur, quando sanctum hoc officium exercendum erit.*

armorum spiritualiũ genere tractando (quod Dei gratia ad ipsius obsequium tantopere cõferre cernitur) dexteritatem habere possint.

* Studium etiam congruum in modo tradendæ doctrinæ Christianæ, qui sit captui puerorum ac rudium accommodatus, adhibeatur.

Vt in superius dictis proximi ad bene viuendum iuuantur: ita curandum est, vt ea, quæ ad bene moriendum illis cõferunt, percipiantur; quique modus in eo tempore, in quo tantum est momenti ad finem vltimum æternæ fœlicitatis consequendum, vel ab ea excidendum, teneri debeat, intelligatur.

In vniuersum loquendo, edoceri eos conuenit, quem modum tenere oporteat huius Societatis operarios, qui in tam varijs mundi regionibus, cumque tam diuersis hominum generibus versari debent, anteuertendo incommoda, quæ possunt accidere; & emolumenta, quæ ad maius Dei seruitium

seruitium conferunt, captando, omnibus rationibus adhibitis, quæ possunt adhiberi. Et quamuis hoc sola vnctio sancti Spiritus, & ea prudentia, quam communicare solet Dominus illis, qui in diuina sua Maiestate confidunt, docere possit; via saltem aliquo modo quibusdam documentis, quæ iuuent, & ad effectum diuinæ gratiæ disponant, aperiri potest.

DE SCHOLASTICIS
à studio litterarum educendis. Cap. IX.

IN Caput
IX.

DE Scholasticis
à studio litterarum educendis.

A * **E**X Collegijs nõnulli propter causas in secunda Parte dictas, & modo inibi explicato educuntur; vt alij, qui ad diuinũ seruitium magis proficiant, eisdem succedant. Eadem siquidem in hac parte domorum, & Collegiorum est ratio.

2 Aliqui etiam aliquando educuntur, quòd ipsis ad maiorem in spiritu vel in litteris profectũ

alio modum dictum est; sed tamen dispensari in tempore septem annorum, idque prorogari possit; cum huiusmodi Scholastici exemplo vitæ suæ, magnæ adificationis essent, ita, vt vel magnum Dei obsequium ab eis expectaretur, vel vtiles esse Collegio viderentur.

A § **A**LIJ educuntur post septem annos, ij videlicet, qui ad collegia admissi sunt ad id tempus, absq; eo quòd constituerint ingredi Societatẽ, quemad-

alio transferri, vel quòd ad vniuersale bonum Societatis conueniat; vt accideret, si, qui Artium curriculum in aliquo Collegio emensus esset, vt easdem alibi prælegeret, ante Theologiæ studium educeretur. Et idem dictum sit, si qua in re alia ad maius Dei obsequium & gloriam essent occupandi.

Communis autem modus educendi Scholasticos ex Collegio aliquo, vbi omnes prædictæ Scientiæ traduntur, tunc erit; cùm quisque studia sua iam absoluerit, peracto Artium curriculo, & quatuor annis Theologiæ studio impensis. Et sub huius temporis finem suarum esse partium Rector intelligat, Præpositum Generalem, vel Prouincialem admonere, & quantum hi profecerint, referre; ac postmodum quod ei præscriptum fuerit ad Dei gloriam, exequetur.

DE G V B E R N A T I O - ne Collegiorum.

Cap. X.

S V P R E M A M curam vel superintendentiam Collegiorum iuxta Sedis Apostolicæ litteras professâ Societas habebit. Cùm enim quidquam priuatæ vtilitatis ex redditibus quærere, vel in suum vsum conuertere non possit; est valde probabile, quòd maiori cum puritate ac spiritu constantius ac diuturnius procedet, in ijs, quæ ad bonum regimen Collegiorum ad maius Dei ac Domini nostri obsequium

quium prouideri conuenit.

2 Præter id autem, quod ad Constitutiones, & dissolutionem, vel alienationem huiusmodi Collegiorum pertinet, vniuersa potestas & administratio, & (vt in genere dicatur) huius superintendentiæ executio penes Præpositum Generalem erit, qui finem illum, ad quem Collegia & Societas tota contendit, præ oculis habens, melius, quid eisdem cōueniat, intelliget.

3 Per se ergo, vel per alium, cui suam facultatem cōmunicauerit in hac parte, Præpositus Generalis

Rectorem, * vt præsit cuicunque Collegio, aliquem ex Coadiutoribus Societatis constituet; qui Præposito, Prouinciali, vel cui Generalis præscripserit, rationem sibi assignati muneris reddet. Et penes eundem erit Præpositū, Rectorem amouere, taliq; cura, prout ei conuenientius in Domino videbitur, liberare.

4 Curandum est autem, vt ille, cui Rectoris officiū imponitur, magni sit exēpli, magnæ ædificationis, magnæ etiā mortificationis in omnibus prauis inclinationibus, & in Obediētia præcipuè, ac humilitate probatus; qui do-

G iiij num

IN CAPVT X.

DE gubernatione Collegiorum.

A ¶ HOC nō prohibet, quin Profefsus aliquis ad visitandas vel reformandas alicuius Collegij res missus manere in eo possit, vel omnibus alijs ad tempus præesse, vel aliter; vt magis conuenire ad Collegij vel ad vniuersale bonum videretur.

B ¶ Sicut

nū etiā discretionis habeat, ad gubernandū idoneus, in rebus agēdis versatus, in spiritualibus exercitatus sit; qui seueritatē suo tēpore & loco cū benignitate miscere nouerit; qui sollicitus, qui patiēs laborum, qui etiam in litteris eruditus sit; & demum eiusmodi, cui confidere, cuique suam potestatem tutò communicare Præpositi superiores possint; quandoquidem quo hæc potestas maior erit, eò melius regi Collegia ad maiorem Dei gloriam poterunt.

Rectoris officium erit, in primis oratione & sanctis desiderijs totum Collegium velut humeris suis

B ¶ Sicut curare, vt obseruentur omnino Cōstitutiones, ita & in eisdē dispensare (quando eam fuisse mentem illius, qui eas condidit, in re aliqua particulari iudicaret iuxta euentus rerum, & necessitates, maius commune bonum intuendo) ad Rectorem, ac-

cepta à suis maioribus potestate, pertinebit.

C ¶ Ad ea, quæ dicta sunt, reducitur cura conueniens amicos

sustinere; Deinde curare, * vt Constitutiones obseruentur, omnibus Collegialibus cum omni sollicitudine inuigilare, eosdemq; ab ijs, quæ nocere possint domi & foris, defendere; tum præueniēdo, tum etiam, siquid mali accideret, remedium adhibendo; vt ad singulorum & vniuersale bonū conuenit; vtque in virtutibus & litteris proficiant, curando; sanitatem eorum, * & bona etiam Collegij tā stabilia, quàm mobilia conseruando; eos, qui officia gerant domestica, prudenter consti-

constituendo; & quomodo suis fungantur officiis, considerando; & , prout in Domino conuenire iudicabit, vel in eisdem ministeriis detinendo, vel ab iisdem

amicos conseruandi, & ex aduersarijs beneuolos reddendi.

remouendo: Et generatim loquendo, curet, vt quæ in superioribus capitibus dicta sunt, quæ quidem ad collegia spectant, obseruetur. Memor sit etiam subordinationis integrè obseruandæ in Obedientia, nõ solum ad Generalem, sed ad Prouincialem quoque, certiore eum, de quibus oportet, reddendo; ad eumque referendo, quæ maioris erunt momenti; & quæ ab ipso iniuncta fuerint (quandoquidem ipsum Superiorem habet) exequendo; vt æquum est ad se referri, sibi que obedientiam præstari ab iis, qui in Collegio degunt: Qui quidem Rectorem suum magnopere reuereri ac venerari, vt qui Christi Domini nostri vices gerit, debebunt; liberam sui ipsorum rerumque suarum dispositionem cum vera obedientia

D ipsi relinquendo: * nihil ei clausum, ne conscientiam quidem propriam tenendo, quam ei aperire (vt in Examine dictum est) suis constitutis temporibus, & sapius, si causa aliqua id posceret, oportebit; non repugnando, non contradicendo, nec vlla ratione iudicium proprium ipsius iudicio contrarium demonstrando; vt per vnionem eiusdem sententiæ & voluntatis, atque per debitam submissionem melius in diuino obsequio

D ¶ Res clausa intelligitur ianua, vel arca, & cæ.

E ¶ Ido-

quo conferentur, & progrediantur.

Ad bonam domus gubernationem non solum nu-
merum necessarium officialium

E ¶ *Idonei sunt intelligendi habitatione tum sufficientia personarum, tum occupationum. Quæ enim officia multum occupationis secum ferunt, valde occupatis in alijs rebus minime conuenirent: & quia quibusdam experientia, vt bene fiant, necessaria est; non facile mutari deberent.*

F ¶ *Ex regulis cuique videnda essent singulis hebdomadis illæ, quæ ad ipsum pertinent.*

G ¶ *Si tanta non esset copia homi-*

num; vnus plura officia sustinere posset. Sic Minister, & superintendens dictus curam habere possent eorum, quæ ad Rectorem, vel Nouitios pertinent, & cat.

merum necessarium officialium Rector provideat; sed, * vt idonei sint, quoadeius fieri poterit, ad suas functiones, curet: * cuiusque suas regulas, vbi, quæ ad singulorum officia pertinent, contineantur, tradat: & ne se hic in illius officium ingerat, videat. Præterea, vt eis prospicere de subsidio, si necessarium id fuerit, debebit; ita, cum tempus vacuum illis fuerit, vt vtiliter illud impendant diuino seruitio, curet.

Inter officiales Rectori necessarios, in primis Minister idoneus, qui Vicerector, vel Magister domus sit, & omnibus, quæ ad bonum vniuersale pertinent, provideat, est diligendus. Syndico etiã ad exteriora obseruanda, * & aliquo, cui rerum spiritualium cura sit, & duobus aliis, vel pluribus, quorum prudentiæ & probitati

H ¶ *Sic*

bitati multum confidat, opus est; vt cum eis de ijs, quæ difficiliora, & ad Dei gloriam maiorem communicanda videbuntur, conferre possit. * Sunt & alij ad particularia officia necessarij.

8 Curet Rector, vt in suo officio cuique integram obedientiam Collegiales præstent, & alij officiales Ministro, & sibi etiam ipsi, prout idem præscripserit. Illud in vniuersum admonuisse conuenit; eos, qui curam aliorum suæ obedientiæ subditorum habent, præire eisdem exemplo obedientiæ, quã suis Superioribus Christi loco ipsimet præstent, oportere.

9 Ad omnia conferet temporis ordo in studijs, orationibus, missis, lectionibus, cibo, somno, &

I in reliquis seruatus; * & signum constitutis horis detur; quo audito omnes statim vel imperfecta littera relicta ad id, ad quod vocantur, se conferat. Erit autem penes Rectorem, vel eum, qui primas tenebit, id curæ; vt videat, quando hæ horæ pro temporum, vel aliarum causarum occurrentium ratione mutandæ sint; & quod ipse statuerit, obseruetur.

K * Rector ipse legere, aut docere Christianam doctrinam
quadra-

H ¶ Sic esse posset qui scriberet, Ianitor, Sacrista, Cocus, lotor. Alia officia minus operosa possent inter Scholasticos diuidi; si alij non essent, qui ea possent exercere.

I ¶ Signum dabitur per campanam, quæ pulsabitur, vt se recipiant ad somnum, & ad mensam.

K ¶ Si conuenire non videbitur ad edificationem, vel ob ali-

ob aliquam aliam causã sufficiẽtem, vt Rector ipse legat; re cum Pro- uinciali communi- cata, si eiusdẽ ille sententiã fuerit, per alium id mu- nus obire poterit.

L. ¶ Constitutio- nes, que ad Colle- gia pertinet, seor- sum teneri, & pu- blicè bis aut ter singulis annis legi possent.

DECLA-

quadraginta dies debet. ¶ Vi- deat etiam, qui ex Collegiali- bus, & ad quem vsque limitem domi & foris in colloquiis, spi- ritualibus exercitiis tradendis; confessionibus audiendis, tum etiam in concionibus, vel le- ctionibus, vel doctrina Christia- na tradenda partim ad ipsorum exercitationem (præcipue sub fi- nem studiorum) partim ob alio- rum domesticorum, vel externo- rum fructum alijs se communi- care debeant: * & in omnibus L. quod senserit diuinæ ac summæ bonitati gratius, ' & ad ipsius obsequium ac gloriã maiorem, omnibus perpensis, prouideat.

DE VNIVERSITATIBVS

in Societate admittendis.

Cap. XI.

EADEM charitatis ratio, qua Collegia admit- tuntur, & publicæ Scholæ in eis non tantum ad nostrorũ, sed magis etiam ad externorum ædificatio- nem in doctrina & moribus tenentur, extendi po- terit ad Vniuersitatum curam suscipiendam; vt in eis hic fructus extendatur, latiusque pateat tam in
Scientijs,

Scientijs, quæ traduntur, quàm in hominibus, qui ad eas conueniunt, & gradibus, ad quos promouentur; vt alijs in locis cum authoritate docere possint, quod in his bene ad Dei gloriam didicerint.

2 Quibus tamē conditionibus,
A * & obligationibus, quibusq; in locis huiusmodi Vniuersitates admitti debeant, ei, qui supremam curam Societatis habet, iudicandum relinquitur. Qui assistentium sibi auditis sententijs, & aliorum, quos in consilium adhiberi volet, per se ipsum deliberare poterit; an sint admit-

tendæ. *quod, si admittantur, iudicando vtile etiam tunc esse Societati ad finem propositum diuini seruitij id oneris subire, omnino in eis implendis deesse non oportet; sicut nec facile aliquid in hac parte præter id, ad quod obligantur (præsertim si id interpretari quis possit quasi noua induceretur obligatio) præstandum est sine Generalis consensu. Ille autem non se facilem ad id concedendum reddet: quin potius, re in consultationem cum suis Assistentibus adducta, videat ne Societatem grauet: & si qua in re indulgeatur, constet obligationem nullam induci, sed id, quod additur, omnino voluntarium esse.*

DECLARA-
 TIONES
 Constitutionum
 circa Vniuersitates.

IN CAPVT
 XI.

A ¶ CVM Fundator à Societate assignari certū Lectorum numerum, vel alias obligationes suscipi vellet; animaduertendū est, quod, si admittan-

B ¶ Ad bo-

tendæ. Non tamen, postquàm admissæ fuerint, sine Congregatione generali per eum dissolui poterunt.

Quia tamen religiosa quies, & spirituales occupationes nec animi distractionem, nec alia incommoda, quæ iudicandi in rebus ciuilibus vel criminalibus officium sequi solent, Societati permittunt; iurisdictio huiusmodi, quam per se, vel per alios à se

dependentes exercere debeat Societas, non admittatur: quam-

B § *Ad bonum vniuersitatis statum proprie pertineret, si Scholasticus aliquis rebellis, vel sic offendiculi causa alijs esset, vt nō solum Scholis eum, sed etiam ciuitate expelli, vel in carcerem conijci conueniret, vt certiores facti iustitiæ*

uis ad ea, * quæ ad bonum statum Vniuersitatis propriè pertinent, conueniat Iustitiæ ordinariæ siue secularis siue ecclesiasticæ ministros circa punitionem Scholasticorum voluntatem Rectoris Vniuersitatis sibi significatam exequi, * & generatim res studiorum fauore suo, præsertim cum à Rectore fuerint commendatæ, promouere.

DE SCIEN-

ordinariæ administratores id statim exequerentur. Et ad hoc & similia à Principe vel à suprema potestate huiusmodi facultatis, scriptum habere testimonium oportebit. vt cōmendatio etiam Rectoris in alicuius Scholastici fauorem momentū apud eosdem iustitiæ ministros haberet, ne Scholastici opprimerentur, oporteret.

C § *Quoniam exemptio ab ordinarijs iudicibus, Scholasticorum*

*lasticorū numerum allicere non potest; alijs prerogatiuis
& priuilegijs vt id compensetur, curandum est.*

DE SCIENTIIS, QUÆ
tradendæ sunt in Vniuersitatibus
Societatis. Cap. XII.

CV M Societatis atque studiorum scopus sit, pro-
ximos ad cognitionem & amorem Dei, & salu-
tem suarum animarum iuuare; cumque ad eum fi-
nem, medium magis proprium sit facultas Theolo-
giæ: in hanc potissimum Societatis Vniuersitates
incumbent; ac diligenter per idoneos admodum
Præceptores, quæ ad Scholasticam doctrinam, & sa-
cras Scripturas pertinent, ac e-
tiam expositiua quæ ad hunc fi-
nem nobis præfixum conueni-
unt (non attingendo tamen e-
am partem Canonum, quæ fo-
ro contentioso inseruit) pertra-
ctabunt.

2 Et quia tam doctrina Theolo-
giæ, quàm eius vsus exigit (his
A præsertim temporibus) * littera-
rum humaniorum, & Latinæ,
ac Græcæ, & Hebraicæ linguæ co-
gnitionem: harum etiam idonei
Professores & quidem iusto nu-
B mero constituentur. * Aliarum
præterea

IN CAPVT
XII.

A **S**UB litteris
humaniori-
bus præter Gram-
maticam intelligen-
tur quod ad Rhe-
toricam, Poesim
& Historiam per-
tinet.

B **C**um in ali-
quo Collegio, vel
Vniuersitate eò
specta-

spectaretur; ut homines ad Sarcenos, vel Turcas iuandos prępararentur: Arabica lingua, vel Caldaica conueniret; cum ad Indos, Indica; & sic de alijs dicendum, quę esse possent alijs in regionibus ob similes causas, utiliores.

C *Tractabitur Logica, Physica, Metaphisica, Moraliscientia, & etiam Mathematica; quatenus tamen ad finem nobis propositum conueniunt.*

In legendo & scribendo alios instituere, opus etiam charitatis esset; si is personarum numerus Societati superpeteret, ut omnibus vacare posset: propter earum tamen penuriam hoc ordinarię docere non conuenimus.

pręterea linguarum, qualis est Caldaica, Arabica, & Indica, ubi necessarię vel utiles ad dictum finem viderentur, habita regionum diuersarum, & causarum, quę ad eas docendum mouent, ratione, possent Pręceptores constitui.

Sic etiam quoniam * Artes, C vel Scientię naturales ingenia disponunt ad Theologiam, & ad perfectam cognitionem & usum illius inferuiunt, & per se ipsas ad eundem finem iuuant; qua diligentia par est, & per eruditos Pręceptores, in omnibus syncerę honorem & gloriam Dei quęrendo, tractentur.

Medicinę, & Legum studiũ ut à 4 nostro Instituto magis remotũ in Vniuersitatibus Societatis vel nõ tractabitur; vel saltẽ ipsa Societas per se id oneris non suscipiet.

DE

IN CAPVT

CVM DECL. C. XIII. 113
DE MODO ET ORDINE
prædictas facultates tractandi.
Cap. XIII.

AD tractanda tam facultatum inferiorum, quàm
Theologiæ studia dispositio
& ordo conueniens tam mane,
quàm vesperi seruandus est.

IN CAPVT
XIII.

A Et quamuis * pro regionum,
& temporum diuersitate in or-
dine, & statutis horis studio tri-
buendis possit varietas accidere;
omnes tamen in eo conueniant,
vt vbique fiat, quod inibi magis
expedire ad maiorem in litteris
profectum existimabitur.

B Nec solùm lectiones sint, quæ
publicè prælegantur; sed * Ma-
gistri etiam diuersi pro captu &
numero

AD *statu-
tis le-
ctionum horis, or-
dine, ac modo, &
de exercitati-
bus tam composi-
tionum (quas à
Magistris emēda-
ri oportet) quàm
disputationum in
omnibus faculta-*

*tibus, & pronunciandi publicè orationes & carmina, spe-
ciatim in quodam tractatu per Generalem Præpositum
approbato agetur seorsum; ad quem hæc Constitutio nos
remittit, id duntaxat monendo, illa locis, temporibus, &
personis accommodari oportere; quamuis ad illum ordi-
nem accedere, quoad fieri potest, conueniat.*

B Tres ordinariè vt plurimū erunt præceptores in tri-
bus diuersis Grammaticæ classibus; quartus humaniores
litteras, quintus Rhetoricam prælegat: et in horum duorū
H classibus

classibus Græca lingua, & Hebraica, & si qua alia disceretur, est prælegenda; ita, ut semper sint quinque classes. Quòd si tantum negotij aliqua ipsarum exhiberent, ut vnus Magister eis solus non satisfaceret, adiutor aliquis ei adiungetur. Si verò auditorum numerus ferre non poterit, ut vnus præceptor solus omnibus det operam, quãuis alios auxiliares habeat; geminari posset classis ea, quæ sic numero abundaret, ita, ut duæ (verbi gratia) quintæ classes, duæ quartæ essent; & omnes præceptores, si fieri potest, ex Societate sint: quamuis, si necessitas vrgeret, externi esse possent. Si exiguus numerus, vel auditorum dispositio nec tot classes, nec tot præceptores exigeret, in omnibus prudentia ad moderandum numerum, et eos dumtaxat, qui satis sint, designandos locum habebit.

C ¶ An præter præceptores ordinarios, qui speciatim auditorum rationē habeant, esse vnū oporteat, vel plures, qui more publicorum Professorum legant Philosophiam, Mathematicas scientias, vel quamuis aliam disciplinam maiorem cum apparatu, quàm Lectores ordinarij; prudentia id constituet iuxta locorum, & personarum, cum quibus agitur, rationem, præ oculis maiorem ædificationem, & Dei seruitium habendo.

D ¶ Nō solùm repetitiones vltimæ lectionis fieri oportebit,

litterarum humaniorum familiarem sermonem latinè communiter loquendo, & stylum scribendo, ac prononciationem composita bene prononciando expoliant, curent; & his, ac multo magis facultatum superiorum studiosis crebras disputationes imponant; quibus dies & horæ certæ constituentur, ubi non solùm cum condiscipulis, verùm paulò inferiores cum aliquanto prouectioribus disputent in ijs, quæ ipsi capiunt; quod etiam vice versa prouectiores cum minus prouectis, ad ea, quæ illi tractant, descendendo, & Præceptores alij cum alijs præstabunt; semper, qua decet, modestia obseruata; & aliquo præfidente, qui cõtentionē dirimat, & quid doctrinæ elici oporteat ex disputatis, declaret.

A Erit itidem Rectoris, per se, vel per Cancellarium semper obseruare; vt qui noui accedunt, examinentur, & in ijs Classibus, cū quæ ijs Præceptoribus, qui ipsis conueniunt, collocentur; & eius discretioni (audita sententia eorum, qui ad id munus designati sunt) relinquatur, num diutius in eadē classē manere, an ad aliā vltèrius progredi debeāt. * Eiusdē erit iudiciū de studio linguarū, præter Latinam, num Artibus, & Theologiæ anteponi, an postponi, & quàm diu in eis quemq;

H ij hære

tebit, verū et hebdomada, & longioris tēporis prout expedire iudicabitur.

E ¶ Possset aliquis ea ætate vel ingenio esse, vt sola latina lingua ei sufficiat, & ex aliis facultatibus quantum ad confessiones audiendas, & agendum cū proximis opus est;

est; cuiusmodi sunt aliqui, qui curam animarum gerunt, nec magnæ eruditionis sunt capaces. Alij rursus erunt, qui ad superiores sciētias progredientur. Has autem capessere, et illas relinquere quatenus conueniat, Superioris erit iudicare; quod cū Scholasticis externis significauerit; si uolent illi nihilominus aliam rationem sequi, cogēdi non erunt.

F § Saltem singulis hebdomadis dies vnus à prandio quieti destinatus sit; in reliquis conferatur cum Prouinciali, qui ordo in vacationibus, vel intermissionibus studiorum ordinarijs sit tenendus.

hæerere oporteat. Sic etiā in alijs scientijs superioribus propter ingeniorum & ætatum inæqualitatem aliaque cōsideratione digna, ad eundem pertinebit expendere, quantum quisque eas discere, & quandiu in eisdem versari debeat: Quamuis ij, qui ætate & ingenij aptitudine pollent, melius sit, vt in omnibus proficere, & conspicui esse ad Dei gloriam enitentur.

Vt assiduitas in litterario exercitio, sic & aliqua remissio necessaria est. * Quanta hæc esse debeat, & quibus temporibus, prudenti cōsiderationi Rectoris, expensis circumstantiis personarum & locorum, relinquetur.

DE

IN Caput

GENERATIM (vt dictum est, cum de Collegijs ageretur) illi prælegentur libri, qui in quauis facultate solidioris ac securioris doctrinæ habebuntur.

A* Nec illi sunt attingendi, quorum doctrina, vel authores suspecti sint. Hi tamen particulatim in quauis Vniuersitate nominentur; In Theologia legetur vetus & nouum Testamentum, **B*** & doctrina Scholastica Diui Thomæ;

Thomæ; in ijs, quæ bene dicit, posset postmodum aliquid persuadere ex ijs, quæ male dicit. Rarum est etiam, aliquid ueneni non admisceri in ijs, quæ à pectore veneni pleno egrediuntur.

B¶ Prælegetur etiam Magister sententiarum. Sed si videretur temporis decursu alius author studentibus utilior futurus, vt si aliqua summa uel liber Theologiæ Scholasticæ conficeretur, qui his nostris temporibus accommodatior videretur; graui cum consilio & rebus diligenter expensis per viros, qui in vniuersa Societate aptissimi existimentur, cumq; Præpositi Generalis approbatione prælegi poterit. In alijs etiam scientijs & litteris humanioribus si libri aliqui admittentur in Societate compositi, vt

H iij utiliores,

A¶ **Q**uamuis liber suspicionem malæ doctrinæ vacet; cum tamē suspectus est author, legi eum non conuenit. Solet enim opus in causa esse, vt, qui legit, ad authorem afficiatur: & auctoritas, quam apud ipsum habet

in ijs, quæ bene dicit, posset postmodum aliquid persuadere ex ijs, quæ male dicit. Rarum est etiam, aliquid ueneni non admisceri in ijs, quæ à pectore veneni pleno egrediuntur.

B¶ Prælegetur etiam Magister sententiarum. Sed si videretur temporis decursu alius author studentibus utilior futurus, vt si aliqua summa uel liber Theologiæ Scholasticæ conficeretur, qui his nostris temporibus accommodatior videretur; graui cum consilio & rebus diligenter expensis per viros, qui in vniuersa Societate aptissimi existimentur, cumq; Præpositi Generalis approbatione prælegi poterit. In alijs etiam scientijs & litteris humanioribus si libri aliqui admittentur in Societate compositi, vt

H iij utiliores,

utiliores, quàm alij, qui communiter in manibus habentur; magna cum consideratione id fiet, præ oculis habendo scopum nostrum maioris boni vniuersalis.

C ¶ *Vt ex aliqua parte Iuris Canonici, & Conciliorum, & cæ.*

D ¶ *Si aliqui omnino purgari non poterunt, quemadmodum Terētius; potius non legantur: ne rerum qualitas animorū puritatem offendat.*

IN Cap.

Thomæ; * & in ea, quā Positiuam vocant, eligentur ij authores, qui ad scopum nostrū magis conuenire videbuntur.

Quod attinet ad libros humaniorum litterarum Latinos, vel Græcos; abstineatur in vniuersitatibus quoque, quemadmodum in Collegijs, quoadeius fieri poterit, ab eis iuuetuti prælegendis, in quibus sit aliquid, quod bonis moribus nocere queat; * nisi prius à rebus, & verbis inhonestis purgati sint.

In Logica, & Philosophia Naturali, & Morali, & Metaphysica, doctrina Aristotelis sequenda est; & in alijs Artibus liberalibus, & in commentarijs tam huiusmodi authorum, quàm humaniorum litterarum, habito eorum delectu, nominentur ij, quos videre discipuli, quosque ipsi Præceptores præ alijs in doctrina, quam tradunt, sequi debeant. Rector autem in omnibus, quæ statuerit, procedet iuxta id, quod in vniuersali Societate magis conuenire ad Dei gloriam iudicabitur.

DE

DE CURSIBVS, ET
gradibus. Cap. XV.IN Caput
XV.

I **A** IN litteris humanioribus, & lin-
guis * cursus temporis limita-
tus ad earum studium absoluen-
dum esse nequit, propter inge-
niorum & doctrinæ auditorum
varietatem, multasque alias cau-
sas; quæ non aliam temporis præ-
finitionem, quàm quæ unicuique
conuenire iuxta prudentis Recto-
ris, vel Cancellarij arbitrium vi-
debitur, permittunt.

2 In Artium studio cursus erunt
ordinandi, in quibus Scientiæ Na-
B turales * (ad quas minus, quàm
trium annorum, spatium satis nõ
erit) prælegantur; præter quos
medius adhuc annus ad audita
repetenda, & actus scholasticos
celebrandos, & gradum magiste-
rij suscipiendum ijs, qui eum su-
scepturi sunt, relinquetur. Cur-
sus

quis ad gradum magisterij promoueat, tres annos, vt
dicitur, studuerit oportet: et tantundem de quatuor Theo-
logiæ annis, ut ad actus admittantur, et in eadem gradum
doctoratus accipiant, dictum sit.

A ¶ **B**ONO
ingenio
præditis, qui stu-
dia inchoant, vi-
deatur, an medius
annus in quavis
quatuor classum
inferiorum sufficiat,
& duo in supre-
ma; quod tempus
Rhetoricæ, & lin-
guarum studijs im-
pendatur, certa ta-
men regula præ-
scribi non potest.

B ¶ Si aliquis
alibi audiisset ali-
quid ex artibus li-
beralibus; posset
eius temporis ra-
tio haberi: vt plu-
rimùm tamen, vt

C § Si opportu-
num non fuerit id
ita omnino presta-
re, uel quòd desint
homines, uel alias
ob causas; presta-
bitur cum Prepo-
siti Generalis, uel
certè Prouincia-
lis assensu, quod po-
terit.

D § Si talis ef-
set rerum status
in aliquo Collegio,
uel Vniuersitate
Societatis; ut se-
cundo quoque an-
no inchoare meli-
us uideretur, uel
aliquatò post quar-
tum; de consen-
su Generalis, uel
Prouincialis fieri
poterit quod ma-
gis conuenire com-
perietur.

E § Si iustas ob-
causas aliquis pu-
blice non exami-
nandus

sus ergo integer trium erit anno-
rum cum dimidio usque ad pro-
motionem ad magistrerium. * Sin-
gulis autè annis vnus huiusmo-
di cursus inchoabitur, & alius
cum diuino auxilio absoluetur.

Theologiæ curriculum sex an-
nis emetietur. In primis qua-
tuor ea omnia, quæ legi oportet,
prælegentur; in duobus re-
liquis, præter repetitionem, actus
soliti ad gradum doctoratus ab-
ijs, qui promouendi sunt, absol-
uentur. * Quarto quoque anno
ordinariè cursus inchoabitur,
sic libris prælegendis distribu-
tis, ut quolibet quatuor anno-
rum quiuis studiosus inchoare
possit; & quod reliquum est in-
cepti quadriennij, & eius, quod
sequitur, quadriennij, usque ad
illum terminum, unde inceperat,
audiendo, quatuor annis per-
agere omnino cursum Theolo-
giæ possit.

In gradibus tã magistrerij Ar-
tium, quàm doctoratus Theolo-
giæ tria obseruentur; Primùm,
nequis nisi diligenter * & publi-
cè exami-

eè examinatus' (per personas designatas, quæ bene suum officium faciant) & idoneus ad prælegendum eandem Scientiam inuentus, promoueatur, siue ille de Societate sit, siue extra eam: Alterum, vt præcludatur ostium ambitioni, nullis locis certis eis, qui ad gradus promouentur, assignatis; quin potius honore se inuicem præuenire, nulla locorum differentia obseruata, curent: Tertium, vt quemadmodum gratis docet, ita & ad gradus Societas gratis promoueat,

F * & non nisi admodum exigui sumptus (licet voluntarij sint) externis permittantur: ne consuetudo vim legis tandem obtineat, & in ea parte temporis decursu excessus fiat. Videat etiam Rector, ne Magistris, vel vllis alijs de Societate sibi, aut Collegio pecuniam, aut dona quæuis ab vlllo pro re quauis in ipsorum vtilitatem facta accipere permittat; quandoquidem præmium nostrum solus Christus Dominus iuxta nostrum Institutum futurus est; qui est merces nostra magna nimis.

nādus videretur; habita à Generali, vel Prouinciali facultate, fieri poterit quod Rector ad maiorem Dei gloriam fore iudicauerit.

F ¶ *Et sic non permittentur conuiuia, nec alij ludi, qui cum sumptibus non mediocribus fiunt, & ad finem nobis propositum inutiles sunt: nec pilei, aut chirothecæ, vel quid aliud detur.*

IN Ca-

DE

IN Caput
XVI.

A ¶ **Q**VI faci-
le com-
pelli possunt, com-
pellantur ad id,
quod de confesso-
ne, missa, concio-
ne, doctrina Chri-
stiana, & decla-
matione dicitur.
Alijs amanter qui
de persuadere con-
uenit: sed ad id ne
cogantur, nec, si
id non presterint,
à Scholis expellā-
tur; dum tamen
nec dissoluti, nec
alijs offendiculo es-
se videantur.

B ¶ Quamuis
ut plurimum ex
prima Classe sit fu-
turus, qui hanc de-
clamationem di-
cet, siue ex Scho-
lasticis Societatis,
siue

DE IIS, QVAE PER-
tinent ad bonos mores.

Cap. XVI.

Diligenter curetur, ut qui lit-
teras discendi gratia ad Vni-
uersitates Societatis se conferunt,
simul cum illis bonos ac Chri-
stianis dignos mores addiscant:
ad quod multum iuuerit, * si om-
nes singulis saltem mensibus se-
mel ad confessionis sacramentum
accedent; si missam quotidie, con-
cionem singulis diebus festis (cum
ea fiet) audient. Ex Præceptori-
bus autem quisque hoc à suis di-
scipulis præstari curabit.

Prælegetur etiam in Collegio,
aliquo die cuiuscunque hebdo-
madæ, Christiana doctrina; &
ut pueri eam ediscant, & reci-
tent, omnesque etiam adultio-
res, si fieri potest, eandem sciant,
curabitur.

Habebitur etiam singulis heb-
domadis (ut de Collegiis est di-
ctum) * ab aliquo ex Scholasti-
cis declamatio de rebus, quæ au-
diētibus ædificationi sint, eos-
que

que ad augmentum in omni puritate ac virtute expetendum inuitent: vt non solum stylus exerceatur; sed mores meliores reddantur. Omnes autem eos, qui latinè sciunt, huiusmodi declamationi interesse oportebit.

4 In scholis nec iuramenta, nec iniuriæ verbo vel facto illatæ, nec inhonestum aut dissolutum quid in externis ad scholas accedentibus permittatur. Feratur autem Præceptorum peculiaris intentio tam in lectionibus, cum se occasio obtulerit, quàm extra eas ad eosdem ad obsequium & amorem Dei ac virtutum, quibus ei placere oportet, mouendos, & vt omnia sua studia ad hunc finem referant. Quod vt ad memoriam eis reducatur,

C* ante lectionis initium dicat aliquis breuem orationem ad id institutam, quam Præceptor, & discipuli omnes aperto capite attentè audient.

5 Propter eos, qui tam in diligentia suis studiis adhibenda, quàm in iis, quæ ad bonos mores pertinent, peccauerint; & cum quibus sola verba bona, & exhor-

sive ex externis sit: posset tamen aliquando aliquis alius, qui Rectori videretur, eã conficere; vel quod alius confecerit, pronũciare. Quia tamen res erit publica; huiusmodi esse debet, vt, à quocunq; pronuncietur, eo loco non indigna esse iudicetur.

C § Oratio vel eo modo dicenda est, vt deuotionem & ædificationem addat, vel non est dicenda; Sed præceptor signo crucis se muniat aperto capite, & incipiat.

D § Si

& exhor-

& exhortationes non sufficiunt, Corrector (qui de Societate non sit) constituatur, qui pueros in timore contineat, & eos, quibus id opus erit, quiq̄ue castigationis huiusmodi erunt capaces, castiget. Cùm autem nec verba, nec Correctoris officium satis es-

D § *Si casus aliquis accideret, vbi in remedium offendiculi præstiti satis non esset, à Scholis expellere, videat Rector, quid præterea cõueniat providere:*

quamuis, quoadeius fieri poterit, in spiritu lenitatis, pace & charitate cum omnibus conseruata, sit agendum.

set, & in aliquo emendatio non speraretur, aliisq̄ue esse offendiculo videretur; * præstat à scho-
D
lis eum remouere, quàm, vbi parum ipse proficit, & aliis nocet, retinere. Hoc autem iudicium Rectori Vniuersitatis, ut omnia ad gloriam & seruitium Dei, ut par est, procedât, relinquetur.

DE OFFICIALIBVS,

vel ministris Vniuersitatis.

Cap. XVII.

IN Caput
XVII.

A § **Q** *Vamuis hoc ita se habeat, tamen nec Lectores*

* **C** **V** **R** **A** vniuersalis, vel superintendētia & gubernatio Vniuersitatis penes Rectorem erit; qui idem esse poterit qui in Collegio præcipuo Societatis præest, & iis præditus Deidonis, de quibus dictum est, vt possit

possit commissio sibi officio dirigendi in litteris & moribus totam Vniuersitatem satisfacere. Eius electio ad Præpositum Generalem, vel alium, cui ille id commiserit (cuiusmodi esset Prouincialis, vel Visitator) spectabit; confirmatio vero semper erit Generalis. * Habebit autem Rector quatuor Consiliarios, vel Assistentes, qui in rebus ad ipsius officium pertinentibus ut plurimum possint eum iuare, & cum quibus ipse, quæ sunt maioris momenti, conferat.

C * Erit & Cancellarius, vir in litteris egregiè versatus, qui & zelo bono, & iudicio ad ea, quæ sunt ei committenda, polleat: cuius sit munus, generale Rectoris instrumentum esse ad studia bene ordinanda, & disputationes in actibus publicis dirigendas, & ad discernendum, an sufficiens doctrina sit eorum, qui ad actus & gradus (quos quidem ipsemet dabit) sunt admittendi.

Sit

eādem personam hæc duo officia possent conuenire.

res primarios, nec officiales (qualis est Cancellarius) inconsulto Prouinciali, vel Generali, si vicinior est, mutabit; si ille non eidem id commississet; cui ut res omnes perspectæ sint, curare debet.

B ¶ *Ex his Consiliarijs vnus posset Collateralis esse; si Præposito Generali id necessarium videretur: & si tam multi esse commode non possent, fiet, ut optime poterit.*

C ¶ *Si satis esset Rector, ut præter suum, Cancellarij etiam munus obire posset; in*

D ¶ *Quando*

D ¶ Quando vltima vnam hebdomadā assidue scholas frequentant; inuitandi sunt ad nomina sua dāda, quæ in librum matriculæ referantur: et legentur eisdem non omnes Constitutiones, sed quæ unicuique sunt obseruandæ; & promissio ab eis, non autem iusiurādū, de obedientia &

obseruatione propositarum Constitutionum exigetur. Si nollent aliqui promissione obligari, vel nomina in matriculam referenda dare; non ideo à Scholis excludendi sunt; dummodo pacifice & sine offendiculo in eis versentur: & sic eis significari poterit; addendo nihilominus, quòd cura magis peculiaris Scholasticorum, quorum nomina scripta in libro Vniuersitatis sunt, haberi solet.

E ¶ Quamuis postea quæ ab omnibus sunt obseruanda, eo in loco, vbi publice legi possint; quæ verò in quauis classe, in ea ipsa sunt affigenda.

F ¶ Hic poterit aliquid vtilitatis ab externis, qui testimonium suorum graduum requirent, percipere: sit tamen quid moderatum, nihilque in Societatis vtilitatem redundet.

Sit Secretarius ex eadem Societate, qui librum habeat, * vbi omnium Scholasticorum, qui Scholas assidue frequentant, nomina scribantur; quiq; eorum promissionem de obedientia Rectori præstanda, & Constitutionibus obseruandis (* quas ipse met proponet) admittat; & sigillum Rectoris, & Vniuersitatis habeat: quæ tamen omnia sine vllis expensis Scholasticorum fient.

* Erit et Notarius, vt fidem publicam faciat de susceptis gradibus,

redundet. Ad testimonium autem nostris reddendum littere patentes Rectorum satis erunt.

dibus, & aliis, quæ occurrent.

G * Sint & duo, uel tres Bidelli, unus ad facultatis linguarum, alter ad Artium, tertius ad Theologiae functiones destinatus.

S In has tres facultates Vniuersitas diuidetur; & in quauis earum sit Decanus, & duo alii Designati ex iis, qui melius res facultatis illius callent; qui à Rectore uocati possint dicere, quid sentiât ad suæ facultatis bonum conuenire: & siquid tale in mentem uenerit, dum inter se de huiusmodi rebus agunt, ad Rectorem, quamuis non uocentur, referent.

6 In rebus, quæ ad solam unam facultatem pertinent, * uocabit Rector, præter Cancellarium & suos Assistentes, Decanum etiã & Designatos illius facultatis: in iis, quæ ad omnes pertinent, Decani & Designati omnium uocentur. Et si Rectori uisum fuerit & alios de Societate, uel extra

G Hi ex Societate non erunt: quia tamen non parũ laboris sunt habituri; commodũ stipendium accipient; & vnus eorũ corrector esse poterit.

H Quamuis decisio rerum ex suffragijs horum non pendeat; ipsos tamen uocari & audiri cõuenit. Sententiæ autem eorũ, qui res melius intelligunt, eam, quã par est, rationem Rector habebit. Si tamen omnes alij aliter, quã ipse, sentirent: contra omnium sententiam ne agat; nisi prius rē cū Provinciali cõtulerit.

I Hoc

tra

tra eam ad Congregationem uocare, facere id poterit; ut cum omnium sententias audierit, melius, quod conuenit, constituat.

I ¶ Hoc Syndici officium posset coniungi cum Collateralis, vel consiliarij officio, si sic uideretur conuenire; quod alius in uniuersitate magis ad id idoneus, quam aliquis eorum, non esset.

K ¶ Et quamuis Syndici nihil habeant, quod alicuius momenti sit; singulis tamē diebus Sabbati saltem, se nihil habere Superiori referant.

L ¶ Mittantur huiusmodi litteræ eo modo obsignatæ, ut nullus sciat, quid alius scripserit. Et cum uellet Præpositus Generalis vel prouincialis pleniorum rerum notitiam: non tantum Collateralis, Syndicus, & Consultores de Rectore, de quæ omnibus alijs scribent; uerum etiam quisque Magistrorum, & Scholasticorum approbatorum, & Coadiutorum quoque formatorum scribet, quid de omnibus ac etiã de Rectore sentiat. Et ne id nouum uideatur

* Erit Syndicus unus generalis, qui tam de personis, quam de rebus (de quibus uidebitur) Rectorem & Præpositum Prouincialem, & Generalem admoneat; qui quidem Syndicus uir magnæ fidelitatis & iudicij esse debet. Præter hunc, suos habebit Syndicos particulares Rector; * ut quæ quauis in classe acciderint, quibus prouidere oporteat, ad ipsum referant. Et ut ipse de omnibus Præceptoribus, & alijs de Societate; ita & Collateralis, & Syndicus, & Consiliarij de ipso, & de alijs * scribent L
semel

sernel singulis annis Præposito Generali, & his Prouinciali, qui Generalem (si quid oportuerit) admonebit : vt in omnibus maiori cum circumspectione & cura præstandi quod quisque debet, procedatur.

De aliquibus insignijs, num-
 eis Rector, Cancellarius, Bidelli,
 Doctores, & Magistri, vt in Vni-
 uersitate cognoscantur, vel sal-
 tem in actibus publicis vti debe-
 ant, nec ne, & si vtantur, quæ in
 esse debeant, * considerat. Ge-
 neralis tunc existētis, cum aliqua
 Vniuersitas admittitur, relinque-
 tur. Ille autem per se, vel per ali-

um, expensis circumsstantiis, quod iudicauerit ad ma-
 iorem Dei gloriam & obsequium, & bonum
 vniuersale fore (qui vnicus scopus in
 hac & in omnibus rebus no-
 bis est) constituet.

uum videatur; ter-
 tio quoq; anno sal-
 tem hæc referri
 quasi ordinariè sic
 debeant.

M ¶ Quamuis
 hoc ita se habeat;
 id tamen, quod in
 quouis loco con-
 uenire ex insignijs
 huiusmodi videbi-
 tur, distinctè in cu-
 iusque Vniuersita-
 tis regulis consti-
 tuetur.

DECLA-

I QUINTA

QVINTA PARS

DE IIS, QVÆ AD ADMIT-
TENDVM IN CORPVS SO-
cietatis pertinent.

DE ADMISSIONE, ET QVIS,
& quando debeat admittere.

Cap. I.

DECLARA-
TIONES

IN quintã Partē
de ijs, quæ ad ad-
mittendum in cor-
pus Societatis
pertinent.

IN CAPVT
I.

ASSocietas, vt
eius nomen
latissimè accipitur,
omnes eos, qui sub

obedientia Prepositi Generalis viuunt, etiam Nouitios;
& quicumque, cùm propositum viuendi & moriendi in
Societate habeant, in probationibus versantur; vt in eã
ad aliquem ex alijs gradibus, de quibus dicetur, admit-
tantur,

VI in Societate, quan-
tum satis est, proba-
ti fuerunt; & tandiu,
vt vtrunque intelligen-
tiam possit, num in ea-
dem manere ad maius Dei obse-
quium & gloriam conueniat;
* admitti debent, non, vt prius, A
ad probationem, sed modo ma-
gis interno, vt membra vnus ac
eiusdem corporis Societatis. Hu-
iusmodi autem sunt præcipue,
qui ad professionem, vel in Coad-
iutores formatos admittuntur.

Sed

Sed quia Scholastici approbati etiam modo quodam interiori, quam admissi ad probationem, in corpus Societatis cooptantur; de eorum quoque admissione in hac quinta Parte dicetur, quid in Domino obseruandum videatur.

2. Primo quidem facultas admit-
tendi in corpus Societatis eos, qui admittendi erunt, penes eius caput erit, vt ratio postulat. Sed quia Praepositus Generalis tam variis locis interesse non potest; *alijs*

Tertio modo & magis proprio Professos & Coadiutores formatos duntaxat continet: & sic accipiendus est in Societatem ingressus, quem Scholastici promittunt; scilicet, vt inter Professos, vel Coadiutores formatos illius numerentur.

Quarta huius nominis Societatis acceptio & maxime propria Professos duntaxat continet; non quod eius corpus alia membra non habeat, sed quod hi sint in Societate praecipui, & ex quibus aliqui, vt inferius dicetur, suffragium actiuum et passiuum habent in electione Praepositi Generalis, & cat.

Quocunque ex his quatuor modis aliquis in Societate sit, capax est communicationis gratiarum spiritualium, quas in ea Praepositus Generalis secundum concessionem sedis Apostolicae ad maiorem Dei gloriam praest

est concedere. Cæterū de primo admittendi modo, cū idem sit, atque ad probationē admittit-
mittere, in prima Parte dictum est; Et de admissione in tribus alijs modis in hac quinta Parte agetur.

B § Alij, quibus ordinariē magis, & absolutē communicabitur, Præpositi Prouinciales erunt. Quibusdā tamen Præpositis localibus, vel Rectoribus, et alijs Visitatoribus,

aut personis insignibus poterit Præpositus Generalis hās auctoritatem communicare; immo & alicui, qui de Societate non esset, aliquo in casu, vt Episcopo alicui, vel personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ; cū nullus ex Professis eiusdem Societatis eo in loco, vbi aliquis ita est admittendus, inueniretur.

C § Quamuis hoc ita se habeat; tamen vt prorogari, ita & contrahi hoc spatium quibusdam in casibus, ex
causis

* Siis de Societate eam partem huius facultatis, quæ ad totius corporis huius bonum facere videbitur, poterit communicare.

Tempus ad admittendum modo superius dicto, in vniuersum loquendo, * vltra biennium esse oportebit; Sed si quis antequam ad studia mitteretur, vel in eisdē diu probatus fuisset, post illa absoluta, si ad professionem est admittendus, integrum adhuc probationis annum habebit; vt adhuc magis perspectus sit antequam eam emittat. Et prorogari hoc tēpus poterit (vt in Examine dictum est) cum Societas, vel qui ab ea hāc in Domino curā habet, plenius sibi satis fieri desideraret.

Q V A L E S

causis tamen non levis momenti iudicio Præpositi Generalis (cuius erit dispensandi ius) licebit: rarò tamen id fiet.

QVALES ESSE DEBEANT,

qui admittendi sunt.

Cap. II.

CV M nullo ex his modis admitti debeat, nisi qui idoneus in Domino fuerit existimatus; illi ad professionem idonei habentur, quorum vita diuturnis ac diligentibus probationibus à Præposito Generali (ad quem referent particulares Præpositi, vel alij, quorum testimonium Generalis requiret) perspecta valde & approbata fuerit. Ad hoc autem conferet illis, qui ad studia missi fuerunt, absoluta iam ea cura & diligentia, quæ ad excolendum (eo perueniret) nū aliquis ad professionem admitti debeat, nec ne: in locis tamen, ex quibus maior potest haberi cōmunicatio, non facile vlli Prouinciali facultatem admittēdi ad professionem committet; nisi prius ipse certior factus ad eos, qui ei videbūtur in Domino, ad professionem admittendos particulariter consensum præstiterit.

IN CAPVT II.

AQ VAM-
quis in remotissimis regionibus (cuiusmodi sunt India) possit Præpositus Generalis iudicio Prouincialis relinquere, non expectata hinc approbatione (quæ non, nisi per multos annos,

I iij

B § Quamuis

colendum intellectū adhibita fuerit, vltimæ proba-
tionis tēpore in schola affectus diligentius se exerce-
re, & in rebus spiritualibus, & corporalibus, quæ ad
profectum in humilitate & abnegatione vniuersi a-
moris sensualis, voluntatis & iudicij proprii, & ad
maiorē cognitionem & amorem Dei conferunt,
insistere; vt cum in seipſis profecerint, melius ad
profectum spiritus alios ad gloriam Dei & Domini
nostri iuuent.

Doctrina etiam in huiusmodi sufficiens esse de-
bebit, præter humaniores litteras, & Artes libera-
les, in Theologia Scholastica & sacris litteris. Et
quamuis aliqui breuiori tēpore non minorem pro-
gressum, quàm alij longiori, facere possent; nihilo-
minus, vt communis aliqua mensura sumatur, spa-
tium aliquod temporis præscri-
betur, & hoc erit, * quadriēn-
nium integrum post Artium li-
beralium & Philosophiæ studia
in Theologia expleuisse. Vt er-
ramus ad
B. ¶ *Quamuis vt plurimum hæc mē-
sura studij quatuor
annorum in sacra
Theologia (præ-
ter litterarum humaniorum & artium studia, & exami-
nationem dictam, vt, quem progressum in ea doctrina fe-
cerint, videri possit) sit obseruanda: nihilominus tamen
qui in iure Canonico doctrinam sufficientem, vel alia egre-
gia Dei dona haberet, ex quibus quod studio Theo-
logiæ deest, compensari posset; sine eo ad professionem
trium & aliqui viri insignes etiam ad quatuor votorum
(quamuis hoc extendi non debeat) admitti possent. Ho-
rum dono-*

go ad professionem quis admit-
tatur, in ea facultate hoc tempus
se exercuisse, & quidem ad glo-
riam Dei satis in ea profecisse cō-
uenit; & in profectus huiusmo-
di testimoniū quisque ante pro-
fessionem Assertiones Logices,
Philosophiæ, & Theologiæ Scho-
lasticæ tuebitur. Quatuor autem
ad argumentandum, & iudican-
dum de eorum doctrina, an sit
quanta oportet, prout iuxta veri-
tatē sincerè senserint, deligātur.
Quòd si doctrina ea præditi esse,
quæ satis sit, non inuenientur;
conducibilius erit, vt, donec eam
consequantur, expectent: vt illos
etiam expectare oportebit, qui in
abnegatione sui ipsorum & vir-
tutibus Religioso dignis testimo-
nium, quod par esset, nondum
omnino haberent.

C Præter hos, * nonnulli ad triū
3 votorum solemnium tantū pro-
fessionem admitti possent, raro
tamen hoc ille speciali commissione concederet, ad maius Dei
obsequium, & Societatis bonum sic conuenire iudicaret.
Et hi vt plurimum homines erunt, qui, propterea quòd
I iiij bona

rum donorum in-
diciūm Præposito
Generali tantū,
vel sicui peculiari
præscripto id ille
committeret, vt
quod foret ad ma-
iorem Dei gloriā,
faceret, relinque-
tur.

C Qui ad pro-
fessionem triū vo-
torum solemnium
admittuntur, ordi-
nariè sufficientiā,
quæ saltem ad Cō-
fessarij munus be-
ne obeundum satis
sit, habeant oport-
et; vel certè do-
na Dei aliqua ra-
ra, quæ id cōpen-
sare videātur, ita,
vt Præpositus Ge-
neralis, vel alius,
cui suas vices ad

*bene meriti sint,
& valde deuoti,
quãuis minori do-
ctrina, ac concionã
di aptitudine præ-
diti, quã nostrũ
Institutum in Pro-
fessis requirat, ad-
mittẽdi esse in Do-
mino videbuntur.*

IN CA-

*vel sine illis in exterioribus, prout cuique diui-
na bonitas dona sua communicauerit. Hoc ip-
sum autem metiatur oportet Præpositi Genera-
lis prudentia; nisi alicui ex particularibus, cui mul-
tum in Domino confideret, id committendum vi-
deretur.*

*Ut aliqui admittantur in Scholasticos approba-
tos; quadam proportione seruata, eadem requi-
runtur; & id peculiari quadam ratione: vt ex eo-
rum ingenio speretur, eos in litteris profe-*

cturos Præpositi Generalis iudicio, vel

eius, cui hoc munus ille commise-

rit, confidendo prudentiæ

ac probitati à Deo ipsi

donata.

DE

DE MODO ADMITTEN-
di ad professionem .

Cap. III.

1 **Q**UANDO aliqui, peracto probationis tem-
pore, & experimentis, ac alijs, quæ in Exa-
mine continentur, confectis, ad professionem ad-
mittendi fuerint; cùm Societati, vel eius Præpo-
sito Generali plenè sit in Domino satisfactum, pro-
fessio hoc modo, qui sequitur, emittetur.

2 In primis Præpositus Genera-
lis, vel qui accepta ab eo faculta-
te, ad professionem admittet,

A * postquam publicè missæ sacri-
ficiū obtulerit in ecclesia corā
domesticis & alijs externis, qui
interfuerint, cum sanctissimo
Sacramēto Eucharistiæ ad eum,
qui professionem est emissurus,
se conuertat: Ille autem absolu-
ta generali cōfessione, & verbis,
quæ ante communionem dici so-
lent, voce alta Votum suum scri-
ptum

*si sacerdos non esset, vel missam celebrare nō posset, qui ex or-
dinatione Præpositi Generalis professionem admittit. Il-
lud autem essentialē est, vt publicè votum legatur coram
ijs de Societate & externis, qui adsuerint, atq; vt tan-
quam solemne & emittatur, & admittatur.*

IN CAPVT
III.

A **P** Articu-
laria

*quæ hic, & infe-
rius attinguntur,
decent quidē, &
cū fieri potest,
obseruanda sunt;
non tamen, vt ne-
cessaria. Fieri e-
nim posset, vt sa-*

B **P** Promissio

ptum (quod aliquot ante dies considerauerit oportet) leget; cuius formula hæc est.

E G O . N. professionem facio, & promitto omnipotenti Deo coram eius Virgine matre, & vniuersa cœlesti curia, ac omnibus circumstantibus, & tibi Patri Reuerendo Prapposito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, & successoribus tuis; vel, tibi Reuerendo Patri vice Prappositi Generalis Societatis IESV & successorum eius, locum Dei tenenti; perpetuam Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam, & secundum eam,

B. § Promissio docendorum puerorum, ac rudium hominum iuxta litteras Apostolicas, & Constitutiones, non inducit aliam obligationem, quàm reliqua spiritualia exercitia, quæ ad auxilium proximorum adhiæntur; cuiusmodi sunt confessiones, & prædicationes, et cæt. in quibus quisque se debet occupare iuxta rationem obedientiæ suorum Superiorum. Quòd autem de pueris docendis in voto fit mētio; ea de causa fit, vt sancta hæc exercitatio peculiari modo sit commendata, & deuotius curetur propter singulare obsequium, quod Deo per eã in animarum auxilio exhibetur, & quia facilius obliuioni tradi poterat, & in desuetudinem abire, quàm alia magis speciosa, cuiusmodi est prædicatio, & cæt.

C § Tota

C * Insuper promitto specialē Obedientiam summo Pontifici circa missiones; prout in eisdem litteris Apostolicis, & Constitutionibus continetur. Romæ, vel alibi, tali die, mense, & anno, & in tali ecclesia.

4 Post hæc sumet sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum. Quibus peractis, in libro, quem ad hoc habebit Societas, eius nomen, qui professionem emisit, & illius, in cuius manibus emisit, adnotato die, mense, & anno, scriberit; & eius Vota scripta asseruabuntur; vt omnia semper consistare possint, ad Dei gloriam.

5 Aliqui, qui ad professionem trium votorum solemniū duntaxat admittentur, in ecclesia, ac coram domesticis & externis, qui aderunt, antequam sanctissimum Christi corpus accipiant, ex scripto suum votum iuxta formulam sequentem legent.

6 EGO .N. Professionem facio, & promitto omnipotenti Deo coram eius Virgine Matre, & vniuersa cœlesti curia, ac omnibus circumstantibus, & tibi Reuerendo Patri Præposito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, ac successoribus tuis; vel, tibi Reuerendo Patri vice Præpositi Generalis Societatis IESV, & successorum eius, locum Dei tenenti;

C ¶ Tota intentio quarti huius voti obediendi summo Pontifici fuit & est circa missiones; & sic intelligi oportet litteras Apostolicas, vbi de hac obedientia loquitur; In omnibus, quæ iusserit summus Pontifex, et quodcunque miserit, et cæc.

IN CA-

tenenti; perpetuam Paupertatē, Castitatem, & Obedientiam, & secundum eam, peculiarem curam circa puerorum eruditionem, iuxta formam viuendi in litteris Apostolicis Societatis IESV, & in eius Constitutionibus contentam; Romæ, vel alibi, tali die, mense, & anno; & in tali Ecclesia. Deinde sequetur Communio, & reliqua superius dicta.

DE ADMITTENDIS

Coadiutoribus formatis, & Scholasticis. Cap. IIII.

QVI in Coadiutores formatos spirituales cum simplicibus votis, & non solemnibus admittuntur, in Ecclesia, vel sacello Domus, aut alio decēti loco coram domesticis & externis, qui aderunt, * in manibus eius, qui admissurus sit, votum suum emittent in hac formula, quæ sequitur, id legentes;

IN MANIBUS FIERI EGO

vota dicuntur, quando emittuntur coram aliquo; qui, cum ad id habeat potestatem, ea admittit. Et quamuis multi adessent, cum huiusmodi vota fiunt; non ideo tamen mutant naturam simplicium; quandoquidem intentio emittentis & admittentis iuxta traditam à sede Apostolica facultatem hæc est, vt nec emittantur, nec admittantur vt solemnia. Ad prudentiam autem admittentis pertinebit consecutura adificationis rationem habere;

& sic

EGO .N. promitto omnipotenti Deo coram eius Virgine matre, & tota cœlesti curia, & tibi R. Patri Præposito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, & successoribus tuis; vel tibi R. Patri vice Præpositi Generalis Societatis IESV, & successorum eius, locum Dei tenenti; perpetuam Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam, & secundum eam, peculiarem curam circa puerorum eruditionem, **B*** iuxta modum in litteris Apostolicis, & Constitutionibus dictæ Societatis expressum. Romæ, vel alibi, in tali loco, die, mense, & anno &cæt. Demum sumat sanctissimum Christi corpus; & fient, quæ de Professis dicta sunt.

* Formula

petuitatem attinet, conditione, quæ hæc est; Si Societas eos tenere volet. Quamvis enim illi, quod in ipsis est, se obligent in perpetuum, suæ deuotionis & stabilitatis gratia: liberum tamen erit Societati eos dimittere; vt in secunda Parte dicitur: quod si accideret; tunc illi liberi ab omnium votorum obligatione manent.

& sic curabit, vt plures, vel pauciores intersint. Cæterum eadem erit formula, qua Coadiutores temporales, & spirituales viêtur; & vtraq; in exterioribus persimilis erit ei, qua Professis vtuntur.

B ¶ Quod dicitur, iuxta Bullas, & Constitutiones; intelligendum est, quod Coadiutores emittunt huiusmodi simplicia vota cum tacita quadam, quod ad per-

C § Si homines essent, qui latinam linguam non intelligerent, quales alii qui Coadiutores temporales erunt; votum in vernaculā linguā vertetur; & legant ipsi, vel præeat alius legendo verba, quæ mox ipsimet, eum insequendo, pronuntiabunt.

D § Vt hoc votum soli Deo offeratur, & non homini: ita nemo id admittit. Propterea in nullius manibus fieri dicitur: et cōditio illa tacita, quæ inesse dicta est in voto Coadiutorum, quod ad perpetuitatem attinet, etiam in hoc est intelligenda, scilicet; Si Societas eos tenere volet.

E § Promissio ingrediendi Societatem, vt declaratum est ini-

* Formula ad Coadiutores in rebus temporalibus admittendos eadē erit, clausula illa de puerorum institutione solū remota.

Qui, peracta sua priori probatione & experimentis per humanū, in Scholasticos approbatos admittuntur, coram aliquibus domesticis, * quamuis non in manibus cuiusquam, vota sua emittent ad hunc modum: **D**

Omnipotēs sempiternē Deus, **E G O . N.** licet vndeunque diuino tuo conspectu indignissimus, fretus tamen pietate ac misericordia tua infinita, & impulsus tibi seruiēdi desiderio voueo corā sacratissima Virgine Maria, & curia tua cœlesti vniuersa, diuinæ Maiestati tuæ Paupertatē, Castitatem, & Obedientiam perpetuam in Societate **I E S V;**

* & promitto eandem Societatem me ingressurum, vt vitam in ea perpetuò degam; omnia intelligendo

etiam in hoc est intelligenda, scilicet; Si Societas eos tenere volet.

est ini-

gendo iuxta ipsius Societatis Cō-
stitutiones. A tua ergo immensa
bonitate & clementia per I E S V
Christi sanguinem peto supplici-
ter, vt hoc holocaustū in odorem
suauitatis admittere digneris; &
vt largitus es ad hoc desideran-
dum & offerendum, sic etiam ad
explendum, gratiam vberem lar-
giaris. Romæ, vel alibi, tali lo-
co, die, mense, & anno. Post
hæc perinde, vt alij, sanctissimū
Christi corpus fument; & reli-
qua, quæ superius dicta sunt,
peragentur.

5 Postquàm aliquis in corpus
Societatis cooptatus fuerit in ali-
quo gradu, * ad alium progredi
curare non debet: sed in suo per-
fici, & obsequio Dei & gloria
fese impendere, ac Superiori, qui
scilicet Christi Domini nostri vi-
ces gerit, curam aliorum omnium relinquere.

6 Qui in domibus versantur, post biennium vote
eadem emittere, quæ Scholastici, & Christo Domi-
no nostro se obstringere debent; & id, quamuis stu-
dijs applicandi non videantur, nec expedire, vt tam-
citò in Coadiutores formatos, vel Professos admit-
tantur, existimetur. Quòd si quis propria impulsus
deuotione

est initio huius par-
tis, est de uotis Pro-
fessorum solemnibus,
vel Coadiutorum
formatorum, prout Prepo-
sito ad maius Dei
obsequium fore vi-
debitur, emittēdis.

F § Proponere
quæ in animo ver-
santur, quæque oc-
currunt, licitū est:
nihilominus, vt in
Examine dicitur,
omnino paratum
esse oportebit, vt
id melius esse exi-
stimet, quod Supe-
riori suo melius vi-
debitur.

G § Etiam

deuotione

G Etiam in libro aliquo horum memoria (sicut & aliorum) honestas ob causas debet asseruari.

H Quod ad Scholasticos attinet ; iam in quarta Parte dictum est, quibus temporibus sua vota renouare debeant. Eadem erit ratio eorum, qui in Domibus habitant, et vota emiserunt.

In tribus enim festis solemnibus singulis annis ea renouare debent, & in aliquo alio, si Superiori videretur expedire: non in cuiusquam manibus, sed vnoquoque suum votum legente coram sanctissimo Sacramento, reliquis, vel nonnullis de Societate presentibus; vt magis ad deuotionem obseruandi quod Deo ac Domino nostro promiserunt, magisque præ oculis habendum id, quod ex obligatione debent eidem Domino, excitentur.

DECLA

deuotione ante id tempus bien-
nij vellet votis se Deo offerre; eã-
dem formulam sequi poterit; &
* vno voti sui scripti exemplo tra-
dito Superiori, alterum penes
se retineat; vt quid Deo ac Do-
mino nostro obtulerit, recorde-
tur. Et ad hoc ipsum, simulque
ad deuotionem augendam con-
feret, * statutis quibusdã tempo-
ribus, quæ congrua videbuntur,
vota sua renouare. Quod qui-
dem non est, obligatione noua se
obstringere, sed eius, qua obstri-
cti sunt in Domino, recordari, at-
que eandem confirmare.

SEXTA

S E X T A P A R S

DE IIS, QUI ADMISSI,

ET IN CORPVS SOCIE-

tatis cooptati sunt; quod ad
ipsorum personas attinet.

DE IIS, QUÆ AD OBE-

dientiam pertinent.

Cap. i.

VILLI, qui iam ad professionem,
vel in Coadiutores formatos admis-
si sunt, vberiori cum fructu iuxta
nostrum Institutum diuino serui-
tio, & proximorum auxiliis se im-
pendant; aliqua in seipsis observa-

re debent; quorum præcipua licet ad ea vota, quæ
Deo & Creatori nostro iuxta litteras Apostolicas ob-
tulerunt, reducantur; de illis tamen, vt magis & de-
clarentur, & commendentur, in hac sexta Parte dice-
tur. Et quoniam quæ ad votum Castitatis pertinet,
interpretatione non indigent; cum constet, quàm sit
perfectè obseruanda, nempe enitendo Angelicam
puritatem imitari & corporis, & mentis nostræ inu-
ditia: His suppositis, de sancta Obediètia dicetur;
quam quidem omnes plurimum obseruare, & in
ea excellere studeant; nec solum in rebus obligato-
rijs, sed etiam in alijs; licet nihil aliud, quàm si-

K gnum

gnum voluntatis Superioris sine vlllo expresso præcepto, videretur. Versari autem debet ob oculos De-

us Creator ac Dominus noster, propter quem homini obedientia præstatur: &, vt in spiritu amoris, & non cum perturbatione timoris procedatur, curadum est; ita, vt omnes constanti animo incumbamus, vt nihil perfectionis, quod diuina gratia consequi possimus, * in absoluta om-

DECLARA-
TIONES

IN *Sextam Partem.*

IN *CAPVT*
I.

A *Hæ primæ Declarationes, quæ simul cum Constitutionibus promulgantur, eandem, quam illæ, auctoritatem habent; et ita in vtrarumque obseruatione eandem curam adhiberi oportet.*

B *Huiusmodi sunt illæ omnes, in quibus nullum manifestum est peccatum.*

C *Hæ Obelittera à nobis inchoata nec dum perfecta studio ce-*

ligeriter
nium Constitutionum obseruatione, ' nostrique Instituti peculiari ratione adimplenda præmittamus: & exactissime omnes neruos virium nostrarum ad hæc virtutem Obedientiæ in primis Summo Pontifici, deinde Superioribus Societatis exhibendam intendamus; ita, * vt omnibus in rebus, ad quas potest cum charitate se Obedientia extendere, ' ad eius vocem perinde, ac si à Christo Domino egrederetur (quandoquidem ipsius loco, ac pro ipsius amore & reuerentia obedientiam præstamus) quàm promptissimi simus, re quauis, atque adeo

leriter obediendi relicta; ad cum scopum vires omnes ac intentionem in Domino conuertendo;

C* vt sancta Obedientia tum in executione, tum in voluntate, tum in intellectu sit in nobis semper omni ex parte perfecta; cum magna celeritate, spirituali gaudio, & perseuerantia, quidquid nobis iniunctum fuerit, obeundo; omnia iusta esse, nobis persuadendo; omnem sententiam ac iudicium nostrum contrarium cæca quadam obedientia abnegando; & id quidem in omnibus, quæ à Superiore disponuntur, vbi definiri non possit (quemadmodum dictum est) aliquod peccati genus intercedere. Et sibi quisque persuadeat, quod qui sub Obedientia viuunt, se ferri ac regi à diuina Prouidentia per Superiores suos, sinere debent, perinde, ac si cadauer essent; quod quouersus ferri, & quacunque ratione tractari se sinit; vel similiter, atque senis baculus, qui, vbiunque, & quacunque in re velit eo vti, qui eum manu tenet, ei inseruit. Sic enim obediens rem quamcumque, cui eum Superior ad

C § Obedientia, quod ad executionem attinet, tunc præstatur, cum res iussa completur: quod ad voluntatem; cum ille, qui obedit, id ipsum vult, quod qui iubet: quod ad intellectum; cum id ipsum sentit, quod ille; & quod iubetur, bene iuberi existimat: & est imperfecta ea obedientia, in qua præter executionem non est hæc eiusdem voluntatis & sententiæ inter eum, qui iubet, & qui obedit, consensio.

IN CA

K ij auxilium

auxilium totius corporis religionis velit impedere; cum animi hilaritate debet exequi, pro certo habens, quòd ea ratione potius, quam re alia quauis, quam præstare possit propriâ voluntatē ac iudicium diuersum sectando, diuinæ uoluntati respondebit.

Omnibus itidem maxime commendatum sit, ² ut multum reuerentiæ (& præcipuè in interiori homine) suis Superioribus exhibeant, IESVM CHRISTVM in eisdem considerent, ac reuerentur, eosdem ex animo ut patres in eodem diligant; ac sic in spiritu charitatis in omnibus procedant, ut nihil ex externis uel internis eos celent; quin potius, ut omnia profus intelligant, quò melius in uia salutis & perfectionis se dirigant, optare debent. Et ea de causa omnes tam Professi, quàm formati Coadiutores semel singulis annis (& quoties præterea superiori visum fuerit) ad suas conscientias in confessione, vel secretò, vel alia ratione eidem aperiendas propter magnam eius rei utilitatē (ut in Examine dictum est) parati esse debebunt; tum etiam ad confessionem generalem, quæ ab ultima generali inchoetur, ei, quem Superior sibi substituerit, faciendam.

Deferant omnes ad Superiorem suum res, quæ ³ eis expetendæ occurrerint: nec priuatus quispiam directè, vel indirectè sine eius facultate, & approbatione, à Summo Pontifice, nec ab alio extra Societatem gratiam vllam in suum priuatum, vel alterius usum petat, aut petendam curet: sibi que persuadeat,

persuadeat, si per Superiorem suum, vel cum eius consensu, quod optat, non obtinuerit, ne id quidem ad diuinum seruitium sibi conuenire; & si conuenit, cum Superioris consensu, vt qui Christi Domini nostri locum erga ipsum tenet, id se consecuturum.

DE IIS, QUÆ AD

Paupertatem, quæque eam consequuntur, pertinent.

Cap. II.

PAUPERITAS, vt murus Religionis firmus, diligenda & in sua puritate conseruanda est; quantum diuina gratia aspirate fieri poterit. Et quia humanæ naturæ hostis ad hoc propugnaculum ac refugium debilitandum (quod Deus Dominus noster Religionibus inspirauit contra illum, aliosq; religiosæ perfectionis aduersarios) eniti solet, ea, quæ à primis Fundatoribus bene ordinata fuerant, immutare; per declarationes, vel innouationes, primo illorum spiritui minimè consentaneas: vt quod in nobis situm fuerit, hac parte Societati prospiciamus: Quicumq; in ea professionem emiserint, se ad innouationem Constitutionum in ijs, quæ ad Paupertatem pertinet, nihil facturos promittant; nisi aliquo modo pro

IN CAP. II.

¶ Innouari, quod ad paupertatem attinet, est relaxari ad red-

¶ iij rerum

ad redditus, vel possessionem vllā in propriū vsū, vel ad sacristiam, vel ad fabricam, vel ad aliquem alium finem præter id, quod ad Collegia, & Domos probationum attinet, admittendum.

Et ne in re, quæ tantum habet momenti, Constitutiones mutentur; post emissam professionem vnusquisque

promittat coram Præposito Generali, & ijs, qui apud eum erunt; offeratque in conspectu Creatoris & Domini nostri, quòd nunquam assentietur, vel quidquam agat ad immutandum quod ad Paupertatem in Constitutionibus pertinet; nec in conuentu totius Societatis congregatæ, nec per seipsum vlla ratione id curando.

B ¶ Si aliquis ex Fundatoribus Domorū vel Ecclesiarū vellet redditus aliquos ad fabricę usum relinquere; dūmodo nec dispositio eorū ad Societatē pertineat, nec sit, unde ei cōpetat actio in illos (quāuis id illi curæ esset, vt is, cui tale munus cōmissum est, suum officiū faceret) et sic in rebus similibus; nō esset id à paupertate Societatis alienū.

C ¶ In

rerum occurrētium ratione, eam in Domino magis restringēdam iudicarent.

In Domibus, vel Ecclesijs, quæ à Societate ad auxilium animarum admittentur, * redditus nulli, ne sacristiæ quidem, aut fabricæ applicati haberi possint: sed neq; vlla alia ratione, ita, vt penes Societatem eorum sit vlla dispēsatio: sed in solo Deo, cui per ipsius gratiā ea inseruit, fiducia cōstituatur; sine redditibus vllis ipsum nobis prospecturū de rebus omnibus cōuenientibus ad ipsius maiorem laudē & gloriā.

Professi

C * Professi viuant ex eleemosynis, in Domibus, cum aliquò nò mittuntur: nec officium Rectorum ordinariũ in Collegijs, vel Vniuersitatibus Societatis habeant (nisi ipsarum necessitas, vel magna vtilitas id exigeret)

D * nec redditibus eorum in Domibus vtantur.

Coad-

tare autem diu etiam possent, cum necessariũ aut cõueniens ad ipsius Collegij, vel Vniuersitatis bonum id esset; ut si ad gubernationem studiorum essent necessarij; vel si legerent, aut in spiritualibus exercitijs confessionum & concionum, ad Scholasticos, qui id præstare deberent, subleuandos, vel ad id demum, quod ipsi non possunt, præstandum, occuparentur; vel si ad visitanda & dirigenda huiusmodi Collegia, vel Vniuersitates mitterentur: quando etiam necessarium aut conueniens ad vniuersale bonum id videretur; vt si aliquis cum expressa facultate Præpositi Generalis scribendi gratia per tempus aliquod, se eò reciperet.

D Res minime ducuntur pro nihilo; et ita ad scrupulos eximendos declaratur vbi Rector eum, qui iter per ipsius Collegium haberet, ac viatico egeret, viatico aliquo, ac eleemosyna prosequeretur, recipi eam posse. Quòd autem Collegia suppleant aliquos sumptus, quos si ipsa non facerent, factura essent domus, si possent, vt vestitum & viaticum eis, qui ad Collegia ex domibus mit-

K iij tuntur,

C ¶ In Collegijs Professos non habitare; intelligitur, diu in eis manendo: quamuis, dum aliò iter faciunt, diè aliquem, vel tempus congruum in eis manere possint: habi-

titur, providere: quamvis id sit, aut esse videatur Domum iuare; non tamen est contra intentionem huius Constitutionis, quæ cauet, ne Collegiorum redditibus ad victum, & vestitum, & alias expensas proprias Domus iuatur. Sic etiam intelligitur contra Constitutionem non esse, quod in aliquo horum Collegij aliquid recreationis infir-

mi, vel sani, qui sunt in Domibus, sumant; dum tamen expensis Collegij, quamdiu sunt in Domibus, non alatur: & tantundem de rebus similibus potest iudicari.

E § Quia, ut in litteris Apostolicis dicitur, non est habitura Societas ius civile ad rem ullam stabilem, nisi ad ipsius habitationem & usum esset opportuna: quidquid stabile illi datum fuerit; teneatur eo, quam primum poterit, se exuere, ac vendere; ut pauperibus Societatis, vel externis sua in penuria subueniatur.

Quamvis hoc ita se habeat; temporis tamen opportunitas ad vendendum non est excludenda. Et hoc intelligatur,

Coadiutores, quamdiu in Domibus erunt, quæ ex eleemosynis viuunt, & ipsi eodem modo viuent: In Collegijs, si Rectores fuerint, vel Lectores, aut alioqui in rebus necessarijs, vel valde conuenientibus eisdem Collegijs vtilis fuerint, viuēt sicut reliqui, ex eorum redditibus, quamdiu eorum opera Collegia indigebunt. Cum autem desierint vtilis esse Collegijs, desinēt in eis habitare; & in Domibus Societatis, ut de Professis est dictum, habitabunt.

*Non solum redditus, * sed nec possessiones vllas habeant in particulari*

particulari nec in cōmuni Domus
vel Ecclesiæ Societatis, præter-
quam quod ad habitationem,
vel vsum necessarium eis, aut
valde conueniens fuerit; cuius-
modi duceretur; si in vsum con-
ualescentium, vel eorum qui, vt
rebus spiritualibus vacent, se ab
hominum frequentia recipiunt,
locus aliquis à communi habita-
tione separatus, qui aere salu-
briori, & alijs commodis polle-
ret, admitteretur; & tunc huius-
modi ille sit, vt nec alijs locetur,
F * nec fructus, qui reddituum lo-
co esse possint, habeat.

6 Quamuis ad bona & sancta
opera, & maximè perpetuo du-
ratura incitare laudabile sit; ob
maiolem
vel si fructus, & olera ex hortis venderentur; quorum
nihil licebit. Quamuis fructibus, aut parte ipsorum ad
commodum domus suæ vti possint: si tamen Societas co-
lonum aliquem, vel secularem hominē haberet, qui hor-
tis vel agris, quos dictæ Domus habent, præesset; non es-
set etiam ei prohibendum, ne ad priuatam suam vtilitatē,
quod videretur conuenire, ex dictis, faceret: dummodo
tunc nec ad Domos nec ad particulares personas Societa-
tis vtilitas interim vlla perueniret.

tur, cūm res illa
stabilis necessaria
non est ad Domus
vsum, vt aliqua
ex superius memo-
ratis. Aliarum re-
rum mobilium, vt
pecuniarum, vel
librorum, vel ea-
rum, quæ ad victū
& vestitum perti-
neant, potest in cō-
muni Societas pro-
prietatē ad vsum
suum habere.

F § Huiusmo-
di essent, si vini,
vel olei, vel tritici
prouentū dictæ pos-
siones ferrent;

G § Quamuis

maïorem tamen ædificationem nullus de Societate debet, nec potest quemquam ad eleemosynas perpetuas Domibus vel Ecclesiis eiusdem Societatis relinquendas incitare: & si aliqui sponte sua eas relinquere; nullum ius ciuile ad eas petendas in iudicio adquiratur. Sed, cum ad id charitas propter Deum eos mouerit, tunc eas elargiantur.

G *Quamuis quicumque uoluerint, Domum vel Ecclesiam eleemosynis iuuare possint (sive in spiritualibus ipsi ab ea iuuentur, sive non) tamen nõ debet quidquam accipi tanquam stipendium, vel eleemosyna pro ijs, quæ ob solum Christi domini nostri obsequium eis communicantur; ita, ut hoc detur, aut accipiat pro illo.*

H *Intel-*

fessiones, & reliqua spiritualia ad eam conueniunt, conijci

Omnes, qui sub obedientia sunt Societatis, * meminerint se gratis dare debere, quæ graus acceperunt, nec postulando, nec admittendo stipendium, vel eleemosynas ullas, quibus Missæ, vel confessiones, vel prædicationes, vel lectiones, vel uisitationes, vel quoduis aliud officium ex ijs, quæ Societas iuxta nostrum Institutum exercere potest, compensari videatur: ut sic maiori cum libertate possit & proximorum ædificatione, in diuino seruitio procedere.

Ut omnis auaritiæ species euitetur, præcipue in pijs ministerijs, quibus ad animarum auxilium Societas utitur; nulla sit in Ecclesia arca, in quâ eleemosynæ ab ijs, qui ad cõciones, missas, vel confessiones, & reliqua spiritualia ad eam conueniunt, conijci

, conijci solent.

9 Eadem de causa munuscula, quæ Magnatibus ad res maiores ab ipsis obtinendas offerri solent, ne offerantur; nec huiusmodi primarios viros inuisere nostri consuescant, nisi sancto studio piorum operum ducerentur; vel quando intima beneuolentia in Domino tam essent coniuncti, ut huiusmodi officium aliquoties eis deberi videretur.

10 Parati sint ad mendicandum ostiatim, quando uel obedientia, uel necessitas id exiget. Et sit vnus, vel plures ad eleemosynas petendas, quibus personæ Societatis sustententur, destinati; quas eleemosynas simpliciter amore Domini nostri petent.

H * Vt nihil proprium domi teneri, ita nec foris apud alios potest. Et quisque ijs, quæ de comuni data fuerint ad usum suum necessarium aut conuenientem, refecatis superfluis, sit contentus.

H § Intelligendum est hoc absolute de Professis, & Coadiutoribus formatis. Ceterum in Scholasticis, &

Quo alijs, qui tempus probationis nondum expleuerunt, hoc intelligi debet de rebus ijs, quæ in presentia subsint eius dispositioni. Nihil enim horum habere debent, nisi consensu & approbante Superiore. Neque vero sermo est de bonis, quæ forte procul inde illi habent, de domibus scilicet, vel rebus alijs: sed, quod ad hæc attinet, parati etiam esse debebunt, ut illis se abdicent, quandocunque Superiori videretur; ut in Examine dictum est.

Quo melius Paupertatis puritas, & quies illa, quam secum affert, conseruetur; non solum particulares Professi, vel Coadiutores formati hereditariae successionis non erunt capaces; verum nec Domus, nec Ecclesiae, nec Collegia eorum ratione. Sic enim, omnibus litibus & controuersijs praecisis, charitas cum omnibus ad Dei gloriam melius conseruabitur.

Quando Summus Pontifex, vel Superior huiusmodi Professos, vel Coadiutores ad laborandum in vineam Domini mittet; nullum viaticum petere possint, sed se liberaliter representent, * vt mittantur, prout illis ad maiorem Dei gloriam fore videbitur.

I ¶ *Id est pedites, vel equites cum pecunijs, vel sine illis: & omnino parati esse debent ad id faciendum, quod is, qui mittit, magis conuenire, & ad maiorem edificationem vniuersalem fore iudicauerit.*

K ¶ *Nisi id fieret propter aduersam valetudinem continuam, uel necessitate urgentem propter publica negotia, praecipue in amplis populis. Tunc enim potius vniuersalis boni, & sanitatis nostrorum, quam temporis definiti, aut perpetui, quamq; suis vel alienis pedibus incedendi, ratio est habenda; intuendo semper quod necessarium et honestum sit, & nulla ratione quod ad pompam vllam pertineat.*

L ¶ *Vel*

11 ipsa Societate (siue Præpositus, siue subditus, ille sit) ordinariè habebitur .

15 In vestitus itidem ratione tria obseruentur ; Primum, vt honestus ille sit ; Alterum, * vt ad vsum loci, in quo viuitur, accommodatus ; Tertium, vt professioni paupertatis non repugnet.

13 M * Videretur autem repugnare, si sericis, vel preciosis pannis vteremur ; à quibus abstinendum est ; vt in omnibus humilitatis & submissionis, debita ad maiorem Dei gloriam ratio habeatur .

14 K 16 In ijs, quæ ad rationem victus, somni, ac vsus reliquarum rerum vitæ necessariorum, uel conuenientium spectant,

*quamuis *men, indueretur : sed ad ordinarium vestiendi modum eis vti non debent . Est nihilominus considerandum, quòd non omnes eisdem viribus naturalibus, nec sanitate corporis, nec ætate ad eam conuenienti pollent : atque ita iuxta maius particulare bonum huiusmodi personarum, & vniuersale aliarum multarum, id considerandum est, &, quoadeius fieri poterit, ad maiorem Dei gloriam providendum .*

L ¶ Vel saltem quòd omnino non recedat.

M ¶ Hoc intelligendum est in ijs, quibus Domus nouas vestes prouidet . Non tamen repugnat, quòd qui Societatem ingrediuntur, si panno preciosiore, aut re simili induti venerunt, eo vti possint ; nec etiam, si in occurrenti aliqua occasione, uel necessitate quis uestibus melioribus, honestis ta-

N ¶ In par-

N In particularibus si magis vel minus necessarium erit iuxta circumstantias personarum, relinquatur discretioni eorum, qui ipsis præsunt; ut, quemadmodum eis conueniet, provideant.

*quamuis cōmunis illa sit, minimeq; diuersa ab eo, quod Medicus illius loci, in quo uiuitur, iudicabit, ita, ut quod quisque sibi inde subtraxerit, ex deuotione, non ex obligatione subtrahat; habenda tamen semper erit ratio humilitatis, paupertatis, ac spiritualis ædificationis; quæ semper nobis in Domino ob oculos uersari debet.

DE IIS REBUS, IN
quibus occupari, & à quibus abstinere debent qui in Societate
sunt. Cap. III.

QVONIAM habita ratione temporis, ac probationis uitæ, quæ expectatur, ut aliqui ad professionem, uel in Coadiutores formatos in Societate admittantur, tanquam certum ducitur, eos uiros spirituales futuros; & qui sic in uia Christi Domini nostri profecerint, ut per eam currere possint, quantum corporis ualetudo & externæ occupationes charitatis atque obedientiæ permittent: non uideatur in ijs, quæ ad orationem, meditationem, & studium pertinent, ut nec in corporali exercitatione ieiuniorum, uigiliarum, aut aliarum rerum ad austeritatem uel corporis castigationem spectantium

A spectantium * ulla regula eis
 præscribenda; nisi quam discre-
 ta charitas unicuique dictaue-
 rit: dum tamen semper Con-
 fessarius consulatur, & ubi du-
 bium acciderit, quid conueni-
 at, res ad Superiorem refera-
 tur. Hoc tamen dicetur in uni-
 uersum; esse quidem animad-
 uertendum, ne nimius huiusmo-
 di rerum usus tantopere uires
 corporis debilitet, tantumque
 temporis eos distineat; ut dein-
 de spirituali proximorum auxi-
 lio iuxta nostri Instituti ratione
 non sufficiant: Nec contra tan-
 ta in illis sit relaxatio; ut, seruo-
 re spiritus refrigerante, humani ac
 inferiores affectus incalescant.

2 Sacramentorum frequentatio
 ualde commendetur. Differri au-
 tem non debet communio, aut
 Missæ celebratio sine causis iu-
 dicio Superioris legitimis, ultra
 octo dies: omnesque assignato
 sibi Confessario, uel alioqui iux-
 ta ordinem, quem quisque præ-
 scriptum habet à Superiore, con-
 stantur.

Ex Regu-

IN CAPUT
 III.

A **S** I quibus-
 dam con-
 uenire iudicabitur
 certū tempus præ-
 scribi, ne excedat,
 uel deficiant in spi-
 ritualibus exerci-
 tijs; Superior id
 facere poterit. Sic
 etiam in usu alio-
 rum mediocum, si
 ipse omnino iudi-
 caret aliquo uten-
 dum esse, non id
 relinquendo arbi-
 trario cuiusquā par-
 ticularis persona,
 procedet, ut in
 Domino conueni-
 re iudicabit. Sub-
 diti autem erit,
 cum omni deuotio-
 ne, quod sibi præ-
 scriptum fuerit,
 amplecti.

B § Si

Ex Regulis particularibus, quæ in domibus, ubi ipsi fuerint, obseruantur, debent operam dare, ut eam partem obseruent, quæ conueniens est, ac iudicio Superioris ipsis imponetur; siue ad profectum uel ædificationem suam id sit, siue etiam aliorum, inter quos uersantur.

Quoniam occupationes, quæ ad animarum auxilium assumuntur, magni momenti sunt, ac nostri Instituti propriæ, & ualde frequentes; cumque alioqui nostra habitatio tam sit in hoc uel in

illo loco incerta: * non uentur nostri choro ad horas canonicas, uel missas, & alia officia decantanda: quandoquidem illis, quos

B ¶ Si in quibusdam Domibus uel Collegijs sic conuenire iudicatur; eo tempore, quo uesperis prædicandum, uel legendum est, ad populum detinendum ante huiusmodi lectiones uel conciones posset uespertinum officium tantum dici. Sic etiam ordinarie Dominicis & festis diebus sine cantu figurato uel firmo, ut uocant, sed tono quodam deuoto, suauis, & simplici, & id in hunc finem, et quatenus iudicaretur, quod populus ad magis frequentandas confessiones, conciones, & lectiones moueretur, & non aliter. Eodem tono officium, quod tenebrarum dici solet, cum suis ceremonijs in hebdomada sancta fieri posset.

In Missis maioribus, quæ dicentur (licet submissa uoce) habita deuotionis et decentiæ ratione, licebit duos uel tres superpellicijs, uel unum assistere: prout in Domino fieri poterit.

C ¶ Quod

his, quos ad ea audienda deuotio mouerit, abunde
 suppetet ubi sibiipsis satisfaciant. Per nostros autē
 ea tractari conuenit, quæ nostræ uocationis ad Dei
 gloriam magis sunt propria.

¶ Cum homines itidem huius Societatis semper
 parati esse debeant ad discurrendū per quasuis mun-
 di partes, quo fuerint à Summo Pontifice, uel à suis
 Superioribus missi; non debent curam animarum,
 neque item mulierum Religiosarum, uel aliarum
 quarumcunque suscipere, ut ordinarie illarum con-
 fessiones audiant, uel ipsas regant: Quamuis nihil
 repugnet, semel unius Monasterij confessiones ob
 speciales causas audire.

C * Obligari etiam ad missas per-
 6 petuas in suis ecclesijs dicēdas,
 uel ad curam similem, quam li-
 bertas nostro procedendi modo
 in Domino necessaria non pati-
 tur, minimè conuenit.

7 Ut plenius possit Societas re-
 bus spiritualibus iuxta suum In-
 D stitutum uacare; * quoad eius fie-
 ri poterit, à negotijs secularibus
 absteineat

C § Quod ad
 Collegia attinet,
 in quarta Parte
 attingitur, quid
 horum possit tole-
 rari: Domibus qui-
 dem omnino con-
 uenit tale onus nō
 suscipere.

D § Hoc obser-
 uetur, quoad eius
 fieri poterit: Superiori tamen ad casum aliquem necessi-
 tatis, uel maioris momenti ad finem diuini seruitij prae-
 xum facultas dispensandi ad tempus relinquetur. Hic
 autem Superior Præpositus Generalis erit, uel qui ab eo
 facultatem ad hoc acceperit.

L E § si supo

abstineat (qualia sunt testamentariorum, uel executorum, uel procuratorum rerum ciuiliū, aut id genus officia) nec ea ullis precibus adducti obeūda suscipiant, uel in illis se occupari sinant. Quod si Collegiorum aliqua negotia tractanda fuerint, suos habeāt procuratores, per quos ea tractēt, & iura sua tueantur. Si uerò ad Domos Societatis, uel ad totū eius corpus pertinent: quò pacem suam melius cōseruare possit Societas; idem procurator, uel alius ex Coadiutoribus, uel demum aliquis extra Societatem, aut Familia quæpiam, quæ domus patrociniū susciperet, ius Societatis ad maiorem Dei gloriam posset defendere.

Eadem de causa, utque inquietudinis à nostra professione alienæ occasiones euitentur, & melius pax ac beneuolentia cum omnibus ad maiorem Dei gloriam conseruetur, nemo ex Professis, uel Coadiutoribus, uel etiam Scholasticis Societatis in cau-

E § *Si Superior alicui facultatem daret, ut in causa ciuili examinaretur in gratiam alicuius, cui id denegari non posse uideretur; limitatio tunc necessaria erit, quæ prohibeat, si quis articulus criminalis uel infamatorius occurrerit, in eo examinari. Ad hoc eam nullus Superior facultatem dare debet.*

IN C.A.

quæ ad Religionem Catholicam pertinent, vel alio-
 qui in pijs, quæ sic cedunt in huius fauorem, vt in
 alterius detrimentum non cedant; Quandoquidem
 Instituti nostri est, sine cuiusquam offensione, quan-
 tum fieri potest, omnium in Domino commodis
 inseruire.

DE AVXILIO, QVOD
 morientibus in Societate præstatur, &
 de suffragijs post mortem.
 Cap. IIII.

VT in vita vniuersa, ita & multo magis in morte
 vnusquisque de Societate eniti, & curare debet,
 ut in ipso Deus ac Dominus noster IESVS Chri-
 stus glorificetur, ipsiusque beneplacitum impleatur,
 & proximi ædificentur, saltem exemplo patientiæ, ac
 fortitudinis, cum fide viua, ac spe, & amore bono-
 rum illorum æternorum, quæ nobis Christus Domi-
 nus noster tam incomparabilibus vitæ suæ tempo-
 ralis laboribus, & morte promeruit, & acquisiuit.
 Cùm tamen persæpe huiusmodi sit morbi ratio, vt
 usum uirium animæ magna ex parte impediat; cum
 que huiusmodi sit ille à temporali uita transitus, ut
 propter graues impugnationes Dæmonis (à quo
 summopere refert non superari) requirat subsidium
 fraternæ charitatis; sollicitè aduertat Superior, ut,
 qui iuxta Medici sententiam de uita periclitatur, an-
 tequam usu iudicij priuetur, omnibus Sacramentis

L ij sanctis

sanctis acceptis, tanquam armis à diuina liberalitate Christi Domini nostri nobis concessis, ad transitum à temporali uita ad æternam, se munit.

Iuari etiam debet orationibus omnium dome-

IN CAPVT

IIII.

A ¶ **S**i aliqui ex infirmis, & in phrenesim inciderint, usu rationis priuati sint (quo in statu quidquid dixerint, nihil habet vel culpæ vel meriti) vel si cõtingeret esse aliquos, qui minus ædificationis in sua ægritudine, quàm par esset, præberet; utrisque paucos assistere ex ijs, quibus magis cõsideretur, oporteret.

B ¶ In aliquo possent aliquot horæ deesse ad diem naturalem, quando mali odoris ratione (præsertim cum viget æstus) iudicio Superioris anteuerti id tempus posse videretur: ordinarium tamen spatium id erit, quod dictum est.

C ¶ **V**sus

sticorum ualde peculiaribus, donec animam suo Creatori reddat. Et præter alios, qui ingredi possunt, plures, * aut pauciores pro arbitrio Superioris, aliqui delicti sint oportet peculiariter ut infirmum morti proximum inuisant, & ei assistant, & animosiorè reddant, eaque suggerant, eisquæ auxiliis iuuent, quæ eo tempore conuenient: & cum iam alijs rebus iuari non poterit, eum Domino commendent; donec eius animam à corpore discedentem dignetur ad se recipere, qui eam tam caro pretio sanguinis & uitæ suæ redemit.

Posteaquam quis expirauerit, usque ad sepulturam eius corpus decenter, * quandiu conueniet, tenea-

B

C teneatur. Postmodum * absoluto officio coram domesticis pro more sepeliatur, & mane proximo post eius mortem omnes Sacerdotes domestici pro eius anima missæ sacrificium offerant; reliqui uero peculiari oratione pro eodem diuinam implorent clementiam, atque in eo perseuerent ulterius, iuxta Superioris arbitrium, & cuiusuis priuatam deuotionem, & obligationes quæ in Domino intercedunt.

C § *Vsus habet, vt officium dicatur tono mediocriter alto, sine cantu; presentibus in ecclesia domesticis cum suis candelis accensis, & cæ.*

4 Reddantur etiam certiores alij de Societate in locis illis, quæ Superior conuenire iudicauerit, vt simile officium præstent; ita ut charitas erga eos qui uita perfuncti sunt, non minus, quàm erga uiuentes, in Domino demonstretur.

QVOD CONSTITUTIONES peccati obligationem non inducunt.

Cap. V.

1 **C** VM exoptet Societas uniuersas suas Constitutiones, Declarationes, ac uiuendi ordinem omnino iuxta nostrum Institutum, nihil ulla in re declinando, obseruari; optet etiam nihilominus suos omnes securos esse, uel certe adiuuari, ne in laqueum ullius peccati, quod ex ui Constitutionum huiusmo-

L liij di, aut

di, aut ordinationū proueniat, incidant: Visum est nobis in Domino ut excepto expresso uoto, quo Societas Sūmo Pontifici pro tēpore existenti tenetur, ac tribus alijs essentialibus Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, nullas Constitutiones, Declarationes, uel ordinem ullum uiuendi posse obligationem ad peccatum mortale uel ueniale inducere; nisi Superior ea In nomine Domini nostri IESV Christi, uel In uirtute Obedientiæ iuberet; quod in rebus, uel personis illis, in quibus iudicabitur, quòd ad particularem uniuscuiusque, uel ad uniuersale bonum multum conueniet, fieri poterit; & loco timoris offensæ, succedat amor & desiderium omnis perfectionis: & ut maior gloria & laus Christi Creatoris, ac Domini nostri consequatur.

SEPTIMA

SEPTIMA PARS

DE IIS, QUÆ PERTINENT

AD ADMISSOS IN CORPVS

Societatis ad proximorū vtilitatem per vineam Domini distribuendos.

DE MISSIONIBVS

summi Pontificis.

Cap. I.

In sexta Parte de ijs dictum est, quæ obseruanda sunt cuiq; de Societate erga seipsum; ita

in hac septima de ijs dicendū est, quæ erga proximos (qui finis nostri Instituti ualde proprius est) dum diuiduntur per Christi vineam, ut in ea illius parte, atq; opere, quod ipsis commissum fuerit, se exerceāt, obseruari debent, siue à summo Christi Do-

DECLARATIONES

IN septimam Partem.

IN CAPVT

I.

Hi sunt quatuor modi vniuersaliores; nostros diuidendi per Christi Domini nostri vineam; de quibus

totidem capitibus septime huius Partis agitur.

L iiii B Intentio

mini nostri Vicario, siue à Superioribus Societatis, qui etiam diuinæ Maiestatis loco ipsis præsent, per diuersa loca mittantur; siue ipsimet sibi eligant vbi, & qua in re occupentur; si ipsorum iudicio relictum fuerit, ut discurrant quacunque maius Dei & Domini nostri obsequium, & animarum profectum assequi se posse arbitrentur; siue labor sit impendendus, non loca peragrande diuersa, sed in stabili ac continua habitatione in aliquibus locis, ubi magnus diuinæ gloriæ & obsequij prouentus speratur. Et, ut primo loco de missione summi Pontificis ut inter cæteras præcipua, tractetur, ani-

maduertendum est; quod * eò

B ¶ *Intentio quarti voti ad summum Pontificem non tendebat ad locum aliquem particularem; sed vt per uarias mundi partes qui vouebant, spargerentur. Cum enim qui primi conuenerunt in hanc Societatem, ex diuersis prouincijs & regnis essent, nec eis constaret, inter quas regiones fidelium vel infidelium versari deberent; ne in via Domini errarent, promissionem illam vel votum emisissent, vt summus Pontifex eos ad maiorem Dei gloriam, & iuxta ipsorum intentionem per orbem discurrendi, distribueret; & sicubi optatum spiritualem fructum non inuenirent, vt inde in alium atque alium locum, maiorem Dei gloriam & animarum auxilium inuestigando, se conferrent.*

C ¶ CXXX

tas obstrinxit, vt quòcunq; gentium ad maiorem Dei gloriam & animarum auxilium inter fideles, vel infideles, nos mittendos censuerit, nos conferamus. Nec intellexit Societas particularē aliquem locum; sed vt per orbem in diuersas regiones, & loca spargeretur: cū optaret, quod factu optimū esset, eligere; id que speraret futurum, si hanc ipsius distributionem summus Pontifex faceret.

Et in hac parte, cū omnem proprium sensum ac voluntatē CHRISTO Domino nostro, & eius Vicario Societas subiecerit, * nec Superior pro seipso, nec quisquā alius ex inferioribus pro se, vel pro alio curare nec tentare mediā, vel immediatē cum summo Pontifice, vel eius ministris poterit; vt residere, vel mitti potius in hanc partem, quam in illam debeat: sed inferiores hanc curam vniuersam summo Christi Vicario ac Superiori suo; Superior verò, quod ad suam personam attinet, * summo Pontifici, & ipsi Societati in Domino relinquat.

Præterea,

D ¶ Societas esse intelligerentur qui ex eadem in loco, vbi agit Prepositus Generalis, inuenirentur; qui possent quod res habet, bene summo Pontifici referre, si aliorū relatu

C ¶ Cū aliquis ex inferioribus ad locum aliquē vel opus designaretur, ad quod mittendus nō fore, rebus à sūmo Christi Vicario bene perspectis, indicaretur; Prepositus generalis pleniorē notitiā eius Sanctitati dare, omnibus tandē ipsius arbitrio relinquitis, poterit.

relatu diuerso ad-
 duci videretur, vt
 Præpositum Gene-
 ralem, quo nõ con-
 uenit ad commune
 bonum Societatis
 & maius Dei ob-
 sequium, mittere
 cogitaret.

E ¶ Hoc sanè rep-
 resentari poterit,
 imò debet per
 prælatum, aut quẽ
 uis alium, per quẽ
 summus Pontifex
 iubet aliquò profi-
 cisci, que sit ipsius
 mens de modo iti-
 neris conficiendi;
 & ibidem, quò
 mittitur, manen-
 da; nũm ex elee-
 mosynis propter
 Christi amorem
 emendicatis, an
 alio modo viuẽdo,
 Quod enim sũmo
 Pontifici melius videbitur, deuotius & securius in Do-
 mino fiet.

Præterea, qui à summo Pon- 3
 tifice designatus fuerit, vt aliquo
 se conferat; se ipsum liberaliter,
 re temporali nulla pro viatico
 per se, vel per alium postulata,
 offerat; quin potius sic à summo
 Pontifice mittatur, * vt eius Sã- E
 ctitas ad maius Dei & sedis Apo-
 stolice obsequium fore, nulla rei
 alterius in eo habita ratione, iu-
 dicauerit.

Si summus Pontifex personam 4
 non designaret; sed aliquem, vel
 plures ad hunc, vel illum locum
 proficisci iuberet, Superioris ar-
 bitrio relinquendo, qui sint ad
 huiusmodi missionem aptiores;
 Superior iuxta eius præceptum
 eos, qui magis conuenire, &
 aptiores ad id fore videbuntur,
 designabit. Qua in re maius bo-
 num vniuersale intuebitur, &
 vt quàm minimum detrimentũ
 alia opera ad Dei obsequium su-
 scepta, patiantur.

Ei, qui sic missus fuerit, ple- 5
 nè de-

nè declarari conuenit plurimum missionem suam, & scopum, quò fertur summi Pontificis intentio, & effectum cuius gratia mittitur; * & hoc, si fieri potest, in scriptis, quò exactius, quod ei iniunctum fuerit, explere possit. * Eundem etiam Superior iuuare consilijs ac instructione, quoadeius fieri poterit, curabit; vt in omnibus ad Dei & sedis Apostolicæ obsequium, utilius suum impendat ministeriũ.

6 Si ad particularia loca, tempore minimè limitato per summum Pontificem mittetur; ad tres menses ibidem manendum ei esse intelligatur, & magis, aut minus, pro modo maioris aut minoris spiritualis fructus, qui inde percipi videbitur, vel alibi sperabitur; vel demũ vt ad bonum aliquod vniuersale magis expedire iudicabitur. Quæ omnia iuxta Superioris arbitrium, qui sanctam intentionem Pontificis in Christi Domini nostri obsequium considerabit, transigentur.

7 Cum in locis designatis diutius erit residendum; si fieri

F ¶ Si id non obtinebitur, curandum certè erit, vt uerbo tenus mēs summi Pontificis intelligatur, siue ipsemet eam immediate, siue per Superiorem, vel Prelatum, vel quemuis alium ei qui mittitur, declaret.

G ¶ Superior etiã aliquibus documētis adhibitis, non solum in suis, sed etiam summi Pontificis missionibus iuuare poterit; vt melius quod ad Christi domini nostri obsequium queritur, consequatur.

n̄ fieri poterit sine detrimento principalis missionis, atque intentionis summi Pontificis; excursions aliquas, si poterit, & cum fructu diuini seruitij eas fore iudicabit, facere, non erit inconueniens; vt in locis vicinis animarum auxilio seruiens, postmodum ad suæ residentie locum redeat: in quo quidem præter id, quod est ei peculiari ratione iniunctum (ad quod præcipuam etiam conferet curam, nec propter alias occasiones, licet bonas, diuini obsequij posthabebit) potest, & debet considerare quibus alijs in rebus, quæ ad Dei gloriam, & animarum salutem conferant, suam operam sine detrimento suæ missionis (vt dictum est) possit impendere. Opportunitatem autem, quam Deus ad id dederit, quantum in eodem conuenire iudicabit, è manibus elabi non sinet.

Ad finem nostræ professionis ac promissionis & melius consequendum, Præpositus Generalis, cùm nouus Christi Vicarius in Apostolica sede fuerit cõstitutus, per se, vel per alium intra annum ab eius creatione & coronatione teneatur eius Sanctitati declarare professionem, ac promissionem expressam Obebientie, qua ipsi Societas peculiari voto circa missiones ad Dei gloriam se obstrinxit.

DE MIS

DE MISSIONIBVS IN Caput
Superioris Societatis. II.

Cap. II.

A * QVO spiritali animarum
I necessitati subueniri mul-
tis in locis maiori cum facilitate,
ac securitate eorum, qui ad id fue-
B rint destinati, possit; * Præpo-
positi Societatis, iuxta facultatē
eis à summo Pontifice cōcessam,
mittere quosuis de Societate pote-
C runt, * quocunq; magis expe-
dire

A * F Acilius
& expe-
ditius pluribus lo-
cis (præsertim si
remoti sint à sede
Apostolica) per
Superiorem Socie-
tatis prouideri po-
test; quàm, si sē-
per eis, qui homi-
nibus Societatis in-

digent, esset summus Pontifex adeundus. Particulari-
bus etiam securius est, si cum suorum Superiorum obe-
dientia, quàm si pro arbitrato suo (etiam si id possent)
& non ab ijs missi proficiscerentur, à quibus Christi Do-
mini nostri loco, vt ab interpretibus diuinæ voluntatis,
sunt regendi.

B § Vt potest Præpositus Generalis reliqua munera
per seipsum & per inferiores; ita & hoc mittendi suos,
reseruatis missionibus, quas duxerit reseruandas, obire
poterit.

C § Mittere quodcumque eis videbitur, inter fideles
etiam in Indias, & inter infideles, præsertim vbi aliqua
esset habitatio fidelium, vt in Græciam, & cæt. intelli-
gendum est. Vbi essent omnino infideles; considerare ad-
modum Superiorem oportebit in conspectu Domini, num.
mittere,

mittere, nec ne,
 & quò, & quos
 debeat. Semper
 autē erit subditi,
 missionē suā, vt
 de manu Domini,
 letari animo susci-
 pere.

D ¶ Vt in mit-
 tendo ad hunc vel
 ad illum locum re-
 etius procedatur,
 præ oculis haben-
 do maius diuinum
 obsequium et vni-

uersale bonum, vt regulam, ad quam exiguntur missiones oportet: eligenda videtur in tam ampla Christi Domini nostri vinea (paribus cæteris; quod in omnibus, quæ sequuntur, debet intelligi) eius pars illa, quæ magis indiget tam ob penuriam aliorum operariorum, quàm ob miserum statum & infirmitatem proximorum in ea, & damnationis extremæ periculum.

Considerandum est etiam, vnde verisimile sit fructum vberiore ex medijs proximi iuuandi, quibus vtitur Societas, prouenturum; inde scilicet, vbi ostium apertius, & maior dispositio, & facilitas in hominibus, ut iuuari possent, videretur: quod quidē positum est in eorum maiori deuotione, ac desiderio (quod ex instantia qua nostros petunt, ex parte intelligi potest) vel in conditione

dire iudicabunt; qui tamen vbi-
 cunque fuerint, ad obedientiam
 sedis Apostolicæ parati erunt. Et
 quia cōplures sunt, qui aliquos
 ex nostris sibi concedi petant, po-
 tius propriæ obligationis spiritu-
 alis erga suum gregem, vel alio-
 rum commodorum à fine nostro
 magis distātium ratione habita,
 quàm communium & vniuersa-
 lium; Præpositus Generalis, vel
 qui ab eo hanc habuerit faculta-
 tem, diligēter in huiusmodi mis-
 sionibus curet, * vt in suis ad D

hanc

ditione & qualitate personarum, quæ magis sint idoneæ, ut iuuari, & fructum, quem ceperint, ad Dei gloriam conseruare possint.

Vbi magis debemus, ut in locis illis, in quibus Domus vel Collegia Societatis sunt, vel aliqui ex ea, qui studet, et beneficentia populi iuuantur. Si paria essent cætera, quæ ad spiritualem profectum attinent; magis conueniret, aliquos nostros operarios versari, & huiusmodi loca talem ob causam iuxta ordinem perfectæ charitatis alijs præferri.

Quia bonum, quod vniuersalius, eò diuinius est: illi homines, & loca, quæ, cum profecerint, in causa erunt ut bonum ad multos alios, qui eorum auctoritatem sequuntur, vel per eos reguntur, perueniat; debent præferri. Sic spirituale auxilium, quod hominibus magnis & publicis (sive seculares, ut Principes, Domini, Magistratus, uel Iustitiæ ministri; sive ecclesiastici illi sint, ut Prælati) quodque uiris doctrina & auctoritate eminentioribus confertur, maioris momenti esse propter rationem eandem boni vniuersalioris existimandum est; propter quam etiam auxilium impensum magnis gentibus, ut Indis, vel populis primarijs, vel Vniuersitatibus, quod solent multi confluere; qui, si inuentur, ipsi operarij esse ad alios iuuandos poterunt, debeat præferri.

Vbi itidem intelligeretur inimicus Christi domini nostri seminasse zizania, ac præcipue effecisse, ut male sentiant, uel male affecti sint in Societatem, quod impediatur fructus, qui ex ea posset prouenire; tunc impensius esset incumbendum, præsertim si alicuius momenti,
& cuius

& cuius habenda sit ratio, is locus est: eoque mittendi essent homines, si fieri posset, qui uita exemplo & doctrina conceptam ex falsis narrationibus malam opinionem remouerent.

E § Ad meliorem ac certio-
rem ac certio-
rem ac certio-
rem ac certio-
rem ac certio-
rem ac certio-

operum electionem, ad qua Superior suos mittit, eadem regula ob oculos uersetur, scilicet diuinus honor maior, maiusque bonum uniuersale. Hæc enim consideratio iustissime ad mittendum in hunc locum potius, quam in illum mouere potest. Et ut aliqua, qua ad alterutram partem possunt momentum habere, attingantur; in primis, cum possint, qui de Societate sunt, operam suam collocare ubi bona spiritualia quaeruntur, & etiam ubi corporalia, in quibus etiam misericordia & charitas exercetur; cum itidem aliqui possint in rebus maioris suæ perfectionis, et minoris, & demum in rebus ex se melioribus, & minus bonis iuuari: si utraque simul præstari non possunt; priora, cæteris paribus, secundis semper essent præferenda.

Cum etiam res aliqua in diuino seruitio magis urgeant, alia minus, quod remedij dilationem melius ferant; quâuis alioqui æqualis essent momenti: priores posterioribus sunt anteponenda.

Cum etiam quedam peculiari quodam modo ad Societatem pertineant, uel cernatur alios non esse, qui eisdem uacent; rursus alia, quarum curam & modum eisdem prospiciendi alij habent: priores in missionibus priorem

priorem locum habere æquum est.

Sic etiam inter pia opera, quæ æqualis essent momēti ac necessitatis, & quæ æqualiter vrgerent, si aliqua securiora tractanti, alia verò periculosiora essent; & rursum aliqua, quæ facilius & expeditius, alia, quæ maiori cum difficultate & longiori tempore absoluuntur: priora etiam debent præferri.

Cæteris, quæ dicta sunt, paribus; cum etiam sint aliqua occupationes vniuersalioris boni, & quæ se ad plurius auxilium extendunt, vt concionari, vel legere; alia magis particulares, vt cōfessiones audire, vel exercitia spiritualia tradere: si vtrisque vacari non potest; priores præferantur: nisi aliqua circumstantiæ mouerēt, vt secunda magis conuenire viderentur. Cum etiam quædam pia opera diuturniora, & semper profutura sint, vt fundationes aliqua piæ, quæ ad proximorum auxilium instituuntur; alia minus diuturna, quæ rarò, & ad tempus exiguum iuuant: constat priora secundis esse præferēda: & sic Præpositus Societatis potius ad hæc, quàm ad illa, suorum operam conferre debet. Fiunt verò hæc omnia propterea, quòd ad maius Dei obsequium, maius que proximorum bonum ita conueniat.

¶ & * vt hanc personam potius, quàm illam mittat, F ¶ Quamuis summa prouidentia, & sancti Spiritus directio ea sit, quæ efficaciter meliora cum in alijs omnibus eligere faciat; tum in mittendis ad quemuis locū illis, qui magis conuenient, & quadrabūt personis & rebus, propter quas

M mit-

mittuntur: illud tamen in vniuersum dici potest; primū, quod ad res grauiores, & in quibus plus refert non errare (quoad situm in eo fuerit cum diuina gratia, qui providere debet) mitti viros magis delectos, quibusque magis confidatur, oportet.

In rebus, quæ corporis labores maiores exigunt, qui robustiores & saniores.

Vbi pericula spiritualia plura sunt, qui in virtute magis probati & securiores.

Vt agant cum viris prudentibus, qui spiritualement gubernationem vel temporalem habent; ij conuenire magis videntur, qui discretionis & conuersandi cum hominibus gratiam habent, cum exteriori specie (modò, quæ interiora sunt, non desint) quæ ad authoritatem conferat. Posset enim magni momenti esse eorum consilium.

Ingeniosis & subtilibus ac litteratis ij magis quadrāt, qui in ingenio itidē & litteris peculiare donū habēt. Hi enim in lectionibus, & colloquijs magis iuuare poterūt.

Ad populum vt plurimum aptiores erunt, qui talenta predicationis & audiendarum confessionum pollent.

Quod ad numerum attinet huiusmodi operariorum, qui mittendi sunt, & combinationem eorum; consideratio erit etiam adhibenda; & primò quidem, cum fieri posset, conueniret vnum solum non mitti, sed saltem duos, tum vt mutuò ipsi in rebus spiritualibus & corporalibus inuentur, tum vt possint esse magis vtilis ijs, ad quos missi sunt, labores inter se diuidendo, quos in seruitium proximorum suscipiunt.

Et si duo mittentur; cum vno concionatore vel lecto-

re commodè coniungeretur alius; qui messem in confessionibus & spiritualibus exercitijs, quam ille prepararet, colligeret; iuuaretque eundem in colloquijs, & alijs medijs, quæ ad proximos iuandos adhiberi solent.

H Sic etiam si quis in modo procedendi Societatis, & cū proximis agendi parum exercitatus mitteretur; alteri in his magis exercitato adiungi deberet, quem imitari, cum quo conferre, quemque de rebus dubijs, quæ occurrerent, consulere possit.

Alicui valde feruenti & animoso alius magis circumspectus & cautus bene adiungeretur; & sic de alijs mixtionibus huic similibus, ita, vt diuersitas vinculo charitatis vnita sic vtrunque iuuet; vt contradictionem vel discordiam inter eos, aut alios proximos generare non possit. Plures, quàm duos, cum opus, ad quod mittuntur, maioris esset momenti in diuino obsequio, ac maiorem multitudinem exigeret, & alioqui Societas plures operarios sine detrimento rerum aliarum ad maiorem Dei gloriam & vniuersale bonum spectantium posset provide re, Superior mittere poterit; prout sancti Spiritus vnctio eum docuerit, vel in diuinæ Maiestatis conspectu melius conuenientius quæ ipse senserit.

G * hoc, vel illo modo, * ad Quod ad modum attinet eos mittendi (præter conuenientem instructionem) num pauperum more, vt sine iumento ac pecunia, an maiori cum commoditate mitti oporteat; cum litteris item, an sine illis, quò tendunt, destinatis (siue ad priuatos aliquos homines, siue ad Ciuitatem, vel eius caput scriben-

M ij tur,

tur, quæ ad authoritatem aut benevolentiam conferant) Superior vñdecunque maiorem proximorum adificationem, & diuinum obsequium intuendo, quod conuenit, constituet.

H § Tempus, * ad prolixius, vel breuius tēpus, id semper, quod ad maius Dei dandū est, siue ad hanc, siue ad illam partem mittantur, quando à summo Pontifice præscriptū non est, metietur hinc quidem qualitas negotiorum spiritualium, quæ tractantur, & momentum ipsorum maius aut minus, habita necessitatis & fructus, qui percipitur, vel speratur, ratione; inde verò consideratio eorum, quæ aliis in locis se offerunt, & obligatio eis vacandi, & vires Societatis, quas habet, vt his atque illis operibus possit satisfacere. Quædā etiā accidere solent, quæ expendenda sunt, ut missionis tempus vel breuius sit, vel prolixius. Demum habita primi nostri instituti ratione, cū hoc sit per varias mundi partes discurrere, ac magis vel minus in illis hæere pro fructus, qui cernitur, modo; videndū erit, num cōueniat plus aut minus tēporis in his, aut illis missionibus impendi. Et vt hoc intelligatur, cōueniet crebris litteris certiozem reddi Superiorem percepti fructus ab his, qui missi sunt.

Cū mutari aliquem oportebit; animaduertat Superior, quòd ad eum reuocandum, quoad fieri poterit, ijs medijs vtatur; vt hi, à quibus aliquis euocatur, potius beneuoli omnino maneant, quàm offensi uel male affecti, & quòd in omnibus honor & gloria diuina, & bonum vniuersale quæritur, sibi persuadeant.

I § Hinc

Dei obsequium & bonū vniuersale facit, statuatur. Cum hac ergo rectissima ac syncerissima intentione in Dei ac Domini nostri conspectu habita; &, si ei videbitur, propter deliberationis difficultatem vel momentum, re diuinæ Maiestati suis & domesticorum orationibus ac sacrificijs commendata; & cum aliquo vel pluribus ex eadem Societate, qui videbuntur inter eos, qui adsuerint, communicata, statuet per seipsum, num mittere debeat, nec ne; & sic de reliquis circumstantijs; vt ad Dei maiorē gloriam conuenire iudicabit. Erit autem eius, qui mittitur, officium, nulla ratione se ingerendo ad eundem, vel manendum in hoc lo-

I co potius, quàm in illo, * plenā ac omnino liberam sui dispositionem Superiori, qui eum Christi loco dirigit, ad ipsius maius obsequium & laudem relinquere. Sic etiam, vt alij maneant alicubi, vel aliò se conferant, K * nemo quoquo modo sine consensu Superioris sui, per quem ille in Domino gubernandus est, curare debet.

Quocunque cum Superiore communicata re, hanc esse ipsius voluntatem intellexerit.

K ¶ His non repugnat proponere motus animi, aut cogitationes, quæ in contrarium occurrunt, subijcendo sibi

I ¶ Hinc planū fit, prohiberi, ne quis Principem, vel Cōmunitatē, aut hominem quē uis magnæ auctoritatis ad scribendum Superiori, vel verbo tenus petēdum aliquem de Societate moueat; nisi prius, M iij sentire

sentire & uelle ei,
quod ipse Super-
rior Christi Dñi no-
stri loco sentiret,
ac uellet.

L ¶ Dicitur, or-
dinarie, propterea
quod aliquando is,
qui mittitur, tam
instructus est, tan-
taque dexteritate
pollet; ut instructio
non sit necessaria.
Sed demum hoc fi-
et, quodocunque
opus erit.

M ¶ Cuiusmodi
essent orationes et
Missæ, quæ initio
presertim suscipiē-
dorum operum, vel
quæ maior subsidij
necessitas cernitur, quod res magni momenti sint, vel dif-
ficultates graues incidant, ad id applicentur. In hoc er-
go, sicut & in alijs auxilijs suarum patentium, aut sedis
Apostolicæ litterarum, & alijs rebus, quæ possent esse
necessariæ, providebit Superior, prout ratio, & chari-
tas monebit.

N ¶ Hoc consilium & instructio non tantum negotijs,
sed

Quòcunque Superior mittet
aliquem, * eum plenè instruere L
(& ordinariè in scriptis) debebit
tam de modo procedendi, quàm
de medijs, quibus eum uti velit
ad finem, quem in animo habet.
Per crebram etiam litterarum cõ-
municationem, quantum fieri
potest, totius successus certior
redditus ex eo loco, ubi ipse resi-
det (ut personæ, & negotia exe-
gerint) consilio, * & alijs auxi- M
lijs, quæcumque adhiberi pos-
sint, providebit; ut maius ser-
uitium Deo fiat, magisque com-
mune bonum per personas Socie-
tatis iuuetur: quod tanto ma-
iori cura præstari debebit; quan-
to negotii qualitas (quod vel ma-
gni momenti sit, vel difficile)
* & personarum, quæ missæ sunt N

(quod

quod res magni momenti sint, vel dif-
ficultates graues incidant, ad id applicentur. In hoc er-
go, sicut & in alijs auxilijs suarum patentium, aut sedis
Apostolicæ litterarum, & alijs rebus, quæ possent esse
necessariæ, providebit Superior, prout ratio, & chari-
tas monebit.

*sed etiã personis, (quod consilio, & instructione
prout vnusquisq; indigeant) id magis exigit.
vel animari, vel
reprimi opus habet, perutile esse poterit : & sic de alijs
intelligatur.*

DE LIBERA AD HANC

vel illam partem profectioe.

Cap. III.

1 **Q**VAMVIS eorum sit, qui sub obedientia So-
cietatis viuunt, se non ingerere directè vel in-
directè ad sui missionem, siue a summo Pontifice,
siue à suo Superiore i nomine Domini nostri **I E S V**
Christi mittantur: qui tamen ad regionem aliquam
magnã (cuiusmodi esset India, vel aliã Prouinciã)
missus esset, si pars eius aliqua peculiari limitatione
ei assignata nõ fuerit, potest magis, & minus in hoc
vel in illo loco immorari, aut discurrere quãcunq;
omnibus perpensis (in se, quod ad voluntatem suã
attinet, indifferentiam sentiendo) & oratione facta,
iudicauerit ad Dei gloriam magis expedire. Hinc
apparet quod (primã & summã obedientiã summi
Pontificis non repugnando) multo magis in huius-
modi missionibus Superiori ad hãc partem potius,
quã ad illam, prout in Domino senserit conueni-
re, eosdem dirigere licebit.

2 Vbicunq; quis maneat, si non est ei iniunctum,
vt medio aliquo limitato vtatur, quale esset, legere,

M iiii vcl

IN CAPVT
III.

A **Q** *Vāuis*
hoc ita
se habeat ; tamen
conferre media ,
quibus vti debet
cum eo Superiore , qui ei propior fuerit , semper erit se-
curius .

vel prædicare ; in eo se exercebit
ex ijs , quibus vtitur Societas
in quarta Parte capite octauo di-
ctis, & proximo capite dicendis,
* quod magis conuenire iudica-
bit ; atq; etiã quod in sexta parte
deuitandum dicitur, ad maius
Dei obsequium etiam deuitabit.

QVIBVS IN REBVS DOMVS
& Collegia Societatis proximum
adiuuent. Cap. IIII.

Q **V** **I** **A** non solùm enititur Societas discurrendo
per varia loca, sed etiam in quibusdam conti-
nenter residendo (vt in Domibus, & Collegijs)
proximos iuuare : operæpretium est intellexisse,
quibus modis possint animæ in huiusmodi locis iu-
uari ; vt eorum pars illa, quæ poterit, ad gloriam
Dei exerceatur.

Et primò quidem conferet bonum exemplum to-
tius honestatis ac virtutis Christianæ ; vt nõ minus
bonis operibus, imò magis, quàm verbis eis ædifi-
cationi esse, quibus cum agitur, curent.

Iuuatur etiam proximus sanctis desiderijs, & o-
rationibus in Dei cōspectu pro vniuersa Ecclesia, ac
* pro

A * pro ijs præfertim, qui maioris sunt momenti, ad eius vniuersale bonum effulis, ac pro amicis etiam, & bene de nobis meritis viuentibus, & vita functis; siue postulent ipsi, siue non postulent; ac pro illis, in quorum auxilium peculiariter ipsi, & reliqui de Societate in varijs locis inter fideles, & Infideles incumbunt; vt Deus omnes ad gratiam suam excipendam per debilia huius minimæ Societatis instrumēta disponere dignetur.

4 In Missarum etiam sacrificijs

B iuuare possunt, & alijs diuinis officijs, * nulla pro eis eleemosyna accepta; siue aliqui particulares ea petierint; siue pro sua deuotione quisque ea Deo obtulerit. Et quod attinet ad Missas, præter eas, quæ pro Fundatoribus dicuntur, vna, vel duæ, aut plures (pro numero Sacerdotum, & prout conuenierit) singulis hebdomadis pro benefactoribus viuis, aut defunctis offerentur, Deum ac Dominum nostrum rogando, vt pro illis hoc sanctum sacrificium admittere, & pro infinita ac summa liberalitate suam beneficentiam remunerari, qua illi erga Societatem nostrâ ex diuino amore ac reuerētia vsi sunt, æternis præmijs dignetur.

3 Poterit iuuari etiâ proximus in Sacramentorum admini-

IN CAPVT
IIII.

A ¶ Cuiusmodi sunt Principes ecclesiastici & seculares, & alij, qui multū prodesse, uel obesse bono anīarū, et diuino obsequio possēt.

B ¶ Vt in sexta Parte explicatū est.

C ¶ Præter

C Præter eos, qui Confessarij ordinarij constituti sunt, Superioris erit, in spiritualibus necessitatibus, quæ occurrunt, videre, cum alijs horum Sacramentorum administrationi vacare debeat, & quod convenit, statuere.

D Pascha intelliguntur octo dies ante, & totidem post ipsum festum : Quanquam eo tempore, qui facultatem haberent, vel peregrini, & reliqui, quos ius excipit, possunt ad communionem admitti; & illi etiam, qui, cum iam suis parochijs satisfecerint, vellent hisce quindecim diebus semel, aut saepius in nostris Ecclesijs sanctissimum Christi corpus accipere.

E Quia quibusdam in locis fieri posset, ut aliquando his medijs, vel eorum parte uti non conveniret : Constitutio non obligat, nisi cum Superiori eis utendum esse videretur; sed eam intentionem ostendit, quam habet Societas in locis, in quibus residet; quæ ea est, ut hæc tria media, vel duo ex illis, vel quod eorum magis convenire videbitur, exerceatur.

F Exer.

administratione : præcipuè in audiendis confessionibus (* ad C quas aliqui à Superiore, qui eo fungantur officio, sunt designandi) & in sancto Eucharistiæ sacramento, * extra Paschæ tamen D festum, sua in Ecclesia administrando.

Proponatur verbum Dei populo assiduè in Ecclesia in concionibus, lectionibus, & in Christiana doctrina per eos, quos Superior probauerit, & ad tale munus destinaverit, * & quidè ijs temporibus, & modo, qui eidem ad

maiolem

maiolem Dei gloriam & animarum ædificationem expedire videbitur.

7 Potest & hoc ipsum, quod dictum est extra Ecclesiam Societatis, alijs in Ecclesijs, vel plateis, vel alijs locis præstari; quando ei, qui cæteris præest, ad maiolem Dei gloriam conferre videbitur.

8 Curabunt etiam priuatim proximum pijs colloquijs ad meliora promouere tum consilio, & exhortatione ad bona opera, * tum etiam tradendis spiritualibus exercitijs.

9 Corporalibus etiam pietatis operibus, quantum spiritualia, quæ maioris sunt momenti, permittent, quantumque vires patientur, incumbent; vt infirmis iuuandis, præcipuè in xenodochijs, eos inuisendo, & aliquos, qui eis inseruiant, mittendo; & diffidentes ad concordiam reuocando; sic etiam pauperes, ac in custodijs publicis detentos, quoad eius fieri poterit, per se subleuando, * &, vt alij subleuent, curando. Metiatur autem oportet

F *¶* *Exercitia spiritalia plenè non nisi paucis, ijsque huiusmodi, vt ex eorū profectu non vulgaris ad Dei gloriam fructus speretur, tradenda sunt. Prima verò hebdomada exercitia ad multos, & aliqua conscientia examina, & modi oradi (præsertim primus triū illorum, qui in exercitijs proponuntur)*

Præpo-

ad multò plures etiã extendi possent. Quis enim bona præditus voluntate ad hæc idoneus erit.

G *¶* *Nihilominus non conuenit, Societatem, vel eius*

Domus

Domos, aut Collegia cum aliqua Congregatione misceri: nec in ea ulli conventus agantur, nisi qui ad earundem Domorum vel Collegiorum utilitatē in diuino obsequio fient.

Præpositi prudentia (qui maius Dei obsequium ac bonū vniuersale semper ob oculos sibi proponet) quantum in huiusmodi rebus operæ sit ponendum.

In Collegijs, & eorum Ecclesijs fiet ex ijs, quæ de Domibus dicta sunt, quod fieri poterit; pro ut opportunum fuerit, iuxta Superioris (vt dictum est) arbitriū.

Qui talento præditus ad scribendos libros cōmuni bono utiles, eos conscriberet, in lucem edere non debet aliqua scripta, nisi prius Præpositus Generalis ea videat, & legi ac examinari faciat; vt, si ad ædificationem fore videbuntur, & non aliter in publicum prodeant.

DECLA-

De ijs, quæ ad officia domestica & res alias magis particulares pertinent, in Regulis Domorum dicetur: nec ulterius progrediemur circa missiones, uel diuisionem eorum, qui de Societate sunt, per uincam Domini nostri I E S V Christi.

OCTAVA

OCTAVA PARS

DE IIS, QUÆ CONFERUNT AD EORVM, QUI
dispersi sunt, cum suo capite, &
inter se mutuam vnionem.

DE IIS, QUÆ IUVANT
ad vnionem animorum.

Cap. I.

QUO difficilius est, me
bra huius Congrega-
tionis cum suo capi-
te & inter se inuicē
vniri,* quòd tam dif-

fusa in diuersis mundi partibus
inter fideles & infideles sint; eò
impensius, quæ iuuant ad vnio-
nem, quærenda sunt: quando-
quidem nec conseruari, nec regi,
atque adeo nec finem, ad quem
tendit Societas ad maiorem Dei
gloriam, consequi potest; si in-
ter se & cum capite suo membra
eius vnita non fuerint. Dicitur
ergo de ijs, quæ conferunt ad ani-
morum vnionem; Deinde de ijs,
quæ ad vnionem personalem in

Con-

DECLARA-
TIONES
*In Octauam Par-
tem.*

IN CAPVT
I.

Sunt & a-
lia ratio-
nes, qualis est,
quòd vt plurimū
litterati erūt, &
gratia apud Prin-
cipes, & prima-
rios viros, ac po-
pulos non parum
valebūt.

B § He

Congregationibus vel conuentibus pertinent. Et quidem circa animorum vnionem, quædam ex parte subditorum, quædam ex parte Superiorum, quædam ex utrorumque parte iuua-

B ¶ Hoc autem nō excludit numerū (licet magnū) eorum, qui erunt idonei, vt in Professos, vel Coadiutores formatos, vel Scholasticos approbatos admittantur; sed hoc eō spectat, vt commendatum habeatur, ne, qui tales non erunt, idonei (præcipue ad professionem) facile censeantur; & cum bene obseruabitur quod in secūda & in quinta Parte dictum est, satis erit. Qui enim huiusmodi essent, vt his locis traditur, turba existimari non deberent; sed potius gens electa, tametsi magna ea esset.

bunt.

Ex parte subditorum iuuerit, ² * magnam turbam hominum ad B professionem non admitti; nec quoscunque, sed selectos homines etiam inter Coadiutores formatos, aut Scholasticos retineri. * Multitudo enim magna eorum, qui vitia sua non bene domuerunt; vt ordinem non fert, ita nec vnionem, quæ in Christo Domino nostro tam necessaria est, vt bonus status, ac procedendi modus huius Societatis conseruetur.

Et quia huiusmodi vnio ma- ³ gna ex parte per obedientiæ vinculum conficitur; hæc semper in suo vigore conseruanda est: Et qui foras ad laborandum in agro dominico ex Domibus mittuntur,

* quoad-

C ¶ Cum

C * quoad eius fieri potest, in eadē sint exercitati: Et hac in virtute, qui primas in Societate tenēt, bono sui exemplo alijs praeluceant, vniti omnino cū suo Superiore; & promptē, humiliter, & deuotē ei obediendo, persistant. Qui autem tam egregium sui specimē in obedientia non dedisset, certē ei adiungi deberet socius, qui in ea magis esset conspicuus. Nam vt plurimū socius, qui in obedientia magis profecit, eum, qui minus in ea profecisset, cum diuino fauore in eadem iuuabit. Et alioqui, quamuis ad hunc scopū non tenderetur, ei, qui cum aliquo munere gubernādi mittetur,

D * Collateralis socius (si Superiori videbitur, quōd sic melius commisso muneri satisfaciet) adiungi poterit: qui sic se geret cum eo, qui alijs praeest, & ille inuicem cum hoc; vt obedientia ac reuerentia subditorum debilior erga Superiorem non reddatur: sed ille potius verum ac fidelem adiutorem & subleuatorem erga suam personam & aliorum, qui
suae

C ¶ Cum experimento cōpertum esset, aliquos ex ijs, qui missi sunt, nō recta incedere, quod ad obediētiam attinet; vel renouari debent; vel socij, qui in ea profecerint, eis adiungi; quamuis initio missi non fuissent.

D ¶ Quamuis Collateralis obediētiae Praepositi, uel personae illius, cui datur, nō subdatur: debet tamē ei interius & exterius reuerentiā exhibere, ac in ea reliquis, qui eius obedientiae subduntur, exemplū praebere. Debet itidē, qua poterit, diligentia eum, qui alijs praeest,

præest, iuuare in rebus omnibus ad ipsius officium pertinentibus, in quibus eius operam ille requiret.

Quamuis etiam nulla de re interrogaretur: cum tamen animaduertet, quod ei aliquid dici conueniat, quod ad personam, aut res, quæ sunt ipsius officij, pertineat; debet fideliter ea, quæ oportet, ei referre, & cum libertate & modestia Christiana, quod sentiat, explicare: propositis tamen suis rationibus, & ijs,

quæ ipsum mouent; si Præpositus in sua contraria sententia persisteret; Collateralis proprium iudicium submittere, & ei conformem se reddere debet; nisi tamen clarissime intelligeret illum errare. Quod si accideret; ad Superiorem referre debet.

suae fidei commissi sunt, sibi datum esse in Collaterali experiatur.

Ad eandem obedientiæ virtutem ordo bene obseruatus inter ipsos Superiores, quorum alij alijs subduntur, & inferiorum erga illos, pertinet; ita, ut singuli, qui in aliqua Domo vel Collegio versantur, ad suum Præpositum localem, seu Rectorem recurrant, & per eum in omnibus regi se sinant. Eis autem, qui per prouinciam aliquam varijs in locis disiuncti manent, ad Prouincialem Præpositum, vel alium localem viciniorem erit recurrendum; pro ut eis iniunctum fuerit. Omnes verò Præpositi locales, vel Rectores crebra communicatione cum Prouinciali utantur, & iuxta eius arbitrium in omnibus se gerant. Eodem modo Præpositi Prouinciales cum Generali se habebunt.

* Sic

Curet

Curet etiam Collateralis vnionem, quoad eius fieri poterit, subditorum inter se, & cum suo Praeposito immediato; & inter eos velut Angelus pacis incedat: & studium adhibeat, vt de Superiore suo sic sentiant, illumque ita ament, ut oportet, quem Christi Domini nostri loco habent.

Debet etiam certiozem reddere Superiorem suum Generalem, vel Prouincialem ijs de rebus, quas vel ipse, vel is, cui Collateralis adiunctus est, commendaret; & sponte sua etiam eius loco id faciat, cum per aduersam corporis ualetudinem, vel occupationes, vel aliquam aliam causam ille in hac parte officio suo deesset.

Contra Praepositus cum suo Collaterali nonnulla obseruare debet; ac primum, considerando quod non vt subditus, sed vt auxilium & subleuamen ei datus est, peculiarem erga eum dilectionem & honorem praese ferre debet; agatque cum eo familiariter, vt sit animosior ad ei dicendum, quod sentit; commodiusque id faciat, ac videat, qua in re eum iuuare possit. Curet etiam, vt auctoritatem habeat, & diligatur ab inferioribus. Eo enim utilius eius ministerio erga illos vtetur.

Siqua occurrerint, quae difficiliora esse videantur; cum eo tractari oporteret, eius sententiam rogando, & ad dicendum quod sentit (etiam cum non interrogaretur) reducendumque sibi in memoriam quod ad suam personam & officium conuenire videatur, exhortando. Et auditis, quae à Collaterali dicuntur, melius per seipsum, quod factum opus est, constituet.

Quod attinet ad executionem sui officij; ad subdito-

N rum

rum gubernationem vtatur Collaterali vt fideli ministro in rebus maioris momenti ; siue vniuersales sint ad Domos ; siue particulares ad quemuis ex fratribus spectantes .

In ijs, quæ ad Præpositum Generalem pertinent, ei- que debentur, vtatur etiam eius opera : & in omnibus eo habeat loco, eoque modo ipsi confidat, quo alteri sibi (dempta potestate) in spiritus vnione in Christo Domino nostro .

Et animaduertendum est, duabus ex causis præcipue Collateralem adiungi debere ; Prima est, quando in eo, qui cum præcipuo munere mittitur, maius auxilium desideraretur ; propterea quòd non sit magnopere versatus & exercitatus in huiusmodi gubernatione ; vel propter alias causas : quamuis eius desideria & vita ad maiorem Dei gloriam sint valde approbata . Secunda, quando aliquis ex eis, quos secum est habiturus, huiusmodi esset ; vt existimaretur minus profecturus, si sub eius qui præest, obedientia constituatur ; quàm si vt socius adiungeretur : dummodo talentum ad eundem iuuandum haberet .

E § Cum particularibus ex causis Præposito Pro- uinciali magis conuenire ad diuinum obsequium uideretur, vt aliquis ex ijs, qui in Domibus
vel

* Sic enim, subordinatione conseruata, vnio, quæ in ea quàm maxime consistit, aspirante gratia Dei, conseruabitur .

Siquis diuisionis vel dissensionis eorum, qui vnà viuunt, inter se, uel cum suo capite author esse cerneretur ; diligentissime ab ea Congre-

Congregatione velut pestis, quæ
eam potest summopere inficere,
si præsens remedium non adhi-
beat, * separandus est.

6 Ex parte Præpositi Generalis,
quæ ad hanc vnionem animorum
G conferent, * sunt ex dotes, qui-
bus (vt in nona Parte dicitur)
eum exornari oportet, quibus
cum præditus fuerit, erga omnia
membra

obedientiæ proximè reseruare possit. Vt plurimum ta-
men prædicta obedientiæ subordinatio eo melior erit, quo
perfectius obseruabitur.

F ¶ Separare intelligendum est; vel omnino à Societa-
te dimittendo; vel in alium locum transferendo: si hoc suf-
ficere videretur, & ad diuinum obsequium, ac commu-
ne bonum iudicio illius, qui curam eius habet, magis
conueniret.

G ¶ Iuuabit etiam in primis inter alia Dei dona bona
existimatio, & authoritas erga subditos: & habere ac
præ se ferre dilectionem, & curam illorum; ita vt subditi
sibi persuadeant suum Superiorem scire, velle, & posse
bene ipsos in Domino gubernare. Ad quod, sicut ad alia
multa, conferet, secum viros, qui consilio polleant, habere
(vt in nona Parte dicitur) quorum opera in ijs, quæ sta-
tuenda sunt ad bonum Societatis progressum, in his atque
illis locis ad Dei gloriam vti possit.

Conferet etiam, circumspecte & ordinate præcipere,

N ij co modo

eo modo curando subditos in obedientie officio continere, ut Superior omni beneuolentia, & modestia, & charitate in Domino, quod in ipso est, utatur; ita, ut subditi se potius ad dilectionem maiorem, quam ad timorem suorum Superiorum possint componere; quamuis aliquando utrunque sit utile: eorum etiam arbitrio aliquid relinquendo, cum probabile videbitur, quod eos id iuuabit; aliquando etiam eis ex parte aliquid indulgendo, et cōpatiēdo, cum uideretur id posse magis cōuenire.

H § Poterit nihilominus subditos alijs in locis, prout occasio & necessitas occurrerit, visitare: & prope Romam aliquando habitare; prout ad maiorem Dei gloriam fore indicauerit.

membra Societatis suo fungetur officio: capitis uidelicet, à quo in illam influxus ad præfixum ipsi finem necessarius descendat: & sic à Generali Præposito, ut à capite, vniuersa facultas Prouincialium egrediatur, ac per eos ad Locales, per hos autem ad singulares personas descendat: sic etiam ab eodem capite (vel saltem eo suam facultatem communicante, & rem approbante) missiones procedant. De communicatione gratiarum Societatis tantundem sit dictum. Quò enim magis inferiores à suis Superioribus pendeant; eo melius amor, obedientia, atque unio inter eos retinebitur.

Et ut locus magis conueniat ad cōmunicationem capitis cum suis membris; cōferre plurimum potest, ut * Præpositus Generalis H

magna

I § De

magna ex parte Romæ resideat, vbi cum aliis omnibus locis Societatis faciliori vtetur commercio. * Prouinciales itidem in ijs locis diutius versabuntur, vnde cum inferioribus, & cum superiori Præposito commoda fuerit communicatio, quantum in Domino id effici poterit.

§ Præcipuum vtriusque partis vinculum ad membrorum inter se & cum capite suo vnionem, amor est Dei ac Domini nostri IESV Christi: cum cuius diuina ac summa bonitate si Superior & inferiores valde vniti fuerint, perscilè inter seipsos vnientur; idque per eundem illum amorem fiet, qui à Deo descendens ad omnes proximos, ac peculiari ratione ad corpus Societatis pertinet. Charitas itaque, & vt in vniuersum dicatur, omnis probitas ac virtus, qua iuxta spiritum procedatur, ad vnionem ex vtraque parte iuuabit; & (quod inde sequitur) omnis rerum temporalium contemptus, in quibus sui ipsius amor, grauissimus huius vnionis ac boni vniuersalis hostis, errare solet. Multum etiam conferet consensus tum in interioribus;

I § De visitatione Præpositi Prouincialis eadem erit ratio, atque Generalis. Poterit enim id facere, cum videbitur ad Dei maius obsequium fore; estque id valde proprium eius officij. Cum tamen aliquo in loco diutius est ei residendum; si fieri potest, locum eligat, ex quo cum subditis & cum Generali crebra communicatione litterarum vti possit.

K § Cum

K ¶ Cum ijs, qui adhuc litteris operam non dederint, curandum est, ut omnes (ut plurimum) eandem doctrinam, quæ in Societate fuerit electa, ut melior & conuenientior no-

stris, sequantur. Qui autem studiorum cursum iam peregit, aduertat, ne opinionum diuersitas coniunctioni charitatis noceat; & quoad eius fieri poterit, doctrinæ in Societate communiori se accommodet.

L ¶ Prepositi locales, vel Rectores, qui sunt in aliqua Prouincia, quique missi sunt ad fructum in agro Domini curandum, Preposito suo prouinciali singulis hebdomadis, si fieri potest, scribere debent; & Prouinciales, & alij Generali singulis hebdomadis, si vicinus fuerit: si autem in regno diuerso resident, vbi desit ea commoditas, tam priuati ad fructificandum missi (ut dictum est) & Prepositi locales, & Rectores, quàm Prouinciales, singulis mensibus semel Generali scribent; qui curabit, ut eisdem, saltem Prouincialibus, semel singulis mensibus scribatur. Ipsi vero Prouinciales Prepositis localibus, & Rectoribus, & priuatis personis, quibus opus erit, semel etiam singulis mensibus scribi curabunt; & vtrique crebrius iuxta occasionum in Domino occurrentium rationes.

* ut est doctrina, iudicia, ac voluntates, quoad eius fieri poterit; tum etiam in exterioribus; ut est vestitus, ceremoniæ Missæ, & reliqua, quantum personarum, & locorum, & cæterorum varietas permittet.

Magnopere etiam iuuerit * lit L
terarum vltro citroq; missarum 9
inter

inter inferiores et Superiores frequens commercium, & crebro
 M alios de alijs certiores fieri * ac ad edificationem per
 audire quæ ex varijs locis ad ædificatio-
 ficatio-
 sint; hanc formulam sequi oportebit. Qui sub vno Prouinciali sunt, ex diuersis Domibus vel Collegijs scribant quarti cuiusque mensis initijs litteras, quæ solum ea, quæ ad edificationem faciunt, contineant: & alterum earum exemplum lingua vernacula illius prouinciæ, alterum latina scriptum sit: & mittant vtrunque duplex Prouinciali, vt mittat alterum exemplum vtraque lingua, Generali cum alijs suis litteris: vbi referat quod notatu dignum, vel ad edificationem fuerit; si particulares id omiserunt. Ex altero vero exemplo tot alia exscribi curet; vt ad certiores reddendos alios de sua Prouincia satis sint. Si multum temporis consumeretur mittendis huiusmodi litteris Prouinciali; Præpositi locales, & Rectores possunt litteras suas latina & vernacula lingua scriptas, recta ad Generalem, & earum exemplum Prouinciali destinare. Poterit etiam Prouincialis, cum ei visum fuerit, quibusdam ex localibus iniungere, vt certiores reddant alios eiusdem Prouinciæ, transmissis ad eos earundem litterarum, quæ ad Prouincialem mittuntur, exemplis. 149

Vt tamen, quæ in vna Prouincia geruntur, in alia sciantur; curabit Præpositus Generalis ex litteris, quæ à Prouincijs mittuntur, tot exempla exscribenda, quot satis sint; vt omnes alijs Prouinciales certiores reddantur. Illorum vero quisque exscribi in sua Prouinciæ usum curabit.

Cum magnum inter duas Prouincias commercium esset, vt inter Lusitaniam & Castellam, Siciliam & Neapolim; Prouincialis vnus possit Prouinciali alterius exemplum litterarũ Præposito Generali missarũ transmittere.

N § Ad clariorem omnium cognitionem quarto quoque mense mittatur Præposito Prouinciali ex singulis Domibus vel Collegijs breuis catalogus, isque duplex, omnium, qui in ea domo sunt: quique etiam post vltimum catalogum missum vsque ad id tempus, quo scribitur, desint; vel quòd mortui fuerint, vel alia quauis causa: breuiter perstringendo dotes vnus cuiusque. Et Prouincialis eodem modo singulis quadrimestribus exemplum catalogorum cuiusvis Domus & Collegij Generali trās mittet. Ita enim melius intelligentur, quæ ad personas attinēt, melius que totum Societatis corpus ad Dei ædificationem & gloriam regi poterit. cognitionem, * & eorum, quæ N geruntur, cognitionem, afferuntur; cuius rei Superioribus, ac præcipuè Generali, & Prouincialibus cura erit, eo constituto ordine, vt quouis in loco, quæ ad mutuam consolationem & ædificationem in Domino faciunt, ex alijs sciri possint.

QVIBVS IN CASIBVS

Congregatio generalis fieri
debeat. Cap. II.

AD vnionem personalem vt veniamus, quæ in Cōgregationibus Societatis fit; considerandum est,

est; quibus in casibus, qui, & per quem; ac itidem
 quo in loco, quo tempore, & modo debeant con-
 gregari; & id definiri, de quo in Congregationibus
 agetur. Et vt declaretur primo loco, quibus in ca-
 sibus Congregatio, & Conuen-
 tus generalis fiat; illud in primis

IN CAPVT
 II.

A expedire, * vt certis temporibus
 aut crebrò fiat; quoniam Præpo-
B situs Generalis * adiutus com-
 municatione, quam cum vni-
 uersa

Aq **C**uiusmodi
 esset, ter-
 tio aut sexto quo-
 que anno, plus,
 minus.

B § Huiusmodi communicatio fit per transmissas lit-
 teras, et personas, quæ ex Prouincijs venire debent: sal-
 tem vnus ex singulis earum tertio quoque anno, et ex In-
 dijs quarto: electus Professorum et Rectorum illius Pro-
 uinciæ suffragijs: ad certiore[m] multis de rebus faciendum
 Præpositum Generalem. Possunt etiam per huiusmodi
 communicationem, cum opus fuerit, intelligi sententiæ eo-
 rum, quos Præpositus Generalis in uniuersa Societate me-
 lius sensuros iudicabit. Et sic, adhibitis eis, quos apud se
 habet consilij gratia, multa constituere sine Cōgregatione
 totius Societatis poterit; quandoquidem magna ex parte
 Cōgregatio ideo ad bene constituendum iuuare solet, quòd
 vel rerum maior cognitio habetur; vel quòd conueniunt
 aliqui eminentiores viri, qui dicunt quod sentiunt. Id au-
 tem multis in casibus sine Congregatione generali, vt di-
 ctum est, transigi potest.

§ Non

uerſa Societate habet, & eorum opera, qui cum ipſo degent, hoc laboris & diſtractionis vniuerſæ Societati, quantum fieri poterit, adimet. Aliquando tamen congregari, omnino erit neceſſarium; vt ad electionem Præpoſiti Generalis, ſiue eligendus ſit, qui in demortui locum ſuccedat; ſiue aliquam ob cauſã ex ijs propter quas Generalis à ſuo officio abſolui poteſt: vt poſtea dicitur.

C ¶ Non res perpetuæ quæuis ſatis ſunt, vt generalis Conuentus in dici debeat; niſi maioris momenti ſint. Aliquæ tamen magni momenti, licet non perpetuæ, ſatis eſſent. Hoc autem diſcernere, & ſtatuerè, Præpoſiti Generalis erit. Cum tamen aliqua acciderent, quæ vrgerent, magnique momenti viderentur; vt qui aſſiſtunt Generali, & Prouinciales, ac Præpoſiti locales pluribus inter ſe ſuffragijs iudicarent, quod cogi debeat Cōgregatio generalis, vt nona in Parte dicitur; cogetur: idque Præpoſito Generali gratum eſſe oportet; & vt Congregatio huiusmodi magna cum diligentia fiat, idem Generalis ſtatuerè debet.

Altera cauſa eſt, cū deliberrari oportebit* de rebus perpetuis ac magni momenti; quales eſſent (verbi gratia) Collegia vel Dōmos diſſoluere, aut aliò transferre; vel res admodum difficiles ad vniuerſam Societatem ſpectantes; vel rationem procedendi in illa pertractare ad maius diuinum obſequium.

QVI

IN CA-

QVI DEBEANT CON-
gregari. Cap. III.

IN Caput
III.

NON omnes, qui sub Obe-
dientia Societatis viuunt;
A nec Scholastici approbati, * ve-
rùm Professi duntaxat, & præte-
rea Coadiutores aliqui, si ita expe-
dire in Domino videretur, sunt
ad Congregationem generalem
conuocandi; & quidem ex his
non nisi qui commodè venire
queant. Non itaque infirmi ac
valetudinarij, nec qui in regio-
nibus remotissimis agunt, vt in
Indijs; sed nec illi, qui præ mani-
bus negotia habent magni mo-
menti, quæ absque graui incom-
modo deserri non possunt, conue-
nient.

A CVM vocat
Congrega-
tionem qui supre-
mam in Societate
curam habet; eius
erit iudicium, num
aliqui, qui profes-
sionem trium vo-
torum solemnium
emiserunt, vel Co-
adiutores nonnul-
li ad conferendum
cum eis de rebus,
quæ in Congrega-
tione tractandæ sūt;
venire debeant.

Hoc enim aliquan-
do conueniens fore videtur; præsertim si Rectores Colle-
giorum, & eorum Procuratores, aliq̄ue officiales, quibus
optimè perspecta erunt, quæ ad ipsorum officia pertinent,
vocentur. Possent etiam huiusmodi officiales suffragium
actiuum & passiuum ad reliqua habere; præter quàm vt
Professis quatuor votorum præesse possint. Si Cōgregatio
ad electionem Generalis indicitur; nullus, qui quatuor vo-
ta solēnia in professione non emiserit, suffragium actiuum
aut passiuum ad huiusmodi electionem habere poterit.

B & Pro-

nient. Pendebit autem hoc ex iudicio Præpositi Generalis, si is ad Congregationem conuocauerit; vel eorum, qui cōgregati in singulis Prouincijs fuerint, ut venturos ad generalem Congregationem eligant. Verum ut certa aliqua ratio præscribatur; cum Cōuentus celebrabitur ad eligendum Generalem, aut ad deliberandum de ijs, quæ ad Generalem ipsum

B ¶ *Prouinciali veniendum esse intelligatur, si possit: sin minus pro se alium mittet: qui magis idoneus ei videbitur ex tribus, quos Congregatio prouincialis elegerit.*

C ¶ *Quam- que Collegiorum Rectores, ac Procuratores: vel ij, quos tanquam vicarios illi suo nomine miserint. Cum conuentus ad res alias indiceretur; Præpositus Prouincialis sine congregatione Prouinciæ, duos ex ea eligere poterit pro arbitrio Præpositi Generalis; cuius erit pro occurrentium causarum ratione constituere, num conuentus Prouincialis huiusmodi ad duorum illorum electionem sit cogendus, an Prouincialis sine conuentu eos debeat eligere, prout ei videbitur in Domino expedire.*

* His

spectant, terni ex singulis Prouincijs veniant; * Prouincialis videlicet Præpositus * cum duobus alijs, qui fuerint ad hoc negotium in Congregatione prouinciali electi: quæ quidem Congregatio in singulis Prouincijs ante generalem, ad hunc finem cogetur.

Conuenient autem & suffragij ius habebunt in ea Professi omnes Prouinciæ, qui interesse poterunt, Præpositi Domorum, at-

que Collegiorum Rectores, ac Procuratores: vel ij, quos tanquam vicarios illi suo nomine miserint.

Cum conuentus ad res alias indiceretur; Præpositus Prouincialis sine congregatione Prouinciæ, duos ex ea eligere poterit pro arbitrio Præpositi Generalis; cuius erit pro occurrentium causarum ratione constituere, num conuentus Prouincialis huiusmodi ad duorum illorum electionem sit cogendus, an Prouincialis sine conuentu eos debeat eligere, prout ei videbitur in Domino expedire.

* His

C* His tribus & generali Congregationi, quicunque in Prouincia remanent suas vices delegabunt. Quòd si præter duos electos, quosdam alios Præpositus Generalis designaret, vel Præpositus Prouincialis adducendos iudicaret; eadem erit horum, & aliorum ratio. Sed si Prouincialis præter tres, aliquos eligeret; plures, quàm duos, adijcere non poterit; ita, vt ad summum quinque ex vna Prouincia veniant.

2 Ex Professis, qui Congregationi intererunt, vnusquisque suffragium vnicum, solus Generalis duo habebit. Sed si numerus par esset, Prouincialis reliquis præferetur: & si inter ipsos Prouinciales esset paritas; pars illa, in quam Præpositus Generalis, uel (si is è viuis excessisset) ipsius Vicarius inclinabit, esset præferenda. Vt enim illis magis est necessarium diuinæ gratiæ auxilium propter munus quod gerunt; ita sperandum est, Deum ac Dominum nostrum vberius id illis, vt sentiant & dicant quæ ad ipsius gloriam faciant, largiturum.

C ¶ *Quamuis qui remanent in prouincijs, suum suffragium in scriptis mittere non possint: tamen, si res fuerit eis communicata, suã sententiam in scriptis transmittent; & qui veniunt, dicent in Cõgregatio-
ne generali, quid & alij sentiant.*

IN CA-

AD

IN Caput
IIII.

ASI nullus ex
Professis
apud Generalem
esset, & aliquem
ipse ex vicinis no-
minaret; eadem
erit ratio. Si ta-
men morte præoc-
cupatus, vel mor-
bo, qui ad hunc
effectum perinde
ac mors censea-
tur, Vicarium non
nominavit; qui
apud eum fuerint
Professi (quamuis
non in eodem loco,
sed in vicinis fuerint) pluribus suffragiis Vicarium eli-
gent. Et siue Præpositus Generalis aliquem vicinum ab-
sentem, siue nullum nominauerit; qui præest Domui, in qua
mortem obiit Generalis; vel qui vicinior esset, si in nulla
Domo Societatis moreretur, curabit statim mitti qui cer-
tiores faciat Professos vicinos, ut ad Vicarium constituen-
dum (ut dictum est) qui gerat vices Generalis, donec
ille electus fuerit, congregentur; vel ad eum agnoscen-
dum, quem constabit electum esse.

AD QVEM SPECTET
Congregationem gene-
ralem indicere.

Cap. IIII.

CVM ad eligendum nouum
Præpositum, priore vita fun-
cto, conuentura est Societas; * v- A
nus ex Professis, quem suum in
hac parte Vicarium ante mortem
Præpositus nominauerit, alios
certiores faciendos curabit. Hic
autem Vicarius (ut plurimum)
vnus ex iis erit, qui adesse Præpo-
sito, & ipsum iuuare soliti sunt,
vel certè ex iis, qui proximè de-
gunt. Huius officium erit, Socie-
tatem ad electionem Præpositi fa-
ciendam, præscripto tempore, &
loco,

IN CA

loco, quò conuenire oporteat, conuocare.

- 2 Quando non ad electionem Generalis congregatur Societas; in alijs euentibus Præpositus Generalis eam conuocabit; præter quàm in illis, qui in nona Parte exprimentur: & non congregabit frequenter Societatem, vt dictum est; nisi rerum agendarum necessitas vrgeret. Sed cùm generalis Congregatio ad electionem Præpositi cõuocata eum iam elegerit; deinde de rebus alijs grauioribus, quàm vt à Generali, & iis, qui cum ipso agunt, decidi debeat, tractari poterit.

DE LOCO, TEMPO-
re, & modo congregandi.
Cap. V.

- 1 Locus, quò conueniet Societas ad Generalis electionem, videtur ordinariè curia summi Pontificis esse debere, ubi plurimum erit ipsius Generalis residentia: nisi Societas ex compolito conueniendum esse in alium locum, qui commodior omnibus futurus esset, statueret; ut siquis in confinio diuersarum Prouinciarum, in quibus manet Societas, esset constitutus; uel alius, qui magis accommodus uideretur. Si Præpositus Generalis est, qui Societatem ad alia negotia congregat; eius erit, eligere ac designare locum, quem in Domino aptiorem iudicauerit.

- 2 Spatium temporis, quod cogendæ Societati tribuetur,

buetur, ubi de electione Generalis agendum est, quinque aut sex mensium erit, à tempore, quo litteræ, quæ de hac re commonefacient, scriptæ fuerint. Pro rogari tamen id tempus poterit, cum necessitas postulauerit. Cum uero alias ob causas fuerit congreganda, Generalis Præpositus pro suo arbitrato tempus designabit.

Modus in congreganda Societate seruandus hic 3
erit; ut ille, cuius hoc est munus, confestim uariis
uiis Prouinciales, & siqui ex Professis sigillatim con
uocandi essent; adscripta (quantum sat esse ipsi ui
debitur) causa, loco, & tempore conuentus habendi,
certiores faciat; admonens quoque, ut ubique
Missæ celebrentur, & orationes fiant pro fœlici Præ
positi electione. Vnusquisque autem Prouincialium
(si ipsi soli eligendi potestatem non habuerint) Pro
fessos, qui in ipsius Prouincia uersantur, Rectores
quoque, & locales Præpositos, qui uenire possint,
conuocabit. Vbi uero ad Congregationem prouin
ciale[m] conuenerint, qui commode potuerint, eliget
pluribus suffragijs (Prouincialis sententia pro duo
bus suffragijs numerata) eos, qui ad generalem Con
gregationem uenient; qui esse ij debebunt, quos ma
gis expediat Congregationi interesse, & quorum ab
sentia minus detrimenti Prouinciæ sit allatura. Ipsi
uero, quàm primum poterunt, ad constitutum lo
cum, relictis in suis Prouinciis Vicariis, & rebus om
nibus bene compositis, proficiscuntur.

Curabunt præterea Superiores, ut omnes, qui sub 4
obedientia

obedientia Societatis viuunt, quotidie in orationibus & in Missarum sacrificijs plurimum Domino commendent eos, qui ad generalem Congregationem se conferunt; & simul, vt, quidquid in ea transigetur, ad maius obsequium, & laudem, & gloriam diuini nominis cedat.

DE MODO DELIBERATIONIS, cum de electione Generalis agitur. Cap. VI.

1 **S**I conuentus indictus est ad noui Præpositi, qui in demortui locum succedat, electionem; simul atque conuenerint, Vicarius Generalis quatuor dies ante Præpositi futuri electionem de eadem omnes alloquatur, horterurq; ad eam, prout ad maius Dei obsequium, & bonam Societatis gubernationem conuenit, faciendam: & præter hunc diem, tres sequentes habebunt, vt se Deo commendent, meliusque considerent, quisnam ex vniuersa Societate ad huiusmodi curam maximè idoneus sit futurus; informationem capientes ab eis qui eam benedare poterunt: donec tamen ingrediantur locum electionis, & in eum includatur, non desinant apud se, quem sint electuri.

2 Hoc medio tempore vnusquisque, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, teneatur Vicario manifestare, vel alicui ex antiquioribus Professis (qui cum Vicario conferet) si sciret aliquem hoc mû

IN CAPVT
VI.

A ¶ **V** *T* *suf-*
fragio
priuari quis possit
vt inhabilis, quòd

de ambitione huiusmodi notatus esset, oporteret clare testimonijs conuictum esse, vel alioqui, quantum satis est, de veritate eorum, quæ obiecta sunt, constare; quacunque ratione id constare posset. Sed cum probationes suspitionem tantum valde probabilem, sed non fidem certam facerent; is non erit ad electionem idoneus; et, quæ sita aliqua occasione, remouendus quidem ab ea Congregatione, sed suffragij iure tanquam inhabilis priuandus non erit. Nec suspitio euulganda erit, & multo minus, si suspitio probabilis non esse deprehenderetur. Tunc enim nulla ratione id nocere debet ei, qui non iuste notatus fuerit: nec desinet Congregationi interesse, & suffragij ius, sicut alij, habere. Ad quem pertinet hoc iudicare, Vicarius est, tribus alijs ex antiquioribus Professis vocatis: & condemnatio vt minimum tribus suffragijs fieri debet. Qui autem aliter, atque in animo sentiret, sententiam diceret, ipso facto excommunicationem incurreret.

Si ipsemet Vicarius, vel aliquis ex antiquioribus notaretur; semper quatuor ex ijs, qui prius professionem emisserunt, iudicabunt, excluso eo, qui notatus est: & eorum quisque, ad cuius aures huiusmodi infamia perueniret, reliquos vocet; vt de ea cognoscatur.

B ¶ **Q**ui

uetur, vt inhabilis ad eligendum alium, & vt ipse eligatur: nec in eam Congregationem, nec in aliam vnquam admitti possit.

3 Ipso die electionis, qui hos tres dies consequetur, celebret aliquis Missam de Spiritu sancto, quam omnes audiant, ac in eadem sanctissimum Christi corpus sumant.

4 Postmodum ad campanæ pulsationem, * qui suffragium habent, ad locum Congregationis vocentur; & vnus eorum concionem habeat, qua in genere (nullo dato signo, quo particularis aliqua persona significetur) ad electionem eius Præpositi, qui ad maius Dei obsequium conueniat, exhortetur; Et postquam hymnum illum simul dixerint; Veni creator Spiritus &cæt. in prædictum locum Cōgregationis ab aliquo ex Præpositis, vel Rectoribus, vel aliquo quopiam de Societate, cui id officij in Domo Congregationis commissum fuerit, includantur; ita, vt nec inde egredi, nec eis aliquid ad uictum, præter panem & aquam,

votorum emiserunt, vel Coadiutores formati sunt) qui uocandi erunt, suffragium (vt superius diximus) habebunt.

B ¶ Qui suffragium habent, Professi quatuor votorum duntaxat erunt, vt dictū est; si quidem de electione Generalis agitur: quamuis curetur, vt & alij conueniant ad maiorem rerum cognitionem habendam, si opus fuerit, & ad agendum post electionē Generalis alijs de rebus, in quibus Rectores, & Præpositi locales (si professionem triū

ij N C ¶ Serua-

& aquam dari possit; donec Præpositum Generalem elegerint.

Quòd si omnes communi inspiratione, non expe-
ctato ordine suffragiorum, quempiam eligerent; il-
le sit Præpositus Generalis. Omnem enim ordinem,
& eligendi formulam Spiritus sanctus, qui ad huius
modi electionem eos mouit, facile supplet.

Quando eo modo non perageretur electio; formu-
la quæ sequitur erit obseruanda. In primis quisque

C ¶ *Seruabunt omnes silèrium in locis Congregationis; ita vt vnus cum alio non colloquatur in ijs, quæ ad electionem pertinent (nisi quid esset, quod necessarium videretur; & id quidem coram omnibus dicendum esset) donec Generalis sit electus.*

seorsum orabit Deum, * &, cum
nullo alio loquendo, in Creato-
ris sui ac Domini conspectu ex-
ijs, quæ prius intellexit, apud se
statuet, quem sit electurus; & in
charta scribet nomen personæ,
quam eligit in Præpositum Gene-
ralem, & suum subscribet; & ad
hoc spatium vnus horæ ad sum-
mum præfigatur: deinde ad se-
des suas omnes conueniant: Et
Vicarius * cum Secretario ad hoc
ipsum

D ¶ *Antequam ingrediantur in locum electioni desti-
natum, in spatio quatuor illorum dierum congregati om-
nes, qui in loco Congregationis Professi inuenientur, Se-
cretarium, & Assistentem eligent: ac quilibet, quem no-
minet, scriptum dabit; & publice Vicarius cum duobus
ex Professis antiquioribus videbit, quis plura habeat suf-
fragia:*

ipsum inter Professos electo; & alio tertio, qui eis assistat, exurgens à sede protestetur nolle se admittere quenquam, nec excludere, quem non debeat. * Det autem omnibus absolutionem generalem ab omnibus censuris ad hunc canonicæ electionis effectum: Postmodum, inuocata Spiritus sancti gratia, accedat cū suis socijs ad mensam in medio positam: & ipsimet tres prædicti mutuo suffragia sua alius ab alio petant: & * iuret vnusquisque prius, quàm det, quòd eum nominat,

uoco cum omni reuerentia IESVM Christum, qui sapientia est aeterna, quòd ego N. illum eligo, & nomino in Praepositum Generalem Societatis IESV; quem sentio ad hoc onus ferendum aptissimum. Itaque duo iurat; vnum, quòd suum nomen ponit, vt personæ eligentis; alterum, quòd ponit nomen illius, quem magis idoneum iudicat, vt personæ electæ: & tunc suffragium suum scriptum dabit. Et hanc iuramenti formulam quisque scriptam habeat exterius in eadem charta sui suffragij, & eam legat alta voce, cum suffragium dat tribus designatis. Locus autem, vbi quisque seorsum, & coram omnibus suum dat suffragium, mensa erit in medio constituta; vbi Vicarius est cum suis Assistentibus.

fragia: &, vbi paritas esset, tres ipsi suffragia sua ferent; et qui duo habuerint ex eis, Secretarius, & Assistentens erunt.

E § Absoluit ab omnibus censuris, quas non incurrissent propter defectus ad hanc electionem pertinentes.

F § Formula iuramenti hac esse poterit; Testem in

nominat, quem sentit in Domino ad hoc munus magis idoneum; & suffragia in manibus Secretarij simul feruentur: deinde à quolibet eorū, qui in Congregatione sunt, seorsum, sed tamen coram alijs proprium suffragium scripto contentū postulent, quod prævio eodem iuramento eisdem dabit vnusquisque. Deinde in medio omnium Secretarius suffragia, electum solummodo nominando, promulgabit; ac demum vno suffragiorum numero cum alio collato, qui plus, quàm mediam partem suffragiorum omnium, habuerit, sit Præpositus Generalis: & ita qui primus eum nominauit, vel Vicarius percontetur alios, an suum consensum ei præstent, quem maior pars elegit; & vtcunque respondeant, formabit Decretum electionis, dicendo; In nomine patris, & filij, & spiritus sancti; Ego .N. nomine meo, & omnium idem sentientium eligo .N. in Præpositum

G ¶ Incipiente Vicario cum Assistentibus, vel (si aliquis eorum fuerit electus) duobus reliquis; & sequentur ceteri.

H ¶ Modus

Si non fuerit, qui amplius, quàm mediam partem 7 suffra-

Generalem Societis I E S V . Quo peracto * statim omnes ad Reuerentiam ei exhibendam accedat, & flexo vtroque genu manu eius osculentur. Qui vero electus fuerit, nec electionem, nec exhibitam reuerentiam (memor cuius nomine eam admittere debet) recusare poterit. Deinde simul omnes dicant, Te Deum laudamus.

suffragiorum, habeat; alia ratio, scilicet cōpromissionis ineatur, H * electis inter omnes tribus, aut quinque electoribus' (qui nimirum ad id munus plura haberint suffragia) & quo maior horum trium vel quinque pars inclinauerit, ille sit Præpositus Generalis, & promulgetur; eiq; reuerentia exhibeatur, & Deo nostro gratiæ agantur, vt superius dictum est.

§ Post promulgationem nulli integrum erit, suffragium suum mutare, nec peracta electione aliam tentare: & obseruet, quæ dicta sunt, qui schismaticus ac ruinæ Societatis author haberi nolit, & in pœnam excōmunicacionis latæ sententiæ incidere, I * aliasque graues censuras subire, pro arbitrio Societatis; cui vnio & conformitas omnimoda ad Dei gloriam conuenit.

DE MO-

I § Poterit Vicarius cum plurium assensu, vel qui electus fuerit in Præpositum Generalem, decernere censuras, quæ conuenire in Domino videbuntur.

H § Modus eligendi hos electores erit; vt scribat vnusquisque quos sentiat eligendos, & qui plura habuerint suffragia, sint electores: & cum quisque scripserit huiusmodi electorum nomina, iurabunt omnes in hanc formam; Testem inuoco I E S V M Christum, qui sapientia est æterna, quòd ego N. illum eligo, & nomino in Præpositum Generalem Societatis I E S V, quem electores ad id constituti elegerint, & nominauerint.

CONST. PARS VIII.
DE MODO IN DELIBERA-
tionibus tenendo, quando in Con-
gregatione generali non de ele-
ctione Præpositi, sed alijs de
rebus agitur.

Cap. VII.

CVM in Congregatione non de electione Præpo-
siti, sed alijs de rebus grauibus, & ad statū So-
cietatis pertinentibus agitur; inclusio necessaria nō
erit: licet sit curandum, vt quàm expeditissimè fie-
ri poterit, quæ tractanda sunt, absoluantur. Sed
quia ex prima & summa Sapientia descendat oportet
lux ea, qua dijudicari possit quid statuere con-
ueniat; in primis Missarum sacrificia offerentur;
fiētque oratio in loco Congregationis, & alijs par-
tibus Societatis per totum illud tēpus, quo cōgre-
gantur, & quo tractantur res in eo Cōuentu defini-
endæ, ad gratiam impetrandam; vt omnia ad maio-
rem Dei gloriam constituentur.

IN CAPVT
VII.

Aſſi **Q**ui veni-
unt Pro-
uincialium loco,
eis absentibus eo-
dem ordine loquē-
tur. Hoc tamen
obser-

Deinde semel aut sæpius om-
nibus congregatis, * Præpositus
Generalis; deinde Prouinciales,
Rectores, alijque ad Congrega-
tionem vocati, quæ eis tractada
videbuntur, rationesque eorū,
quæ sentiunt, postquam dilige-
ter omnia considerauerint, ac
Deo & Domino nostro commen-
dau-

clauerint, corā omnibus breuiter proponent: Et postquam dixerint sententiam suam, * eius summam scriptā in medio relinquent; vt, si qui velint, eam legant; & quod ea de re sentiunt, in sequenti Congregatione dicant.

¶ Rebus agitatis hinc inde in vna, vel pluribus Congregationibus, si nihil manifeste in alterā partem constitui videretur; cōi omnium, vel ferē omnium assensu quatuor, qui definiant, ex ijs qui intersunt conuentui, & in eo ius habent suffragij, plurium sententijs (quibus alij se stare velle compromittant) eligantur: qui, quoties opus fuerit, cum Præposito Generali congregati, omnia

obseruabitur, vt antiquissimus ex Professis cuiusvis Prouinciæ, qui Prouincialis sit, vel loco Prouincialis veniat, dicat primus; et eū sequentur reliqui omnes eiusdē Prouinciæ iuxta antiquitatem professionis, vel votorum, quæ Coadiutores spirituales emittunt: Postea inter reliquos Prouinciales qui fuerit antiquior, & cum eo reliqui ex eadē Prouincia.

Post huiusmodi sequentur, si alij fuerint, qui sub nullo Prouinciali sint, uel extra ordinem sint vocati; qui etiam ordine antiquitatis dicent.

¶ Suum scriptum super mensa, quæ in medio erit, ponendo. Curabit autem Secretarius, vt, si opus fuerit, plura exempla exscribantur, vel quisque secum ferat; quibus rationes, quæ ipsos mouent, contineantur; vt videri possint ab ijs, qui sententiam de rebus eisdem dicturi sunt.

¶ Promul-

omnia ea, de quibus agitur, decident. Quod si omnes eiusdem sententiæ non fuerint; quò verget maior pars, id præferendum, & à tota Congregatione vt de manu Domini admittendum erit.

Si Præpositus Generalis ea corporis ualetudine non esset, vt posset rebus omnibus tractandis interesse; posset alium suo loco substituere; & sic sigillatim, omnibus rebus constitutis, prout maiori parti visum fuerit, quod decretum est, scribetur, & in plena Congregatione legetur: & si etiam tunc alicui visum fuerit, quid ea in re sentiat, dicere ei licebit; sed omnia tandem arbitrio Præpositi cum Definitoribus reliquentur.

Consideratis denuo illis, quæ discussa sunt, & modo iam dicto rursus cõstitutis, Secretarius in libro ad id de-

C § Promulgatio fiet coram tota Domo, ac postea per Domos & Col

§ Promulgatio fiet coram tota Domo, ac postea per Domos & Col
 tis, Secretarius in libro ad id destinato * ea postmodum promulganda scribet.

NONA

legia reliqua; quod de ordinationibus & statutis dictum intelligatur, quæ, vt ubique obseruentur, constituta sunt. Quod enim ad Collegium, uel Domũ, uel personam vnã tantum pertineret, non est quòd alijs in locis promulgetur; quamuis res secreta non essent: Sed si essent secreta; multo magis euulgatio sub grauib; censuris arbitrio Præpositi Generalis est prohibenda.

Ordinationes in Cõgregatione constitutæ in suo vigore permaneant (si in alia Congregatione generali non reuocarentur) quãuis Præpositus Generalis, sub quo factæ sunt, & viuis excessisset.

DECLA-

NONA PARS

DE IIS, QUÆ AD CA-
PVT SOCIETATIS,
& gubernationem ab eo de-
scendentem perti-
nent.

QVOD PRÆPOSITVM
Generalem, & quidem perpetuum,
dum vixerit, esse oporteat.
Cap. I.

V T I N omnibus Rebus pub. vel
Congregationibus bene constitu-
tis, præter eos, qui ad fines par-
ticulares in eis tendunt; neces-
se est, esse aliquem, vel etiam plu-
res, qui boni vniuersalis curam ha-
beant, &, vt ad proprium finem, ad id tendant:
sic etiam in hac Societate, præter eos, qui particu-
laribus domibus, Collegijs, & Prouincijs etiam,
in quibus huiusmodi sunt Domus, vel Collegia,
præ sunt, necesse est, esse aliquem, qui vniuersæ So-
cietatis curam habeat; qui hunc sibi finem consti-
tuat, vt bene gubernetur, conseruetur, & augea-
tur totum Societatis corpus; & hic est Præpositus
Generalis; qui cum duobus modis eligi posset, sci-
licet, vt ad tempus aliquod definitum, vel vt quan-
diu

DECLARATIONES
In nonam Partē.

IN CAPVT
I.

A ¶ Præter rationes, quæ

in hac Constitutione attinguntur, ut Generalis ad vitam constituatur; sunt et aliæ. Vna est, quòd longius recedet omnis cogitatio et occasio ambitionis, quæ huiusmodi officiorum pestis est, quàm, si certis temporibus esset eligendus.

Altera, quòd facilius est, unum idoneum, quàm plures, ad hoc munus inueniri.

Tertia est, exemplum, quod sumitur ex communi ratione gubernationum magni momenti quæ ad vitam esse solent, tam in ecclesiasticis, summi Pontificis, & Episcoporum; quàm in secularibus, Principum, ac Dominorum. De remedio autem, quo evitentur aliqua incommoda, quæ sequi possent ex huiusmodi officio, si ad vitam teneatur; inferius capite quarto agetur.

B ¶ Maior erit Præpositi authoritas, si mutari non poterit; quàm, si ad vnum vel plures annos eligeretur, cum externis, quia magis omnibus notus erit; & cum ijs, qui de Societate sunt, propter rationem eandem. Et contra, scire, quòd eo officio aliquando sit perfuncturus, et equalis, vel inferior alijs futurus; esse etiam in eo parum exercitatum, authoritatem potest imminuere.

C ¶ Constat,

diu viuet, Societati præsit: * pro
pterea quòd experientia, & in gu
bernando exercitatio, & homi
num particularium notitia, * & B
erga eosdem authoritas' confert
magnopere, vt bene hoc munus
obeat; ad vitam, & non ad tem
pus aliquod præscriptum erit eli
gendus.

gendus. Accedat autem ad cæte-
ra hoc commodi ex eo, vt Socie-
tas in rebus magni momenti ad
Dei gloriam satis ferè semper oc-
cupata, * vniuersalibus his Con-
uentibus minus laboris & distra-
ctionis patiatur.

QUALIS ESSE

debeat Præposi-
tus Generalis.

Cap. II.

A * **I** NTER dotes varias, qui-
I bus ornari Præpositum Ge-
neralem optandum est, omniū
prima hæc erit; vt cum Deo ac
Domino nostro quàm maximè
coniunctus, & familiaris, tam in
oratione, quàm in omnibus suis
actionibus sit; vt eò vberius ab
ipso, vt boni totius fonte, vni-
uerso corpori Societatis abun-
dantem donorum, ac gratiarum
eius participationem, ac multū
valoris,
executionem perficit, quodque ex bonis corporis, & exter-
nis iuuare poterit, & iuxta ordinem positum, momen-
tum earum estimandum est.

C ¶ Constat ra-
rius Congregandā
vniuersam Socie-
tatem, si Præpo-
situs ad vitam eli-
getur: quandoqui-
dem quæ fiunt Co-
gregationes, ma-
iori ex parte ad e-
ius electionem, &
rarò in alijs occa-
sionibus fiunt.

IN CAPVT
II.

A ¶ **A** D has
sex par-
tes, vt primarias,
reliqua reducun-
tur; quandoquidē
in eis Præpositi
perfectio consistit
erga Deū: quodq;
eius affectum, in-
tellectum; & exe-

B ¶ Et sic

valoris, & efficaciam omnibus illis rationibus, quibus ad animarum auxilium uteretur, impetret.

Secunda, ut vir sit, cuius in omni virtutum genere exemplum reliquos de Societate iuuet; ac precipue in eo splendor charitatis erga omnes proximos, & in primis erga Societatem; ac verae humilitatis, qua Deo & hominibus amabilem eum reddant, sit conspicuus.

Liber etiam ab omnibus in ordinatis affectionibus per gratiam Dei edomitis & mortificatis, sit oportet; ne interius iudicium rationis perturbent: & ut exterius tam sit compositus, & in loquendo praesertim tam circumspectus, ut in eo nihil, ne verbum quidem, notari possit, quod non ad aedificationem siue eorum, qui de Societate sunt (quibus speculi, & exemplaris loco esse debet) siue externorum faciat.

Nihilominus eo modo didicerit rectitudinem, ac severitatem necessariam cum benignitate, & mansuetudine miscere, ut nec se flecti sinat ab eo, quod Deo ac Domino nostro gratius fore iudicauerit: & tamen filijs suis, ut conuenit, compati nouerit; eo modo se gerendo, ut etiam qui reprehenduntur, uel corriguntur, quamuis secundum inferiorem hominem, quod agitur, displiceat; agnoscant nihilominus, quod recte in Domino, & cum charitate ille suum officium faciat.

Animi etiam magnitudo ac fortitudo est ei per necessaria ad infirmitatem multorum ferendam, & res magnas in diuino seruitio aggrediendas, in eis-
que

que constanter, quando id conuenit, perseuerandū; non propter contradictiones (licet à magnis, & potentibus excitatas) animum despondēdo: nec ab eo, quod ratio, & diuinum obsequium postulat, ullis eorum precibus, aut minis separari se sinendo; ut omnibus demum casibus, qui incidere possunt, sit superior: nec prosperis efferri, nec aduersis deijci animo sese permittat: paratissimus, cum opus esset, ad mortem pro Societatis bono in obsequium IESV Christi Dei ac Domini nostri subeundam.

6 Tertia est, ut præclaro intellectus, ac iudicij dono polleat; ut nec in rebus ad speculationem, nec ad praxim pertinentibus, quæ occurrerint, hoc talento sit destitutus. Et quamuis doctrina ualde ei necessaria sit, qui tam multis uiris eruditis est præfutura; magis tamen est necessaria prudentia, & in rebus spiritualibus & internis exercitatio ad uarios spiritus discernendos: ad consilium ac remediū tam multis, qui necessitatibus spiritualibus laborabunt, adhibendum. Discretionis etiam donum in rebus externis, ac modo res tam uarias tractandi, & cum tam diuersis hominum generibus in ipsa Societate, & extra illam agendi summopere erit ei necessarium.

7 Quarta & in primis necessaria ad res conficiendas est uigilantia, & sollicitudo ad eas incipiendas, & strenuitas ad easdē ad finem & perfectionem suam perducendas; ut nec incuria, nec remissione animi inchoatæ & imperfectæ relinquuntur.

Quinta

B ¶ *Et sic videtur etas valde senilis non convenire, quæ ad labores & curas huius officij idonea esse non solet; nec valde iuuenilis, quam nec authoritas, nec experientia quæ convenit, comitari solet.*

C ¶ *Externa censeantur; nobilitas, diuitiæ, quas in seculo habuit, honor, & similia. Et horum, cæteris paribus, aliqua ratio est habenda: alia tamen maioris momenti sunt, quæ, quamvis hæc desint, ad electionem possint sufficere.*

IN CAP-
cium bonum, quod etiam idonea doctrina comite-
tur. In reliquis enim per eos, qui ad eius auxilium
destinandi

Quinta ad corpus pertinet; in quo, quod ad sanitatem, speciẽ externam, * & ætatem attinet, **B** habenda est ratio, hinc quidẽ decentiæ & authoritaris, inde verò virium corporis, quas eius munus exigit; vt in eo fungi officio suo ad Dei ac Domini nostri gloriam possit.

Sexta * circa res externas est, **C** inter quas, quæ magis ad ædificationem, & Dei obsequium in eo officio conferunt, præferri debent. Huiusmodi esse solent estimatio ac bona fama: & demũ quæ ex cæteris ad authoritatem cum externis, & cum ijs qui de Societate sunt adiuuant.

Denique ex eorum numero es **10** se debet Præpositus Generalis, qui in omni uirtutũ ornatu clarissimi, & de Societate optime meriti, & diu in eadem tales esse perspecti sunt. Et si aliquæ ex dotibus superius dictis deessent; cer-
tè non desit eximia probitas, &

amor erga Societatem, ac iudicium bonum, quod etiam idonea doctrina comite-
tur. In reliquis enim per eos, qui ad eius auxilium
destinandi

destinandi sunt (de quibus inferius dicitur) cum auxilio & favore diuino multa suppleri poterant.

DE AVTHORITATE PRÆPO-

siti Generalis erga Societatem, ac de

officio eius. Cap. III.

VT bene gubernetur Societas; expedire valde videtur, vt Præpositus Generalis omnem habeat authoritatem in Societatem ad ædificationem: quæ potestas (vnde Præpositi officium cognoscitur) hæc erit; primum Præpositus Generalis per se, & per alios admittere in Domibus, vel Collegijs, vel ubicunque libeat, poterit eos, qui ad institutum Societatis ei idonei videbuntur; siue ad pro-

Abationem, * siue ad professionem, siue in Coadiutores formatos, vel Scholasticos approbatos admittendos censeat. * Poterit etiã eosdem dimittere, & à Societate remouere.

Eius certiore fieri, & de eorum dotibus ipsi satisfactum esse oportebit; vel hoc munus admittendi pro suo arbitratu (iuxta id, quod in quinta Parte dicitur) alicui, cui perinde, ac sibi ipsi, confidat, peculiariter committat.

B Juxta id, quod in secunda Parte de dimittendi ratione dictum est.

A CVM vnum vel plures ad professionem per alium admiserit; prius nominatim de eis

P C Sive

Eiusdem erit, quos mittendos iudicauerit, & quòcunque volet, ad studia litterarum mittere. Poterit & eosdẽ reuocare ante, vel post absoluta studia, ac transferre ab vno in alium locum; prout ad ipsorum particulare, & ad vniuersale bonum Societatis magis conuenire in Domino existimabit.

Totam habebit superintendentiam, & gubernationem Collegiorum; quod ad Scholasticos, & Praeceptores, & officiales attinet; inter quos primas tenent Rectores; quos constituere, ac remouere poterit, eamque facultatem eisdem communicare, quã senserit in Domino conuenire; & per huiusmodi Rectores administrationem Collegiorum exercebit; in ijs, quæ ad ædificia, & temporalia ipsorum bona in Scholasticorum vsum comparata pertinent; vt in litteris Apostolicis continetur.

C § Siue reddenda sit ratio eidem, siue Praeposito provinciali, siue alij cuiuscumque, qui ad eam exigendam potestatem commissariam habeat.

D § Per quod per Ministros a se iuxta Constitutiones constitutos exercebit, & cæt.

Est item penes Praepositum Generalem omnis facultas

Curabit etiam, vt illi rationem officij sui eo modo, qui conuenire maxime videbitur, reddant. Et quod de Collegijs dicitur, de Vniuersitatibus Societatis eius curæ commissis, dictum intelligatur. Res enim earum, quæ ad vitæ ac doctrinæ institutionem pertinent, administrare, Praepositi Generalis munus erit;

eultas agendi quosuis contractus emptionum aut venditionum quorumlibet bonorum temporalium mobilium tam Domorum, quàm Collegiorum Societatis: & imponendi, ac redimendi quoslibet census super bonis stabilibus ipsorum Collegiorum in eorundem vtilitatem ac bonum, cum facultate sese onere liberandi restituta pecunia, quæ data fuerit.

Alienare autem, aut omnino dissoluere Collegia, vel Domos iam erectas Societatis sine generali eius Congregatione Præpositus Generalis non poterit.

6 De ijs verò, quæ Societati ita relinquuntur, vt ipsa pro suo arbitratu ea disponat (siue bona stabilia illa sint, vt domus aliqua, uel prædium nõ alicui certo Collegio ab eo, qui relinquit determinatè applicatum uel annexum; siue mobilia, cuiusmodi sunt pecunia, triticum, & quæuis alia mobilia) idem Generalis disponere poterit aut vendendo, aut retinendo, aut huic vel illi loco id, quod ei videbitur, applicando; prout ad maiorem Dei gloriam senserit expedire.

7 Et Præpositi Prouinciales, aut locales, & Rectores, & alij eius Commissarij eam partem huius facultatis habebunt, quam ipsis Generalis communicauerit. Neque vero collegiales ad huiusmodi actus collegialiter erunt congregandi.

8 Sicut ad Generalem pertinet curare, vt Societatis Constitutiones vbiq; obseruen-

D tur; * ita ad eundem pertinebit, D § Per seip-
in ijs, quæ accidunt, vbi dispen- sum exercere de-
P i j satione bet

bet Generalis hęc potestātē; & per alios in casibus urgentioribus id etiā prestare poterit, vbi sine incommodo insigni expectari nequit; vel vbi peculiariter alicui, cui, tanquam sibi ipsi, fideret, presertim in locis remotissimis, qualis est India, cōmitteret. Et intelligendum est, dispensare posse, vbi eā esse mentem Constitutionum, vt dictum est, consideratis circumstantijs particularibus, & non aliter, in Domino iudicaret.

E ¶ Penes Generalem erit, vt omnia experimenta, & plura etiam, quàm illa sex, de quibus in Examine dicitur, fiant; vel vnum aut plura eorum omittantur; vel cum alijs permutentur, constituere, quando alicui non cōueniret, quod generatim conuenit; cuiusmodi esset hospitale, vel peregrinatio, vel lectio, vel aliqua ex alijs probationibus.

9 Idem Generalis in missionibus omnem habebit potestatem; eis tamen nulla ratione repugnando, quæ à sede Apostolica (vt in septima Parte dicitur) proficiuntur. Mittere ergo poterit omnes sibi subditos, siue professionem emiserint, siue non emiserint (quos mittendos iudicauerit)

* ad quaslibet mundi partes, ad quoduis tempus vel definitum, vel indefinitum, prout ei videbitur, ad quamuis actionem exijs, quibus vti ad proximorum auxilium Societas solet, exercendam.

* Poterit etiam missos reuocare, & in omnibus denique, vt ad maiorem Dei gloriam fore

procedere. * Idem, cum talenta hominibus Societatis nostræ donata cognoscat, officia Prædicatorum, Lectorum, & Confessoriorum distribuet. De alijs officijs tantundem intelligatur:

& quem situm, vel per seipsum, sed etiam per summum Pontificem, nullo tempore definito, potest reuocare; vt in litteris Apostolicis gratiarum anno quadagesimo nono per Paulum Tertium nostrum sanctum Patrem nobis concessarum continetur.

Hoc, sicut alia multa dicta, & dicenda, poterit exequi Generalis per suos ministros; siue Præpositi locales illi fuerint, siue non.

F ¶ Vt inter fideles in Indijs, & inter infideles, ubi sunt aliqui incolæ Christiani, & etiam si nulli sint, in quibusdam casibus, vel necessitatibus urgentioribus: Id tamē magna consideratione præcedente fieri debet.

G ¶ Non solum missos per præcedentem Præpositum, vel per summum Pontificem,

& quemlibet eo in munere, quod conuenientius ad diuinum obsequium, & salutem animarum obiturus in Domino videbitur, constituet.

Eius erit, vti facultatibus a Sede Apostolica Societati concessis, & eam partem illarum vnicuique inferiorum communicare, quam in ipso bene collocatam ad finem diuini obsequij nobis præfixum existimauerit. Eiusdem erit, reuocare eas, vel contrahere, ad eandem regulam diuini beneplaciti omnia exigendo.

Eiusdem Generalis erit, correctionibus vti, ac penitentias, quæ ad satisfactionem quorumcunque defectuum conuenire videbuntur, habita ratione personarum, & aliarum circumstantiarum, iniungere: quarum consideratio eius charitati cum prudentia coniunctæ, qua ad Dei gloriam vtetur, committitur.

Eiusdem erit, conuocare Societatem ad generalem Congregationem (quando alijs de rebus, quàm de electione Præpositi est agendum) & statuere, vt Prouincialis etiam congregatio conuocetur, cum expedire iudicauerit; & dirigere eos, qui conuenerint, ac suo tempore, ijs absolutis, quæ tractanda erant, dimittere.

Sine eius facultate & approbatione nullus possit dignitatem vllam extra Societatem admittere; nec ille facultatem huiusmodi dabit, nec id approbabit, si Sedis Apostolicæ obedientia ipsum non compelleret.

Constituatur

14 Constituat idem, vt dictum est, per seipsum Rectores Collegiorum & Vniuersitatū, ac Præpositos locales Domorum, quos aptiores fore iudicauerit; * Prouinciales itidem Præpositos ad triēnium ut plurimum (quamuis & contrahi, & prorogari etiam id spatium temporis possit, quando ad maiorem Dei ac Domini nostri gloriam id fore uidebitur.) Quibus etiam eam potestatem communicabit, quam duxerit communicandam.

15 Poterit etiam eam reuocare, restringere, & etiam augere, & administrationis rationem ab eis exigere. Quòd si Prouinciali facultatem constituendi Præpositos locales, & Rectores communicauerit; eiusdem Generalis erit, eosdem confirmare, uel remouere.

16 * Idem officiales reliquos ad gubernationem Societatis necessarios, ut Procuratorem generalem, & Secretarium Societatis constituet; eam illis facultatem, quam pro negotiorum ac personarum

I ¶ Cum ijs, qui bene suum officium faciunt, et ei possunt satisfacere, in triēnij definito spatio nihil deperit; quandoquidē hoc tempus et contrahi, et prorogari poterit: cū ijs, qui se pariter idoneos ostēderēt, id cōmodi accedit, vt sine nota, cursu triēnij peractō, remoueri possint: nisi

ante id tempus ratione vniuersalis boni Generali remouēdi uiderētur.

K ¶ Quauquam poterit ad has electiones, et res alias graues & dubias rogare sententias aliorum, quos iudicauerit in Domino bene sensuros; constituere tādē, in eius erit potestate.

IN CA.

P iiii

narum

narum ratione conuenire in Domino iudicabit, cō-
municando.

Idem poterit non expectata Generali Congrega- 17
tione Domos, Collegia, Vniuersitates Societati obla-
tas accipere, & in Fundatores cū priuilegijs in quar-
ta Parte dictis eos, quos in Domino admittēdos du-
xerit, admittere; & Lectōres, Sacerdotes, & alia, quæ
occurrerint, prouidere. Erīt tamen ei curandum, vt
cum huiusmodi conditionibus admittat, ex quibus
Societas commoditatem ad propositum sibi diuini
obsequij finem, & non detrimentum sentiat. Sed si
experimento compertum esset, grauari magis, quàm
iutari Societatem, nec Prepositus Generalis de re-
medio prospiceret; in prima generali Societatis Cō-
gregatione, vtrum huiusmodi Domus, Collegium,
vel Vniuersitas relinquī, an teneri cum tali onere ex-
pediat, agi poterit.

Transferre, vel dissoluere Domos, vel Collegia 18
iam erecta, aut in vsum Societatis professæ redditus
eorum conuerrere Prepositus Generalis, vt in quar-
ta Parte dictum est, non poterit.

Cognoscat, quoadeus fieri poterit, conscientias 19
eorū, qui sub eius obedientia sunt; ac præcipuè Præ-
positorum Prouincialium, & aliorum, quibus mu-
nera maioris momenti committit.

Generatim loquendo, in rebus omnibus, quæ ad 20
propositum Societati finem perfectionis & auxiliij
proximorum ad gloriam Dei faciunt, omnibus præ-
cipere in obediētia virtute possit: Et quamuis alijs
inferio-

inferioribus Præpositis, vel Visitatoribus, vel Commissarijs suam facultatem communicet; poterit tamen approbare, vel rescindere quod illi fecerint, & in omnibus quod videbitur, constituere: & semper ei obedientiam ac reuerentiam (vt qui Christi vices gerit) præstari oportebit.

DE AVTHORITATE, VEL
 prouidentia, quam Societas habere debet
 erga Præpositum Generalem.

Cap. IIII.

A * **F**acultas, vel prouidentia Societatis erga Præpositum, **IN CAPVT IIII.**

habita semper ratione boni vniuersalis, ac maioris ædificationis, sex in rebus, quæ ad Dei gloriam iuuare possunt, consistit.

A ¶ **E**t exercebit eam per Assistentes, de quibus mox dicetur.

B ¶ **V**rgere

1. Prima ad res externas pertinet vestitus, victus, & expensarum quarumlibet ad personam Præpositi spectantium; quæ omnia vel augere, vel imminuere poterit Societas; prout Præpositum ipsum ac se decere, & Deo gratius fore iudicabit. Et huic Societatis ordinationi Præpositum acquiescere oportebit.

2. Secunda ad corporis curam pertinet, ne in laboribus, vel rigore nimio mensuram excedat. Quæ etiam in re ad moderationem se reduci sinet Superior,

perior, & Societatis arbitrio acquiescet.

Tertia ad animam eius spectat; cum etiam viris perfectis aliquando huiusmodi cura vel circa personam, vel circa officium sit necessaria. Habeat ergo Societas cum Praeposito Generali (& idem cum inferioribus fieri posset) aliquem, qui accedens ad Deum in oratione, postquam diuinam bonitatem consuluerit, & æquum esse id iudicauerit; cum modestia debita, ac humilitate, quid sentiat in ipso Praeposito requiri ad maius obsequium & gloriam Dei, admonere teneatur; siue ille sit eius Confessarius, siue alius quispiam per Societatem designatus, qui ad hoc negotium quàm maximè aptus videatur.

B ¶ Virgere intelligendum est; si Princeps aliquis secularis id curaret: & ordinaret summus Pontifex aliquã sumere dignitatem, non tamen ita absolute impenando, vt ostēdat se velle eum ad tale officium admittendum obligare. Nam in huiusmodi casibus, vbi cessat obligatio, non debet, nec potest sine probatione Societatis eam admittere: nec Societas approbabit, si Pontifex præcepto, quod ad peccatum obliget, non compelleret.

Quarta est, quòd, si quis virgeret (licet eum non obligando sub pœna peccati) vt dignitatem aliquam admitteret, in qua Praepositi officium necessario relinquendum esset, non posset sine consensu Societatis eam admittere. Societas autem, semper intuendo quæ ad maius Dei obsequium & gloriam pertinent, si obediat se velle eum ad tale officium admittendum obligare.

obediencia Sedis Apostolicæ non compulerit, assensum nunquam præstabit.

¶ Quinta locum habet, si accideret, vt valde negligens, vel remissus esset in rebus magni momenti ad Præpositi officium pertinentibus propter corporis grauem ægitudinem, aut senium, spe emendationis ea in parte sublata, vnde multum detrimenti publicum bonum pateretur. Tunc enim Coadiutor, vel Vicarius, qui Generalis officio fungatur, est eligendus; siue ipsemet Præpositus eum cum approbatione Præpositorum Prouincialium sibi substituat; siue illi cum approbatione duorum Præpositorum localium, vel Rectorum vniuscuiusque Prouinciæ eum per litteras pluribus suffragijs eligant ad Societatis gubernationem cum ea facultate, quæ Generali, vel ipsi Societati, si ea eligeret, communicanda videretur.

7 Sexta locum haberet in quibusdam casibus (quos speramus per Dei bonitatem, aspirante ipsius gratia, nunquam euenturos) cuiusmodi essent peccata mortalia in externum actum prodeuntia, ac nominatim

C copula carnalis; * vulnerare quemquam;

* ex redditibus Collegiorum aliquid ad proprios sumptus

D assumere; * vel cuius extra Societatem

quis, cum qua insignis læsio inferri potest.

C § Vt cum aliquo armorum genere, vel cultello, vel re qua-

D § Id agitur peculiariter, vt non det consanguineis, vel eis, qui coniunctionem aliquam secularem cum ipso habent:

habent: & nō præcluditur ostiū, vt fiat eleemosyna, vel detur, quod cōuenit, ei, cui dari debere ad Dei gloriā Generalis sentiret.

Et Quoniam, qui curam aliorū, præcipuē tam vniuersalem habent, iniuste calumniam

à multis pati varias ob causas possunt; diligenter animaduertere oportet, vt probationes dictorum defectuum sint, quā fieri possit, efficacissime, morali modo loquendo.

DE MODO, QVO PRO-

cedere debet Societas in ijs, quæ ad Præpositum Generalem pertinent. Cap. V.

In primis Præpositi Prouinciales, quos Generalis ipse per se constituit, in conspectu Dei considerare & efficere quod vniuersali bono Societatis debent in prædictis ad Præpositum Generalem pertinentibus, prout in Domino senserint, teneantur.

In ijs, quæ ad sumptus & curam corporis eius, & res alias minus graues pertinent, cōgregatione opus non

tatem donare; vel aliqua stabilia bona domorum, aut Collegiorū alienare; vel prauam doctrinam habere. Siquid ergo horum accideret, potest ac debet Societas (si de re sufficientissimè constaret) eum officio priuare, & si opus est, à Societate remouere, in omnibus præ oculis habendo quod ad maiore Dei gloriā & vniuersale bonum Societatis fore iudicabitur.

A non est; sed* vt Societas viros quatuor ei assistentes, qui discretionem, ac zelo communis boni Societatis polleant, constituat: Qui quidem apud Præpositum manentes, in conspectu Creatoris ac Domini sui dicere, ac efficere, quidquid circa tria prima in præcedenti capite dicta ad maiorem Dei gloriam fore senserint, teneantur.

3 Electio verò quatuor huiusmodi Assistentium eorum erit, qui Præpositum eligent, quando ad id congregantur. Quòd si vel mortem obiret, vel à Præposito Generali diutius abesse propter causas graues aliquem ipsorum oporteret; non repugnantibus Prouincialibus Societatis, Præpositus Generalis aliū substituet, qui cum approbatione omnium, vel maioris partis eorū manebit in demortui, vel absentis loco.

4 Tertiò si accideret aliquod ex peccatis (auertat id Deus) quæ sufficiunt ad Præpositum officio suo priuandum; simul atq; res per testimonia sufficientia, vel ipsius affirmationem constaret; iuramento obstringantur

IN CAPVT V.

A P P ROFES-
si sint, si commodè fieri poterit. Et, si aliquando huiusmodi Assistentes (vel aliquis eorū) à Præposito recederent, missi ad hanc vel illam partem, vt citò redeant; necesse non erit alios in eorū locum subrogare: si diu eos abesse oporteret, alij subrogentur. Verum Præpositus Generalis sine graui causa vel necessitate eos procul à se mittere non debet.

B Rem
puatuor

B ¶ Rem nihilominus secretā teneant, quantū fieri poterit; cum alijs etiam eiusdem Societatis, donec veritas eluceat; vt, si certum esse, quod quatuor sibi persuaserant, non inueniretur, iniusta infamie nota Præposito non inuratur.

C ¶ Cum quatuor Assistentes ad id Societati denunciandum, & cum omnium, vel certè trium subscriptionibus Congregationem; *id est Præpositos Prouinciales cum duobus alijs, quos singuli ex sua Prouincia secum adducent (qui cōgregari tenebuntur) conuocandam. Et si res diuulgata, & communiter manifesta esset; non expectata quatuor Assistentiū conuocatione, Prouinciales alij alios vocando cōuenire deberent: Et ipso primo die, quo in locum huiusmodi Cōgregationis ingredientur, vbi aderunt quatuor illi, qui conuocarūt, cum alijs congregatis, rem is aggrediatur, cui omnia notiora sunt, & accusatio dilucidè explicetur; qua audita, Præpositus foras egredi debet: & antiquissimus ex Prouincialibus simul cū Secretario, & alio Assistente de tota re scrutinium faciat, & primò quidem, an constet de peccato, quod obijcitur, deinde an huiusmodi sit, vt propter id priuari officio debeat; & idem suffragia promulget, quæ, vt sufficiant, duas tertias partes excedent; & tunc statim de alio eligendo agatur: & si fieri potest, non prius inde egrediantur, quàm Societas Generalem Præpositum habeat: & si eo die res transigi nō poterit, in sequenti, vel quàm expeditissimè fieri poterit, eo modo

eo modo quo in octaua Parte dictum est transigatur.

C * Si defectus deprehensi non fuerint eiusmodi, vt priuandus officio suo, sed tantum corrigendus uideretur; quatuor eligantur, quibus cura iniungatur considerandi quæ correctio ei conueniat: & si non conuenirent, paribus suffragijs existentibus, quintus adiungatur, uel tres alij; ut quid in Domino conueniat, constituent.

D * Si accideret Præpositum Generale ad Societatis gubernationem esse inutilem, re partim coram

serio iniungi conscijs, & præsertim Prouincialibus, oportet, ne cui indicent. Et cum constitutum fuerit, illum officio priuare, tunc etiam cum Præposito Generali secretò agendum est, vt ipsemet officio se abdicet: vt hoc promulgari, & peccatum ac officij propter peccatum priuatio occultari possit.

D ¶ Omnino esset inutilis, qui usu rationis careret, quiq̃ in morbum minimè curabilem incidisset, tamque grauem, vt rebus sui officij vacare non posset, nec aliquando vacaturus speraretur. Si morbus talis non esset, vt de sanitate desperandū videretur; sine Congregatione generalis Vicarius per eundem Præpositum posset constitui, vt

C ¶ Cum defectus ad depositionem sufficientes non deprehenderentur; alijs de rebus agatur, propter quas conuocata Societas videatur; et quod ad Præpositum atinet, dissimuletur; immo quoad eius fieri poterit, nullo tempore diuulgari debet. Et sic, cum conuocatur, promoueri, & post rē discussā

tui, ut ipsius officio, donec conualesceret, omnino fungeretur; & recuperata sanitate, concessa ei prius facultas cessabit.

E Hinc apparet, necessarium non esse ad hoc statuendum ad Congregationem venire; nisi obedientia Sedis Apostolica intercederet, quæ Præpositum, vel Societatem (ut dictum est) ad peccatum obliget, nisi res ad effectum perducatur.

IN CA-
dientia summi Pontificis, quæ ad peccatum obligare posset; res in consultationem ne adducatur: * sed id omnino tanquam certum tenendum est, nec debere, nec posse consensum ad huiusmodi dignitatem admittendam præstari.

coram eo, & partim in eius absentia agitata, dispiciatur, an eligi Vicarium absoluta cum potestate, quamvis sine nomine Præpositi Generalis (quandiu uixerit qui tunc erat) oporteat: & id, si pluribus, quam dimidiæ parti suffragiorum, uisum fuerit, sic agendum erit. Si id necessarium fore non iudicarent, uidentum erit, an præter ministros illos, quorum opera Generalis utebatur, Societas alios provide re debeat, ut, subleuato magis eo & adiuto, non desideraretur, quod ad gubernationem Societatis conueniret. Et ea in re sequi oportebit quod plus, quam media pars eorum, qui congregati sunt, statuerit. Si ageretur de dignitate, quam ut plurimum pati non potest Præpositi officium; si non compulerit talis obe-

DE IIS, QVÆ IVVARE
poterunt Præpositum Gene-
ralē, vt suo officio bene fun-
gatur. Cap. VI.

IN Caput

VI.

CV M proprium Generalis of-
ficiū non sit concionari,
nec confessiones audire, nec alia
huiusmodi (in quibus tamen il-
le, vt particularis persona, vide-
bit, quid præstare possit, cum ei
per alias occupationes officij sui
proprias licebit, & non aliter)
A* sed ita regere vniuersum huius
Societatis corpus, vt conserue-
tur, & gratia diuina aspirante in
bono **H**OC præ-
stabit in
primis authorita-
te, & exemplo vi-
tæ suæ, & charita-
te ac dilectione So-
cietatis in Christo
Domino nostro, &
oratiōe assidua ac
desiderijs plena,
& sacrificijs, quæ
gratiam conserua-
tionis & augmenti huiusmodi impetrent : & ex ijs, quæ
præstare ipse potest, hoc maximi momenti apud eum esse
debet, & in quo plurimum in Domino confidat. Est enim
in primis efficax ad gratiam à diuina Maestate impetran-
dam, à qua, quod expetitur, procedit : idque potissimum
faciet, cum necessitas occurrerit; tum etiam id faciet, soli-
citudinem adhibendo ad Constitutionum obseruationem,
iniungendo crebrò sibi rationem reddi eorum, quæ in Pro-
uincijs omnibus geruntur per Prouinciales, scribendo
eisdem quod sentit de rebus ad se relatis, & curando, vt
prouideatur, vbi conuenit, per se, & ministros; de qui-
bus agitur.

Q B **H**OC

bono suo statu, & modo procedendi ad Dei & Domini nostri gloriam crescat, ad quem sibi propositum finem sua potestate vti debet.

Præter dona illa perfectionis magnæ spiritualis, ac virtutum, de quibus secundo capite dictum est, bonis etiã ministris ad munera particularia obeunda opus habet: Quamuis enim per seipsum aliquãdo in illis versetur; habeat tamẽ necesse est Præpositos inferiores (quos viros selectos esse oportet) quibus multum potestatis conferre, & huiusmodi res particulares ferè semper committere possit. Eius autem crebrior communicatio inter Præpositos inferiores cum Prouincialibus erit; horum autem cum Rectoribus, & Præpositis localibus, vt melius subordinatio conseruetur. Aliquando tamen Generalis vel vt pleniorum rerum omnium notitiam habeat, vel propter alia, quæ sæpius accidere solent, ipsemet cum Rectoribus, & Præpositis localibus, & particularibus etiam personis aget; eosdemque consilio, reprehensione, & si opus est, correctione iuuare studeat; Quandoquidem eius est munus, defectus Præpositorum inferiorum supplere, ac cum diuino fauore & auxilio quod in ipsis perfectum non est, ad perfectionem perducere.

Ad omnia etiam conferet, si Generalis litteras Apostolicas, & concessionem omnes, quæ ad institutionem, facultates, vel priuilegia Societatis pertinent, & quoddam eorum compendium apud se habuerit, catalogum itidem vnum omnium Domorum,

rum, & Collegiorum Societatis cum suis redditibus, & alterum personarum omnium, quæ in quavis Prouincia versantur, non solum Professorum, & Coadiutorum, qui formati, ac Scholarium, qui approbati dicuntur; sed etiam illorum, qui in probationibus exercentur, vbi eorum nomina & qualitates scribantur: & hunc catalogum renouandum singulis annis, si conuenire videbitur, curabit. Et demum omnia, quoad eius fieri poterit, perspecta habeat, vt in omnibus rebus melius possit, quæ ad gloriam diuinam pertinent, prouidere.

4 Quod in vniuersum in sexta Parte capite tertio dicitur, eos, qui de Societate sunt, negotijs secularibus, licet pia alioqui essent, implicari non debere; id Generali magis, quàm reliquis

B omnibus, conuenit: * ne in eis, vel aliis etiam rebus piis quidem, sed ad Societatem non pertinentibus, ita occupari se sinat, vt tempus ac vires ad ea, quæ pertinent ad ipsius officium (quod quidem magis, quàm totum hominem requirit) eum destituant.

* Sed
quorum piorum operum, quæ ad Societatem non pertinent, curam suscipere; vel quòd magni sint momenti in Dei obsequio, vel in gratiam eorum, qui id impetrare student.

B ¶ Hoc intelligendum est, quatenus declinari poterunt. Sed demum prudentia docebit, num per se aut alios de Societate debeat nonnunquam ali-

Q ij C ¶ Pra

C § *Prescribe*
re ordinem, qui
tenendus est (si ta-
lis non esset, qua-
lis conueniret) ubi
residet, & etiam
alijs in locis, Præ-
positi Generalis
est. Sed executio
alijs, vt dicitur,
demandabitur.

D § *Quo-*
reiecerit, subleuetur
certè ab eis, & huiusmodi curæ
occupatione liberetur.

Sic etiam in quauis Prouincia eos habeat Prouin 6
 ciales tam probatæ fidei, tamque idoneos, vt qui in-
 telligit magna ex parte ex his & localibus bonam gu-
 bernationem Societatis pendere. Cùm autem illi ta-
 les fuerint, laborem cum illis in rebus, quæ id patiū-
 tur, diuidēdo, & de omnibus grauioribus certio-
 rem se fieri curando, plus otij, ac temporis sibi relictum,
 vt rebus vniuersalibus vacet, quæ solus ipse obire
 potest, intelliget. Plus etiam lucis ad perspiciēdum,
 quid in illis facto opus sit, se habere experietur; si
 ipsius intellectus eam lucem, qua donatus est, ex par-
 te non amiserit; vt eis accidit, qui plus æquo in re-
 bus particularibus, ac exiguis occupantur: vnde op-
 primi & debilior reddi intellectus acies ad res vni-
 uersales perspiciendas solet.

Nec

7 Nec solum Præpositus Generalis ad res particulares (vt dictum est) ministris opus habet ; * sed etiam ad vniuersales , & sui officij proprias , vt eis bene ac suauiter possit satisfacere . * Habeat igitur necessesse est , qui multa in memoriam reducendo , ad sollicitudinem curandi res tam multas officij sui , qui etiam consilio ad eas ordinandas , demum qui diligentia ac labore ad eas opere complendas adiuuet . Id enim compertum est , quòd nec viri vnius memoria tam multarum rerum recordationi satis sit ; nec , si id præstaret , vnius intellectus ad easdem bene considerandas & ordinandas satis esset ; nec , quamuis & hoc posset , vires vnius ad easdem exequendas sufficerent .

8 Ad primum illud de sollicitudine omnia curandi aliquo ministro ei opus est , qui ordinariè apud ipsum maneat ;

* qui *suum officium faciat , eisdem indiget auxilijs .*

D § Quoniam qui cum tam multis hominibus , de quæ rebus tam varijs & tanti momenti agere debet , si aliorum ministerio non iuuaretur , onus ferret intolerabile , quòd ne magna quidem cum distractione animi , & sanitatis ac longioris vitæ dispendio bene posset sustinere . Et sic videre est , eos omnes , quibus gubernationum aliquius momenti cura est commissa , quò illis satisfacere possint , multis ad id auxilijs subleuari . Vnde & Generalis , vt bene , expedite , & suauiter su-

Q iij E § Huic

E ¶ Huius officium erit, ex omnibus litteris, & informationibus summam in pauca redigere, & capita eorum quæ Superiori proponenda sunt & quæ postulant, ut respondeatur, vel aliquid agatur; & prout se extendet munus à Generali commissum, litteris poterit respondere; siue Generalis, siue ipse Secretarius de ipsius commissione eas subscribat: & Generali eas, vel secundum eius voluntatem Assistentibus, vel alicui eorum, aut etiam nulli ostendat; prout res ipsæ, de quibus scribitur, & ratio personæ Secretarij exigunt.

* qui pro memoria, & manibus illi sit ad omnia, quæ scribenda, & tractanda fuerint; ac breuiter ad res omnes officij sui obeundas; qui induat Præpositi personam; & prater potestatem, totum officij eius pondus humeris suis impositum esse existimet.

Hic Præpositi Minister vir esse sollicitus & discretionis, & si fieri posset, doctrinæ dono, & specie honesta, ac modo agendi verbo & litteris cum omni hominum genere præditus esse deberet; qui que in primis esset vir, cui confidenter quiduis committi posset; qui que Societatem in Domino diligeret: quò vtilius eius opera ac ministerio vii Præpositus Generalis ad gloriam diuinam valeat.

Secundum auxilium, videlicet consilij ad res graues, quæ se offerunt, ordinandas, & cōstituendas, quàm

F ¶ Etiam

quàm sit Generali Præposito necessarium, ex eorum
 multitudine, & ex humani intellectus natura, qui
 tam multas in partes consideratione diuidi nequit;
 vel certè ad id, quod oportet, in eis partibus dispici-
 endum, ac prouidendum non sufficit, potest intel-
 ligi. Videtur ergo pernecessarium, vt aliqui sint apud
 Superiorem viri litteris & omnibus alijs Dei donis
 clari, qui ei assistant, & considerandi peculiari solli-
 citudine res vniuersales Societatis à Generali com-
 missas curam habeant; quam illis posset diuidere,
 quò accuratius res omnes perspiciant; vt vnus re-
 rum Indicarum inspiciendarum, alter Hispaniæ &
 Portugalliæ, & alius Germaniæ & Galliæ, & alius
 Italiæ & Siciliæ curam haberet; & sic de alijs, quan-
 do Societas in plures partes spargeretur. Quisque
 autem ex eis peculiari oratione, & suis in sacrificijs
 recordatione Deo partem illam sibi specialiter com-
 missam commendare debet, & considerare, quid in
 ea magis ad id consequendum, quod sibi Societas
 proponit, iuuare posset. Conferendum etiam cum
 alijs esset, siquid ad rem facere magnopere videre-
 tur. Res autem inter se discussas

F Generali referre possent. * Iidem
 etiam attenderent ijs rebus, quæ
 vel à Præposito, vel etiam à Secre-
 tario Societatis proponerentur;
 vt magis inter ipsos discussæ Su-
 periori referantur. Et in vniuer-
 sum in considerandis & tractan-

F. ¶ Etiam res
 scribenda maioris
 momenti, et instrue-
 tiones eorum, qui
 huic & illuc mit-
 tuntur, cum his ar-
 tequam scriberen-
 tur,

Q iiii dis

tur, possent conferri: quodque eis uideretur, posset Secretarius Superiori referre; et tamen in ijs, quæ ad doctrinam pertinet. Hæc autem non solum subleuaret Generalem, sed etiam rebus illis, quæ ab ipso constituerentur, maiorem auctoritatem afferrent.

G *Quam-*
gina ducentesima
Quamuis autem res

grauiores cum eis tractandæ sint, statuendi tamen facultas, postquam eos audierit, penes Præpositum Generalem erit.

In tertio auxilio, videlicet diligentia ad exequendum vel complendum quod ad res Societati necessarias fuerit constitutum, cuiusmodi essent negotia, quæ ad Domos vel Collegia pertinet, expedire, tum etiam quæ illorum sunt, defendere: & generatim ad res omnes agendas, multum conferret, immo necessarium est vnius Procuratoris generalis Societatis auxilium; qui quidem Romæ resideat, ac prudentia, fidelitate, & dexteritate cum hominibus agendi, &

omnibus

dis rebus tam ad doctrinam, quam ad praxim pertinentibus, quæ altiore considerationem postulant, iuuare Præpositum ac subleuare debent. Præter id autem, & quod rebus multis melius prouideri per illos poterit, prædicationi, lectioni, confessionibus audiendis, & alijs bonis ac pijs operibus ad Dei gloriam & animarum auxilium vacare poterunt.

Numero autem huiusmodi Assistentes nunc quidem quatuor erunt; & quidem illi ipsi esse poterunt, de quibus superius pagina

trigesima septima dictum est. Quamuis autem res grauiiores cum eis tractandæ sint, statuendi tamen facultas, postquam eos audierit, penes Præpositum Generalem erit.

In tertio auxilio, videlicet diligentia ad exequendum vel complendum quod ad res Societati necessarias fuerit constitutum, cuiusmodi essent negotia, quæ ad Domos vel Collegia pertinet, expedire, tum etiam quæ illorum sunt, defendere: & generatim ad res omnes agendas, multum conferret, immo necessarium est vnius Procuratoris generalis Societatis auxilium; qui quidem Romæ resideat, ac prudentia, fidelitate, & dexteritate cum hominibus agendi, &

omnibus

omnibus alijs dotibus polleat,
G non tamen Professus sit, * nec in
 Domibus Societatis professæ ha-
 bitet, sed in alia (de qua di-
H etum est in quarta Parte) * qui
 suis etiam auxilijs, ac Ministris
 ad ea negotia, quæ solus non po-
 test conficere, necessarijs suble-
 uetur.

33 Cum ergo Præpositus huius-
 modi habeat auxilia, tempus
 (quod quidem valetudo, &
 vires corporis permittent) par-
 tim cum Deo, partim cum of-
 ficialibus, & Ministris huius-
 modi agendo, partim secum se-
 orsum considerando, ac cum au-
 xilio & favore Dei ac Domini no-
 stri, quod agendum est, statuen-
 do, impendet.

* Præpositi

præsunt, iuxta quod ordinatum, vel commissum eis
 fuerit à Generali, vel de ipsius intentione eis consti-
 terit.

H Vel ut plures Procuratores constituerentur; pro-
 ut res, quæ incidunt, & necessitas vrgens diversarum ac
 variarum regionum postularet.

G Quam-
 uis Procurato-
 rum habitatio in
 Domibus profes-
 se Societatis or-
 dinariè esse non
 debeat, sed in
 alia ipsis assigna-
 ta: nihilominus,
 quando non tra-
 ctant lites, vel
 quando necessitas
 aliqua vrgeret,
 vel alioqui conue-
 niret, & ad tem-
 pus, possent in
 Domibus habita-
 re. Et hoc eorum
 iudicio relinqui-
 tur, qui in dictis
 Domibus profes-
 se Societatis alijs

I Ex his,

¶ Ex ijs, quæ dicta sunt de Generali, intelligi poterit quod Prouincialibus, & localibus, & Rectoribus Collegiorum conuenit; quod attingit ad Dei dona, quibus ornari debent ad potestatem, officium, & auxilia, quæ ha-

bere eos oportet; prout expressè dici poterit in

Regulis, quæ ad Præpositos huiusmodi particulares pertinent.

** Præpositi etiam Prouinciales, & Rectores Collegiorum, vel Præpositi particulares domorum suis auxilijs pluribus & paucioribus pro necessitate, ac momento rerum ipsis commissarum subleuari debent; ac præcipuè ad cõsiliu aliquos, cum quibus res grauiores, quæ occurrunt, comunicent (quamuis eis auditis penes Superiores sit statuendi facultas) designatos habeant.*

DECIMA

DECLA-

DECIMA PARS

DE MODO, QVO CONSER-

uari, & augeri totum corpus Societatis in suo bono statu possit.

QUIA Societas, quæ mediis humanis instituta non est, per ea nec conseruari nec augeri potest, sed per gratiam omnipotentis Dei ac Domini nostri I E S V Christi; in eo solo spem constitui oportet, quodd conseruaturus sit, & promoturus hoc opus, quod ad obsequium & laudem suam, & auxilium animarū inchoare dignatus est. Et iuxta spem hanc primum mediū & maximè consentaneum orationum & sacrificiorum erit, quæ hac cum intentione sancta offerri, & singulis hebdomadis, mensibus, & annis in omnibus locis, vbi Societas residet, certa ordinatione institui debent.

- 2 Ad conseruationem & incrementum non solum corporis, id est eorum, quæ externa sunt, sed etiam spiritus Societatis atq; ad assecutionem finis, quem sibi præfigit, auxilii animarum, ad vltimum & supernaturalem suum finem consequendum media illa, quæ cum Deo instrumentum coniungunt, ac disponunt, vt à diuina manu rectè gubernetur, efficaciora sunt, quàm quæ illud disponunt erga homines. Huiusmodi est probitas & virtus, ac præcipuè charitas, & pura intentio diuini seruitii, & familiaritas cum

Deo

Deo in spiritualibus deuotionis exercitijs, & zelus syncerus animarum, ad gloriam eius, qui eas creauit ac redemit, quouis alio emolumento posthabito. Videtur itaque in vniuersum curandum esse, vt omnes, qui se Societati addixerunt, in virtutum solidarum ac perfectarum, & spiritualium rerum studium incumbant; ac in huiusmodi maius momentum, quàm in doctrina, vel alijs donis naturalibus & humanis constituam esse ducant. Hæc enim interiora sunt, ex quibus efficaciam ad exteriora permanere ad finem nobis propositum oportet.

Hoc iacto fundamento, media illa naturalia, quæ Dei ac Domini nostri instrumētum in proximorum utilitatem disponunt, in vniuersum ad conseruationem & incrementum totius huius corporis conferent: si tamen & addiscantur, & exerceantur syncerè ad solum Dei obsequium; non vt illis fiducia nostra innitatur, sed potius ut diuinæ gratiæ iuxta sumæ prouidentiaæ suæ ordinem per hæc cooperemur, qui ad gloriam suam tam dona naturalia, quæ ipse vt Creator, quàm supernaturalia, quæ vt gratiæ author donat, vult referri. Et ideo media humana, vel per industriam acquisita, ac præcipuè doctrina exacta & solida, & modus eam proponendi populo in concionibus, & lectionibus, & forma agendi cum hominibus, eosdemque tractandi diligenter curanda sunt.

Iuuerit etiam magnopere in suo bono statu ac disciplina Collegia conseruare, & ad id eorum superintenden-

intendentiam per illos exercere, quibus vtilitatis tēporalis nihil ex eis potest accedere. Talis est Societas professa, quæ in Collegijs eos instituendos curabit in perfectione vitæ, litterisque Christiano dignis, qui talentum ad id sortiti esse videbuntur. Hi enim pro seminario Societati professæ, & eius Coadiutoribus erūt; & si cum Collegijs Vniuersitates etiam curæ Societatis commissæ fuerint, obseruato illo modo procedendi, de quo in quarta Parte dictum est, ad finem eundem iuuabunt.

5 Quia paupertas velut propugnaculum est Religionibus, vt eas in statu suo & disciplina conseruet, & à compluribus hostibus defendat (vnde etiam Dæmon enititur illud varijs rationibus euertere) refert plurimum ad conseruationem & augmentum totius huius corporis, procul admodum omnem auaritiæ speciem ablegasse; nullos redditus, vel possessiones, vel stipendia pro verbi Dei prædicatione, aut lectione, aut Missis, aut administratione sacramentorum, aut demum rebus quibuslibet spiritualibus (vt est in sexta Parte dictum) admittendo, nec ad suam vtilitatem redditus Collegiorum applicando.

6 Erit etiam summi momenti, vt perpetuò sælix Societatis status conseruetur, diligentissimè ambitionem, malorum omnium in quauis Repub. vel Congregatione matrem, submouere, ac aditum ad dignitatem, vel prælationem vllam directè vel indirectè quærendam in Societate præcludere. Quod vt fiat,

omnes

omnes Professi se nihil vnquam ad eam obtinendam acturos, & quos agere animaduenterint, delaturos, Deo ac Domino nostro voueant: & incapaces ac inhabiles ad prælationem quamuis habeantur ij, de quibus probari posset, quòd eam ambijsent. Promittant etiam Deo ac Domino nostro ad nullam etiam extra Societatem prælationem, vel dignitatem obtinendam se quidquam acturos, nec ad sui electionem ad huiusmodi munus, quoadeius fieri poterit, consensum præstituros; si eius obedientia, qui sub pœna peccati potest præcipere, eos non compulerit: sed vnusquisque videat qua ratione animarum saluti iuxta nostræ professionis humilitatem & submis-

DECLARATIONES

In decimam Partem.

¶ **C**onsiderādo, quā instanter, quāq; multis rationibus

curatum sit, vt aliqui de nostra Societate varios Episcopatus sumerent, cumque in multis obuiam itum sit, nec tamen in Patriarchatu & Episcopatibus Aethiopiæ admittendis resisti potuerit: de hoc auxilio ad opus illud Aethiopiæ, & alia similia, cum resistendi modus deesset, cogitatum

tionem inferuire possit; & ne Societas his hominibus, qui ad propositum sibi finem sunt ei necessarij, priuetur.

Promittat etiam Deo, quòd, siquando dicto modo compulsus prælationem aliquam extra Societatem admittet, * audiet postea quouis tempore Præpositi Generalis qui pro tempore fuerit

confi-

A

7

consilium, vel alicuius, quem ille sibi ad hoc substitueret; quodque, si senserit melius esse quod consulitur, sit illud executurus: Non quòd habeat qui Prælati est, aliquem de Societate Superioris loco; sed quòd sponte in Dei conspectu vult ad id faciendum obligari, quòd ad diuinum obsequium melius esse intellexerit; quodque placeat esse aliquem, qui sibi cum charitate ac libertate christiana ad gloriam Dei & Domini nostri id proponat.

7

Vt perpetuò totius huius corporis bonus status conseruetur, confert plurimum, quod in prima, secunda, & quinta Parte dictum est de turba & hominibus ad nostrum institutum ineptis ne ad probationem quidem admittendis: & si aliqui probationis tempore non esse idonei inuenirentur, etiam dimittendis. Siqui vero deprauatis moribus essent, aut de quorum emendatione parum speraretur, multo minus essent retinendi. Minus etiam apertum ostium esse debet ad admittendos aliquos in Scholasticos approbatos, & Coadiutores formatos, minimè vero omnium in

cogitatum est. Nò tamè obligatur Societas ad hoc munus suscipiendum, quandocunque alicui ex ea Episcopatus esset admittendus: Immo libera manet, vt id oneris & relinquere, et assumere possit; vbi multum referre ad Dei obsequium iudicaret. Post emissam autem professionem hoc votum simplex cum alijs, de quibus diximus, emittetur.

B In

Profes-

Professos: Non enim alij, quàm spiritus & doctrinæ selectæ viri, & multum, diuque exercitati, & in varijs probationibus virtutis & abnegationis sui ipsorum cum omnium ædificatione & satisfactione perspecti ad professionem admitti debent. Sic enim, licet multitudo augetur, non imminuetur, nec debilior reddetur spiritus, dum tales sint, qui in Societatis corpus cooptantur.

Cùm bona & mala capitis habitudo in uniuersum corpus redundet; summopere conferet, si electio Præpositi Generalis ea sit, quæ in nona Parte descripta est. Et post hanc electionem, illa maximi erit momenti, qua inferiores Præpositi in Prouincijs, & Collegijs, ac Domibus Societatis eliguntur. Nam ferè quales hi fuerint, tales & eorum subditi erunt. Refert etiam magnopere, præter electionem, si Præpositi particulares in sibi subditos, & Generalis in particulares, ac contra Societas in Generalem (ut in nona Parte declaratum est) multum potestatis habeant; ita, ut omnes ad bonum omnia possint; & si malè agerent, omnino subiecti sint. Refert etiam, ut Superiores ministros idoneos (ut in eadem parte dictum est) ad ordinationem & executionem rerum, quæ spectant ad eorum officium, habeant.

Quod iuuat ad unionem membrorum huius Societatis inter se, & cum suo capite, multum etiam ad conseruationem boni status illius iuuabit; cuius modi est in primis uoluntatum uinculū, quod Charitas est, & mutuus amor, quem crebra communicatio, &

no, & rerum mutua notitia, eadem doctrina, & in omnibus, quantum fieri potest, uniformitas nutriet. Sed in primis id præstabit obedientiæ uinculum, quod particulares cum suis Præpositis, & hos ipsos inter se & cum Prouincialibus, & utrosque cum Generali uniet; ita, ut inter omnes diligenter subordinatio seruetur.

10 Moderatio laborum animi & corporis, & in Constitutionibus, quæ ad neutrum extremum rigoris uel dissolutionis vergant (ut sic melius obseruari possint) mediocritas conferet ad durationem, & totius corporis in suo statu conseruationem.

11 Ad eundem finem faciet, generatim curare, ut amor & charitas omnium etiam externorum erga Societatem conseruetur,

B * sed eorum præsertim, quorum uoluntas bene aut malè in nos affecta multum habet momenti, ut aditus ad diuinum obsequium, & animarum auxilium aperiatur, uel præcludatur. In ipsa ue-

B ¶ In primis conseruetur beneuolentia Sedis Apostolica, cui peculiariter inferuire debet Societas: ro deinde Principum

secularium, & magnatum, ac primariæ authoritatis hominum; quorum fauor, aut alienatio animi multum facit, ut ostium diuino seruitio, & bono animarum aperiatur, uel præcludatur. Sic itidem, cum aliqui malè affecti esse intelligerentur, præcipue si homines sint non vulgaris authoritatis, orandum est pro eis, utendumque rationibus

R conu-

conuenientibus ,
 vt in amicitiam
 redeant , vel cer-
 re aduersarij non
 sint : idque non
 timore contradi-
 ctionum , vel ,
 quod asperius quid
 quam nobis inde
 posset accidere ;
 sed vt per huius-
 modi hominum be-
 neuolentiam ma-
 gis in rebus om-
 nibus Dei obsequi-
 um & gloria cre-
 scat .

C § Ad hoc e-
 tiam curādum est,
 vt Domus, & Col-
 legia in locis , vbi
 sit purum & sa-
 lubre cælum, ha-
 beantur, & non in
 eis , qui contrari-
 am habent proprie-
 tatem .

rò Societate nec sit nec sentiatur
 animorum propensio ad partem
 alterutram factionis ; quæ esset
 fortassis inter Principes vel Do-
 minos Christianos ; sed sit po-
 tius quidam vniuersalis amor,
 qui partes omnes (licet sibi inui-
 cem contrariæ sint) in Domino
 nostro amplectatur .

Iuuerit etiam moderatus & 12
 prudens vsus gratiarum per Se-
 dem Apostolicam concessarum,
 solius auxiliij animarum fine
 syncerissimè nobis proposito .
 Sic enim diuina bonitas opus
 hoc quod cæpit, promouebit; ac
 bonus odor, qui veritati bono-
 rum operum innitatur, homi-
 num deuotionem augebit : vt &
 à Societate ipsi iuuari, & ean-
 dem ad propositum sibi finem
 obsequii & gloriæ diuinæ Maie-
 statis iuuare curent.

* Conferet etiam, rationem C
 habere valetudinis ; vt ea in par- 13
 ticularibus conseruetur, quem-
 admodum tertia in Parte di-
 ctum est; & vt demum omnes
 obser-

observationi Constitutionum studeant ; ad quam
 easdem scire , saltem quæ ad quemlibet perti-
 nent, necesse est. Quare legere, uel
 audire easdem singulis men-
 sibus oporte-
 bit.

F I N I S.

R O M A, M. D. LXX.

Apud Victorium Hælianum.

Cum facultate Superiorum.

FORMVLA VOTORVM SIMPLI-
CIVM, QVAE PROFESSI EMIT-
tunt post professionem, iuxta Constitutio-
nes, Parte Sexta, Capite secundo,
& Parte decima.

QVAE formula extracta est ex prima Con-
gregatione generali, titulo sexto,
Decreto uigesimo
tertio.

EGO .N. Professus Societatis IESV, promit-
to Deo Omnipotenti coram eius Virgine Matre,
& tota curia caelesti, & coram R. Patre Praeposito
Generali, vel coram .N. locum Generalis Praeposi-
ti tenente nunquam me acturum quacunque ratio-
ne, uel consensurum, ut, quae ordinata sunt, circa pau-
pertatem in Constitutionibus Societatis, immuten-
tur: nisi quando ex causa iusta rerum exigentium
uideretur paupertas restringenda magis.

Praeterea promitto nunquam me acturum vel pra-
rensurum, ne indirecte quidem, ut in aliquam pra-
lationem, vel dignitatem in Societate eligar, vel
promouear.

Tum, si quem sciam id curare, vel praetendere, s
promitto illum, remque totam me manifestaturum
Societati, vel Praeposito eius.

Promitto praeterea nunquam me curaturum, pra-
tensu-

ensurum tē extra Societatem prælationem aliquā,
vel dignitatem, nec consensurum in mei electionem
quantum in me fuerit, nisi coactus obedientia eius,
qui mihi præcipere potest sub pœna peccati.

§ Insuper promitto, si quando acciderit, vt hac ra-
tione in Præsidem alicuius Ecclesiæ promouear: pro
cura, quam de animæ meæ salute, ac recta muneris
mihi impositi administratione gerere debeo, me eo
loco, ac numero habiturum Præpositum Societatis
Generalem, vt nunquam consilium audire detrectē,
quod vel ipse per se, vel quiuis alius de Societate,
quem ad id ipse sibi substituerit, dare mihi dignabi-
tur. Consilij vero huiusmodi ita me pariturum sem-
per esse promitto, si ea meliora esse, quàm quæ mihi
in mentem venerint, iudicabo: omnia intelligendo
iuxta Societatis IESV Constitutiones & Decla-
rationes. In tali loco, tali die, mense, & anno,
& cæt.

L A V S D E O.

Consultor Rectoris Collegij Moguntini

resoluntate extra societatem praestantem aliquid
vel dignitatem, nec contentum in rebus electis
quantum in rebus non electis contentum est,
qui mihi praecipere potest sub poena peccati.
Insuper promittit, si quando recedat, ut haec
ratione in praesenti aliquid factum promittit, pro
curis, quam de rebus non electis, ac rebus in rebus
mihi in praesenti administrantibus praestantibus, ut eo
loco, ac numero habitantibus in praesenti societatis
generalem, ut nonquam contentum in rebus electis,
quod vel ipse potest, vel pariter alius de societate,
quem ad id tale nihil habuerit, tunc nihil dignabitur.
Constitutio vero praestantibus me praestantibus factis
per esse praestantibus in rebus electis esse, quam qui mihi
in praesenti contentum indicabo: omnia intelligendo
iuxta societatem 11. 2. V. Constitutiones de Decis
rationes, in tali loco, tali die, mensis, & anni,
& c.

L A V S D E O

